

❖ **เจ้าของ**

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

❖ **สำนักงาน**

179/30 ถนนประชาสโมสร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง

จังหวัดขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ 043-246537 ต่อ 625 โทรสาร 043-246539

<https://casjournal.cas.ac.th>❖ **วัตถุประสงค์**

1. เพื่อเผยแพร่บทความทางวิชาการ และผลงานวิจัย ที่เกี่ยวกับ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขา วิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรม สาขาปรัชญา สาขานิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และนิเทศศาสตร์ สาขาการศึกษา ในแนวทางสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ทางวิชาการ
2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ วิชาการ และประสบการณ์วิชาชีพ ในสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรม สาขาปรัชญา สาขานิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และนิเทศศาสตร์ สาขาการศึกษา รวมถึงเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานของสมาชิกวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

❖ **ที่ปรึกษา**

นายกสภาวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

อธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองอธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

❖ **บรรณาธิการ**

ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์

❖ **บรรณาธิการผู้ช่วย**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนใจ ไชยบุญเรือง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลลาป บุรีสาร

❖ **กองบรรณาธิการ**

ศาสตราจารย์ ดร.กนกกร สมปราชญ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพินาย

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ จันทร์จรัส

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัดดา

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ ดร.เชษฐา โทณะวนิก

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.อักรพนธ์ เนื้อไม้หอม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

รองศาสตราจารย์ วิณา อิศรางกูร ณ อยุธยา

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ นฤมล สีนสุพรรณ

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ สิริสุทธิ

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีย์ นัยพินิจ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงนิตย์ จันทร์จรัส

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

❖ กองบรรณาธิการ (ต่อ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนใจ ไชยบุญเรือง

วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนวงษ์

วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุหลาบ ปุริสาร

วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดาวรธรรม ฤทธิการ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ดร.นิญชลา ถิ่นเหลือ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ขอนแก่น

❖ ฝ่ายจัดการและเลขานุการ

อาจารย์กุสุมา ดำรงชัย

อาจารย์ชัยวัฒน์ วัลลภา

นางสาวอัญชลี มูลทิพย์

นางสาวกัญญาลักษณ์ กว้างสวัสดิ์

❖ กำหนดออก ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม

ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน

ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม

❖ การส่งเรื่องลงตีพิมพ์

<https://casjournal.cas.ac.th>

❖ พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ เค.ปรินท์

เลขที่ 12/27 ถนนศรีจันทร์ อำเภอเมือง

จังหวัดขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ 081-6611883

E-mail kprint999@gmail.com

- บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ต่อ 1 เรื่อง จากภายในและภายนอก วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย
- การตีพิมพ์และเผยแพร่ของวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเซียนี้ เนื้อหาบทความ ทัศนะและข้อคิดเห็นใด ๆ ในวารสารถือว่าเป็นของผู้เขียน โดยเฉพาะทางกองบรรณาธิการวารสาร หรือวิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอ่านบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ประจำปี 13 ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน 2566

ศาสตราจารย์ ดร.กนกพร สมปราชญ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬารักษ์ โสตะ	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.อัครพนธ์ เนื้อไม้หอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.พรณี บัณชรหัตถกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬามาศ จันทศรีสุคต	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิวชัย ศรีโกคางกุล	วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุหลาบ ปุริสาร	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ เลิศวิทยากุล	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ สิริสุทธิ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกพร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล พรหมกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ดร.สายัณห์ ผาน้อย	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ดร.จิราพร วิชระโกชน์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ดร.กฤษฎาพันธ์ พงษ์บริบูรณ์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ดร.ประสงค์ ต่อโชติ	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญยพันธ์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ดร.สุทิน ชนะบุญ	วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น
ดร.ชีวัน ทองสอดแสง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ขอนแก่น
ดร.นิภูชลา ลั่นเหลือ	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ ผลงาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

บทบรรณาธิการ

วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียฉบับนี้เป็น ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2566 เป็นวารสารที่มีคุณภาพฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) กลุ่มที่ 2 โดยมีเป้าหมายมุ่งมั่นเพื่อขึ้นสู่ฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) กลุ่มที่ 1 ให้ได้ในอนาคตอันใกล้ ซึ่งวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียมีความภาคภูมิใจ และได้พัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดมา รวม 13 ปี บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียฉบับนี้ เป็นบทความวิจัยของ คณาจารย์ นักวิจัย บทความวิจัย วิทยานิพนธ์ ในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา ทางบรรณาธิการและบรรณาธิการผู้ช่วยร่วมกับเจ้าของบทความที่ต้องแก้ไขปรับปรุง ให้ได้มาตรฐาน แยกเป็นผลงานภายในสถาบัน 5 เรื่อง และภายนอกสถาบัน 13 เรื่อง รวม 18 เรื่อง ผลงานทุกเรื่องล้วนได้ มาตรฐานและมีคุณภาพ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาบทความเชิงวิชาการในด้านความถูกต้องของกระบวนการวิจัย อย่างเป็น ระบบ สามารถนำผลวิจัยไปใช้อ้างอิงและใช้ประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ กองบรรณาธิการได้ตระหนักถึง มาตรฐานคุณภาพของวารสารจึงมุ่งมั่นพัฒนาให้วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เป็นวารสารที่ได้มาตรฐานคุณภาพสามารถใช้ เป็นแหล่งค้นคว้าอ้างอิงทางวิชาการในระดับชาติและระดับสากล อันจะก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อสังคม และวงพหุวิทยาการได้ อย่างหลากหลายทันต่อการเปลี่ยนแปลง สำหรับฉบับนี้มีผลงานวิจัยจากหลากหลายด้าน อาทิ ด้านการศึกษา จำนวน 9 เรื่อง ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ จำนวน 3 เรื่อง ด้านบริหารธุรกิจ จำนวน 2 เรื่อง ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 1 เรื่อง และ ด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ จำนวน 2 เรื่อง ด้านนิติศาสตร์ จำนวน 1 เรื่อง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษา ครู อาจารย์ นักวิชาการ และผู้สนใจใฝ่เรียนรู้จะได้ใช้เป็นแหล่งสารสนเทศในการพัฒนาองค์ความรู้ที่ทันสมัยสามารถ ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคม วงวิชาชีพและประเทศชาติต่อไป

กองบรรณาธิการมีความยินดีรับบทความในกลุ่ม สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์และ อุตสาหกรรม สาขาปรัชญา สาขานิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และนิเทศศาสตร์ สาขาการศึกษา และมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ จากทุกองค์กรทั้งภาครัฐ และ เอกชน บทความทุกเรื่องจะได้รับการพิจารณาตรวจสอบประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิประจำกองบรรณาธิการ 3 ท่าน ต่อ 1 เรื่อง ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาเพื่อให้ได้คุณภาพและมาตรฐานวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานของ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และมาตรฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) ที่กำหนดไว้ เริ่มตั้งแต่ ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 เป็นต้นไป

ท้ายที่สุดนี้กองบรรณาธิการวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มีความมุ่งมั่นในการสรรค์สร้างผลงานวิจัย บทความวิชาการ ที่หลากหลายศาสตร์เพื่อเผยแพร่แนวคิดใหม่ ๆ สำหรับนักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา และผู้อ่านอย่างเต็มความสามารถ และขอขอบคุณเจ้าของบทความทางวิชาการ และบทความวิจัยทุกเรื่องที่ท่านได้ให้ความเชื่อมั่นในคุณภาพ และสนใจส่งมา ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ตลอดจนขอขอบพระคุณท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจติดตามวารสารวิทยาลัย บัณฑิตเอเชีย มาอย่างต่อเนื่องตลอดมา และทางกองบรรณาธิการมีความมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ที่จะพัฒนามาตรฐานคุณภาพให้สูงขึ้น เพื่อก้าวสู่ฐาน TCI กลุ่ม 1 พบกันใหม่ฉบับหน้าปีที่ 13 ฉบับที่ 3 ปี 2566 ในเดือนมิถุนายนนี้ และ ท่านผู้อ่านสามารถติดตาม บทความวารสารทุกฉบับได้ โดยได้ Up load ไว้ใน Website ของวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียได้ที่ <https://casjournal.cas.ac.th> ขอขอบคุณท่านผู้อ่านทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้

ด้วยความปรารถนาดี

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
การประเมินผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อมูลค่าการส่งออกของอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทย	1
ศักรินทร์ คชกิจจารักษ์, เฉลิมพล จตุพร, วสุ สุวรรณวิหค	
การพัฒนาแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง	12
สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย	
ศิริพร น้อยวงศ์, พรทิศา ศรีวัฒนา, อมรัตน์ กวยแก้ว, นัฐวรรณ มะลิโค,	
อรนุช เพ็ชรภูวณซ์, หนึ่งฤทัย สระทองเวียน, ธิติรัตน์ เลิศวิทยากุล	
การพัฒนาแบบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น	29
หทัยกาญจน์ สร้อยงาม	
ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถามที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	39
แพรวพรรณ มูลแก้ว, รุ่งทิศา จันทน์วัฒนวงศ์	
การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการนิเทศภายในด้วยเทคนิคการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	48
กัมพล ชันทะวงษ์, เสาวนี สิริสุขศิลป์, ดาวรรณ ฤทธิการ	
สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การศึกษานอกกระบบ	60
อรุณประไพ ยอดระยับ, สนิษนาถ เริ่มลาวรรณ	
อิทธิพลของรูปแบบการดำเนินชีวิตและการรับรู้องค์ประกอบทางทฤษฎีที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช	69
เพ็ญพิศ ศรีประเสริฐ, พิษณุวัฒน์ เพ็ญมาศ, บุษลิน ขวดทอง, พลอยชมพู สุขทร	
องค์ประกอบของยะมูลฝอยและการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด	80
มุกดาวรรณ ชนะวงศ์, โสภณ เปื่องบน, ภัควลัญญ์ พินิจมนตรี,	
ศึกษา อุณเจริญ, สุวัฒน์พงษ์ ศรีบุตดา, สุวิมล ดอบุตร	
การพัฒนาระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL	88
จุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต, ขวัญพร รุชเชษฐ์, ทักษิณา งามประดับ	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลของการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมร่วมกับกระบวนการ กลุ่มในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องขังคดียาเสพติด จินตนา บุญยกิจตานนท์, ชนิตา พิมพ์ศรี, กรวรรณ โหม่งพุด	104
การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนวิชาออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะ การรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ ไพโรจน์ คเชนทองสุวรรณ, ชัชวาล ชุมรักษา, จินตนา กสินันท์, นพเก้า ณ พัทลุง	117
การพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาอุดรธานี ยีนยง ไทยใจดี	136
ความต้องการจำเป็นของจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยแก่นสารสินธุ์ วรรณกร บาลี, วัลลภา อารีรัตน์, เสาวณี สิริสุขศิลป์	147
แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ขอนแก่น แสงอนันต์ น้อยแสง, กุหลาบ ปุริสาร, วรวิทย์ ต้นชนะเทวินทร์	154
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการประยุกต์ใช้กรอบ TQF ในหลักสูตร ระดับอุดมศึกษา จุฬารักษ์ ไสตะ, กษม ชนะวงศ์, สุวกิจ ศรีปัดดา, อำนาจ ชนะวงศ์, อติพงษ์ อามาตย์สมบัติ, กุสุมา ดำรงชัย	163
การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การรู้ดิจิทัล สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยชุมชนสงขลา พูลเกียรติ มงคลสวัสดิ์	173
การให้ความรู้ด้านกฎหมาย : ศึกษาเฉพาะห้องเรียนพิเศษโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุ่มโร) วิทวัส ผาปลิมมา, ดวงพร อานันทศิริเกียรติ, นันทวัน ศรีนวล	181
The Process of Implementing a Model from the Development of a Management Standard Model and Management of Safety Occupational Health and Working Environment in the Workplace of Thailand in the Future Developed into Practice in the Workplace of Thailand Suradate Suwanchatree, Piyaruk Pradabphetrat, Vichit Ranpang, Maytiya Muadchim	194

การประเมินผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อมูลค่าการส่งออกของ
อุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทย

Impact Assessment of COVID-19 Pandemic on the Export Value of Thailand's
Automotive and Auto-Parts Industries

ศักรินทร์ คชกิจจารักษ์¹, เฉลิมพล จตุพร², วสุ สุวรรณวิหค³

Sakkranan Khotchakitjarak¹, Chalermpon Jatuporn², Vasu Suwanvihok³

¹⁻³สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

¹⁻³School of Economics, Sukhothai Thammarath Open University

Corresponding author. Email: Chalermpon.Jat@stou.ac.th; Jatuporn.stou@gmail.com

(Received: June 29, 2022; Revised: September 20, 2022; Accepted: November 2, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พยากรณ์มูลค่าการส่งออกของอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทย และ (2) ประเมินผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ต่อมูลค่าการส่งออกของอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2563 โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิในลักษณะอนุกรมเวลารายเดือนของมูลค่าการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบของประเทศไทย เริ่มตั้งแต่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2553 ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2562 จำนวน 120 เดือน และประยุกต์ใช้แบบจำลอง SARIMA(p,d,q)(P,D,Q)s เพื่อประเมินผลกระทบของสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปี พ.ศ. 2563 (รายเดือน) โดยการเปรียบเทียบระหว่างมูลค่าส่งออกที่เกิดขึ้นจริงและค่าพยากรณ์

ผลการวิจัยเชิงประจักษ์ พบว่า (1) ตัวแบบที่เหมาะสมต่อการพยากรณ์มากที่สุดคือ SARIMA(0,1,1)(0,1,1)₁₂ โดยให้ค่าพยากรณ์มูลค่าการส่งออกอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 เท่ากับ 808,089 ล้านบาท และ (2) สถานการณ์ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2563 โดยคิดเป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจ เท่ากับ 159,321 ล้านบาท

คำสำคัญ: ไวรัสโคโรนา 2019, อุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบ, การพยากรณ์ทางอนุกรมเวลา

Abstract

The purposes of this research were (1) to forecast the export value of Thailand's automotive and auto-parts industries in 2020 and (2) to assess the impact of Coronavirus 2019 (COVID-19) on Thailand's automotive and auto-parts industries in 2020. The study employed a monthly time series of export value of Thailand's automotive and auto-parts from January 2010 to December 2019, a total of 120 months. The econometric techniques applied the SARIMA(p,d,q)(P,D,Q)s model for assessing the monthly impact of COVID-19 in 2020 to compare the export value between the actual value and forecasted value.

The empirical results indicated that (1) SARIMA(0,1,1)(0,1,1)₁₂ was the most appropriate model for forecasting, and it provided the export value of Thailand's automotive and auto-parts industries in 2020

equal to 808,089 million baht. (2) The COVID-19 situation affected the export value of Thailand's automotive and auto-parts industries in 2020, which was an economic loss equal to 159,321 million baht.

Keywords: Coronavirus 2019, Automotive and Parts Industry, Time Series Forecasting

1. บทนำ

อุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบเป็นอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจของโลก และมีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในด้านต่างๆ เช่น การผลิต การส่งออก การจ้างงาน และการลงทุน สามารถสร้างรายได้ทั่วโลกปีละกว่าล้านล้านเหรียญสหรัฐ รวมถึงมีความเชื่อมโยงต่ออุตสาหกรรมอื่นๆ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึงปลายน้ำ ได้แก่ อุตสาหกรรมเหมืองแร่ อุตสาหกรรมเชื้อเพลิง อุตสาหกรรมโฆษณา อุตสาหกรรมการเงิน เป็นต้น ทั้งนี้ อุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบรถยนต์จึงติด 10 อันดับแรกของอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้มากที่สุดในโลกปี พ.ศ. 2563 มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 3.9 (พ.ศ. 2558 - พ.ศ. 2563) (IBISWorld, 2020)

อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกมีความสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยหากพิจารณารายการสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศไทยพบว่าอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างมากและมีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับหนึ่งตั้งแต่ พ.ศ. 2555 ถึง พ.ศ. 2562 อีกทั้งมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องจาก 378,349 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2552 เป็น 846,435 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2562 คิดเป็นการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 8 ต่อปี และ พ.ศ. 2562 การส่งออกของอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบมีมูลค่าการส่งออกรวมคิดเป็น ร้อยละ 11 ของการส่งออกทั้งหมด (สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, 2563ก, 2563ข) นอกจากนี้ ศักยภาพด้านการส่งออกของอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบเกิดจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการผลักดันนโยบายและมาตรการต่างๆ อาทิ การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีการลงทุน การลดการพึ่งพาชิ้นส่วนรถยนต์นำเข้า และเพิ่มรายการชิ้นส่วนรถยนต์เพิ่มขึ้นต่อเนื่องเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตชิ้นส่วน รวมถึงลดต้นทุนการผลิตแก่ผู้ประกอบการในประเทศ ประกอบกับปัจจัยสนับสนุนภายนอกจากเหตุการณ์ Plaza Accord ที่ดึงดูดการลงทุนจากค่ายรถยนต์ญี่ปุ่นเนื่องจากการแข็งค่าของเงินเยน และแนวคิดการค้าเสรีที่สนับสนุนให้ประเทศไทยผลิตยานยนต์เพื่อการส่งออกและปรับปรุงนโยบายผ่านการลดและยกเลิกมาตรการทางภาษีและโควตา (Tariff Barrier) มาสู่การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มผลิตภาพสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ (พ.ศ. 2500 - พ.ศ. 2550) ส่งผลให้ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อห่วงโซ่อุปทาน และก้าวสู่ศูนย์กลางการผลิตยานยนต์แห่งเอเชีย (กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์, 2563)

ปัจจุบันโครงสร้างของอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทยมีผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมมากกว่า 2,400 ราย และมีจำนวนแรงงานในอุตสาหกรรม 5.5 แสนราย (ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน, 2562) โดยจำแนกโครงสร้างของอุตสาหกรรมตามลักษณะลำดับขั้นของผลิตภัณฑ์ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ประกอบด้วย (1) ผู้ผลิตรายานยนต์ (Assembler) มีลักษณะเป็นผู้ผลิตรายานยนต์ขั้นสุดท้ายเพื่อขายภายในประเทศและเพื่อการส่งออก รวมถึงให้บริการหลังการขาย เช่น การซ่อมบำรุง การจัดหาอะไหล่ยานยนต์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการที่มีชื่อเสียงในระดับโลกและมีเทคโนโลยีในการผลิตที่ซับซ้อน โดยเฉพาะผู้ประกอบการที่มีชื่อเสียงจากประเทศญี่ปุ่น (2) ผู้ผลิตชิ้นส่วน (Part Maker) มีลักษณะเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบ หรือผู้ผลิตชิ้นส่วนเพื่อใช้เป็นส่วนประกอบของยานยนต์ตามมาตรฐานที่ผู้ผลิตรายานยนต์กำหนด แบ่งออกเป็น ผู้ผลิตชิ้นส่วนลำดับ 1 (First Tier) เป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนที่มีลักษณะเฉพาะตามคำสั่งซื้อจากโรงงานประกอบยานยนต์ เช่น เครื่องยนต์ ชิ้นส่วนตัวถัง ชิ้นส่วนอุปกรณ์ไฟฟ้า ผู้ผลิตชิ้นส่วนลำดับ 2 (Second Tier) และผู้ผลิตชิ้นส่วนลำดับ 3 (Third Tier) เป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนในระดับย่อย รวมถึงผู้จัดหาวัตถุดิบเพื่อจัดส่งให้ผู้ผลิตชิ้นส่วนลำดับ 1 เช่น ยาง โลหะ พลาสติก กระจก ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการ SMEs ภายในประเทศ (พัชราภรณ์ เนียมมณี และวลัยลักษณ์ อัครธีรวงศ์, 2556) นอกจากนี้ การส่งออกอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทยมีความเชี่ยวชาญในการผลิตในตลาดโลก ได้แก่ รถกระบะ ขนาด 1 ตัน รถจักรยานยนต์ขนาดเล็กคุณภาพสูง รถยนต์ประหยัดพลังงาน (Eco-car) เครื่องยนต์เบนซิน เครื่องยนต์ดีเซล เพลากำลังและกำลังเหวี่ยง ชุดสายไฟรถยนต์ หม้อแบตเตอรี่ เป็นต้น (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2555)

สถานการณ์ของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่แพร่ระบาดขนาดใหญ่ (Pandemic) ไปทั่วโลก ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2563 ทำให้รัฐบาลในแต่ละประเทศจำเป็นต้องกำหนดมาตรการรับมือการควบคุมการแพร่ระบาด เช่น การจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศ มาตรการ ล็อกดาวน์ ปิดกิจการที่ไม่จำเป็นและเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดชั่วคราว เป็นต้น ส่งผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของทุกหน่วยเศรษฐกิจทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยทั้งในภาคเศรษฐกิจ สังคมครัวเรือน สาธารณสุข การท่องเที่ยว และการค้าระหว่างประเทศ (ณัฏฐา หนูธรรมนอก และธีรชัย เนตรนอมศักดิ์, 2565; เอมพร สุริยะ และคณะ, 2565) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งออกพบว่าครึ่งปีแรกของปี พ.ศ. 2563 มีมูลค่าส่งออกรวมเท่ากับ 3,562,328 ล้านบาท มีแนวโน้มลดลงเมื่อเทียบกับครึ่งปีแรกของปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีมูลค่าส่งออกรวมเท่ากับ 3,884,504 ล้านบาท หรือลดลง ร้อยละ 8 (สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, 2563ก, 2563ข) ในขณะที่ อุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทยได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดเช่นกัน โดยผู้ผลิตรถยนต์มีความจำเป็นต้องหยุดการผลิตชั่วคราวในช่วงเดือนเมษายน ถึง พฤษภาคม พ.ศ. 2563 ตามมาตรการของรัฐบาลเพื่อลดโอกาสเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 และเป็นการลดปริมาณการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการตลาดด้วย (ประชาชาติธุรกิจ, 2563)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพยากรณ์มูลค่าการส่งออกของอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทย

2.2 เพื่อประเมินผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อมูลค่าการส่งออกของอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2563

3. ขอบเขตการวิจัย

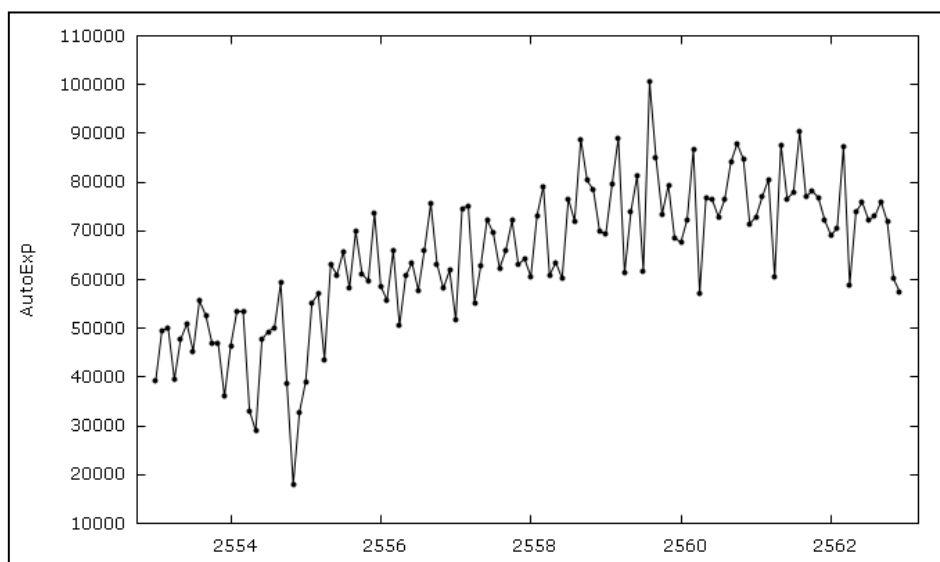
การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิอนุกรมเวลารายเดือนของมูลค่าการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบของประเทศไทย ตั้งแต่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2553 ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2562 จำนวนทั้งหมด 120 เดือน จากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ เพื่อสร้างตัวแบบพยากรณ์การส่งออกอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทย ด้วยวิธี SARIMA(p,d,q)(P,D,Q)s ภายใต้สมมติฐานที่ว่าผลการพยากรณ์ ด้วยวิธี SARIMA (p,d,q)(P,D,Q)s ไม่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19 และนำผลพยากรณ์จากตัวแบบมาเปรียบเทียบกับข้อมูลจริงแล้วคำนวณเป็นมูลค่าความสูญเสียของการส่งออกยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทย

4. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิประเภทอนุกรมเวลารายเดือนของมูลค่าการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบของประเทศไทย ตั้งแต่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2553 ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2562 จำนวนทั้งหมด 120 เดือน โดยกำหนดให้เป็นตัวแปร AutoExp โดยสามารถแสดงเป็นภาพที่ 1

การประเมินผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ต่อการส่งออกอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทย เริ่มต้นจากการประยุกต์วิธีการทางเศรษฐมิติ ด้วยเทคนิคของ Box-Jenkins (Box et al., 1994) หรือแบบจำลอง SARIMA(p,d,q)(P,D,Q)s โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา AutoExp เพื่อสร้างตัวแบบและพยากรณ์ข้อมูลไปข้างหน้า

จำนวน 12 ช่วงเวลา ตั้งแต่ เดือนมกราคม ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2563 จากนั้นนำผลการพยากรณ์มาเปรียบเทียบกับข้อมูลจริงเพื่อประเมินผลกระทบเป็นมูลค่าความสูญเสียของการส่งออกยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทยจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 (วสุ กุลสังคะกิจ และคณะ, 2563) ทั้งนี้ กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ 1 การเคลื่อนไหวของข้อมูลอนุกรมเวลามูลค่าการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบของประเทศไทย ตั้งแต่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2553 ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2562

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดตัวแบบ SARIMA(p,d,q)(P,D,Q)_s เบื้องต้น

1) การทดสอบความหยุดนิ่งของข้อมูลอนุกรมเวลา (Stationary Test) ด้วยวิธี ADF Unit Root (Dickey and Fuller, 1979, 1981) เนื่องจากการวิเคราะห์ทางอนุกรมเวลา ด้วยวิธี SARIMA(p,d,q)(P,D,Q)_s เป็นการพยากรณ์ข้อมูลอนุกรมเวลาโดยใช้พฤติกรรมของข้อมูลในอดีตเพื่อทำนายหรือพยากรณ์ข้อมูลในอนาคต ดังนั้น การกำหนดตัวแบบพยากรณ์จึงจำเป็นต้องพิจารณาคุณลักษณะของข้อมูลอนุกรมเวลาว่ามีความหยุดนิ่ง (Stationarity) หรือไม่ กล่าวคือ ข้อมูลอนุกรมเวลาที่มีความหยุดนิ่งจะมีค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าความแปรปรวนร่วมไม่เปลี่ยนแปลง โดยการทดสอบความหยุดนิ่งของข้อมูลอนุกรมเวลามีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันปัญหาความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการพยากรณ์หรือทำนายให้มีความผิดพลาดเกิดขึ้น (Granger and Newbold, 1974)

การทดสอบความหยุดนิ่งมีสมมติฐานหลัก (Null Hypothesis) คือ ข้อมูลอนุกรมเวลาไม่มีความหยุดนิ่ง (Non-stationarity) และสมมติฐานทางเลือก (Alternative Hypothesis) คือ ข้อมูลอนุกรมเวลามีความหยุดนิ่ง ทั้งนี้ การปฏิเสธสมมติฐานพิจารณาได้จากสถิติ t-ratio ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p-value) เท่ากับ 0.05 อย่างไรก็ตาม ถ้าหากการทดสอบสมมติฐานไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลักได้ จำเป็นต้องเพิ่มผลต่างของข้อมูล (Differencing Order) เข้าไปที่ละลำดับขั้นแล้วทำการทดสอบต่อไปเรื่อยๆ จนข้อมูลอนุกรมเวลาไม่มีความหยุดนิ่ง และถ้าหากข้อมูลอนุกรมเวลาไม่มีความหยุดนิ่ง ณ ระดับปกติ (Level Stage) จะถือว่าข้อมูลอนุกรมเวลามีลำดับความหยุดนิ่ง I(d) เท่ากับ I(0) และถ้าหากข้อมูลมีความหยุดนิ่ง ณ ผลต่างลำดับหนึ่ง (First Difference) จะถือว่าข้อมูลอนุกรมเวลามีลำดับความหยุดนิ่ง I(d) เท่ากับ I(1) เป็นต้น แบบจำลองการทดสอบความหยุดนิ่งของข้อมูลอนุกรมเวลา AutoExp ด้วยวิธี ADF สามารถแสดงได้ดังนี้

(1) แบบจำลองที่ไม่มีค่าคงที่ (α) และไม่มีแนวโน้มเวลา (t)

$$\Delta \text{AutoExp}_t = \omega \text{AutoExp}_t + \sum_{i=1}^p \phi_i \text{AutoExp}_t + \varepsilon_t$$

(2) แบบจำลองที่มีค่าคงที่ (α)

$$\Delta \text{AutoExp}_t = \alpha + \omega \text{AutoExp}_t + \sum_{i=1}^p \phi_i \text{AutoExp}_t + \varepsilon_t$$

โดยกำหนดให้

AutoExp คือ ตัวแปรอนุกรมเวลา

Δ คือ อันดับความหยาบของข้อมูล

α คือ ค่าคงที่

δ ω และ ϕ คือ สัมประสิทธิ์ประมาณค่าพารามิเตอร์

t คือ คาบเวลาในอดีต โดยที่ $t = 1, 2, 3, \dots, p$

ε คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

2) การกำหนดตัวแบบ SARIMA(p,d,q)(P,D,Q)_s เพื่อบ่งชี้ลำดับของ AR(p) MA(q) SAR(P) และ SMA(Q) ด้วยแผนภาพคอร์รีโลแกรม (Correlogram) จากฟังก์ชันสหสัมพันธ์ในตัวเองบางส่วน (Partial Autocorrelation Function: PACF) และฟังก์ชันสหสัมพันธ์ในตัวเอง (Autocorrelation Function: ACF) โดยการบ่งชี้ลำดับของ AR(p) และ MA(q) จะพิจารณาจากเวลาในช่วง 5 คาบแรก ในขณะที่การบ่งชี้ลำดับของ SAR(P) และ SMA(Q) จะพิจารณาจากเวลาในช่วงฤดูกาลได้แก่ คาบที่ 12 คาบที่ 24 คาบที่ 36 เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การประมาณค่าพารามิเตอร์ ด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimation: MLE) โดยพิจารณาระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยตัวแบบ SARIMA(p,d,q)(P,D,Q)_s สามารถแสดงได้ดังนี้

$$\phi_p(B) \Phi_P(B^s) \Delta \Delta_s \text{AutoExp}_t = \theta_q(B) \Theta_Q(B^s) \varepsilon_t$$

โดยกำหนดให้

ϕ_p คือ AR(p)

Φ_P คือ SAR(P)

θ_q คือ MA(q)

Θ_Q คือ SMA(Q)

s คือ ความถี่ของฤดูกาล

d คือ ลำดับความหยาบแบบไม่มีฤดูกาล

D คือ ลำดับความหยาบแบบมีฤดูกาล

B คือ ตัวดำเนินการย้อนกลับ (Backward Shift Operator)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมของตัวแบบพยากรณ์ (Diagnostic Checking) เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์กัน (Autocorrelation) พิจารณาจากค่าสถิติ Ljung-Box Q-statistics (Q_{LB}) อย่างไรก็ตามในการพบตัวแบบพยากรณ์มากกว่าหนึ่งรูปแบบ จะทำการเลือกตัวแบบพยากรณ์ที่เหมาะสมที่สุดจากสถิติ Schwarz Information Criterion (SIC) Akaike Information Criteria (AIC) Root Mean Square Error (RMSE) และ Mean Absolute Percentage Error (MAPE) ที่มีค่าต่ำสุด

ขั้นตอนที่ 4 การพยากรณ์ (Forecasting) อนุกรมเวลารายเดือนของมูลค่าการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบของประเทศไทยไปข้างหน้า จำนวน 12 ช่วงเวลา ตั้งแต่ เดือนมกราคม ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 โดยผลการพยากรณ์จะอยู่ภายใต้ข้อสมมติคือข้อมูลพยากรณ์ไม่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 (Without COVID-19 Effect)

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลกระทบ (Impact Assessment) เพื่อกำหนดหามูลค่าความสูญเสียของการส่งออกอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทยจากสถานการณ์ของการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี พ.ศ. 2563 (มกราคม ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2563) โดยนำผลที่ได้จากการพยากรณ์ (Forecasted Value) มาเปรียบเทียบกับข้อมูลการส่งออกที่เกิดขึ้นจริง (Actual Value)

5. ผลการวิจัย

การทดสอบความหยุดนิ่งของข้อมูลอนุกรมเวลา ด้วยวิธี ADF Unit Root ในตารางที่ 1 พิจารณาตัวแบบเพื่อตรวจสอบลำดับความหยุดนิ่ง 2 รูปแบบ คือ (1) แบบจำลองที่ไม่มีค่าคงที่และแนวโน้มเวลา (ADF without $\alpha + T$) และ (2) แบบจำลองที่มีค่าคงที่ (ADF with α) พบว่า การทดสอบความหยุดนิ่งของข้อมูลอนุกรมเวลา AutoExp แบบไม่มีฤดูกาลด้วยตัวแบบ ADF Unit Root จำนวน 2 รูปแบบให้ค่าสถิติ t-ratio เท่ากับ 0.308 และ -2.387 ตามลำดับ โดยสถิติ t-ratio ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลักได้ ณ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น สรุปได้ว่าข้อมูลอนุกรมเวลา AutoExp ไม่มีความหยุดนิ่ง ณ ระดับปกติของข้อมูล จึงต้องเพิ่มผลต่างเข้าไปหนึ่งลำดับชั้นแล้วทดสอบความหยุดนิ่งของข้อมูลอนุกรมเวลาอีกครั้งหนึ่ง พบว่าตัวแบบให้ค่าสถิติ t-ratio เท่ากับ -8.616 และ -8.611 โดยสถิติ t-ratio ดังกล่าวสามารถปฏิเสธสมมติฐานหลักได้ ณ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่าข้อมูลอนุกรมเวลา AutoExp มีความหยุดนิ่งแบบไม่มีฤดูกาล ณ ผลต่างลำดับหนึ่ง หรือ I(d) เท่ากับ I(1)

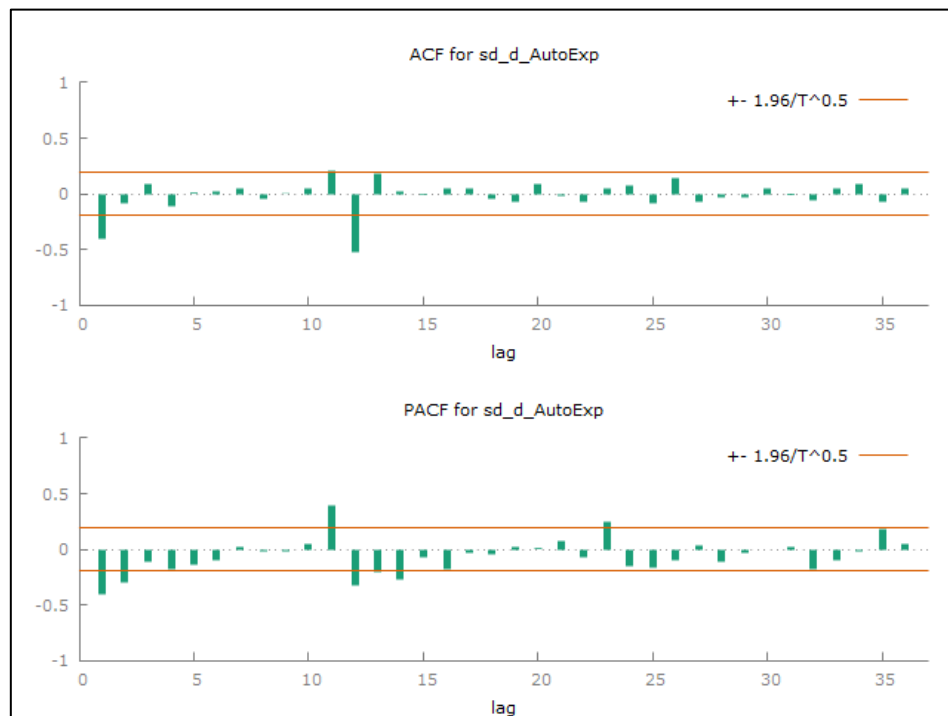
ตารางที่ 1 การทดสอบความหยุดนิ่ง ด้วยวิธี ADF Unit Root ของข้อมูลอนุกรมเวลา AutoExp

Model	Non-seasonal I(0)		Non-seasonal I(1)		Seasonal I(1)	
	t-ratio	p-value	t-ratio	p-value	t-ratio	p-value
ADF without $\alpha + T$						
AutoExp _t	0.308	0.774	-8.616*	<0.001	-11.643*	<0.001
ADF with α						
AutoExp _t	-2.387	0.145	-8.611*	<0.001	-11.594*	<0.001

* หมายถึง การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับการทดสอบความหยุดนิ่งของข้อมูลอนุกรมเวลา AutoExp แบบมีฤดูกาลด้วยตัวแบบ ADF Unit Root จำนวน 2 รูปแบบ คือ (1) แบบจำลองที่ไม่มีค่าคงที่และแนวโน้มเวลา (ADF without $\alpha + T$) และ (2) แบบจำลองที่มีค่าคงที่ (ADF with α) พบว่า การทดสอบความหยุดนิ่งของข้อมูลอนุกรมเวลา AutoExp ให้ค่าสถิติ t-ratio เท่ากับ -11.643 และ -11.594 ตามลำดับ โดยสถิติ t-ratio ดังกล่าวสามารถปฏิเสธสมมติฐานหลักได้ ณ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่าข้อมูลอนุกรมเวลา AutoExp มีความหยุดนิ่งแบบมีฤดูกาล ณ ผลต่างลำดับหนึ่ง หรือ I(D) เท่ากับ I(1)

ดังนั้น ตัวแบบพยากรณ์ SARIMA(p,d,q)(P,D,Q)_s เบื้องต้น คือ SARIMA(p,1,q)(P,1,Q)₁₂

ภาพที่ 2 แผนภาพคอร์รีโลแกรม (Correlogram) ของอนุกรมเวลา $\Delta\Delta_{12}\text{AutoExp}$

ตารางที่ 2 การประมาณค่าพารามิเตอร์ของตัวแบบ SARIMA(p,d,q)(P,D,Q)_s

Variable	SARIMA(0,1,1)(0,1,1) ₁₂		SARIMA(0,1,1)(1,1,0) ₁₂	
	Coefficients	S.E.	Coefficients	S.E.
θ_1	-0.701*	0.072	-0.723*	0.072
Θ_1	-0.865*	0.150		
Φ_1			-0.610*	0.075
Q ₆ (p-value)	2.733(0.603)		3.422(0.490)	
Q ₁₂ (p-value)	6.231(0.795)		7.890(0.639)	
AIC	2240.887		2252.305	
SIC	2248.906		2260.324	
RMSE	7685.5		8502.5	
MAPE	10.066		11.141	

* หมายถึง การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

RMSE หมายถึง รากที่สองของความคลาดเคลื่อนกำลังสองเฉลี่ย (Root Mean Square Error)

MAPE หมายถึง ร้อยละของความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์เฉลี่ย (Mean Absolute Percentage Error)

การบ่งชี้ลำดับของ $AR(p)$ $MA(q)$ $SAR(P)$ และ $SMA(Q)$ เบื้องต้น เพื่อกำหนดตัวแบบ $SARIMA(p,d,q)(P,D,Q)s$ พิจารณาจากแผนภาพคอร์รีโลแกรมดังที่ได้แสดงไว้ในภาพที่ 2 โดยการบ่งชี้ลำดับของ $AR(p)$ และ $MA(q)$ พิจารณาจากฟังก์ชันสหสัมพันธ์ในตัวเองบางส่วน พบว่า ลำดับของ $AR(p)$ และ $SAR(P)$ มีค่าเท่ากับ $AR(1)$ $AR(2)$ และ $SAR(1)$

สำหรับการบ่งชี้ลำดับของ $MA(q)$ และ $SMA(Q)$ พิจารณาจากฟังก์ชันสหสัมพันธ์ในตัวเอง พบว่า ลำดับของ $MA(q)$ และ $SMA(Q)$ มีค่าเท่ากับ $MA(1)$ และ $SMA(1)$

ดังนั้น ตัวแบบพยากรณ์ $SARIMA(p,d,q)(P,D,Q)s$ เบื้องต้น คือ $SARIMA(2,1,1)(1,1,1)_{12}$

ตารางที่ 2 แสดงผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแบบ $SARIMA(p,d,q)(P,D,Q)s$ ของข้อมูลอนุกรมเวลา AutoExp โดยใช้ตัวแบบเริ่มต้นคือ $SARIMA(2,1,1)(1,1,1)_{12}$ และเมื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแบบด้วยวิธี MLE แล้วพบว่าตัวแบบที่มีความเหมาะสมต่อการพยากรณ์มีจำนวน 2 รูปแบบ คือ ตัวแบบ $SARIMA(0,1,1)(0,1,1)_{12}$ และตัวแบบ $SARIMA(0,1,1)(1,1,0)_{12}$ เนื่องจากตัวแบบดังกล่าวไม่พบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์กัน โดยพิจารณาจากสถิติ Q_{LB} ณ คาบเวลาที่ 6 และคาบเวลาที่ 12 ที่ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลักได้ (H_0 : ตัวแบบไม่มีปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์กัน) จากนั้นเลือกตัวแบบที่เหมาะสมต่อการพยากรณ์ที่สุดโดยพิจารณาจากสถิติ AIC SIC RMSE และ MAPE พบว่า ตัวแบบพยากรณ์ $SARIMA(0,1,1)(0,1,1)_{12}$ คือ ตัวแบบที่เหมาะสมต่อการพยากรณ์มากที่สุด เนื่องจากมีค่าสถิติ AIC SIC RMSE และ MAPE ต่ำที่สุด

ตารางที่ 3 การประเมินผลกระทบโดยเปรียบเทียบระหว่างค่าจริงและค่าพยากรณ์

(หน่วย: ล้านบาท)

เดือน	ค่าจริง ¹		การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	ค่าพยากรณ์	ผลกระทบ
	2562	2563		2563	2563
มกราคม	69,104	61,599	-10.86	60,303	1296
กุมภาพันธ์	70,593	64,480	-8.66	68,285	-3805
มีนาคม	87,202	62,180	-28.69	75,527	-13347
เมษายน	58,983	28,099	-52.36	54,116	-26017
พฤษภาคม	73,853	28,207	-61.81	67,188	-38981
มิถุนายน	75,853	43,182	-43.07	68,954	-25772
กรกฎาคม	72,298	49,837	-31.07	67,051	-17214
สิงหาคม	72,969	53,439	-26.76	73,267	-19828
กันยายน	75,980	65,438	-13.87	75,254	-9816
ตุลาคม	71,922	64,335	-10.55	70,104	-5769
พฤศจิกายน	60,200	68,484	13.76	65,421	3063
ธันวาคม	57,477	59,488	3.50	62,621	-3133
รวม	846,435	648,768	-23.4	808,089	-159,321

¹ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

จากตารางที่ 3 แสดงการประเมินผลกระทบโดยเปรียบเทียบระหว่างค่าจริง (Actual Value) และค่าพยากรณ์ (Forecasted Value) เพื่ออธิบายผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่มีต่อมูลค่าการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบของประเทศไทย โดยจากรายงานของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงาน

ปลัดกระทรวงพาณิชย์ พบว่า ในปี พ.ศ. 2562 การส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบของประเทศไทย มีมูลค่าเท่ากับ 846,435 ล้านบาท จากนั้น มีมูลค่าลดลงเหลือ 648,768 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2563 หรือคิดเป็นการลดลงร้อยละ 23.4 ทั้งนี้ การประเมินผลกระทบของมูลค่าความเสียหายจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ต่ออุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทย โดยการประยุกต์ใช้ตัวแบบพยากรณ์ SARIMA(0,1,1)(0,1,1)₁₂ พบว่า หากไม่มีสถานการณ์ COVID-19 (Without COVID-19 Effect) จะทำให้มูลค่าการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2563 มีมูลค่าเท่ากับ 808,089 ล้านบาท แต่สถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น (Actual Value) พบว่ามูลค่าการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2563 มีค่าเท่ากับ 648,768 ล้านบาท ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบของประเทศไทย โดยทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง เท่ากับ 159,321 ล้านบาท

6. สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อมูลค่าการส่งออกของอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิประเภทอนุกรมเวลารายเดือนของมูลค่าการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบของประเทศไทยตั้งแต่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2553 ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2562 จำนวนทั้งหมด 120 เดือน และประยุกต์ใช้แบบจำลอง SARIMA(p,d,q)(P,D,Q)_s เพื่อพยากรณ์มูลค่าการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบของประเทศไทย โดยผลพยากรณ์ดังกล่าวอยู่ภายใต้ข้อสมมติที่ไม่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 (Without COVID-19 Effect) จากนั้นนำผลการพยากรณ์ (Forecasted Value) เปรียบเทียบกับค่าจริง (Actual Value) ของมูลค่าการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เพื่อดำเนินการเป็นมูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแบบ SARIMA(0,1,1)(0,1,1)₁₂ มีความเหมาะสมต่อการพยากรณ์มากที่สุด เนื่องจากให้ค่าสถิติ AIC SIC RMSE และ MAPE ต่ำสุด และการพยากรณ์จากตัวแบบดังกล่าวพบว่าการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบในปี พ.ศ. 2563 (หากไม่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 เกิดขึ้น) จะมีมูลค่าการส่งออกรวมเท่ากับ 808,089 ล้านบาท และเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์จริงซึ่งการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบในปี พ.ศ. 2563 มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 648,768 ล้านบาท ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบในปี พ.ศ. 2563 โดยคำนวณเป็นมูลค่าความสูญเสียต่อการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบเท่ากับ 159,321 ล้านบาท ข้อค้นพบสอดคล้องกับการศึกษาของ วสุ กุลสังคะกิจ และคณะ (2563) ซึ่งพบว่าการแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจสายการบินต้นทุนต่ำ กล่าวคือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อเที่ยวบินขาเข้าระหว่างประเทศของสายการบินต้นทุนต่ำของประเทศไทยในช่วงเดือนมกราคมถึงพฤษภาคม พ.ศ. 2563 ลดลง 15,263 เที่ยวบิน เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันกับปีก่อนหน้า โดยตัวแบบที่ใช้ในการประเมินผลกระทบ คือ SARIMA(1,1,0)(2,1,0)₁₂ นอกจากนี้ ธนาภรณ์ ผ่องศรี และคณะ (2563) พบว่าการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในช่วงเดือนมกราคมถึงพฤษภาคม พ.ศ. 2563 สร้างความสูญเสียต่อการส่งออกข้าวไทยไปยังประเทศจีนเป็นปริมาณเท่ากับ 47,210 ตัน โดยตัวแบบที่ใช้ในการประเมินผลกระทบ คือ SARIMA(2,0,4)(1,1,0)₁₂

อย่างไรก็ตาม ตัวแบบพยากรณ์ SARIMA(p,d,q)(P,D,Q)_s ที่ใช้ในการประเมินผลกระทบในครั้งนี้มีหลักการที่อาศัยพฤติกรรมของข้อมูลในอดีตเพื่ออธิบายหรือทำนายแนวโน้มของข้อมูลในอนาคต ดังนั้นการประยุกต์ใช้เครื่องมือดังกล่าวนี้จึงเหมาะสมต่อการประเมินผลกระทบในระยะสั้น เนื่องจากเมื่อเกิดผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19

แล้ว ภาครัฐและภาคเอกชนจะมีการปรับตัวเพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 จึงไม่เหมาะสมต่อการประเมินผลกระทบในระยะยาว

7. ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายมุ่งพิจารณาถึงห่วงโซ่อุปทานในระบบการผลิตซึ่งอาจหยุดชะงักกันอันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ผู้ประกอบการในหลายอุตสาหกรรมอาจต้องปิดกิจการ กระทั่งภาคการจ้างงาน และรายได้ของผู้บริโภคในระบบเศรษฐกิจลดลง รวมถึงการขนส่งระหว่างประเทศใช้ระยะเวลายาวนาน ส่งผลกระทบต่อต้นทุนของผู้ส่งออก ดังนั้น ผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่ออุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบของประเทศไทยควรให้ความสำคัญต่อมาตรการรับมือจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้แก่ การจัดหาวัคซีน การกระตุ้นการบริโภค มาตรการทางการเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ รวมถึงการนำเข้าตู้คอนเทนเนอร์ และเพิ่มปริมาณเรือขนส่งขนาดใหญ่ และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสินค้าชนิดใหม่ในอุตสาหกรรมเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในตลาดโลก เช่น รถยนต์ไฟฟ้า แบตเตอรี่ลิเทียมไอออนสำหรับรถยนต์ไฟฟ้า เนื่องจากอุตสาหกรรมยานยนต์และส่วนประกอบเป็นภาคธุรกิจที่สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจให้กับประเทศไทยได้อย่างมั่นคงและขยายการจ้างงานในประเทศได้อย่างมากมายต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้ประยุกต์ใช้ตัวแบบของ Box et al. (1994) หรือ SARIMA(p,d,q)(P,D,Q)s เพื่อพยากรณ์ข้อมูลและประเมินเป็นผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งวิธีการดังกล่าวพบว่ามีการศึกษาไม่มากนัก ดังนั้น ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไปควรใช้เทคนิคดังกล่าวเพื่อประเมินผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ต่อภาคเศรษฐกิจอื่นๆ เพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจให้กับภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาจัดลำดับความสำคัญในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นจริง รวมถึงสามารถประยุกต์ใช้เทคนิคดังกล่าวนี้ไปประเมินผลกระทบในกรณีที่เกิดสถานการณ์หรือวิกฤตการณ์อื่นในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจต่างๆ ของประเทศไทยต่อไปได้

8. เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์. (2563). ข้อมูลสถิติยานยนต์. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.aic.or.th/statisticslist/History/History-Records/Table-1-10>
- ประชาชาติธุรกิจ. (2563). อุตสาหกรรมอ่วมทั้งปี ปิดโรงงาน-ผู้ผลิตขึ้นส่วนระล่ำ. สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.prachachat.net/motoring/news-460989>
- ณัชชา ทุนธรรมนอก และ ชีรชัย เนตรนอมศักดิ์. (2565). วิกฤต COVID-19 : อนาคตในการเรียนรู้จะเป็นอย่างไร. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 12(2), 175-185.
- ธนาภรณ์ ผ่องศรี, เอลิมพล จตุพร, ภักดี มะนะเวศ และ ภูตินันท์ อติพิทยางกูร. (2563). การพยากรณ์ปริมาณการส่งออกข้าวไทยไปจีน: กรณีศึกษาเชิงประจักษ์ด้วยวิธีการทางอนุกรมเวลา. การประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านวิทยาการจัดการ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ ครั้งที่ 7. วันที่ 12 กันยายน 2563 ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- พัชรภรณ์ เนียมมณี และ วลัยลักษณ์ อัครธีรวงศ์. (2556). การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยงของโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมยานยนต์. คณะสถิติประยุกต์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- วสุ กุลสังคะกิจ, เฉลิมพล จตุพร และ วสุ สวรรณวิหค. (2563). การประเมินผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่ออุตสาหกรรมสายการบินต้นทุนต่ำ: กรณีศึกษาเที่ยวบินขาเข้าระหว่างประเทศของไทย. การประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายความร่วมมือวิชาการ-วิจัยสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 13. วันที่ 17-18 กันยายน 2563 ณ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน. (2562). อุตสาหกรรมยานยนต์. ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน. สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.gsbresearch.or.th/gsb/economics/industrial-economics/industry-update/6331/>.
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (2555). เอกสารเผยแพร่อุตสาหกรรมนำรู้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมยานยนต์. สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, กระทรวงอุตสาหกรรม. สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2564, จาก <http://www.smi.or.th/index.php/sample-sites-7/category/43-2012-12-07-03-19-07?download=88:2012-12-07-03-31-10.pdf>.
- สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. (2563ก). โครงสร้างสินค้าส่งออกกระทรวงพาณิชย์. สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, กระทรวงพาณิชย์. สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2564, จาก <http://www2.ops3.moc.go.th/>.
- สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. (2563ข). สินค้าออกสำคัญ 10 อันดับแรก. สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, กระทรวงพาณิชย์. สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2564, จาก <http://www2.ops3.moc.go.th/>.
- เอมพร สุริยะ, วิภา อิศรางกูร ณ อยุธยา และ อำนาจ ชนวงษ์. (2565). การพัฒนาการดูแลผู้ป่วยวิถีใหม่โควิด-19 ในงานอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวชโรงพยาบาลพล จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 12(2), 40-50.
- Box, G. E. P., Jenkins, G. M. and Reinsel, G. C. (1994). **Time series analysis: Forecasting and control**. (3rd ed.). Englewood Cliffs Prentice-Hall: New Jersey.
- IBISWorld. (2020). **Global Car and Automobile Manufacturing**. Retrieved August 5, 2021, from <https://www.ibisworld.com/global/market-size/global-car-automobile-manufacturing/>.
- Dickey, D. A. and Fuller, W. A. (1979). Distribution of the estimators for autoregressive time series with a unit root. **Journal of the American Statistical Association**, 74(366a), 427-431.
- Dickey, D. A. and Fuller, W. A. (1981). Likelihood ratio statistics for autoregressive time series with a unit root. **Econometrica**, 49(4), 1057-1072.
- Granger, C. W. J. and Newbold, P. (1974). Spurious regressions in econometrics. **Journal of Econometrics**, 2(2), 111-120.

การพัฒนาแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
Development of Fast Track Students' Counselling Model in Change Situation Major
of Retail Business Management, Faculty of Business Administration,
College of Asian Scholars

ศิริพร น้อยวงศ์¹, พรทิศา ศรีวัฒนา², อมรัตน์ กวยแก้ว³, นัฐวรรณ มะลิโค⁴,
อรนุช เพ็ชรภูวณ⁵, หนึ่งฤทัย สรทองเวียน⁶, ธิดารัตน์ เลิศวิทยากุล⁷

Siriporn Noi Wong¹, Porntiwa Sriwatana², Amonrat Guaykaew³, Nattawan Maliko⁴,
Oranuch Phetphuwong⁵, Nuengutai Srathongvian⁶, Thidaratana Lertwittayakul⁷

¹⁻⁵อาจารย์สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁶อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁷ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

¹⁻⁵Instructor in Major of Retail Business Management, Faculty of Business Administration, College of Asian Scholars

⁶Instructor in Major of Sports Business Management, Faculty of Business Administration, College of Asian Scholars

⁷Assistant Prof. Dr., in Pediatrics and adolescent Nursing, Faculty of Nursing, College of Asian Scholars

Corresponding author. Email: siriporn@cas.ac.th

(Received: May 15, 2023; Revised: May 25, 2023; Accepted: June 5, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการดูแลให้คำปรึกษานักศึกษาที่ติดโควิด-19 แบบทันเหตุการณ์ และลดความกังวลของนักศึกษาและผู้ปกครองที่ฝึกปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคและมีความเสี่ยงสูง ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพความต้องการให้คำปรึกษา ระยะที่ 2 พัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการให้คำปรึกษา ระยะที่ 3 ประเมินประสิทธิผลรูปแบบการให้คำปรึกษาที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ นักศึกษาที่ฝึกปฏิบัติงานและติดเชื้อโควิด-19 จำนวน 75 คนและนักศึกษาที่กักตัว จำนวน 82 คนในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคและเสี่ยงสูงกรุงเทพมหานครและจังหวัดสมุทรสาคร รวมจำนวน 157 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คำถามถึงโครงสร้าง แบบประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาคือความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพความต้องการให้คำปรึกษาของนักศึกษา แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านนักศึกษา นักศึกษาต้องการคำปรึกษาที่รวดเร็ว เข้าถึงข้อมูลการติดต่อประสานงานเกี่ยวกับการรักษา และการกักตัวที่ชัดเจน การให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ให้คำปรึกษา และ (2) ด้านรูปแบบการให้คำปรึกษาซึ่งการให้คำปรึกษาสามารถติดต่อได้หลายช่องทาง ติดต่อได้ง่าย มีการโต้ตอบที่รวดเร็ว 2) รูปแบบการให้คำปรึกษาที่พัฒนา ประกอบด้วย การให้คำปรึกษาที่รวดเร็วและมีการติดตาม การดูแลให้คำปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ และนักศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้ 3) ผลการประเมินผลรูปแบบพบว่า (1) ได้รูปแบบการดูแลให้คำปรึกษานักศึกษาที่ติดโควิด-19 แบบทันเหตุการณ์ (2) นักศึกษาได้รับการรักษาและการกักตัวที่รวดเร็ว (3) นักศึกษามีความอบอุ่นใจ คลายวิตกกังวลจากการติดตามอาการอย่างสม่ำเสมอและการส่งของเยี่ยม (4) นักศึกษาทุกคนรักษาหาย นักศึกษา

ที่กักตัวมีขวัญกำลังใจที่ดี สามารถปฏิบัติงานได้ตามปกติ และ(5) นักศึกษามีความพึงพอใจในรูปแบบการให้คำปรึกษาแบบต้นเหตุการณ์ และ 3) ความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้คำปรึกษา ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.66)

คำสำคัญ: รูปแบบการให้คำปรึกษา, แบบต้นเหตุการณ์, สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

Abstract

The purposes of this research were to develop a fast track model for counseling for students infected with COVID-19, and reduce the anxiety of students and parents who were practiced in areas with disease outbreaks and high risk. The methodology in action research was conducted, and divided into 3 phases followed by: Phase 1: studied the needs for counselling; Phase 2: Develop and trial the fast track counselling model; Phase 3: evaluation of the effectiveness of the developed fast track counseling model. The sampling group was purposively selected: 75 internship students who were infected with COVID-19, 82 students in quarantine in areas with outbreaks and high risk according in Bangkok and Samut Sakhon Province, total 157 people. The research tools were semi-structured questions form and the evaluation of the effectiveness of the model, the quantitative data were analyzed by using descriptive statistics: frequency, percentage, mean and standard deviation, and the qualitative data were analyzed by content analysis. The results of the research were as follows: 1) The condition of students' need for counseling was divided into 2 aspects: (1) student aspect: students needed fast counseling, access contact information about treatment and quarantine were clearly, ongoing and consistent counseling, good relationship with the mentors and (2) the form of mentoring in which mentoring can be contacted in many ways by easy contact 2) the developed fast track counselling model includes fast and follow-up consultation, counselling care on a regular basis and the students were able to work in time (2) students received prompt treatment and quarantine, (3) students feel at ease, they alleviate their anxiety from regularly monitoring their symptoms and sending wonderful gifts (4) all students were recovered, students had good morale retention and (5) the students had satisfaction with the fast track counselling model and 3) the fast track counselling model satisfaction was at the highest level ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.66).

Keywords: Counselling Model, Fast Track, Change Situation

1. บทนำ

โควิด-19 (COVID-19) หรือไวรัสโคโรนาเป็นไวรัสในสัตว์ มีหลายสายพันธุ์ โดยปกติไม่ก่อโรคในคน แต่เมื่อกลายพันธุ์เป็นสายพันธุ์ใหม่ที่ก่อโรคในมนุษย์ได้ (ซึ่งมักเกิดจากการจัดการที่ผิด ธรรมชาติโดยมนุษย์) ในขณะที่มนุษย์ยังไม่รู้จักและไม่มีภูมิคุ้มกัน ก็เกิดการระบาดของโรคในคน โรคโควิด-19 (COVID-19, ย่อจาก Coronavirus disease 2019) เป็นโรคติดต่อทางเดินหายใจที่เกิดจากไวรัสโคโรนา ซึ่งมีชื่อทางการว่า SARS-CoV-2 ทำให้เกิด ไข้ ไอ และอาจมีปอดอักเสบ เริ่มพบผู้ป่วยครั้งแรกเมื่อเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2562 (ค.ศ. 2019) ที่เมืองอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ภาคกลางของประเศจีน ซึ่งเป็นเมืองใหญ่มีผู้คนหนาแน่น จึงเกิดการระบาดใหญ่ได้รวดเร็ว การดูแลรักษาเป็นไปอย่างฉุกเฉิน มีคนป่วยหนักและตาย

มากเกินที่ควรจะเป็น จนประเทศจีนต้องปิดเมือง และปิดประเทศ (แพทย์โรคติดเชื้อและระบาดวิทยา คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล, 2563)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019, COVID-19 หรือ โควิด 19) เป็น "การระบาดใหญ่" (pandemic) หลังจากพบผู้ติดเชื้อทั่วโลก ปัจจุบันมีผู้ติดเชื้อทั่วโลกถึง 201,013,171 คน และรักษาหาย จำนวน 179,297,541 คน และเสียชีวิต 4,270,298 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 5 สิงหาคม 2564) (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2564) ดังนั้น การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) สร้างความเสียหาย อย่างเป็นวงกว้างทั้งต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านสุขภาพ ระดับโลก (Global Health Security) เนื่องจากพบการระบาดของโรคเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และยังไม่สามารถควบคุมการระบาดของโรคได้ในหลายประเทศทั่วโลกทุกภูมิภาคของโลก ประเทศไทยได้มียอดผู้ติดเชื้อ จำนวน 863,189 คน และเสียชีวิต จำนวน 7,126 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 13 สิงหาคม 2564) (สำนักงานประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร, 2564) ซึ่งมีผลต่อการดำเนินชีวิตของ ประชาชนในประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา รวมทั้งประเทศไทยมาตรการ ในการควบคุมและป้องกันโรคโควิด19 โดยได้มีศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) ร่วมกับกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ในการรายงานและติดตามสถานการณ์ ยอดผู้ติดเชื้อกรุงเทพมหานคร จำนวน 207,577 คน และเสียชีวิต จำนวน 3,396 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 13 สิงหาคม 2564) (สำนักงานประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร, 2564) ยอดผู้ติดเชื้อจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 51,728 ราย เสียชีวิตสะสม 266 ราย (ข้อมูล ณ วันที่ 13 สิงหาคม 2564) (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร, 2564) ทั้ง 2 จังหวัดเป็นจังหวัดที่มีการติดเชื้อสะสมสูง และมีผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อสูง

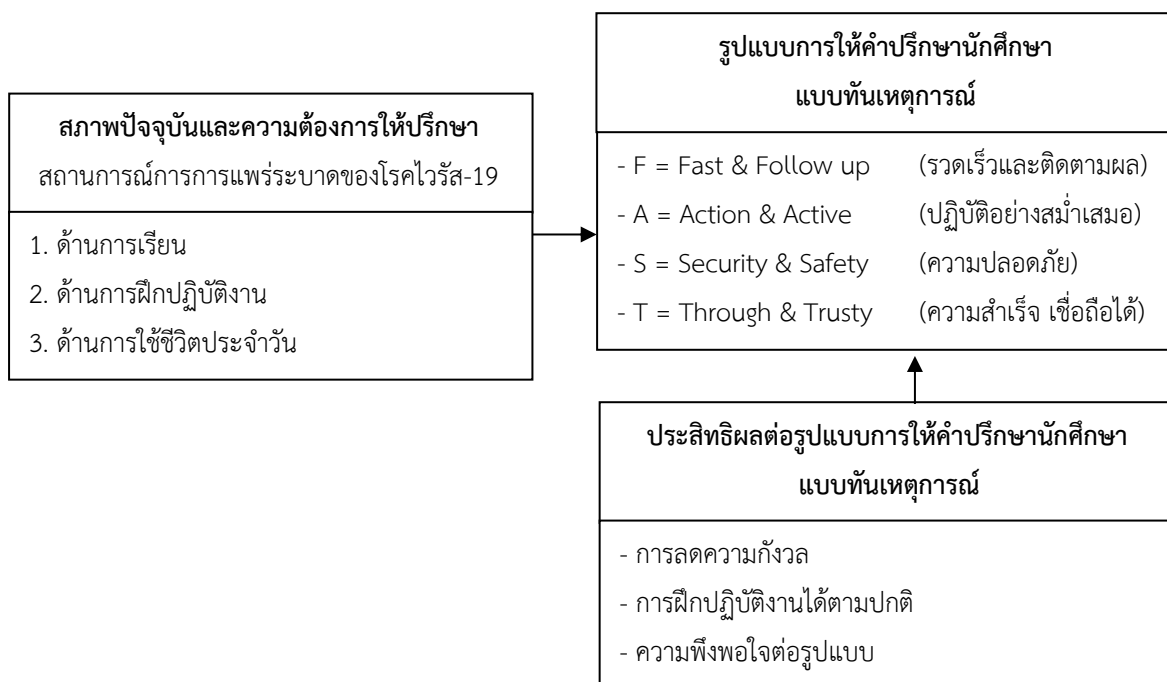
การเรียนการสอนในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก เป็นการจัดการเรียนการสอน โดยการเรียนรู้จากการทำงาน (Work Based Education) ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงาน (Work Integrated Learning) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้เนื้อหาสาระ การฝึกปฏิบัติจริง ฝึกฝนทักษะทางสังคม ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ โดยมีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบ Block Release (เรียนสลับทำงานอย่างละ 3 เดือน) โดยการฝึกงานที่ร้าน 7-Eleven บริษัทซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ในการปฏิบัติงานภายในร้าน ที่มีทั้งหมด 3 ช่วงระยะเวลา คือผลัดเช้า ผลัดบ่าย และผลัดดึก หมุนเวียนกัน ทั้งนี้พื้นที่ในการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาคือพื้นที่กรุงเทพและสมุทรสาคร ซึ่งเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย ทั้งด้านความหนาแน่นของประชากรและมูลค่าทางเศรษฐกิจ อีกทั้งเป็นพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจสังคมและยังส่งผลกระทบต่ออารมณ์และจิตใจอีกด้วย ก่อให้เกิดความเครียดความวิตกกังวลและหวาดกลัวให้กับประชาชนจำนวนมากซึ่งเป็นความกังวลและหวาดกลัวเกี่ยวกับการได้รับเชื้อไวรัสจากทางใดทางหนึ่งแสดงให้เห็นผ่านพฤติกรรมและอาการต่าง ๆ การสูญเสียความสามารถในการดำเนินชีวิตได้ตามปกติบางคนโกรธหงุดหงิดหรือมีปัญหาการนอนส่งผลต่อการทำงานได้

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อความวิตกกังวลของนักศึกษาและผู้ปกครอง ที่นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด และต้องเดินทางจากบ้านในภาวะวิกฤติไปในพื้นที่เสี่ยงคือพื้นที่ กรุงเทพมหานครและสมุทรสาคร การให้คำปรึกษาในรูปแบบปกติที่ปฏิบัติมาอาจจะไม่เพียงพอต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นการช่วยบรรเทาความกังวลความทุกข์ใจผ่านคลายอารมณ์และเพิ่มความสามารถในการรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดให้กับนักศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติงาน และผ่านพ้นช่วงของการแพร่ระบาดได้อย่างปลอดภัยและลดความวิตกกังวลต่อสถานการณ์การ จึงได้มีการพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ของสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซียขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพสภาพความต้องการให้คำปรึกษาของนักศึกษา
- 2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการดูแลให้คำปรึกษานักศึกษาที่ติดโควิด-19 แบบทันเหตุการณ์
- 2.3 เพื่อศึกษาประสิทธิผลการใช้รูปแบบการดูแลให้คำปรึกษานักศึกษาที่ติดโควิด-19 แบบทันเหตุการณ์

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีการศึกษา 2564 กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ นักศึกษาที่ติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติงานในพื้นที่กรุงเทพมหานครและสมุทรสาคร จำนวน 75 คน และนักศึกษาที่กักตัว จำนวน 82 คน รวมจำนวน 157 คน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.2.1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลนักศึกษาสำหรับการดูแลและให้คำปรึกษา ในสถานการณ์การกักตัวหรือ ติดเชื้อโควิด-19 ขณะฝึกปฏิบัติงานที่กรุงเทพฯและปริมณฑล แบบสอบถามฉบับนี้ ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับอาการติดเชื้อหรือกักตัว

4.2.2 แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Pre-test/Post-test) เรื่องประสิทธิผลรูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความ

กังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการให้คำปรึกษา และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

4.2.3 แบบสอบถามเพื่อการประเมินผลประสิทธิผลรูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ (FAST TRACK) ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลรูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

4.2.4 การหาเครื่องมือคุณภาพงานวิจัย

- 1) การหาความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่า IOC ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ 0.67-1.00
- 2) การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค (Cronbach, 1970) จากการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.78

4.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Pre-test/Post-test) เรื่องประสิทธิผลรูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ (FAST TRACK) ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เก็บข้อมูลแบบออนไลน์ ระหว่างเดือนมิถุนายน 2564 – เดือนพฤษภาคม 2565

4.3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ข้อมูลนักศึกษาที่กักตัวหรือติดเชื้อโควิด-19 ขณะฝึกปฏิบัติงานที่กรุงเทพฯและปริมณฑล สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เก็บข้อมูลทางโทรศัพท์และแบบออนไลน์

4.4 สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อหาค่าสถิติร้อยละ และค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ: วิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปผลข้อความเชิงอุปนัย

5. ผลการศึกษา

5.1 ระยะที่ 1 ผลสภาพความต้องการให้คำปรึกษา

ผลสภาพความต้องการให้คำปรึกษา จากการสำรวจความต้องการของนักศึกษา โดยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถามสรุปข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 97 คน (77%) กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 จำนวน 44 คน (34.92%) พื้นที่ฝึกปฏิบัติงานได้แก่หอพักที่หอ The living room เพชรเกษม 74 แขวงบางแค เขตบางแค กรุงเทพฯ จำนวน 22 คน (17.50%) และพื้นที่หอพรจิตแมนชั่น แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพฯ จำนวน 22 คน (17.50%) และไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 123 คน (97.60%) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน/คน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	29	23
หญิง	97	77
รวม	126	100
2. ระดับชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	15	11.90
ชั้นปีที่ 2	40	31.75
ชั้นปีที่ 3	44	34.92
ชั้นปีที่ 4	27	21.43
รวม	126	100
3. พื้นที่ฝึกปฏิบัติงาน (แบ่งตามหอพักนักศึกษา)		
1. พื้นที่หอ KTA สุขุมวิท 42 เขตคลองเตย กรุงเทพฯ	9	7.1
2. พื้นที่หอสุรวงศ์คอนโด แขวงสุริยวงศ์ เขตบางรัก กรุงเทพฯ	9	7.1
3. พื้นที่หอจัสตินสวีท เขตธนบุรี กรุงเทพฯ	10	7.9
4. พื้นที่หอ The living room เพชรเกษม 74 แขวงบางแค เขตบางแค กรุงเทพฯ	22	17.5
5. พื้นที่หอกรีนเรสซิเดนซ์ ถนนบรมราชชนนี แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ	9	7.1
6. พื้นที่หอรอยัลเพลส ตำบลมหาชัย อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร	12	9.5
7. พื้นที่หอราชปรารถ 14 แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพฯ	20	15.9
8. พื้นที่หอจินดาไพบูลย์ แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพฯ	2	1.6
9. พื้นที่หอบ้านทองไพบูลย์ แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพฯ	7	5.6
10. พื้นที่หอพลอยอาร์ทเม้นท์ แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ	1	0.8
11. พื้นที่หอแสนสราญแมนชั่น แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพฯ	3	2.4
12. พื้นที่หอเพลินจิตแมนชั่น แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพฯ	22	17.5
รวม	126	100
4. ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่		
มี	3	2.4
ไม่มี	123	97.6
รวม	126	100

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าพักหอพักในพื้นที่บางแค ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไวรัสโควิด - 19 อย่างรุนแรง

5.1.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$, S.D.=1.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความกังวลเกี่ยวกับโอกาสในการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ตลอดเวลา มีค่าสูงที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$, S.D.= 1.44) รองลงมาได้แก่ ความกังวลเรื่องการติดเชื้อจากการฝึกปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$, S.D.= 1.36) ความกังวลว่าไวรัสโควิด-19 ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$, S.D.= 1.04) กังวลกับการเตรียมตัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เช่น เตรียมแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย เป็นต้น อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.43$, S.D.= 1.25) การกังวลไม่สบายใจกับการที่ต้องออกจากที่พัก อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.41$, S.D.=1.26) และการนอนไม่หลับเพราะกังวลเกี่ยวกับเรื่องไวรัสโควิด-19 อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.84$, S.D.= 1.03) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ก่อนใช้รูปแบบการให้คำปรึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	การแปลผล
1. ท่านรู้สึกกังวล ไม่สบายใจกับการที่ต้องออกจากที่พัก	2.41	1.26	น้อย
2. ท่านรู้สึกกังวลกับการเตรียมตัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เช่น เตรียมแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย เป็นต้น	2.43	1.25	น้อย
3. ท่านมักนอนไม่หลับเพราะกังวลเกี่ยวกับเรื่องไวรัสโควิด-19	1.84	1.03	น้อย
4. ท่านคิดว่าไวรัสโควิด-19 ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของท่าน	2.83	1.04	ปานกลาง
5. ท่านกังวลเรื่องการติดเชื้อจากการฝึกปฏิบัติงาน	2.94	1.36	ปานกลาง
6. ท่านคิดว่าท่านมีโอกาสติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ตลอดเวลา	3.26	1.44	ปานกลาง
ระดับความคิดเห็นรวม	2.62	1.06	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาไม่วิตกกังวลเกี่ยวกับการต้องออกจากที่พัก การป้องกันการติดเชื้อ แต่นักศึกษากังวลเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติงานที่มีโอกาสในการติดเชื้อได้

5.1.3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการให้คำปรึกษาเมื่อติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D.=1.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความต้องการทราบขั้นตอนในการรักษาอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D.=1.22) รองลงมาได้แก่ความต้องการอาหาร ยา รักษาโรค และอื่น ๆ ที่เหมาะสมและเพียงพอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D.=1.26) ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลตนเองที่ถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D.=1.21) ความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่รักษา การรักษา ที่รวดเร็ว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D.=1.19) ต้องการผู้ให้คำปรึกษาที่ติดต่อได้รวดเร็ว สม่ำเสมอและเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D.=1.24) และความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจเชื้อที่รวดเร็ว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D.=1.23) ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการให้คำปรึกษาเมื่อติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ก่อนใช้รูปแบบการให้คำปรึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการให้คำปรึกษาเมื่อติดเชื้อไวรัสโควิด-19	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	การแปลผล
1.ท่านต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจเชื้อที่รวดเร็ว	3.53	1.23	มาก
2.ท่านต้องการข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่รักษา การรักษา ที่รวดเร็ว	3.81	1.19	มาก
3.ท่านต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลตนเองที่ถูกต้อง	3.83	1.21	มาก
4.ท่านต้องการอาหาร ยา รักษาโรค และอื่น ๆ ที่เหมาะสมและเพียงพอ	3.93	1.26	มาก
5.ท่านต้องการผู้ให้คำปรึกษาที่ติดต่อได้รวดเร็ว สม่ำเสมอและเหมาะสม	3.78	1.24	มาก
6.ท่านต้องการทราบขั้นตอนในการรักษาอย่างชัดเจน	3.94	1.22	มาก
ระดับความคิดเห็นรวม	3.80	1.23	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาต้องการทราบขั้นตอนในการรักษาอย่างชัดเจน ต้องการอาหาร ยา รักษาโรค และอื่น ๆ ที่เหมาะสมและเพียงพอ ต้องการข้อมูลในการดูแลตนเอง ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่รักษา การรักษา การให้คำปรึกษาที่รวดเร็วและสม่ำเสมอรวมทั้งต้องการสถานที่ตรวจหาเชื้อโควิด-19

5.1.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ แบ่งได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ (1) การใส่ใจและให้ความสำคัญกับนักศึกษาที่ติดเชื้อ (2) การประสานงานที่รวดเร็ว (3) ให้ปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ 2) ด้านนักศึกษา ได้แก่ (1) การให้ความสำคัญกับนักศึกษาที่ติดเชื้อ (2) การได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับอาการ อาหารและยา คำแนะนำที่ดี (3) ได้รับข้อมูลการดูแลตนเองที่ดี (4) ได้สถานที่รักษาที่รวดเร็ว (5) การได้รับยาที่สะดวกและรวดเร็ว 3) ด้านระบบการให้คำปรึกษา ได้แก่ (1) ต้องการให้มีที่รักษาโควิด-19 ขณะที่ฝึกงานในกรุงเทพฯ (2) ต้องการรักษารวดเร็ว (3) การจัดการช่วยเหลือที่รวดเร็ว (4) การดูแลเรื่องของกินของใช้ของคนติดเชื้อ และ (5) การให้คำปรึกษาและรับรู้สถานการณ์ต่าง ๆ ได้

5.2 ระยะที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ (FAST TRACK) ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มีรายละเอียดดังนี้

รูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ (FAST TRACK)

- F = Fast & Follow up (รวดเร็วและติดตามผล)

การให้คำปรึกษาที่รวดเร็วและมีข้อมูลที่ชัดเจน เช่นสถานที่ตรวจหาเชื้อ สถานที่รักษา การเดินทางในการรักษา และสถานที่กักตัว ส่งผลให้นักศึกษาได้รับการรักษา การแยกตัว การกักตัว ที่รวดเร็ว สามารถช่วยลดความกังวลของนักศึกษาและผู้ปกครองได้ ลดการแพร่ระบาดของโรคและลดความกังวลของเพื่อน ๆ ได้ รวมทั้งการติดตามอาการอย่างสม่ำเสมอ และการส่งของเยี่ยม ส่งผลให้นักศึกษามีกำลังใจที่ดี

- A = Action & Active (ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ)

การดูแลให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และกระตือรือร้น ผ่านช่องทางการสื่อสารออนไลน์ ในทุก ๆ วัน การสอบถามอาการ การพูดคุยเพื่อคลายความวิตกกังวล หรือแม้แต่การตั้งกลุ่มไลน์เฉพาะในกรณีที่นักศึกษาติดเชื้อหรือกักตัว เพื่อให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนข้อมูลอาการซึ่งกันและกัน ช่วยลดความวิตกกังวลต่อโรคของนักศึกษาและผู้ปกครองได้

- S = Security & Safety (ความปลอดภัย)

นักศึกษาที่ติดเชื้อทุกคนรักษาหายและมีกำลังใจที่ดี ส่วนนักศึกษาที่กักตัวสามารถดูแลตนเองได้ดี

- T = Through & Trusty (ความสำเร็จและไว้วางใจ)

5.2.1 หลังการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 76 กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 37.33 พื้นที่หอราชปรารถ 14 แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพฯ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ติดเชื้อโควิด-19 ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2565 จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ช่วงเวลาที่ติดเชื้อโควิด-19 หรือกักตัว ได้ฉีดวัคซีนแล้ว 2 เข็ม จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 49.33 และไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 96.00

5.2.2 กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย พบว่าระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเมื่อได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ท่านรู้สึกสบายใจ อบอุ่น มีเพื่อนตลอดเวลา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.68) รองลงมาได้แก่ความพอใจรูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ (fast track) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.61) อาจารย์ให้คำปรึกษาอย่างสม่ำเสมอและอย่างเอาใจใส่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.71) รูปแบบการให้คำปรึกษามีความรวดเร็วตามความต้องการของท่าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.57) มีความมั่นใจว่าหลังได้รับการปรึกษาจากอาจารย์ ท่านปฏิบัติตามได้เหมาะสมและลดความกังวลจากการติดเชื้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.74) รูปแบบการให้คำปรึกษามีข้อมูลที่ครบถ้วน ชัดเจนและถูกต้องตามมาตรฐานการรักษาและการแพร่กระจายโรค อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลรูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ (FAST TRACK) ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย หลังการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษา

ความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	การแปล ผล
1.รูปแบบการให้คำปรึกษามีความรวดเร็วตามความต้องการของท่าน	4.24	0.57	มากที่สุด
2.รูปแบบการให้คำปรึกษามีข้อมูลที่ครบถ้วน ชัดเจนและถูกต้องตามมาตรฐานการรักษาและการแพร่กระจายโรค	4.11	0.63	มาก
3.อาจารย์ให้คำปรึกษาอย่างสม่ำเสมอและอย่างเอาใจใส่	4.28	0.71	มากที่สุด
4.เมื่อได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ท่านรู้สึกสบายใจ อบอุ่น มีเพื่อนตลอดเวลา	4.31	0.68	มากที่สุด
5.ท่านมีความมั่นใจว่าหลังได้รับการปรึกษาจากอาจารย์ ท่านปฏิบัติตามได้เหมาะสมและลดความกังวลจากการติดเชื้อ	4.17	0.74	มาก
6.ท่านมีความพอใจรูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ (fast track)	4.29	0.61	มากที่สุด
ระดับความพึงพอใจรวม	4.23	0.66	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ติดเชื้อส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเมื่อได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ รู้สึกสบายใจ อบอุ่น มีเพื่อนตลอดเวลา การให้คำปรึกษาอย่างสม่ำเสมอและเอาใจใส่ และนักศึกษาพอใจรูปแบบการให้คำปรึกษาแบบทันเหตุการณ์

5.3 ระยะที่ 3 ประเมินผลรูปแบบการให้คำปรึกษาตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 78.67 กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 4 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 49.33 พื้นที่หอพรจิตรแมนชั่น แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพฯ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 22.67 และไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 97.33 พบว่า

5.3.1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ของกลุ่มตัวอย่างลดลง ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.96$, S.D.=0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความกังวลเกี่ยวกับโอกาสในการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ตลอดเวลา มีค่าสูงที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D.=1.44) รองลงมาได้แก่ความกังวลเรื่องการติดเชื้อจากการฝึกปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.43$, S.D.=0.95) ความกังวลว่าไวรัสโควิด-19 ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.87$, S.D.=0.76) กังวลกับการเตรียมตัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เช่น เตรียมแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย เป็นต้น อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.79$, S.D.=0.76) การกังวลไม่สบายใจกับการที่ต้องออกจากที่พัก อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.48$, S.D.=0.60) และการนอนไม่หลับเพราะกังวลเกี่ยวกับเรื่องไวรัสโควิด-19 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.00$, S.D.=0.00) ตามลำดับ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 หลังการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	การแปลผล
1. ท่านรู้สึกกังวล ไม่สบายใจกับการที่ต้องออกจากที่พัก	1.48	0.60	น้อยที่สุด
2. ท่านรู้สึกกังวลกับการเตรียมตัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เช่น เตรียมแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย เป็นต้น	1.79	0.76	น้อยที่สุด
3. ท่านมักนอนไม่หลับเพราะกังวลเกี่ยวกับเรื่องไวรัสโควิด-19	1.00	0.00	น้อยที่สุด
4. ท่านคิดว่าไวรัสโควิด-19 ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของท่าน	1.87	0.76	น้อย
5. ท่านกังวลเรื่องการติดเชื้อจากการฝึกปฏิบัติงาน	2.43	0.95	น้อย
6. ท่านคิดว่าท่านมีโอกาสติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ตลอดเวลา	3.20	1.44	ปานกลาง
ระดับความคิดเห็นรวม	1.96	0.75	น้อย

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าเมื่อมีการนำรูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชียมาใช้ นักศึกษามีความกังวลเกี่ยวกับการต้องออกจากที่พัก การเตรียมตัวป้องกันการติดเชื้อ และการนอนไม่หลับมีความกังวลน้อยที่สุด ส่วนการกังวลเกี่ยวกับการติดเชื้อจากการฝึกปฏิบัติงานมีความกังวลน้อย ซึ่งลดลงจากก่อนใช้รูปแบบ

5.3.3 ความต้องการการให้คำปรึกษาเมื่อติดเชื้อโควิด-19 หลังการใช้รูปแบบการให้ปรึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการให้คำปรึกษาเมื่อติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, S.D.=0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าต้องการอาหาร ยารักษาโรค และอื่น ๆ ที่เหมาะสมและเพียงพอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$, S.D.=0.80) รองลงมาได้แก่ต้องการผู้ให้คำปรึกษาที่ติดต่อได้รวดเร็ว สม่ำเสมอและเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, S.D.=0.77) ต้องการทราบขั้นตอนในการรักษาอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$, S.D.=0.81) ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลตนเองที่ถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$, S.D.=0.77) ความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่รักษา การรักษา ที่รวดเร็ว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D.=0.75) และความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจเชื้อที่รวดเร็ว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D.=0.55) ตามลำดับ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการให้คำปรึกษาเมื่อติดเชื้อไวรัสโควิด-19 หลังการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการให้คำปรึกษาเมื่อติดเชื้อไวรัสโควิด-19	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	การแปลผล
1. ท่านต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจเชื้อที่รวดเร็ว	4.15	0.65	มาก
2. ท่านต้องการข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่รักษา การรักษา ที่รวดเร็ว	4.19	0.75	มาก
3. ท่านต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลตนเองที่ถูกต้อง	4.20	0.72	มากที่สุด
4. ท่านต้องการอาหาร ยารักษาโรค และอื่น ๆ ที่เหมาะสมและเพียงพอ	4.29	0.80	มากที่สุด
5. ท่านต้องการผู้ให้คำปรึกษาที่ติดต่อได้รวดเร็ว สม่ำเสมอและเหมาะสม	4.24	0.77	มากที่สุด
6. ท่านต้องการทราบขั้นตอนในการรักษาอย่างชัดเจน	4.20	0.81	มากที่สุด
ระดับความคิดเห็นรวม	4.21	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าเมื่อมีการนำรูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชียมาใช้ นักศึกษามีความต้องการการให้คำปรึกษามาก

5.4 เปรียบเทียบก่อนและหลังการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ

5.4.1 เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับความกังวลก่อนใช้รูปแบบฯ และหลังใช้รูปแบบฯ พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ก่อนใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$, S.D.=1.06) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 หลังใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.96$, S.D.=0.75) ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงการเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับความกังวลก่อนใช้รูปแบบฯ และหลังใช้รูปแบบฯ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19	ก่อนการใช้รูปแบบฯ		หลังการใช้รูปแบบฯ	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. ท่านรู้สึกกังวล ไม่สบายใจกับการที่ต้องออกจากที่พัก	2.41	1.26	1.48	0.60
2. ท่านรู้สึกกังวลกับการเตรียมตัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เช่น เตรียมแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย เป็นต้น	2.43	1.25	1.79	0.76
3. ท่านมักนอนไม่หลับเพราะกังวลเกี่ยวกับเรื่องไวรัสโควิด-19	1.84	1.03	1.00	0.00
4. ท่านคิดว่าไวรัสโควิด-19 ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของท่าน	2.83	1.04	1.87	0.76
5. ท่านกังวลเรื่องการติดเชื้อจากการฝึกปฏิบัติงาน	2.94	1.36	2.43	0.95
6. ท่านคิดว่าท่านมีโอกาสดูแลตัวเองไวรัสโควิด-19 ได้ตลอดเวลา	3.26	1.44	3.20	1.44
ระดับความคิดเห็นรวม	2.62	1.06	1.96	0.75

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 เมื่อเปรียบเทียบก่อนการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษาแบบทันเหตุการณ์ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความกังวลลดลง

5.4.2 เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการให้คำปรึกษาเมื่อติดเชื้อโควิด-19 ระหว่างก่อนใช้รูปแบบฯ และหลังใช้รูปแบบฯ พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการให้คำปรึกษาเมื่อติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ก่อนใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, $S.D.=1.23$) หลังใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, $S.D.=0.65$) ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงการเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ การให้คำปรึกษา ก่อนใช้รูปแบบฯ และหลังใช้รูปแบบฯ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการให้คำปรึกษาเมื่อติดเชื้อไวรัสโควิด-19	ก่อนการใช้รูปแบบฯ (N=126)		หลังการใช้รูปแบบฯ (N=75)	
	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.
1. ท่านต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจเชื้อที่รวดเร็ว	3.53	1.23	4.15	0.65
2. ท่านต้องการข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่รักษา การรักษา ที่รวดเร็ว	3.81	1.19	4.19	0.75
3. ท่านต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลตนเองที่ถูกต้อง	3.83	1.21	4.20	0.72
4. ท่านต้องการอาหาร ยา รักษาโรค และอื่น ๆ ที่เหมาะสมและเพียงพอ	3.93	1.26	4.29	0.80
5. ท่านต้องการผู้ให้คำปรึกษาที่ติดต่อได้รวดเร็ว สม่ำเสมอและเหมาะสม	3.78	1.24	4.24	0.77
6. ท่านต้องการทราบขั้นตอนในการรักษาอย่างชัดเจน	3.94	1.22	4.20	0.81
ระดับความคิดเห็นรวม	3.80	1.23	4.21	0.65

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ มีความต้องการการให้คำปรึกษา เพิ่มขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด

5.5 สรุปผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

5.5.1 ความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ก่อนการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษาแบบทันเหตุการณ์ มีความกังวลในระดับปานกลาง หลังใช้รูปแบบการให้คำปรึกษาแบบทันเหตุการณ์ ความกังวลลดลงอยู่ในระดับน้อย

5.5.2 ความต้องการการให้คำปรึกษา ก่อนใช้รูปแบบฯ และหลังใช้รูปแบบฯ กลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ มีความต้องการการให้คำปรึกษา เพิ่มขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด

5.5.3 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย พบว่าระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D.= 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเมื่อได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ท่านรู้สึกสบายใจ อบอุ่น มีเพื่อนตลอดเวลา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$, S.D.=0.68) รองลงมาได้แก่ความพอใจรูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ (fast track) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$, S.D.=0.61) อาจารย์ให้คำปรึกษาอย่างสม่ำเสมอและเข้าใจใส่ใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D.=0.71) รูปแบบการให้คำปรึกษามีความรวดเร็วตามความต้องการของท่าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, S.D.=0.57) มีความมั่นใจว่าหลังได้รับการปรึกษาจากอาจารย์ ท่านปฏิบัติตนได้เหมาะสมและลดความกังวลจากการติดเชื้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D.= 0.74) รูปแบบการให้คำปรึกษามีข้อมูลที่ครบถ้วน ชัดเจนและถูกต้องตามมาตรฐานการรักษาและการแพร่กระจายโรค อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D.=0.63) ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ติดเชื้อส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเมื่อได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ รู้สึกสบายใจ อบอุ่น มีเพื่อนตลอดเวลา การให้คำปรึกษาอย่างสม่ำเสมอและเข้าใจใส่ใจ และนักศึกษามีความพอใจรูปแบบการให้คำปรึกษาแบบทันเหตุการณ์ ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

6. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการดูแลให้คำปรึกษานักศึกษาที่ติดเชื้อโควิด-19 แบบทันเหตุการณ์ และลดความกังวลของนักศึกษาและผู้ปกครองที่ฝึกปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคและมีความเสี่ยงสูง ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลสภาพความต้องการให้คำปรึกษา

ผลข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$, S.D.=1.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความกังวลเกี่ยวกับโอกาสในการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ตลอดเวลา มีค่าสูงที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$, S.D.= 1.44) รองลงมาได้แก่ความกังวลเรื่องการติดเชื้อจากการฝึกปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$, S.D.= 1.36) ความกังวลว่าไวรัสโควิด-19 ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$, S.D.= 1.04) กังวลกับการเตรียมตัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เช่นเตรียมแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย เป็นต้น อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.43$, S.D.= 1.25) การกังวลไม่สบายใจกับการที่ต้องออกจากที่พัก อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.41$, S.D.=1.26) และการนอนไม่หลับเพราะกังวลเกี่ยวกับเรื่องไวรัสโควิด-19 อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.84$, S.D.= 1.03) ตามลำดับ นักศึกษาไม่วิตกกังวลเกี่ยวกับการต้องออกจากที่พัก การป้องกันการติดเชื้อ

แต่นักศึกษากังวลเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติงานที่มีโอกาสในการติดเชื้อได้สอดคล้องกับอภิญญา อิงอาจและคณะ (2563) ศึกษาเรื่องความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ได้กล่าวไว้นักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 จากสถานการณ์ของโรค นักศึกษามีความกังวลต่อภารกิจที่ต้องทำเพื่อให้สำเร็จการศึกษา นั่นคือการทำงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี ซึ่งนักศึกษาต้องพัฒนางานจากการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการให้คำปรึกษาเมื่อติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D.=1.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความต้องการทราบขั้นตอนในการรักษาอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D.=1.22) รองลงมาได้แก่ความต้องการอาหาร ยารักษาโรค และอื่น ๆ ที่เหมาะสมและเพียงพอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D.=1.26) ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลตนเองที่ถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D.=1.21) ความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่รักษา การรักษา ที่รวดเร็ว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D.=1.19) ต้องการผู้ให้คำปรึกษาที่ติดต่อได้รวดเร็ว สม่ำเสมอและเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D.=1.24) และความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจเชื้อที่รวดเร็ว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D.=1.23) ตามลำดับ นักศึกษาต้องการทราบขั้นตอนในการรักษาอย่างชัดเจน ต้องการอาหาร ยารักษาโรค และอื่น ๆ ที่เหมาะสมและเพียงพอ ต้องการข้อมูลในการดูแลตนเอง ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่รักษา การรักษา การให้คำปรึกษาที่รวดเร็วและสม่ำเสมอรวมทั้งต้องการสถานที่ตรวจหาเชื้อ สอดคล้องกับปาริชาติ รัตนราชสวัสดิ์ อักษรวงศ์และวิริณธ์ กิตติพิชัย (2559) ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการให้ความช่วยเหลือและการให้คำปรึกษานักศึกษาพยาบาล ได้กล่าวไว้ว่าความต้องการเกี่ยวกับระบบการให้ความช่วยเหลือและการให้คำปรึกษานักศึกษาพยาบาลมีความต้องการให้มีชมรมเพื่อนให้คำปรึกษา ต้องการให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในระบบให้คำปรึกษา ต้องการห้องให้คำปรึกษาที่ผ่อนคลายความเครียด และต้องการกรรมการงานให้คำปรึกษาที่มีลักษณะการทำงานเชิงรุกเป็นการป้องกันปัญหา ให้คำปรึกษาที่ครอบคลุมปัญหาและความต้องการของนักศึกษา

ระยะที่ 2 รูปแบบการให้คำปรึกษาและการใช้รูปแบบให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์

รูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย พบว่าระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D.= 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเมื่อได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ท่านรู้สึกสบายใจ อบอุ่น มีเพื่อนตลอดเวลา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, S.D.=0.86) รองลงมาได้แก่อาจารย์ให้คำปรึกษาอย่างสม่ำเสมอและเข้าใจใส่ใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D.=0.92) ความพอใจรูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ (fast track) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D.=0.85) มีความมั่นใจว่าหลังได้รับการปรึกษาจากอาจารย์ ท่านปฏิบัติตนได้เหมาะสมและลดความกังวลจากการติดเชื้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.93) รูปแบบการให้คำปรึกษามีข้อมูลที่ครบถ้วน ชัดเจนและถูกต้องตามมาตรฐานการรักษาและการแพร่กระจายโรค อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D.=0.84) และรูปแบบการให้คำปรึกษามีความรวดเร็วตามความต้องการของท่าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D.=0.85) ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ติดเชื้อส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเมื่อได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ รู้สึกสบายใจ อบอุ่น มีเพื่อนตลอดเวลา การให้คำปรึกษาอย่างสม่ำเสมอและเข้าใจใส่ใจ และนักศึกษาพอใจรูปแบบการให้คำปรึกษาแบบทันเหตุการณ์

สอดคล้องกับการศึกษาของฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ (2563) เรื่องนวัตกรรมการจัดการสถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายใต้บทบาทของวิชาชีพการพยาบาล สะท้อนให้เห็นถึง

กระบวนการออกแบบที่เรียนรู้จากผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง โดยการสังเกตและการสัมภาษณ์แล้วนำมาสร้างสรรค์รูปแบบบริการที่ช่วยแก้ไขปัญหานั้นได้ จากนั้นสร้างต้นแบบเพื่อทดลองความคิดและนำไปทดสอบ ซึ่งเป็นการใช้หลักที่เรียกว่า “Design Thinking” โดยเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการสร้างนวัตกรรมได้เป็นอย่างดี โดยเน้นเพื่อตอบโจทย์ผู้ปฏิบัติงานงานหรือกลุ่มผู้รับบริการเป็นจุดศูนย์กลาง (Human Centered) สอดคล้องกับเจกิตาน์ มูลโธสง และคณะ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความหวังและความเข้มแข็งทางใจต่อเยาวชนในสถานพินิจ ได้กล่าวไว้ว่าการดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่มเยาวชนในสถานพินิจก่อให้เกิดแรงกระตุ้นและความคิดแบบประมวลผล รวมถึงมีการตั้งเป้าหมายในชีวิตหลังจากกลับสู่สังคมอย่างมีหัวใจที่เข้มแข็ง สามารถเอาชนะความกลัวและความกังวลกลัวเผชิญกับความเป็นจริงที่จะต้องพบเจอได้ สอดคล้องกับปาริชาติ รัตนราชสวัสดิ์ อักษรวงศ์และวิริณี กิตติพิชัย (2559) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการให้ความช่วยเหลือและการให้คำปรึกษานักศึกษาพยาบาล ได้กล่าวไว้ว่ารูปแบบการให้ความช่วยเหลือและการให้คำปรึกษานักศึกษาพยาบาลซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ได้แก่ หน่วยงานให้คำปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนให้คำปรึกษา และเว็บไซต์ให้คำปรึกษา เมื่อรวมกันเป็นรูปแบบทำให้อาจจำกัต่าง ๆ ลดลงเช่น ปัญหาบางเรื่องที่สามารถให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดีเพราะมีประสบการณ์ผ่านมาแล้ว สื่อสังคมออนไลน์ช่วยให้นักศึกษารับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง มีการสื่อสารรวดเร็ว และถ้าหากเป็นเรื่องที่วิกฤติรุนแรง อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถส่งต่อให้หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญได้ทันที

ระยะที่ 3 ประเมินผลรูปแบบการให้คำปรึกษาให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ ที่พัฒนาขึ้น

หลังการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษาในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.96$, S.D.=0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความกังวลเกี่ยวกับโอกาสในการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ตลอดเวลา มีค่าสูงที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D.=1.44) รองลงมาได้แก่ความกังวลเรื่องการติดเชื้อจากการฝึกปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.43$, S.D.=0.95) ความกังวลว่าไวรัสโควิด-19 ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.87$, S.D.=0.76) กังวลกับการเตรียมตัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เช่น เตรียมแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย เป็นต้น อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.79$, S.D.=0.76) การกังวลไม่สบายใจกับการที่ต้องออกจากที่พัก อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.48$, S.D.=0.60) และการนอนไม่หลับเพราะกังวลเกี่ยวกับเรื่องไวรัสโควิด-19 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.00$, S.D.=0.00) ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าเมื่อมีการนำรูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชียมาใช้ นักศึกษามีความต้องการการให้คำปรึกษา และเมื่อได้รับคำปรึกษาความกังวลของนักศึกษาลดลง สอดคล้องกับพระใบฎีกาจิตติพงษ์ สีสสุโข , พระมหาสุเทพ สุทธิญาโณ และ สุวัฒน์ รักขันโท (2564) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบและกระบวนการปรึกษาตามแนวพุทธจิตวิทยาเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงสุขภาพจิต ได้กล่าวว่าการพัฒนาแบบและ กระบวนการปรึกษาตามแนวพุทธจิตวิทยาเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงสุขภาพจิต โดยใช้กระบวนการ ปรึกษาตามหลักไตรสิกขา ผู้ให้การปรึกษาส่วนใหญ่มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้รับการปรึกษา เพื่อให้รู้สึกอบอุ่นใจมากขึ้น ด้านสมาธิผู้ให้การปรึกษามีทักษะการฟังอย่างตั้งใจ ในการสำรวจปัญหาของผู้รับการปรึกษา ด้านปัญญามีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดการให้การปรึกษาต่อผู้รับการปรึกษา และสอดคล้องกับดาราวรรณ ต๊ะปิ่นตา (2558) ศึกษาเรื่องการใช้คำปรึกษาโดยการปรับความคิดและพฤติกรรม ได้กล่าวว่าการให้การปรึกษาเป็นกระบวนการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา ภายใต้อัมพันธภาพและการสื่อสาร เชิงบำบัด ความไว้วางใจและการยอมรับ ผู้ให้การปรึกษามีบทบาทในการช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้เข้าใจ ชัดเจนในปัญหาของตนเอง และวิธีการที่เขาจะแก้ปัญหาและอยู่กับปัญหาที่อาจจะยังแก้ไขไม่ได้ สอดคล้องกับพสุ วุฒินันท์และนาฏนภางค์ โพธิ์ไพจิตร (2564) ศึกษาเรื่องแนวทางการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ได้กล่าวว่า การให้

คำปรึกษาเป็นวิธีการในการพัฒนามนุษย์ให้สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ ด้วยการวิเคราะห์ปัญหา ที่เกิดขึ้น และนำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เหมาะสม การให้คำปรึกษาจะเกิดประสิทธิภาพขึ้นได้ กระบวนการให้ ความช่วยเหลือที่เกิดจากสัมพันธภาพของบุคคลอย่างน้อย 2 คน คือ ผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา โดยผู้ให้การ ปรึกษามีลักษณะ ส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการปรึกษาเชิงจิตวิทยา มีความรู้และทักษะในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ทำหน้าที่ให้ ความช่วยเหลือแก่ผู้รับ การปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่กำลังประสบความยุ่งยากใจ หรือมีความทุกข์และต้องการความช่วยเหลือให้ เข้าใจตนเอง เข้าใจ สิ่งแวดล้อม มีทักษะในการตัดสินใจ และหาทางออกเพื่อลดหรือขจัดความทุกข์ ความยุ่งยากใจด้วย ตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ต้องการด้วยการสนทนา เพื่อช่วยลดความวิตกกังวล ลดความกลัวที่ไม่ สมเหตุผล และช่วยให้บุคคลมีสุขภาพจิตและสุขภาพกายที่ดีขึ้น

7. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

7.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1) รูปแบบการให้คำปรึกษานักศึกษาแบบทันเหตุการณ์ (FAST TRACK) ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย สามารถนำไปปรับใช้ในการดูแลและให้คำปรึกษา แก่นักศึกษาในสถานการณ์อื่น ๆ ได้

2) สถาบันการศึกษาควรกำหนดหน่วยงานการให้ความช่วยเหลือและการให้คำปรึกษา สำหรับการ ประสานงานในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

3) ผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบให้คำปรึกษา ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ใจเย็น เป็นผู้ฟังที่ดี มีข้อมูลที่เชื่อถือได้ และเป็นผู้ที่ สามารถประสานงานได้ทุกฝ่าย ในกรณีที่ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4) การนำรูปแบบไปใช้ควรคำนึงถึงเรื่องการรักษาความลับของข้อมูลต่าง ๆ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานการให้คำปรึกษาในแต่ละสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2) ขยายผลการใช้รูปแบบในสถานการณ์อื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติที่ดี

8. เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2563). องค์ความรู้การดูแลสุขภาพใจในสถานการณ์การระบาดโควิด-19 “ใจพร้อม ไม่ยอมป่วย”. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.นนทบุรี.

เจกิตาน์ มูลโธสงและคณะ. (2561). ผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความหวังและความเข้มแข็งทางใจต่อเยาวชนในสถานพินิจ. วารสารสุขศึกษา, 41(1), (มกราคม-มิถุนายน 2561); 171 – 184.

ชนมณัฏฐ์ เจริญราช. (2560). การพัฒนาระบบการให้คำปรึกษาวิชาการแก่นักศึกษาในหมู่เรียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. วารสารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 1(2), กรกฎาคม- ธันวาคม; 103-118.

ชวลรัตน์ ทิพย์สุวรรณ. (2564). วิฤติโรคระบาดกับความท้าทายการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในสังคมไทย: กรณีศึกษาโรคระบาดโควิด-19 จังหวัดสมุทรสาคร. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2564 จาก <http://tjournals.tu.ac.th/thammasatjournal/detailart.aspx?ArticleID=7917>.

ดาราวรรณ ต๊ะปิ่นตา. (2558). ศึกษาเรื่องการให้คำปรึกษาโดยการปรับความคิดและพฤติกรรม. พยาบาลสาร, 42(พิเศษ), พฤศจิกายน; 205 – 213.

- ปาริชาติ รัตนราชสวัสดิ์ อักษรวงศ์และวิริณธ์ กิตติพิชัย. (2559). การพัฒนารูปแบบการให้ความช่วยเหลือและการให้คำปรึกษานักศึกษาพยาบาล. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ศรีนครินทรวิโรฒ, 17(1), มกราคม – มิถุนายน.
- พระใบฎีกากิตติพงษ์สีสุโท, พระมหาสุเทพสุทธิญาณและสุวัฒน์รักขันโท. (2564). การพัฒนารูปแบบและกระบวนการปรึกษาตามแนวพุทธจิตวิทยาเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงสุขภาพจิต. วารสารมจร.มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, 7(1), (มกราคม– มิถุนายน); 55-70.
- แพทย์โรคติดเชื้อและระบาดวิทยา คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. (2563). ความรู้พื้นฐาน COVID-19. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2564 จาก <https://shorturl.asia/pqhCK>.
- ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาสารคาม. (2563). นวัตกรรมจัดการสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ภายใต้บทบาทของวิชาชีพการพยาบาล. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2564 จาก <https://bit.ly/3yM7tcY>.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2562). การวิจัยและการพัฒนา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 1(2), กรกฎาคม – ธันวาคม.
- วิเชียร มั่นแหล่ บุญยิ่ง ประทุม สุรศักดิ์ แก้วอ่อนและกรกฎ จำเนียร. (2564). ผลกระทบและการปรับตัวของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาด ของโรคโควิด-19 จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารมหาจุฬานาครทรรณ, 8(11). พฤศจิกายน; 327 – 340.
- สำนักงานประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร. (2564). สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2564 จาก <https://www.prbangkok.com/th/news/detail/17/1673>.
- สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดสมุทรสาคร. (2564). สถานการณ์การติดเชื้อโควิด-19 สมุทรสาคร. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2564 จาก <https://www.facebook.com/Mophssjsk/photos/pb.100064686459464.-2207520000../360428995571006/?type=3>.
- อภิญา อิงอาจและคณะ. (2563). ความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี. วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร, 17(2) (กรกฎาคม - ธันวาคม); 94 – 113.

การพัฒนารูปแบบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

The Development Model for Learning Organization of Phu Wiang District Non-Formal
and Informal Education Centre, Phu Wiang District, Khon Kaen Province

หทัยกาญจน์ สร้อยงาม

Hataikan Soyngam

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

Non-Formal and Informal Education Centre

Corresponding author. Email: hataitai2009@gmail.com

(Received: September 11, 2022; Revised: September 15, 2022; Accepted: November 2, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนา ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น 2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนา ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น 3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ในศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ครูผู้สอน จำนวน 40 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา 9 คน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2564 รวม 49 คน การพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่นครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Method) คือ ใช้การวิจัยและพัฒนา (Research and development : R&D) การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพปัจจุบัน ปัญหาในการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่นมีปัญหาในระดับมาก และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น มีความต้องการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด 2. รูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ หลักการ ของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ และการดำเนินงานในการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด 3. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ แสดงว่า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น มีการปฏิบัติโดยรวมในระดับมากที่สุดเกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

คำสำคัญ : องค์กรแห่งการเรียนรู้,โมเดลการพัฒนา

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the current problems and the needs of the learning organization of Phu Wiang District Non-Formal and Informal Education Centre, Phu Wiang District, Khon Kaen Province, 2) to construct the development learning organization model of Phu Wiang District Non-Formal and Informal Education Centre, Phu Wiang District, Khon Kaen Province, and 3) to study the effects of using the model of the development learning organization of Phu Wiang District Non-Formal and informal Education center. Phu Wiang District, Khonkaen Province. The sample group of this research total 49 people consisted of 40 teachers and 9 education boards from Phu Wiang District Non-Formal and Informal Education Centre, Phu Wiang District, Khon Kaen Province in 2021 academic year. The research process used mix method which were Research and Development: R&D, Action Research and Qualitative Research to develop the learning organization of Phu Wiang District Non-Formal and Informal Education Centre, Phu Wiang District, Khon Kaen Province.

The research results showed that:

1. The current problems and the needs of the learning organization of Phu Wiang District Non-Formal and Informal Education Centre, Phu Wiang District, Khon Kaen Province in high level and the needs were highest level.
2. The development of learning organization model of Phu Wiang District Non-Formal and Informal Education Centre, Phu Wiang District, Khon Kaen Province consisted of 4 components were principles, objectives, components of model, and development process using action research which expert's opinion considered that suitability as well as consistence in high level.
3. The effects of using the development learning organization model of Phu Wiang District Non-Formal and Informal Education Centre, Phu Wiang District, Khon Kaen Province by action research showed that Phu Wiang District Non-Formal and Informal Education Centre, Phu Wiang District, Khon Kaen Province had the whole practices about the learning organization in the highest level.

Keywords: Learning Organization, development Model

1. บทนำ

ประเทศไทยได้ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบโครงสร้าง จุดมุ่งหมาย และแนวการจัดการศึกษาใหม่ เพื่อให้คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานอย่างเท่าเทียมกัน เป็นการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Long Life Education) และการพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามเจตนารมณ์ที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) มีแนวโน้มที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างสูงทั้งในแวดวงวิชาการ และการบริหารจัดการที่มุ่งทั้งปรับเปลี่ยนและพัฒนาองค์กร เนื่องจากเป็นแนวทางที่สร้างความอยู่รอดและความรุ่งเรืองทางธุรกิจได้อย่างยั่งยืน องค์กรแห่งการเรียนรู้เน้นการเรียนรู้ (Learning) ที่เกิดขึ้นโดยการสร้างจากคนในองค์กรที่อยู่กับปัญหาที่ต้องเรียนรู้แนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดี ที่คุ้มค่า เรียนรู้เป็นทีม ให้ประโยชน์ทั้งบุคคล ทีม และองค์กรไปในตัว คิดทำสิ่งใหม่ แตกต่างและดีกว่าเดิม เป็นการพัฒนาเจตคติ ค่านิยม นอกเหนือจากทักษะฝีมือและผลสัมฤทธิ์

ตามเป้าหมาย โดยแนวทางการพัฒนาจะผูกโยงระบบเข้ากับปรัชญาและวิสัยทัศน์ขององค์กร (วีรวัฒน์ ปันนิตมัย, 2554) องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นองค์กรที่เอื้อการเรียนรู้ เป็นสถานที่ซึ่งทุกคนสามารถขยายศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างผลงานตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ เป็นที่ซึ่งเกิดรูปแบบการคิดใหม่ ๆ ที่หลากหลายมากมาย ที่ซึ่งแต่ละคนมีอิสระที่จะสร้างแรงบันดาลใจ และเป็นที่ยังทุกคนต่างเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ร่วมกัน (บดีนทร์ วิจารณ์, 2558) ดังนั้นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นแนวทางหนึ่งของการบริหารที่นำมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงานในองค์กร เพื่อให้มีความยั่งยืน แข็งแรงและดำรงอยู่ได้ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันที่เป็นโลกยุคสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ซึ่งเป็นสังคมที่เชื่อมต่อกันด้วยความรู้ ทุกสังคมจะต้องมีความสามารถในการนำความรู้มาใช้ในองค์กรการจัดการองค์กรแห่งการเรียนรู้ว่าเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการสร้างความสามารถ ในการแข่งขันอย่างยั่งยืนที่ควรจะต้องเกิดขึ้นกับองค์กรทุกประเภท ซึ่งปัญหาและผลกระทบอันรุนแรง ที่องค์กรกำลังเผชิญอยู่นั้นมีมากมาย เช่น มาร์ควอดท์ ได้กล่าวถึงปัญหาและผลกระทบขององค์กรไว้ 6 ประการ คือ 1) การปรับองค์กรหรือการปรับโครงสร้างและการปรับเปลี่ยนต่าง ๆ ต้องมุ่งไปสู่ความสำเร็จมิใช่เพียงเพื่อความอยู่รอด 2) ปัญหาการขาดแคลนทักษะที่เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ได้เตรียมคนให้พร้อมสำหรับการทำงานไว้อย่างเหมาะสม 3) ความรู้ที่เพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าในทุก ๆ 2 – 3 ปี 4) การแข่งขันกับบรรดาบริษัทที่กำลังมีความสามารถที่สุดในโลก 5) ความรวดเร็วทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ท่วมท้น 6) ความต้องการขององค์กรเพื่อปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง (Marquardt, 1996) จากสภาพปัญหาและผลกระทบทำให้เห็นว่าการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในองค์กรควรเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทั่วทั้งองค์กรและทั้งระบบ การเรียนรู้จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ความรู้มีใช้เพียงสิ่งที่มีไว้เพื่อการซึมซับหรือการสะสมเท่านั้น แต่จะเป็นสิ่งที่ถูกทำให้เกิดขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ภูเวียง จึงสนใจที่จะพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยพัฒนาเป็นรูปแบบ ซึ่งการพัฒนาแบบ มีกระบวนการที่ต้องผ่านการวิเคราะห์บริบทที่เหมาะสมก่อนการวางแผนรูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทนั้น ซึ่งรูปแบบเป็นกระบวนการเชิงระบบในการจัดการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จ ดังที่ ทิศนา แคมมณี (2557) กล่าวว่า ระบบการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบสำคัญ ๆ ของการเรียนการสอนในภาพรวม และนิยมใช้คำว่า “รูปแบบ” กับระบบที่ย่อยกว่า โดยเฉพาะกับ “วิธีสอน” ซึ่งเป็นองค์ประกอบย่อยที่สำคัญของระบบการเรียนการสอน ดังนั้นการนำวิธีสอนใด ๆ มาจัดทำ อย่างเป็นระบบตามหลักและวิธีการจัดระบบแล้ว วิธีสอนนั้นก็จะเป็น “ระบบวิธีสอน” หรือที่นิยมเรียกว่า “รูปแบบ ” ซึ่งกระบวนการพัฒนารูปแบบเป็นสิ่งที่บุคลากรทางการศึกษาควรศึกษาและทำความเข้าใจเพื่อการพัฒนาต่อยอดรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้เรียน ครูผู้สอน และสถานศึกษา จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องรูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นนวัตกรรมการพัฒนาตามแนวความคิดใหม่ที่มีคุณค่าในการพัฒนาคุณภาพของครู นักเรียน และชุมชน มีความสนใจและมุ่งมั่นที่จะศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภูเวียง ตามบริบทของสังคม และวัฒนธรรมไทยจึงน่าจะเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยตรง ทั้งการเสริมสร้างการขยายองค์ความรู้ ตลอดจนการนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแต่ละแห่งได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภูเวียง

2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภูเวียง

2.3 เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภูเวียง

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนา (Research and development : R&D) โดยผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Method) ได้แก่ ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

ระยะที่ 3 การประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการ ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ พัฒนารูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

4.2 แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนารูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

4.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

4.4 แบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

5. สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการวิจัยการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น 1) บรรยายาคอองค์กร ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน พบว่า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น มีการดำเนินงานด้านบรรยาคอองค์กร โดยภาพรวมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.41$, $\sigma = 0.47$) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่นมีความต้องการด้านบรรยาคอองค์กรโดยภาพรวม พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.46$) 2) การสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายการทำงาน ผลการศึกษาการดำเนินการสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายการทำงาน พบว่า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น มีสภาพปัจจุบันด้านการสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายการทำงาน โดยภาพรวมมีสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.42$, $\sigma = 0.47$) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น มีความต้องการด้านการสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายการทำงานโดยภาพรวม

พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56, \sigma = 0.48$) 3) นวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยีผลการศึกษาวัตกรรมการใช้เทคโนโลยี ที่จะส่งผลให้ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น มีสภาพปัจจุบันด้านนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยี โดยภาพรวมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.44, \sigma = 0.47$) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น มีความต้องการด้านนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยี โดยภาพรวมพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57, \sigma = 0.47$) 4) แรงจูงใจในการทำงาน ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงาน และความต้องการตามด้านแรงจูงใจในการทำงาน พบว่า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น มีสภาพปัจจุบันด้านแรงจูงใจในการทำงานโดยภาพรวมมีสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.49, S.D. = 0.48$) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่นมีความต้องการด้านแรงจูงใจในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55, \sigma = 0.47$) 5) การปฏิบัติงานเป็นทีม ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงาน และความต้องการตามด้านการปฏิบัติงานเป็นทีม พบว่า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น มีสภาพปัจจุบันการปฏิบัติงานเป็นทีมโดยภาพรวมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.49, \sigma = 0.49$) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่นมีความต้องการการปฏิบัติงานเป็นทีม โดยภาพรวม พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59, \sigma = 0.47$)

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่นผู้วิจัยได้รูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบและการดำเนินงานในการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรูปแบบได้ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และด้านองค์ประกอบของรูปแบบและขั้นตอน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านหลักการของรูปแบบ และการดำเนินงานในการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กร มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนองค์ประกอบย่อยในแต่ละด้าน ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า ด้านบริบทของรูปแบบและองค์ประกอบย่อย ด้านองค์ประกอบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และองค์ประกอบด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด

รูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

จากการที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนได้ศึกษาสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น และได้สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบขององค์กรแห่งการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้กร่างรูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ได้รายละเอียดของรูปแบบ ดังนี้

1) หลักการของรูปแบบ

รูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น เป็นรูปแบบที่ยึดโยงกับบรรยากาศองค์กร การสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายการทำงานขององค์กร โดยการใช้วัตกรรมการใช้เทคโนโลยี ในการพัฒนางาน มีการมุ่งเน้นในการทำงานและการทำงานเป็นทีม โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการในการพัฒนา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนา

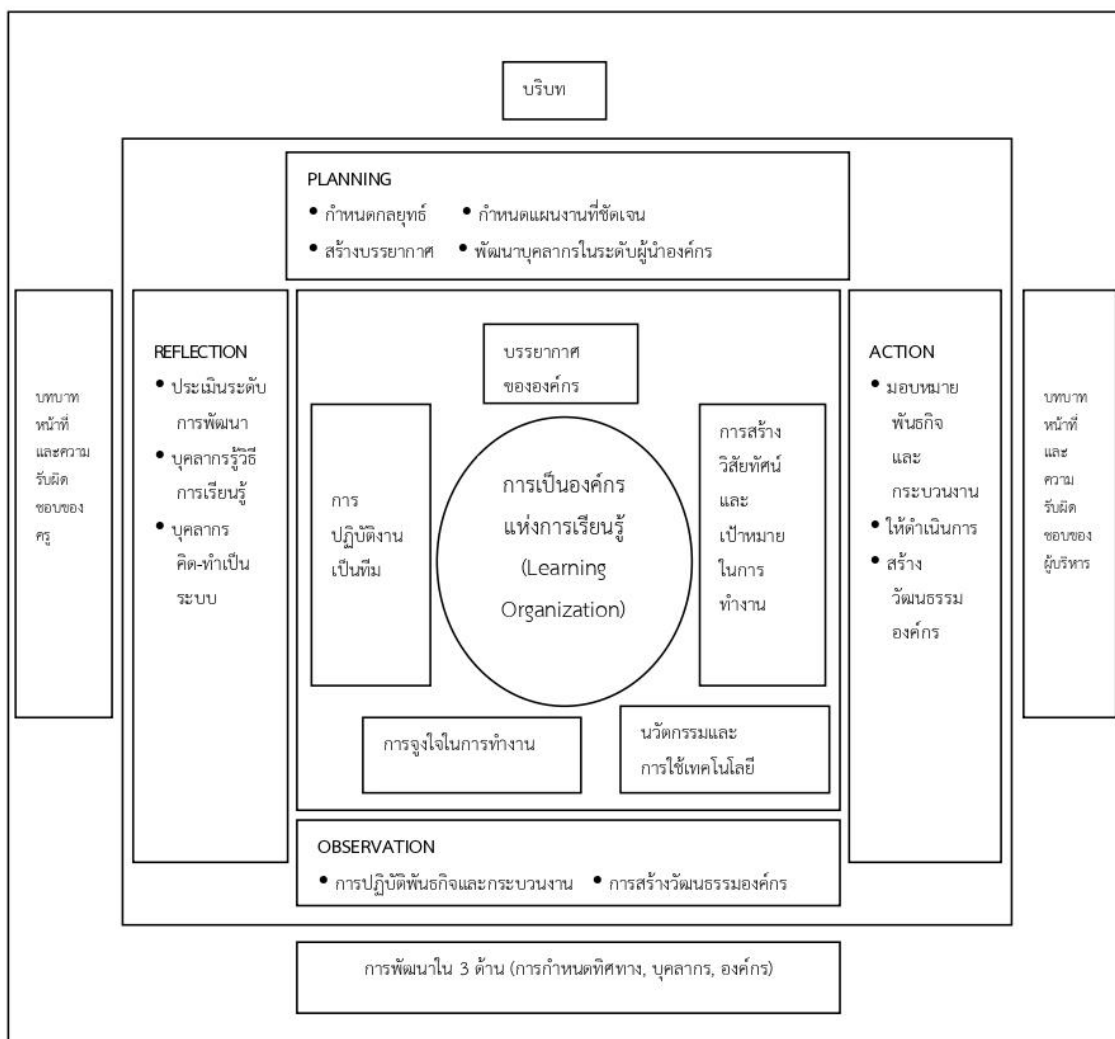
2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่นให้มีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

รูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นรูปสี่เหลี่ยม ซึ่งหมายถึงพลวัตของการพัฒนาและความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ซ้อนกัน 4 กรอบ คือ

1. กรอบนอกสุด หมายถึง บริบทที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ
2. กรอบรอบถัดมา หมายถึง กระบวนการพัฒนาโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ
3. กรอบรอบที่ 3 หมายถึง องค์ประกอบของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
4. กรอบรอบในสุด หมายถึง เป้าหมายที่ต้องการ คือ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

รายละเอียดของรูปแบบมีดังต่อไปนี้

ภาพแสดงรูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

3) องค์ประกอบของรูปแบบและขั้นตอน

องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่นมี 3 องค์ประกอบ คือ 1) บริบท 2) องค์ประกอบของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ 3) การวิจัยปฏิบัติการ

การพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น สู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เน้นพัฒนาใน 3 ด้าน คือ

1) ด้านการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา
2) ด้านการกำหนดทิศทางของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการตกลงร่วมกันของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีทิศทางการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

3) ด้านการพัฒนาองค์กร พัฒนาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน คือ บรรยากาศขององค์กร การสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายการทำงาน นวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยี การมุ่งใจในการทำงาน และการทำงานเป็นทีม โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) เป็นกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนา

การวิจัยปฏิบัติการ ในการดำเนินงานพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น สู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้การทำงานของบุคลากรเป็นไปตามปกติ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ได้แก่

- 1) การวางแผน (Planning)
- 2) การปฏิบัติ (Action)
- 3) การสังเกต (Observation)
- 4) การสะท้อนผล (Reflection)

ในการดำเนินงาน ผู้วิจัยได้ดำเนินงานภายใต้กรอบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนของการกำหนดกลยุทธ์ กำหนดแผนงาน การสร้างบรรยากาศในองค์กร และพัฒนาบุคลากรในระดับผู้นำองค์กร
2. ขั้นลงมือปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นตอนของการมอบหมาย พันธกิจ ภาระงาน ให้แก่บุคลากรลงมือปฏิบัติตามพันธกิจที่มอบหมาย
3. ขั้นสังเกต (Observation) เป็นขั้นตอนของการสังเกตการปฏิบัติงานของบุคลากร ตามงานที่ได้รับมอบหมาย
4. ขั้นสะท้อนผล (Reflection) เป็นขั้นตอนของการประเมินผลย่อยของงานที่ได้รับมอบหมาย แล้วสะท้อนปัญหา อุปสรรค จุดเด่น จุดด้อย เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงในวงจรต่อไป

ระยะที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น 1. ผู้วิจัยใช้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ขั้นตอนในการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ ดำเนินการพัฒนาโดยใช้วงจรการวิจัย PAOR ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การปฏิบัติ (Action) 3) การสังเกต (Observation) และ 4) การสะท้อนผล (Reflection) 2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 สิ้นภาคเรียนที่ 1 พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติเพื่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก และพิจารณารายด้านก็ พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านแรงจูงใจในการทำงาน ด้าน

นวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยี ด้านการปฏิบัติงานเป็นทีม ด้านการสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายการทำงาน และด้านบรรยากาศองค์กร ตามลำดับ เมื่อสิ้นภาคเรียนที่ 2 ผู้วิจัยได้ประเมินความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ครั้งที่ 2 โดยสอบถามความคิดเห็นของครู และบุคลากรทางการศึกษา พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มี 3 ด้านที่มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ ด้านบรรยากาศองค์กร ด้านแรงจูงใจในการทำงาน และด้านการปฏิบัติงานเป็นทีม ตามลำดับ ส่วนด้านการสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายการทำงาน และด้านนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยี มีการปฏิบัติในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในภาพรวมและรายด้านการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่นมีความก้าวหน้าในการพัฒนา

6. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาดังกล่าว ทำให้ทราบว่าการจะพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้นั้น ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงองค์กรอย่างรอบคอบและรอบด้าน โดยเฉพาะการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีมคือกุญแจสำคัญที่จะช่วยให้องค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน เพราะทีมคือหัวใจหลักของการขับเคลื่อนองค์กร หากองค์กรใดขาดซึ่งความร่วมมือแรงร่วมใจ องค์กรนั้นย่อมดำเนินการอย่างติดขัด และสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการทำงานเป็นทีมที่มีคุณภาพได้นั้น ผู้บริหารคือบุคคลที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จที่คอยผลักดันด้วยกระบวนการสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นวิสัยทัศน์และเป้าหมายการทำงาน การสร้างแรงจูงใจ การส่งเสริมบรรยากาศภายในองค์กรให้เกิดความรักความสามัคคี และการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาองค์กรให้มีความทันสมัย พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่รวดเร็ว ด้วยภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรที่มีคุณภาพดังกล่าวมาข้างต้น จึงเป็นเหตุผลในการสร้างและพัฒนาองค์กรให้กลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้ไม่ยาก ซึ่งหากปัจจัยสำคัญที่กล่าวมาทั้งหมดเกิดขึ้นในกระบวนการบริหารทุกองค์กร โดยเฉพาะศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น องค์กรนั้นย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีและส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนในทุกๆ อย่างยั่งยืน อนึ่ง เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ยังได้พบความสอดคล้องที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยในหลาย ๆ ฉบับ อาทิ นิสร ใจชื่อ (2564) ซึ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยได้เสนอให้ 1) กำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กรจะทำให้เข้าใจถึงสิ่งที่องค์กรต้องการต้องเรียนรู้ 2) ปรับโครงสร้างองค์กรให้มีความยืดหยุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคลากรขององค์กร 3) พัฒนาบุคลากรส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 4) พัฒนาทีมงาน ส่งเสริมการพัฒนาทีมงานให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 5) พัฒนาระบบการจัดการความรู้ด้วยการค้นหาความรู้ การสร้างองค์ความรู้ การจัดเก็บข้อมูลความรู้และการสืบค้นข้อมูลความรู้ การถ่ายโอนความรู้และการใช้ประโยชน์ โดยการแบ่งปันความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย 6) พัฒนาระบบเทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการแสวงหาความรู้และกระจายข้อมูลความรู้ต่าง ๆ 7) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ขององค์กรทั้ง ระดับบุคคล ระดับทีม และระดับทั่วทั้งองค์กร และ 8) การพัฒนาระบบการจูงใจโดยระบบการให้รางวัลต้องสนับสนุนการเรียนรู้ของทั้งบุคคล ทีมงาน และองค์กร เพื่อสร้างความต่อเนื่องในการเรียนรู้ขององค์กรต่อไป และ ณัฐ ใจจินดา (2563) ศึกษาการพัฒนาแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 13 พบว่ารูปแบบขององค์การแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรมี 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) การมีแรงจูงใจ 2) การมีโครงสร้างที่เหมาะสม 3) การมีบรรยากาศการทำงาน 4) การมีวิสัยทัศน์ร่วมของคนในองค์กร 5) การใช้เทคโนโลยี และ 6) การเรียนรู้เป็นทีม ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้จริงกับสถานศึกษาขนาดเล็กทุกแห่ง และควรปรับโครงสร้างการบริหารให้เหมาะสมสอดคล้องกับภาระงานตาม

รูปแบบ นอกจากนี้ รติกร พุฒิประภา (2560) ซึ่งศึกษาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านลานแหลม (สรนุวัตรราชวรวิหาร) พบว่าแนวทางในการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ มี 6 แนวทาง ได้แก่ 1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 2) จัดหางบประมาณในการฝึกอบรมให้กับบุคลากร 3) จัดการประชุมให้ทุกคนได้มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติ ความคิดเห็นเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน รวมถึงเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เป็นทั้งผู้นำและผู้ตาม 4) โรงเรียนต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน 5) จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของบุคลากรในโรงเรียน และ 6) ส่งเสริมให้บุคลากรจัดทำแผนในการปฏิบัติงานของตนเอง ผลการวิจัยพบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านลานแหลม (สรนุวัตรราชวรวิหาร) ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การคิดอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้เป็นทีม วิสัยทัศน์ร่วมกัน ความเชี่ยวชาญของบุคคล และแบบแผนทางความคิด ตามลำดับ

7. เอกสารอ้างอิง

- กลุขมณี วัฒนารงค์. (2557). **นวัตกรรมและเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2550). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนชม.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2559). **การศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 : แนวคิดการปฏิรูปการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์บุ๊คเซ็นเตอร์.
- กิตติศักดิ์ สมพล. (2556). **ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- แก้วตา ไทรงามและคณะ. (2558). **ผู้นำเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิระพร เรืองจิระชูพร. (2548). **ศักยภาพในการพัฒนาไปสู่องค์การแห่งการเรียนรู้ ของมหาวิทยาลัยภาครัฐและภาคเอกชน**. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต: กรุงเทพฯ.
- จำเรียง วัชรวัฒน์ และ เบญจมาศ อ่ำพันธุ์. (2553). **วินัย 5 ประการ พื้นฐานองค์กรเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ณัฐ ใจจินดา. (2563). **การพัฒนาแบบขององค์การแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 13**. ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Garvin, D. A. (1993). **Building a Learning Organization**. Boston: Harvard Business Review.
- Ellinger, A. D. (2000). **Is the learning organization for real Examining the impacts of the dimensions of the learning organization on organizational performance**. Pennsylvania: Harrisburg.
- Kaiser, S.M. (2007). **Mapping the learning organization : Exploring a model of organizational learning**. Ph.D. Dissertation, Louisiana State University, U.S.A.
- Lin Hsienyi. (2004). **A Study of Learning Organization and Faculty Development in Higher Education**. University of Idaho.
- Marquardt, M.J. (1996). **Building the learning organization : A systems approach to quantum improvement and global success**. New York : McGraw-Hill.

Senge, Peter M. (1990). **The fifth discipline : the art and practice of the learning organization.**

Smither, Robert D., Houston, John M., and McIntire, Sandra D. (1996). **Organization Development: Strategies for Changing Environment.** New York: Harper Collins Press.

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถามที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Effects of Problem-based Learning Management Supplemented with Questioning Technique on Critical Thinking and Learning Achievement on Economics of Mathayomsuksa 3 Students

แพรวพรรณ มุลแก้ว¹, รุ่งทิพา จันทน์วัฒนวงศ์²

Praewpan Moonkaew¹, Rungthiwa Junwattanawong²

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹Master of Education Program in Curriculum and Instruction Udon Thani Rajabhat University

²Teacher of the Master Education Program in Curriculum and Instruction Udon Thani Rajabhat University

Corresponding author. Email: praew45@gmail.com

(Received: December 18, 2022; Revised: January 15, 2023; Accepted: January 30, 2023)

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 ห้องเรียน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระและการทดสอบทีแบบอิสระ

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, เทคนิคการใช้คำถาม, ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare the critical thinking ability of Mathayomsuksa 3 students and problem-based learning supplemented with question technique and normal learning management 2) to compare the learning achievement on economics of Mathayomsuksa 3 students and problem-based learning supplemented with question technique and conventional learning management. The sample group included Mathayomsuksa 3 students in a large Secondary School under the Office of UdonThani Secondary Education Service Area, Ban Dung District. UdonThani Province In the first semester of the academic year 2021. Two classrooms were obtained by group randomization. The research instruments consisted of 1) problem-based learning management lesson plans supplemented with questioning technique. 2) conventional learning lesson plan 3) the achievement test on critical thinking ability 4) an achievement test. The statistics used to analyze data were mean, percentage, standard deviation, t-test for dependent samples and t-test for independent samples.

The results were as follows:

1. Mathayomsuksa 3 students who learnt by problem-based learning management supplemented with question technique had critical thinking ability after learning higher than the students who learnt by conventional learning management statistically significant at the .01 level.
2. Mathayomsuksa 3 students who learnt by problem-based learning management supplemented with question technique had higher scores in learning achievement than students who learnt by conventional learning management. statistically significant at the .01 level.

Keywords: Problem-based Learning, Questioning Technique, Critical Thinking

1. บทนำ

การศึกษาเศรษฐศาสตร์มีความสำคัญต่อการพัฒนาชาติเนื่องด้วยเศรษฐศาสตร์เป็นการศึกษาวิธีที่จะนำเอาทรัพยากรต่าง ๆ อันมีอยู่อย่างจำกัดไปทำการผลิตสินค้าและบริการให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคอันมีอยู่อย่างมากมายและไม่จำกัดในฐานะที่มนุษย์มีบทบาทเป็นทั้งผู้บริโภคและผู้ผลิต ในฐานะผู้บริโภคจะมีความต้องการสินค้าที่สามารถสนองความพอใจได้สูงสุด ในฐานะผู้ผลิตจะต้องใช้ความรู้ความสามารถจัดการกับปัจจัยการผลิตให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่คน นอกจากนั้น คนทุกคนต้องมีส่วนในการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของตนเองและของประเทศ ซึ่งสามารถนำความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ไปช่วยในการตัดสินใจกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมีกฎเกณฑ์ ช่วยให้เข้าใจปัญหาเศรษฐกิจของบ้านเมือง เข้าใจนโยบายของรัฐบาล เช่น นโยบายการลงทุน การแก้ไขภาวะการเงิน การช่วยเหลือสินค้าเกษตร เป็นต้น หากประชาชนมีความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ จะมีส่วนช่วยให้กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้บรรลุผล เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีคุณภาพชีวิต (Quality of Life) ที่ดีขึ้นทั้งปัจจุบันและอนาคตดังนั้น วิชาเศรษฐศาสตร์จึงมีความสำคัญดังเหตุผลต่อไปนี้ทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัด จึงจำเป็นต้องศึกษาเพื่อดำเนินการผลิตสินค้าและบริการรวมทั้งการจัดจำหน่ายไปยังบุคคลต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในระบบเศรษฐกิจ การเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์ จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการทำงานของระบบเศรษฐกิจได้ดี เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจทั้งส่วนตัวและส่วนรวม เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ภาวะเงินเฟ้อ ภาวะเงินฝืด ดุลการค้า ดุลการชำระเงิน การผูกขาด การว่างงาน

เป็นต้น เพื่อให้เศรษฐกิจมีความก้าวหน้า เศรษฐศาสตร์จึง เป็นสาระที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์และสังคมในการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อผลิตสินค้าและบริการต่างๆ สนองความต้องการของมนุษย์ที่มีไม่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (กรมวิชาการ, 2545: 18)

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเศรษฐศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดอย่างมีวิจักษ์ญาณนั้น ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนให้สามารถคิดเป็นและแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้องตลอดจนเกิดความรู้ความเข้าใจ ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการฝึกปฏิบัติแก้ปัญหาาร่วมกันจนเกิดทักษะ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ รูปแบบการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) จึงเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงเป็นบริบทของการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจักษ์ญาณ ซึ่งทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skill) นั้น สาระวิชามีส่วนเป็นความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อให้มีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (Content หรือ Subject matter) ควรเป็นเพียงการเรียนรู้จากการค้นคว้าเองของนักเรียน โดยครูช่วยแนะและช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ โดยการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเป็นแบบเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลักและสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก โดยเฉพาะทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งควรส่งเสริมความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจักษ์ญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและความร่วมมือ (วิจักษ์พานิช, 2555: 16) ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในการเชื่อมโยงสู่ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจักษ์ญาณอย่างเป็นระบบ ได้ฝึกปฏิบัติจริงในการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการต่างๆ ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิดจากภาวะวิกฤติ มีความพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาและนำมาใช้ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน (พรพัฒน์ สันรักษาเวช, 2551: 33) สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ เป็นสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคน ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ต้องเรียนรู้ให้มีความรู้ความเข้าใจ

การผลิต การแจกจ่าย และบริโภคสินค้า การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพและการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อจะทำให้ผู้เรียนดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 133) การใช้คำถามเป็นกระบวนการเรียนรู้ มุ่งพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียน โดยผู้สอนป้อนคำถามในลักษณะต่างๆ ที่เป็นคำถามที่สามารถพัฒนาความคิดผู้เรียน ถามเพื่อผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินค่า เพื่อจะตอบคำถามและยุทธศาสตร์การสอนที่สำคัญ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยพัฒนากระบวนการคิด การตีความ การไตร่ตรอง การถ่ายทอดความคิดความ เข้าใจ และความสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการเรียนรู้และการคิด (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ 2553: 54)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะนำเอาวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถามมาใช้ในการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อต้องการศึกษาว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจักษ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถามกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติหรือไม่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถามกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติหรือไม่อย่างไร ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์และแนวทางในการนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สาระเศรษฐศาสตร์ได้เป็นอย่างดีต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3.2 เทคนิคการใช้คำถาม

3.3 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. วิธีดำเนินการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาอุดรธานี อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

2. กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษแห่งหนึ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 ห้องเรียน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยหน่วยสุ่มเป็นห้องเรียนที่จัดแบบละความสามารถ โดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในแต่ละห้องไม่ต่างกัน แล้วทำการจับสลากกลุ่มทดลองจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม และกลุ่มควบคุมจัดการเรียนรู้แบบปกติได้มาโดยการสุ่มกลุ่มห้องเรียน ซึ่งจากการสุ่มกลุ่มห้องเรียนได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 78 คน พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 40 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/6 จำนวน 38 คน เป็นกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถามสาระเศรษฐศาสตร์จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น 16 ชั่วโมงตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับแล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์ผลปรากฏว่าทุกแผนการจัดการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยของแต่ละแผนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระหว่าง 4.54 - 4.63 คุณภาพของแผนที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับแล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์ผลปรากฏว่าทุกแผนการจัดการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยของแต่ละแผนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระหว่าง 4.33-4.52 คุณภาพของแผนที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ นำแบบทดสอบไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ TAP (Test Analysis

Program) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.28-0.78 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.21-0.61 นำแบบทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ด สัน (Kuder Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.85

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ TAP (Test Analysis Program) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.28-0.78 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.21-0.61 นำแบบทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ด สัน (Kuder Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.80

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้ทดสอบก่อนเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนเป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แล้วตรวจให้คะแนน

2. ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการสอนทั้ง 2 กลุ่มตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนที่แตกต่างกัน คือ กลุ่มทดลองสอนด้วยการจัดการรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถามและกลุ่มควบคุมสอนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวิธีปกติจำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง เวลา 16 ชั่วโมง และกลุ่มควบคุมสอนด้วยวิธีการปกติ

3. หลังการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนเป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

4. นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนไปวิเคราะห์โดยกระบวนการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง หรือค่า IOC, หาค่าความยากง่าย (p), ค่าอำนาจจำแนก (r), ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ด สัน (Kuder Richardson)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ผู้วิจัยได้นำคะแนนการทดสอบของนักเรียน จากแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่าเฉลี่ยหลังเรียนมาเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยการทดสอบที่แบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent samples) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{x}$	S.D.	t -test
กลุ่มทดลอง	40	31.63	2.54	14.712*
กลุ่มควบคุม	38	23.53	2.32	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.63 และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.53 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนด้วยการทดสอบแบบเป็นอิสระต่อกัน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ผู้วิจัยได้นำคะแนนการทดสอบของนักเรียนจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและนำค่าเฉลี่ยหลังเรียนมาเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยการทดสอบที่แบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent samples) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{x}$	S.D.	t -test
กลุ่มทดลอง	40	33.58	3.456	10.972*
กลุ่มควบคุม	38	25.37	3.149	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 33.58 และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 25.37 เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนทั้งสองกลุ่ม พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

6. การอภิปราย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการตั้งคำถาม มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากสาเหตุนี้

1.1 จากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันมาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนตระหนักถึงปัญหาและความสามารถหาแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา โดยแต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมุ่งเน้นความสามารถในการคิดแก้ปัญหา นักเรียนได้ฝึกคิดหาคำตอบอย่างมีระบบและมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน 1) ขั้นระบุปัญหาขั้นนี้ทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของปัญหาและเกิดความสนใจอยากหาคำตอบ 2) ขั้นทำความเข้าใจปัญหาขั้นนี้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดเพื่อหาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และหาคำตอบของปัญหา 3) ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้าขั้นนี้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง 4) สังเคราะห์ความรู้ขั้นนี้ผู้เรียนได้นำข้อมูลมาประมวลสร้างองค์ความรู้ใหม่ 5) ขั้นประเมินผลและประเมินค่าคำตอบขั้นนี้ผู้เรียนได้สรุปผลจากการศึกษาค้นคว้าเพื่อตอบปัญหาและประเมินความถูกต้องเหมาะสมของคำตอบ ร่วมกันประเมินผลงานของแต่ละกลุ่มสามารถร่วมกันแสดงความคิดเห็นและนำเสนอผลงานด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน เกิดการเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาอย่างแท้จริง เพราะเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษาด้วยตนเอง สรุปผลหรือตกแต่งรายละเอียดของการแก้ปัญหาที่แต่ละกลุ่มได้นำเสนอตามที่ ทิศนา ขัมมณี (2547 : 137) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายและฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาพร้อมกัน รวมทั้งให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้เกิดทักษะกระบวนการคิดและกระบวนการแก้ปัญหาพร้อมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจปัญหานั้นอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลายในปัญหานั้น รวมถึงใฝ่รู้ เกิดทักษะกระบวนการแก้ปัญหาสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนก จันทรา (2556) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความสามารถในการแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการแก้ปัญหา สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความรับผิดชอบต่อสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความรับผิดชอบต่อสังคม สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 จากการใช้เทคนิคการใช้คำถามเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนป้อนคำถาม หรือนักเรียนและครูร่วมกันถามและนักเรียนเป็นผู้ถูกถาม ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด ค้นหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหา สรุปแนวคิดได้ด้วยตนเองส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้เทคนิคการใช้คำถามทำให้ผู้เรียนมี พัฒนาการทางความคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักคิดด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน โดยแบ่งระดับออกเป็น 1) คำถามเพื่อให้ทำความเข้าใจกระจ่างชัด 2) คำถามเพื่อให้สืบค้น 3) คำถามเพื่อให้ค้นหาเหตุผล 4) คำถามเพื่อกระตุ้นการวางแผน 5) คำถามเพื่อประเมินผลงานและ 6) คำถามที่ใช้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนประเมินตนเอง สรุปได้ว่าเทคนิคการใช้คำถามช่วยนักเรียนเกิดความกระตือรือร้น กระตุ้นให้นักเรียนค้นหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหา ทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเรียนมากขึ้น นอกจากนี้ ทำให้ครูทราบแนวความคิดและเจตคติของผู้เรียน ปลูกฝังนิสัยรักการค้นคว้าหา

ความรู้ ตลอดจนเป็นการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ดังที่ ภัพ เลหาไพบูลย์ (2542: 74) ได้กล่าวว่าคำถามเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจเรื่องต่างๆ และเป็นเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียน ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ แก้ปัญหา และสรุปแนวคิดได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นการ ถามตอบด้วย วาจา ระหว่างครูกับนักเรียน หรือระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ วังษ์เชียร (2553) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องการคุ้มครองสิทธิ ผู้บริโภค กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยวิธีการจัดการเรียนรู้เป็นฐานกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบหมวกหกใบ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เป็นฐานสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบหมวกหกใบอย่างมีนัยทางสถิติ ที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เป็นฐานมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่เรียนรู้ แบบหมวกหกใบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถาม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรดา ปัตนวงศ์ (2552) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ การใช้วิธีสอนโดยการใช้ปัญหา เป็นฐานกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ที่มีต่อทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในกลุ่มสาระทางการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

7. สรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 สถานการณ์ปัญหาที่ใช้กระตุ้นผู้เรียน ควรเป็นสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เป็นเรื่องที่เป้นประเด็น เกิดขึ้นในขณะนั้น

7.1.2 การทำกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเลือกสถานการณ์ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนในการทำกิจกรรมได้

7.1.3 เครื่องมือการวัดและประเมินผลความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ควรเป็นข้อสอบที่ใช้ สถานการณ์ปัญหา

7.2 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรทำการวิจัยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเสริมด้วยเทคนิคการใช้คำถามที่มีต่อด้านอื่นๆ เช่น ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

7.2.2 ควรใช้เทคนิคการใช้คำถามไปพัฒนาในเนื้อหาวิชาด้านอื่นๆ เพราะคำถามเป็นตัวช่วยนำทางให้นักเรียน เข้าใจจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

8. เอกสารอ้างอิง

- กนก จันทรา. (2556). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). คู่มือการจัดการสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ทศนา แชมมณี. (2547). ศาสตร์และการสอนองค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิรดา ปัตนวงศ์. (2552). การเปรียบเทียบผลการใช้วิธีสอนโดยการใช้ปัญหาเป็นฐานกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ที่มีต่อทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2553). การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในกระบวนการกลุ่มแบบทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.
- พรพัฒน์ สันรักษาเวศ. (2551). การศึกษาผลการเรียนรู้และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องวิกฤตการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภพ เลหาไพบุลย์. (2542). แนวการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). ส่งความสุขสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- สุวรรณา วงษ์วิเชียร. (2553). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน เรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบหวนถามความคิดทบทวน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Barell, John. (1998). PBL an Inquiry Approach. Illinois: Skylight Training.
- Delisle, R. (1997). How to Use Problem-Based Learning in the Classroom. Alexandria: ASCD.
- Watson, G., & Glaser E.M. (1964). Watson and Glaser Critical thinking appraisal manual. New York: Harcourt Brace and Word Inc.

การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการนิเทศภายใน
ด้วยเทคนิคการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

The Study of current situation, desirable situation and the need of internal supervision
by a reflective coaching supervision assessment of secondary schools
under the office of the Basic Education Commission

กัมพล ชันทะวงษ์¹, เสาวনী สิริสุขศิลป์², ดาวรรุณณ ถวิลการ³

Kampon Khantawong¹, Saowanee Sirisooksilp², Dawruwan Thawinkarn³

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹Ph.D. student Education Administration Khon Kaen University

²Assoc. Prof. Dr., Education Administration Faculty of Education, Khon Kaen University

³Asst. Prof. Dr., Education Administration Faculty of Education, Khon Kaen University

Corresponding author. Email: kampon@kkumail.com

(Received: September 29, 2022; Revised: October 10, 2022; Accepted: October 20, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากรได้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,358 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 342 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.976 โดยมีการดำเนินการวิจัยดังนี้ ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันภาพรวมของขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบด้านที่มีสภาพปัจจุบันสูงสุดได้แก่ ด้านนิเทศการศึกษา และองค์ประกอบด้านที่มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ด้านการพัฒนา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล สภาพที่พึงประสงค์ภาพรวมของการขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุดได้แก่ ด้านนิเทศการศึกษา 2) องค์ประกอบด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา และการประเมินความต้องการจำเป็น ของขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดได้แก่องค์ประกอบด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ส่วนด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

คำสำคัญ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น การนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิด

Abstract

The objectives of this thesis were: 1) to study the current situation, desirable situation of supervision within secondary schools under the office of the Basic Education Commission and 2) to study the necessity of supervision within secondary schools under the office of the Basic Education Commission. The population were 2,358 secondary schools under the office of the Basic Education Commission. The sample size was determined by using Taro Yamane's Table. The samples were 342 schools. The research instrument was Rating Scale. The reliability from total issue of Questionnaire was 0.976. The research was conducted as follows: study the current condition, desirable condition and the necessity of supervision within secondary schools under the Office of the Basic Education Commission.

The research findings found that: The current situation, an overview of the scope of supervision within secondary schools under the Office of the Basic Education Commission was at "High" level. The component with the highest level of current situation was educational supervision. On the contrary, the component with the lowest level of current situation was development of media, innovation and digital technology. The overall desirable situation of supervision within secondary schools under the Office of the Basic Education Commission, was at "the Highest" level. The component with the highest level of desirable situation was educational supervision. On the contrary, the component with the lowest level of desirable situation was the development of educational institutions. In addition, the needs assessment of the scope of supervision within secondary schools, found that the highest level of need index was the component of media, innovation and digital technology development. On the contrary, the component with lowest level of need index was the aspect of curriculum development in educational institutions.

Keywords: current situation, desirable situation, necessity guiding and reflective internal supervision

1. บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพผู้เรียนจะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 นั้น จะต้องมีการบรรลุความสำเร็จ มีองค์ประกอบและปัจจัย คือ คุณภาพของผู้เรียน ที่โรงเรียนต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โรงเรียนต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่า ผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักสูตร มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะต้องมีการบรรลุความสำเร็จในการพัฒนา 3 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งกระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นภารกิจจำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้าน การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานจัดการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือ ชี้แนะและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จทันต่อสภาพ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อีกทั้งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้กระบวนการบริหาร และกระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

การนิเทศการศึกษาคือกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างบุคลากรเกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อการพัฒนา ปรับปรุง ประสิทธิภาพการศึกษาและการเรียนการสอน โดยการแนะนำช่วยเหลือจากผู้นิเทศ ไปสู่ผู้รับการนิเทศ โดยมี จุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์ สูงสุดต่อนักเรียน ดังนั้นการนิเทศการศึกษาจึงยังคงมีความจำเป็นที่ต้องดำรงอยู่ในระบบการศึกษา เพื่อช่วยให้เกิดความ เคลื่อนไหวทางการศึกษา ช่วยรักษามาตรฐานการศึกษาและเป็นตัวนำการเปลี่ยนแปลงในการเกิดขึ้นการศึกษา อันจะส่งผลให้ การศึกษาเกิดการพัฒนาลงสู่ตลอดเวลา (เสาวณี สิริสุขศิลป์, 2564) การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศ การศึกษาที่จะช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนและงานพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้นได้ด้วยการช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากผู้บริหาร โรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้มีความรู้ ความชำนาญ มีประสบการณ์สูงในโรงเรียน ซึ่งเป็นการลดช่องว่างของครู ให้น้อยลง และส่งผลให้การเรียนการสอนและการพัฒนาโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น ฉะนั้นการนิเทศภายใน จึงเป็นหัวใจและเป็นยุทธศาสตร์สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

การนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด (Reflective Coaching Supervision) เป็นรูปแบบการนิเทศที่มุ่งให้ความสำคัญ กับการสะท้อนกลับผลการสังเกตการปฏิบัติงาน ช่วยให้ครูผู้สอนได้สะท้อนการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้อย่างเป็น ระบบ ช่วยให้ครูทำความเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและให้ความสำคัญในเรื่องความร่วมมือในการทำงานระหว่างผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศในฐานะที่เป็นหุ้นส่วน(partner) ในการทำงานร่วมกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ซึ่งเป็นการพัฒนาครูที่ไม่ เร่งรัดแต่เป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กระบวนการนิเทศแบบชี้แนะให้สะท้อนคิดมีวิธีการนิเทศที่มีความแตกต่างจากการนิเทศ อื่นๆ โดยมีกระบวนการตั้งแต่การวางแผน การสังเกตการสอน การชี้แนะนำพาปฏิบัติ การติดตามอย่างกัลยาณมิตร การ สะท้อนคิดสรุปผล ไปจนถึงติดตามผลหลังการนิเทศ โดยกระบวนการนิเทศเน้นการใช้คำถาม ในการกระตุ้นให้คิด ผู้นิเทศมี บทบาทเป็นผู้สนับสนุนไม่ใช่ผู้ประเมิน เป็นการนิเทศที่ช่วยให้ผู้รับการนิเทศจัดการปัญหาในการทำงานโดยมุ่งความสนใจไปที่ นักเรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่คาดหวัง และอธิบายในเชิงพฤติกรรมของผู้เรียน และการสะท้อนกลับจะทำให้ผู้รับการนิเทศ ได้ค้นพบศักยภาพที่ดีในการทำงานด้วย ขณะเดียวกันมีเทคนิคการนิเทศที่เน้นความเป็นกัลยาณมิตร ทำให้ผู้รับการนิเทศเกิด ความรู้สึกสบายใจในการรับการนิเทศโดยการสร้างบรรยากาศที่ไว้วางใจ เป็นกันเอง โดยใช้พฤติกรรม เชิงบวก และจับถูก แล้ว ต่อยอดความคิดและการกระทำในระหว่างสนทนาสอดคล้องกับ Gottesman (2000) กล่าวว่า การชี้แนะเป็นวิธีการพัฒนา ครูอีกวิธีหนึ่งที่นักวิชาการที่เล็งเห็นสามารถใช้ดำเนิน การพัฒนาครูรายบุคคลได้อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน สามารถช่วย จัดระบบความคิดทบทวนและสะท้อนผลการสอน ร่วมแสวงหาแนวทางแก้ไข พัฒนางานให้ดีขึ้น เพื่อให้ครูสามารถแก้ปัญหา พัฒนาในด้านความรู้ ทักษะหรือความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและเชื่อมโยงความรู้ ทักษะที่ได้รับการพัฒนามาแล้ว ไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ มีงานวิจัยรองรับและสนับสนุนว่าการชี้แนะช่วยให้ถ้อยการเรียนรู้และ ทักษะใหม่ไปสู่การปฏิบัติได้ดี ทำให้บุคคลมีความรู้และทักษะใหม่ คงทนมากกว่าการใช้วิธีการอื่น ๆ กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้รับ การชี้แนะจะสามารถเข้าใจและจดจำสาระได้ถึงร้อยละ 90 ของความรู้ทั้งหมดที่จัดสรรให้ และเมื่อเวลาผ่านไปจะยังคงจดจำ ความรู้นั้นได้ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้ถึงร้อยละ 90 ของความรู้ที่จัดให้นอกจากนี้ ข้อดีที่แตกต่าง จากวิธีการพัฒนาอย่างอื่น กล่าวคือ มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลง การสอนของครูในระดับสูง สามารถทำให้ครูเกิดการ เปลี่ยนแปลงทั้งด้านความตระหนัก ความรู้ ทักษะและช่วยให้ครูนำความรู้ไปใช้ให้เกิดผลในการเรียนการสอนได้ จะเห็นได้ว่า นักวิชาการที่เล็งเห็นบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งนักวิชาการที่เล็งเห็นที่ดีจะสามารถชี้แนะที่ดีแก่ครู สามารถช่วย พัฒนาครูและโรงเรียนได้ อย่างไรก็ตาม โครงสร้างการศึกษาไทยไม่นับนักวิชาการที่เล็งเห็น แต่มีศึกษานิเทศก์ซึ่งทำหน้าที่คล้ายกับ นักวิชาการที่เล็งเห็น ดังนั้นศึกษานิเทศก์จึงจำเป็นต้องทำหน้าที่นี้ เนื่องจากเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญอีกด้านหนึ่งของศึกษานิเทศก์ ที่ต้องช่วยเหลือและชี้แนะให้กับครูเกิดการพัฒนากการทำงาน (เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ, 2549)

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 ในภาพรวมมีคะแนนไม่ถึงร้อยละ 40 ในทุกกลุ่มสาระและทุกชั้น ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนสูงกว่าร้อยละ 40 และผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 พบว่า มีคะแนนสูงขึ้นทุกด้าน แต่มีคะแนนไม่ถึงร้อยละ 40 ยกเว้นความสามารถด้านภาษา และรายงานผลการทดสอบความสามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (Reading Test) ปีการศึกษา 2561 ของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 68.44 (คะแนน รายละเอียดด้านการอ่านออกเสียง ร้อยละ 64.70 ด้านการอ่านรู้เรื่อง ร้อยละ 71.17) (สำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2562)

สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาของแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และรายงานผลการนิเทศ ของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนมีความแตกต่างกัน มีทั้งปัจจัยที่เอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนิเทศ การนิเทศยังขาดความต่อเนื่องและความเป็นเอกภาพที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุค ประเทศไทย 4.0 และการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย มีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นอกจากนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังมีความต้องการให้มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็งและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

จากปัญหาและความสำคัญของการนิเทศภายในดังกล่าว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับของโรงเรียนที่จะได้รับจากการนิเทศภายใน จึงทำการวิจัยและพัฒนารูปแบบ การนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้รูปแบบในการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพด้านรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ ในการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ตามนโยบาย “2562 ปีทองแห่งการนิเทศภายใน ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อคุณภาพของผู้เรียน” ขึ้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาประเทศไทย 4.0 ต่อไป

2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap) ระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ จากนั้นจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ผู้วิจัยได้มีการดำเนินการดังต่อไปนี้ คือ การนำข้อมูล สารสนเทศจากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร หลักการแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย (Documentary Analysis) ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนและขอบข่ายของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และสังเคราะห์องค์ประกอบของขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา มาสร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการ

นิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยการใช้วิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ

ประชากร คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,358 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 342 โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane (Yamane, 1967) การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เลือกโดยใช้เทคนิควิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็น 42 เขตพื้นที่การศึกษา ตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้ง 42 เขตพื้นที่การศึกษา (ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2563) แล้วทำการสุ่มโรงเรียนในแต่ละกลุ่มตามสัดส่วนของประชากร

ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและกลุ่มที่ 2 ได้แก่ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการนิเทศภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เป็นแบบสอบถามที่ใช้ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการนิเทศภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการนิเทศภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ

คะแนน 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ รายละเอียดการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน เทคนิคการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด และขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา

2) กำหนดนิยามปฏิบัติการของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทุกชุดโดยการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยจะคำนึงถึงการสร้างแบบสอบถามให้เป็นไปตามหลักวิชาการที่ถูกต้อง

4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน โดยคัดเลือกจาก

กลุ่มที่ 1 ผู้ปฏิบัติงานในระดับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่มีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 2 นักวิชาการ จากอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญด้านการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญด้านการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 2 คน

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความตรงของข้อคำถามโดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Index of Item – Objective Congruence :IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปรวบรวมเป็นแบบสอบถามเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (สุวิมล ติกรานันท์, 2543) ซึ่งผลการตรวจสอบในขั้นนี้ พบว่าข้อคำถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.77-1.00 แสดงให้เห็นว่าทุกข้อคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมกับนิยามเชิงปฏิบัติการ จึงสรุปได้ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกันหรือมีความตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับแก้เพื่อให้ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

5) การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำเอาแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน การหาความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2547) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.976

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อแจ้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบและขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

2) ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์สำหรับโครงการวิจัยด้านสังคมวิทยา/มนุษยวิทยาจากศูนย์จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ลำดับที่ 4.3.02 :15/2563 เลขที่โครงการ HE 633114 รับรอง ณ วันที่ 2 กันยายน 2563

3) ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งทางไปรษณีย์พร้อมซองติดแสตมป์สำหรับตอบกลับคืน และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน 2 สัปดาห์ แบบสอบถามแต่ละชุดมีการใส่รหัสหมายเลขเฉพาะเพื่อให้สามารถติดตามได้ในกรณีที่ไม่ได้รับการตอบกลับ ส่งผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้ง 42 แห่ง แบบสอบถามที่จัดส่งสามารถตอบแบบสอบถามได้สองทางคือผ่านระบบออนไลน์ (QR Code) และในรูปแบบเอกสาร

4) เมื่อครบกำหนดเวลา ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ผู้วิจัยตรวจสอบคัดแยกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ นำแบบสอบถามสมบูรณ์มาทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดกระทำกับข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามขั้นตอนดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตารางประกอบความเรียง

2) การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิดของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และจัดลำดับความสำคัญ(Priority setting) ของความต้องการจำเป็นการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิดของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) (สุวิมล ว่องวานิช, 2552)

$$PNI_{modified} = (I-D)/D$$

$PNI_{modified}$ = ดัชนีลำดับของความต้องการจำเป็น

I = ระดับสภาพที่พึงประสงค์

D = ระดับความเป็นจริงที่ตรงกับสภาพปัจจุบัน

การแปลความหมาย แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายโดยใช้การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย Best ดังนี้ (Best, 1993)

4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 สภาพปัจจุบันภาพรวมของขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้านพบว่า ระดับของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยองค์ประกอบด้านที่มีสภาพปัจจุบันสูงสุดได้แก่ ด้านนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.70$) และองค์ประกอบด้านที่มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ด้านการพัฒนา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 3.38$) สภาพที่พึงประสงค์ภาพรวมของขอบข่ายการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) โดยองค์ประกอบด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุดได้แก่ ด้านนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.67$) และองค์ประกอบด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.59$)

5.2 การประเมินความต้องการจำเป็นของขอบข่ายการนิเทศภายใน พบว่าค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดได้แก่ องค์ประกอบด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.373$) และด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุดได้แก่ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.246$) รายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบข่ายการนิเทศภายใน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ PNI
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ		
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.69	0.56	มาก	4.59	0.50	มากที่สุด	0.246	5
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.63	0.55	มาก	4.60	0.52	มากที่สุด	0.267	2
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	3.68	0.57	มาก	4.63	0.54	มากที่สุด	0.257	4
4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัล	3.38	0.63	ปานกลาง	4.64	0.62	มากที่สุด	0.373	1
5. การนิเทศการศึกษา	3.70	0.61	มาก	4.67	0.57	มากที่สุด	0.262	3

6. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ภาพรวมของขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบด้านที่มีสภาพปัจจุบันสูงสุดได้แก่ ด้านนิเทศการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีนโยบายให้ ปี 2562 เป็นปีทองแห่งการนิเทศภายใน โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้แต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการนิเทศ สุโรงเรียน มีข้อมูลสารสนเทศของการนิเทศ มีระบบและกระบวนการนิเทศตามบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีแผนและคู่มือการนิเทศตามบริบทของเขตพื้นที่การศึกษา มีการนิเทศโรงเรียนทุกโรงเรียน มีการสรุปและรายงานผลการนิเทศ จึงทำให้ภาพรวมขององค์ประกอบด้านนิเทศการศึกษามีค่าสูงสุด สอดคล้องกับ เสาวณี สิริสุขศิลป์ (2564) ที่กล่าวว่าการนิเทศการศึกษายังเป็นสิ่งที่สำคัญจำเป็นที่จะต้องดำรงอยู่ในระบบการศึกษา เนื่องจากการนิเทศการศึกษามีบทบาทคอยช่วยเหลือ สนับสนุน ให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงการศึกษา ช่วยฝึกอบรมครูประจำการ ช่วยให้เกิดความเคลื่อนไหวในการศึกษา ช่วยรักษามาตรฐานการศึกษา และเป็นตัวนำการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในระบบการศึกษา ทั้งตัวระบบการศึกษาเองและระบบย่อยของการศึกษาตลอดจนถึงโรงเรียน นอกจากนี้ Glickman (2004) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษายังมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษา เนื่องจากเบื้องหลังโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จคือการจัดโปรแกรมการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ องค์ประกอบด้านที่มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนขาดการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผลิต จัดหาและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อ ขาดประสบการณ์ในการใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา ไม่เข้าใจและรู้จักวิธีการใช้นวัตกรรมที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้น ขาดความชำนาญในการใช้นวัตกรรม ขาดสื่อประกอบการเรียน นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปยังไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อ เนื่องจากความยุ่งยากและ ไม่คล่องตัว มีสถานที่ไม่เป็นสัดส่วนไม่มีห้องที่ใช้เพื่อเก็บรักษาสื่อ นวัตกรรมเป็นการเฉพาะ ทำให้การดูแลทำได้ยากและขาดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง

6.2 ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ภาพรวมของขอบข่ายการนิเทศภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดโดย เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้านจะเห็นว่าด้านนิเทศการศึกษามีระดับของสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นงานสำคัญที่เป็นส่วนหนึ่งในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา การบริหารงานจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต้องมีกระบวนการนิเทศที่ดี ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ

บริหารการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาที่ต้องการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมาย จึงต้องทำความเข้าใจเรื่องการณ์เทศให้องค์
แท่งและพยายามปฏิบัติตามแนวทางการนิเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและสถานศึกษา การนิเทศการศึกษาเป็น
กิจกรรมที่ได้ปฏิบัติต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน รูปแบบ กระบวนการและวิธีการนิเทศได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย
จากลักษณะที่เป็นการตรวจสั่งการ มาเป็นลักษณะการร่วมมือ การแนะนำช่วยเหลือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อให้
ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาความสามารถ และพฤติกรรมการสอนด้วยตนเองอันจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับ จิตมา
วรณศรี (2557) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และ
พัฒนาการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร การนิเทศอย่างเป็นระบบและดำเนินการอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้บริหารได้รับรู้
ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้และการดำเนินงาน รวมทั้งช่วยให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาการ
ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแนวทางการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อพัฒนา
คุณภาพการศึกษาสู่การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน (หน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาในระดับสถานศึกษา คือการนิเทศ
ภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญในการสนับสนุนการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพของ
ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียนและครูได้
ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนภายในชั้นเรียนและโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งเป็นกระบวนการประกัน
คุณภาพของโรงเรียนว่า โรงเรียนสามารถบริหารจัดการภายในโรงเรียนจนถึงเป้าหมายสุดท้าย คือ คุณภาพผู้เรียนตาม
มาตรฐานหลักสูตรและเป้าหมายที่ตั้งไว้ และองค์ประกอบด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนทั่วประเทศในปีการศึกษา 2553 ทำให้ทุกโรงเรียนได้มีการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมทั้งมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) สู่การจัดทำหลักสูตร
สถานศึกษาเป็นที่ยึดดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยการมีส่วนร่วมตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน บุคลากรใน
ชุมชน ซึ่งมีการดำเนินการตั้งแต่การวางแผน การออกแบบ การจัดการเรียนรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งการนำหลักสูตร
ไปใช้และการประเมินหลักสูตร เพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน

6.3 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดได้แก่ องค์ประกอบด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม
และเทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการ
เรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมายและมีประสิทธิภาพ สื่อจะช่วยให้กระตุ้นและดึงดูดให้ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้ และมีส่วนร่วมใน
กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้
เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ ที่
หลากหลาย ตัวกิจกรรมจะต้องส่งเสริมทักษะ การคิด การสื่อสาร การนำเสนอ โดยการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล
อย่างเหมาะสม ประกอบกับความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการ
แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เกิดการปรับตัวเป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal) โดยเฉพาะสถาบันทาง
การศึกษาที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบปกติได้ จึงจำเป็นต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ จึงมีความ
จำเป็นในการนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล มาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สอดคล้องกับ ยืน
ภูววรรณ (2564) กล่าวว่า เมื่อการระบาดของโควิด 19 เป็นตัวเร่งให้ต้องใช้ดิจิทัล ทำให้มีการดำเนินกิจกรรมการเรียนการ
สอนในสองสถานะ สถานะหนึ่ง เรียกว่า สถานะทางกายภาพ (Physical) เราต้องมีสังคม เจอหน้ากัน ไปโรงเรียน นักเรียนมา
พบครู ครูสอนหนังสือ ขณะเดียวกัน ก็มีอีกสถานะหนึ่งในสถานะทางไซเบอร์ (Cyber) ซึ่งเป็นสถานะที่พัฒนาก้าวหน้า เติบโต

มาเรื่อย ๆ การจัดการเรียนการสอนในโลกนี้จึงเกิดขึ้นได้ การศึกษาจึงปรับมาเป็นการเรียนการสอนบนโลกไซเบอร์ได้ เมื่อโควิด-19 ระบาด เป็นจังหวะที่เทคโนโลยีดิจิทัลมาถึงจุดที่ใช้เพื่อการศึกษาได้ดี มีแหล่งความรู้อยู่บนอินเทอร์เน็ตมากมาย เมื่อโรงเรียนปิด จึงต้องหันมาทำการเรียนออนไลน์ที่บ้าน (LFH : Learning From Home) หรือกรณีการเปิดห้องเรียนแบบออนไลน์ใช้ซอฟต์แวร์ประชุมออนไลน์ เช่น ZOOM, Webex, Microsoft Team, Google Meet ฯลฯ เพื่อการเรียนการสอนเหมือนห้องเรียนจริง นอกจากนี้รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการใช้สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศโดยได้กำหนดแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึง อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง บริการของรัฐอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าถึงบริการทางการศึกษา สุขภาพ ข้อมูลและการเรียนรู้ สามารถไปนำพัฒนาท้องถิ่นได้ อาทิเช่น การสร้างสื่อ คลังสื่อ และแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ประชาชนเข้าถึง รวมไปถึงการผลิตสื่อ และคลังสื่อสาระออนไลน์เพื่อการศึกษาเรียนรู้ ที่มีลิขสิทธิ์ถูกต้อง หรือใช้ระบบลิขสิทธิ์แบบเปิด รวมถึงการอบรมให้ครูและผู้สนใจมีทักษะด้านการผลิตสื่อออนไลน์ เพื่อให้เกิดการต่อยอดการผลิตสื่อการเรียนรู้ทั้งในระบบ และนอกระบบการศึกษาได้อย่างสะดวก ผ่านทั้งระบบโทรคมนาคม ระบบแพร่ภาพกระจายเสียง และสื่อหลอมรวม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุง))

ส่วนด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นที่สุดได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนได้มีจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นที่ยึดดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องโดยการมีส่วนร่วมตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน บุคลากรในชุมชน เพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) กล่าวว่าการพัฒนาและการใช้หลักสูตรจะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ทุกฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตร รวมทั้งเข้าใจบทบาท หน้าที่ของตนเอง และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การบริหารหลักสูตรในยุคปัจจุบันมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา ให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ในการพัฒนาหลักสูตรของตนเองนั้น ต้องอาศัยเปลี่ยนแปลงแนวคิด วิธีการ รูปแบบและปรับเปลี่ยน กระบวนทัศน์ จากกรอบแนวคิดเดิมสู่แนวคิดใหม่ ความรู้ใหม่ และแนวปฏิบัติใหม่ ซึ่งต้องมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันหลายระดับ ตั้งแต่ระดับชาติระดับท้องถิ่น และระดับสถานศึกษา เป็นการบริหารที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายมิติ เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายและต้องอาศัยองค์ประกอบปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ มากมาย เปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพสูงสุด

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอเพื่อการประยุกต์ใช้

1) จากผลการวิจัยสภาพปัจจุบันของขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าองค์ประกอบด้านการพัฒนา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยในระดับต่ำสุด ดังนั้นโรงเรียนมัธยมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู วิชาการที่รับผิดชอบในด้านการพัฒนา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ร่วมกันวางแผนในการจัดหาและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผลิต จัดหาและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา จึงจะนำไปสู่การนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

2) จากผลการวิจัยสภาพที่พึงประสงค์ของขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าองค์ประกอบด้านการนิเทศการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นโรงเรียนมัธยมศึกษา

และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการที่รับผิดชอบในด้านการนิเทศการศึกษาต้องทำความเข้าใจเรื่องการนิเทศให้ถ่องแท้และพยายามปฏิบัติตามแนวทางการนิเทศ การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร การนิเทศอย่างเป็นระบบและดำเนินการอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้บริหารได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้และการดำเนินงาน รวมทั้งช่วยให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและสถานศึกษา

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการทำวิจัยการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในด้วยเทคนิคการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด ในระดับสังกัดอื่น ๆ เช่นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดเอกชน เป็นต้น เพื่อให้รูปแบบ การนิเทศภายในด้วยเทคนิคการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิดที่มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2) ควรมีการทำวิจัยการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อเปรียบเทียบการนิเทศด้วยเทคนิคการนิเทศแบบต่าง ๆ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้รูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และผลการศึกษาศาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้กว้างมากยิ่งขึ้น

8. เอกสารอ้างอิง

กรทอง จิระเดชกุล. (2550). **นวัตกรรมการศึกษา ชุดคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ :

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **การประชุมปฏิบัติการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็กตามจุดเน้น สพฐ.** กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

จิตติมา วรณศรี. (2557). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา**. พิษณุโลก: รัตสุพรรณการพิมพ์ 3.

เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. (2549). **การพัฒนากระบวนการเสริมสมรรถภาพการชี้แนะของนักวิชาการที่เลี้ยงโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ในการอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จารี มณีศรี. (2538). **การนิเทศการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2547). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปาริย์ หงส์แก้ว, วาโร เฟิงสวีสต์, เอกลักษณ์ เพียสา. (2564). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 11(2), เมษายน – มิถุนายน 2564

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2562). **สรุปผลการทดสอบทาง การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2561**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.onetresult.niets.or.th. 10 มีนาคม 2562.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สุวิมล ติรกันันท์. (2543). **การประเมินโครงการแนวทางการปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุวิมล ว่องวานิช. (2552). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสาวณี สิริสุขศิลป์ (2564). **ภาวะผู้นำทางการนิเทศการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Best,J. and Kahn, J. (1993). **Research in education**. MA : Allyn and Bacon.

- Glickman, Carl D. (2004). **Supervision and Instructional Leadership : A Developmental Approach**. Boston: Allyn & Bacon.
- Goldhammer, Robert, Anderson, Robert, H. and Krajewski, Robert J. (1980). **Clinical Supervision: Special Methods for the Supervision of Teachers**. 2nd ed. New York : Halt, Rinehart and Winston.
- Gottesman B. (2000). **Evaluating professional development**. Thousand Oaks: Corwin Press.
- Harris, Ben M. (1975). **Supervisory Behavior in Education**. 2 nd. Ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall Inc.

สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร

โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร

Digital technology performance that affects personnel performance

Territorial Defense School Military Student Center

อรุณประไพ ยอดระยัย¹, สินีนาถ เริ่มลาวรรณ²Arunprapai Yodrayub¹ and Sineenat Rermlawan²¹นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนินทร์²อาจารย์ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนินทร์¹Student, Master of Business Administration Program in Business Administration, Faculty of Management Sciences, Rajanagarindra Rajabhat University²Lecturer, Master of Business Administration Program in Business Administration, Faculty of Management Sciences, Rajanagarindra Rajabhat University

Corresponding author. Email: Arunprapai.y@gmail.com

(Received: November 22, 2022; Revised: January 4, 2023; Accepted: January 10, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร 2) ศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร 3) ศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนรักษาดินแดน การนักศึกษาวิชาทหาร จำนวน 250 คน ได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็น (Probability sampling) แบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ตามสัดส่วนของประชากรให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามเกณฑ์ที่กำหนด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์ ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นบุคลากรของ โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ช่วงอายุระหว่าง 20-30 ปี การศึกษาปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท สังกัดหน่วยงานกองการฝึก ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 4-6 ปี 2) ศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.826, S.D. = .5844) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านทักษะพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยมาก ($\bar{X}$ = 3.894, S.D. = .5469) รองลงมาได้แก่ ด้านทักษะในการทำงานด้านดิจิทัลระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.888, S.D. = .7140) ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม ($\bar{X}$ = 3.844, S.D. = .7208) และอันดับสุดท้ายอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านทักษะในการค้นหาข้อมูล ($\bar{X}$ = 3.678, S.D. = .6003) ตามลำดับ 3) ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยรวมมีเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.920, S.D. = .5715) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า มีด้านความสามารถในการปรับตัว ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.087, S.D. = .5919) รองลงมา ด้านค่าใช้จ่าย ($\bar{X}$ = 4.022, S.D. = .7518) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน ($\bar{X}$ = 4.005, S.D. = .7170) ด้านความสามารถในการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 3.872, S.D. = .5317) ด้านความมีนวัตกรรม ($\bar{X}$ = 3.851, S.D. = .7155) ด้านคุณภาพของงาน ($\bar{X}$ = 3.840, S.D. = .6870) และด้าน

ปริมาณงาน ($\bar{X}$ = 3.760, S.D.=.6344) 4) ระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร แตกต่างกัน พบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร ในระดับค่อนข้างสูง โดยพบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน (t = -5.590) ทักษะการทำงานเป็นทีม (t = 5.344) ทักษะในการค้นหาข้อมูล (t = 5.132) และทักษะในการทำงานด้านดิจิทัลระดับสูง (t = 6.998) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : สมรรถนะการปฏิบัติงาน, เทคโนโลยีดิจิทัล, ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of performance in digital technology that affects the performance of personnel. Territorial Defense School 2) To study the performance level of personnel Territorial Defense School Military Student Center 3) to study the operational performance of digital technology that affects the operational efficiency of personnel Territorial Defense School Military Student Center. The sample group included personnel of the Territorial Defense School. A total of 250 military students were sampled by using Probability sampling, Stratified Random Sampling and Simple random sampling according to the proportion of the population to obtain a complete sample of the criteria. Designated The statistics used in the data analysis were mean, percentage, standard deviation and correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The research results revealed that 1) the personal factors of the respondents which is the personnel of territorial defense school Military Student Center mostly male Age between 20-30 years old. Bachelor's degree. average monthly income 10,001-20,000 baht under the training division Length of service 4-6 years. 2) to study the Operational performance in digital technology The overall mean was at a high level ($\bar{X}$ = 3.826, S.D.=.5844). Sorting the averages from descending, it was found that basic skills had a very average ($\bar{X}$ = 3.894, S.D.=.5469), followed by High digital skills ($\bar{X}$ = 3.888, S.D.=.7140), teamwork skills ($\bar{X}$ = 3.844, S.D.=.7208) data ($\bar{X}$ = 3.678, S.D.=.6003), respectively. 3) to study the Operational efficiency of personnel Overall, the average was at a high level ($\bar{X}$ = 3.920, S.D.=.5715). By sorting the average from the most to the least, it was found that there was the ability to adapt. The most average ($\bar{X}$ = 4.087, S.D.=.5919), followed by expenses ($\bar{X}$ = 4.022, S.D.=.7518), creativity in work ($\bar{X}$ = 4.005, S.D.=. 7170), decision-making ability ($\bar{X}$ = 3.872, S.D.=.5317), innovation ($\bar{X}$ = 3.851, S.D.=.7155), quality of work ($\bar{X}$ = 3.840, S.D.=.6870), and Throughput ($\bar{X}$ = 3.760, S.D.=.6344). 4) Different digital technology operational performance Affecting the operational efficiency of the territorial defense school personnel. Military Student Center found that the operational performance of digital technology and the operational efficiency of personnel. territorial defense school Military Student Center At a relatively high level, it was found that operational performance in digital

technology that affects personnel performance territorial defense school Military Student Center these were basic skills ($t = -5.590$), teamwork skills ($t = 5.344$), data searching skills ($t = 5.132$), and advanced digital skills ($t = 6.998$) with statistical significance at Level 0.05

Keywords: Operational performance, Digital technology, Operational efficiency

1. บทนำ

สถานการณ์ของโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยี รวมทั้งมีการผลักดันและขับเคลื่อนไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ไม่สามารถพยากรณ์หรือคาดการณ์เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีเพราะเมื่อโลกก้าวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจแบบดิจิทัล (Digital Economy) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT: Information and Communication Technology) ทั้งองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน จำเป็นต้องปรับกระบวนการคิด วิธีการในการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงาน เพื่อเข้าถึงข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลที่ทันสมัย (ณัฐธนรินทร์ สุขลัม, 2562) ตลอดจนการก้าวเข้าสู่ยุคสังคมดิจิทัล (Digital Economy) หรือยุคเศรษฐกิจใหม่ (New Economy) ชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคมได้สัมผัสกับการทำกิจกรรมต่างๆ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Business) และมีความคุ้นเคยกับการใช้ระบบสื่อสารข้อมูลคอมพิวเตอร์และระบบสารสนเทศต่างๆ มากขึ้น ซึ่งเข้ามาอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันมากขึ้น (เกียรติศักดิ์ ลำพองชาติ, 2563) เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนของสังคม นับตั้งแต่การดำรงชีวิตประจำวันของบุคลากร ตลอดจนถึงระดับองค์กรและเทคโนโลยีดิจิทัลได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ

สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy - DL) ของบุคลากรในองค์กร จึงมีความสำคัญในบริบทที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคลากรสามารถทำงานได้รวดเร็ว สะดวกและง่ายมากขึ้น สามารถค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์ ดูหนังฟังเพลง ส่งหรือเผยแพร่ข้อความให้ผู้อื่นได้ง่ายขึ้น (พรชนิตร์ สีนาราช, 2560) โดยนำประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้เพื่อการพัฒนางานและพัฒนาองค์กร ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาสมรรถนะทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรให้ทันต่อบริบทการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งภาคธุรกิจและบริการ เพื่อนำไปสู่ยุคดิจิทัล ตลอดจนถึงภาคการศึกษาที่โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีความพร้อมในการสนับสนุนการเรียน การสอน การวางแผนและพัฒนาบุคลากร ปัจจุบันกำลังเผชิญจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญ จากการเข้ามาของเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งทำให้พบว่า องค์กรขาดแคลนบุคลากรด้านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยตรงและบุคลากรปฏิบัติงานขาดความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในการนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการใช้งานและพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (อุสมาน หลีสันมะหมัด, 2560) แต่ด้วยลักษณะการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีลักษณะการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ประกอบกับกระบวนการคิดและทัศนคติที่มีกรอบความคิดจำกัดไม่เปิดกว้าง ไม่เชื่อถือสื่อสังคมออนไลน์และยังไม่มีการยอมรับให้นำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน เช่น กรณีงานที่มีลักษณะเป็นทางการและมีความสำคัญ บุคลากรบางกลุ่มจะไม่ใช้วิธีการผ่านช่องทางออนไลน์ โดยใช้อีเมล (E-mail) แอปพลิเคชันไลน์ (Line) หรือนวัตกรรมที่สร้างขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เนื่องจากยังมีทัศนคติว่าความหมายงานผ่านทางหนังสือราชการ เพื่อความชัดเจนและมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น ส่งผลให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านเทคโนโลยีดิจิทัลลดลง กรณีดังกล่าวจึงเป็นปัญหาและอุปสรรคในนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานของบุคลากรและองค์กร เพราะสมรรถนะ

ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลถือเป็นเรื่องสำคัญที่ควรเร่งพัฒนาเป็นอันดับแรกเพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์กรด้านอื่นๆ ต่อไป (ชนิดา สันติสุขโพธา, 2560)

จากการที่โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร เป็นสถาบันการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อให้การปฏิบัติงานและการบริหารจัดการด้านอื่นๆ ของโรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเพื่อเป็นการให้บุคลากรได้ฝึกฝนและพัฒนาสมรรถนะของตนเองในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน ส่งผลต่อการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพให้กับหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อต้องการทราบว่า การใช้เทคโนโลยีมีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างไรและเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรต่อไปเพื่อให้องค์กรตระหนักถึงแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลสารสนเทศและการสื่อสารในยุคดิจิทัล ให้บุคลากรมีความพร้อมทั้งทางด้านทักษะความรู้ ความสามารถ รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดศักยภาพในการปฏิบัติงานและลดปัญหาด้านการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในองค์กรและสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่อไปอย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร
- 2.2 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร
- 2.3 เพื่อศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร

3. สมมติฐาน

สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร แตกต่างกัน

4. วิธีการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร จำนวน 441 คน (แผนกธุรการ โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2565) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร จำนวน 250 ตัวอย่าง ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน 5% และได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็น (Probability sampling) แบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ตามสัดส่วนของประชากรให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามเกณฑ์ที่กำหนด

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยวิเคราะห์ตัวแปรที่มีเนื้อหาของแบบสอบถาม ในการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ และ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 7 ด้าน จำนวน 35 ข้อ

4.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อวัดความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of item-Objective Congruence: IOC) พบว่า ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามทั้งฉบับมีจำนวน 61 ข้อ มีค่าระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งมากกว่า 0.50 ($IOC > 0.50$) (Rovinelli & Hambleton, 1997) โดยรวมเท่ากับ 0.944 และผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.921 โดยข้อคำถาม มีค่า α ไม่ต่ำกว่า 0.7 (Cronbach, L. J. (1990) โดยรวมเท่ากับ 0.921

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ถึงผู้บังคับบัญชาโรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การศึกษาวิชาทหาร เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
- 2) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากบุคลากรของโรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การศึกษาวิชาทหารและรับคืนแบบสอบถาม จำนวน 250 ฉบับ ด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 100
- 3) ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดและได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมดจำนวน 250 ฉบับ
- 4) ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามให้ครบถ้วนสมบูรณ์

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติ ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.2 วิเคราะห์ระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การศึกษาวิชาทหาร ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.5.3 วิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การศึกษาวิชาทหารใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.5.4 วิเคราะห์สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การศึกษาวิชาทหาร โดยนำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์การถดถอยแบบเส้นตรงพหุคูณ (Multiple linear regression analysis) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Coefficient of determination : R^2) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผลการวิจัย

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งเป็นบุคลากรของ โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ช่วงอายุระหว่าง 20-30 ปี การศึกษาปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท สังกัดหน่วยงานกองการฝึก ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 4-6 ปี

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.826, S.D. = .5844) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านทักษะพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.894, S.D. = .5469) รองลงมาได้แก่ ด้านทักษะในการทำงานด้านดิจิทัลระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.888, S.D. = .7140) ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม ($\bar{X}$ = 3.844, S.D. = .7208) และอันดับสุดท้ายอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านทักษะในการค้นหาข้อมูล ($\bar{X}$ = 3.678, S.D. = .6003) ตามลำดับ

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยรวมมีเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.920, S.D. = .5715) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า มีด้านความสามารถในการปรับตัว ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.087, S.D. = .5919) รองลงมา ด้านค่าใช้จ่าย ($\bar{X}$ = 4.022, S.D. = .7518) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน ($\bar{X}$ = 4.005, S.D. = .7170) ด้านความสามารถในการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 3.872, S.D. = .5317) ด้านความมีวินัย ($\bar{X}$ = 3.851, S.D. = .7155) ด้านคุณภาพของงาน ($\bar{X}$ = 3.840, S.D. = .6870) และด้านปริมาณงาน ($\bar{X}$ = 3.760, S.D. = .6344) ตามลำดับ

5.4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร แตกต่างกัน จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร ในระดับค่อนข้างสูง โดยพบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน (t = -5.590) ทักษะการทำงานเป็นทีม (t = 5.344) ทักษะในการค้นหาข้อมูล (t = 5.132) และทักษะในการทำงานด้านดิจิทัลระดับสูง (t = 6.998) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร ในระดับค่อนข้างสูง ไม่สอดคล้องกับ ศิวพร ศรีมังคละ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารพื้นฐานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 และ ศรีเพ็ญ พลเดช (2561) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีจำนวน 7 ด้าน 2) ความจำเป็นของสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3) สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

โดยพบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียน รักษาดินแดน ศูนย์การศึกษาวชิราวุธทหาร ในระดับค่อนข้างสูง โดยพบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การศึกษาวชิราวุธทหาร ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน ($t = -5.590$) ทักษะการทำงานเป็นทีม ($t = 5.344$) ทักษะในการค้นหาข้อมูล ($t = 5.132$) และทักษะในการทำงานด้านดิจิทัล ระดับสูง ($t = 6.998$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ Mohd Khalid Mohd Abas, and Ros Aizan Yahaya, (2019) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ดิจิทัลและความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานของพนักงานในอุตสาหกรรมน้ำมันและ ก๊าซในประเทศมาเลเซีย สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2563) ที่กำหนดให้ร้อยละ 70 เป็นการพัฒนาครูด้วยการ เรียนรู้พัฒนาตนเองและเรียนรู้จากการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดรับกับ (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีพล เอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี, 2562) ที่ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสร้างสรรค์ที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอน แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ที่มีแผนในการ พัฒนาครูให้ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน สามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ในการปรับรื้อและ เปลี่ยนแปลงระบบการจัดการการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ 21 พัฒนาครูให้มีทักษะความรู้ และความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนหลักสูตรการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการ พัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และสอดคล้องกับนโยบาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวตรีนุช เทียนทอง) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) ในการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัยและทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 2 การพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพครูให้มีสมรรถนะทางภาษาและดิจิทัลสามารถปรับวิธีการเรียนการสอนและการใช้สื่อทันสมัย สอดคล้องกับ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2565 ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (อริสา นพคุณ, 2561) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา พบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูที่สำคัญ คือ การสนับสนุนครูให้ได้รับการพัฒนา ตนเองด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาจนเกิดการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ได้อย่างแท้จริงและยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ (สายสวาท เสาร์ทอง, 2562) ที่ได้ศึกษา กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษา เรียนรู้ยุค 4.0 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ในกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครู ควรกระตุ้นครูพัฒนานวัตกรรมการเรียน การสอน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลในการสอน ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนา สมรรถนะในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน พัฒนาครูให้จัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิด ส่งเสริมให้ครูใช้ เทคโนโลยีในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆในการสอน เปิดโอกาสให้ครูให้อิสระกับนักเรียนในการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆให้ เหมาะสมกับตัวนักเรียน ไม่สอดคล้องกับ Tarik Atan and Dr. Riham Al Aina (2020) และ Michael Gibbs, Friederike Mengel and Christoph Siemroth. (2021) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักฐานการทำงานจากที่บ้านและผลผลิตจากข้อมูลบุคลากร และการวิเคราะห์เกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญด้านไอที และ Sabai Khin and Theresa CF Ho (2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เทคโนโลยี ดิจิทัลดิจิทัลความสามารถและองค์กรผลงานบทบาทสื่อกลางของนวัตกรรมดิจิทัล

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

7.1.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร ควรพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในโรงเรียนรักษาดินแดน ด้านทักษะในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลให้สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคดิจิทัลต่างๆในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม

7.1.2 จากผลการวิจัยครั้งนี้โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร ควรจัดกิจกรรมให้บุคลากรให้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันเพื่อที่บุคลากรจะได้นำความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่มาแบ่งปันให้กับเพื่อนร่วมงานในองค์กร ให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ รวมถึงถ่ายทอดความรู้ในการทำงานร่วมกันได้อย่างเต็มที่หรือเต็มศักยภาพของตัวเอง

7.1.3 จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการนำไปใช้พัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร

7.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งถัดไป

7.2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร

7.2.2 การวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร

7.2.3 การวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร

8. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ

2564. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). คำแถลงนโยบายการจัดการศึกษานโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นางสาวตรีนุช เทียนทอง. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูล วันที่ 11 มีนาคม 2565. จาก. <http://www.cmcat.ac.th/main/images/stories/data/data2564/PR/64-04-19.pdf>.

เกียรติศักดิ์ ลำพองชาติ. (2563). ทักษะการทำงานในโลกยุคดิจิทัล. กลุ่มงานติดตามและประมวลผลงานของ วุฒิสภา สำนักวิชาการ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี. (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอน 186. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูล วันที่ 11 มีนาคม 2565. จาก. http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/E/186/T_0001.PDF.

ชนิดา สันติสุขโพธา. (2560). การพัฒนาบุคลากรในด้านเทคโนโลยีของบุคลากรวัย Generation X ให้มีประสิทธิภาพ ในการทำงานกรณีศึกษาขององค์กรภาครัฐ. จังหวัดนครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

ณัฐนันท์ รินทร์ สุขลิ้ม. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ ในสังกัดราชการส่วนภูมิภาคประจำจังหวัดตรัง. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

พรชนิตว์ สีนาราช. (2560). ทักษะการรู้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้. วารสารห้องสมุด, 61(2), 76-92.

ศิวพร ศรีมังคละ. (2561). สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พื้นฐานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ วท.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ศรีเพ็ญ พลเดช. (2561). **สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**. การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2561.
- สายสวาท เสาร์ทอง. (2562). กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาเรียนรู้ยุค 4.0 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**, 6(9), 4281-4296.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2563). **หนังสือเวียน ที่ ศธ.0206.7ว4 เรื่องการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **รายงานผลการศึกษาสถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อริสา นพคุณ. (2561). การพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา. **วารสารชุมชนวิจัย**, 12(2), 232-244.
- อุศมาน หลีสันมะหมัด. (2560). **สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารการศึกษา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychological testing (5th ed.)**. New York: Harper Collins Publishers. (pp.202-204)
- Michael Gibbs, Friederike Mengel and Christoph Siemroth. (2021). **Work from Home & Productivity: Evidence from Personnel & Analytics Data on IT Professionals**.
- Mohd Khalid Mohd Abas, and Ros Aizan Yahaya. (2019). Digital Literacy and its Relationship with Employee Performance in the 4IR.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). **On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity**. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49-60.
- Sabai Khin, Theresa CF Ho, (2018). Digital technology, digital capability and organizational performance: A mediating role of digital innovation. **International Journal of Innovation Science**, <https://doi.org/10.1108/IJIS-08-2018-0083>.
- Tarik Atan and Dr. Riham Al Aina. (2020). The Impact of Implementing Talent Management Practices on Sustainable Organizational Performance.
- Taro Yamane. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rdEd. New York. Harper and Row Publications.

อิทธิพลของรูปแบบการดำเนินชีวิตและการรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช

The Influence of Lifestyles Model and Perceived Tourism Components on Decisions Making for Cultural Tourism in Nakhon Si Thammarat

เพียงพิศ ศรีประเสริฐ¹, พิชญุตม์ เพ็ญมาศ², บุษลิน ขวตทอง³, พลอยชมพู สุขุท⁴

Piangpis Sriprasert¹, Pitchyut Penmas², Bussalin Khuadthong³, Ploychompoo Sookkhathon⁴

¹⁻⁴หลักสูตรบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

¹⁻⁴Business Administration Program, Management Sciences Faculty, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University ¹⁻⁴

Corresponding author. Email: piangpis_sri@nstru.ac.th

(Received: November 22, 2022; Revised: January 4, 2023; Accepted: January 10, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) รูปแบบการดำเนินชีวิต การรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยว และการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชของนักท่องเที่ยวชาวไทย และ 2) อิทธิพลของรูปแบบการดำเนินชีวิตและการรับรู้ปัจจัยองค์ประกอบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชของนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย เดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนสำหรับการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับของรูปแบบชีวิตในด้านความคิดเห็นสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความสนใจ และด้านกิจกรรม ในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีการรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวในด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับสูงสุด โดยมีระดับการรับรู้ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่ำที่สุด นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในด้านการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวสูงสุด รองลงมา คือ ด้านพฤติกรรมภายหลังการเดินทาง ด้านการรับรู้/ตระหนักถึงปัญหา ด้านแสวงหาข้อมูล/ค้นหาข้อมูล และด้านการประเมินผลทางเลือก ตามลำดับ โดยรูปแบบการดำเนินชีวิตและการรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวได้ร้อยละ 51.8 อย่างมีนัยสำคัญ โดยตัวแปรด้านการรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวมากกว่าตัวแปรด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต

คำสำคัญ: รูปแบบการดำเนินชีวิต; การรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยว; การตัดสินใจท่องเที่ยว; การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Abstract

The objectives of this research were; 1) to study lifestyle and perceived tourism components and decisions making for cultural tourism among Thai tourist and 2) to study the influence of lifestyle and perceived tourism components towards decisions making for cultural tourism in Nakhon Si Thammarat. The quantitative approach was employed in this study. This research was conducted on 400 Thai tourists who traveled to Nakhon Si Thammarat for cultural tourism. The samples were 400 tourists, selected by convenience sampling method. The descriptive statistics were frequency, percentage, mean and standard deviation. The inferential statistic for hypothesis testing was multiple regression analysis.

The results revealed that tourists have high level of overall lifestyle. When considering each aspect; the results showed that tourist have highest level in opinion, followed by interest and activity aspects, respectively. Tourists also have high level of overall perceived tourism components. When considering each aspect; the results showed that tourist have highest level in attraction and amenities, followed by accessibility. Tourists demonstrated high level of overall decisions making towards cultural tourism in Nakhon Si Thammarat. When considering each aspect; the results revealed that tourist have highest level in travelling decision, followed by post travelling behaviour, problem recognition, information search and evaluation of alternatives, respectively. Lifestyle and perceived tourism components of tourists influenced their decisions making for cultural tourism. The results suggested that these two aspects contributed to 58.1 per cent to the variation of decisions making for cultural tourism. Perceived tourism components showed higher influence on decisions making for cultural tourism than lifestyle of tourists.

Keywords: Lifestyle; Perceived Tourism Components; Decisions Making for Tourism; Cultural Tourism

1. บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศได้ แต่อย่างไรก็ตาม การบริหารความเสี่ยงของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจากการที่ต้องพึ่งพาดตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติจึงเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการวางแผนเพื่อผลักดันการเติบโตของตลาดท่องเที่ยวไทยในอนาคต การเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทยไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในประเทศจึงเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมธุรกิจและการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี เนื่องจากสามารถลดการไหลออกของเงินตราไปยังต่างประเทศ อีกทั้งยังสร้างจิตสำนึกของคนในชาติให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และสร้างจิตสำนึกหวงแหนทรัพยากรของประเทศให้ถูกทำลายน้อยที่สุด การท่องเที่ยวยังส่งผลทางด้านสังคมและวัฒนธรรมด้วยการช่วยสนับสนุน ฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ให้คงอยู่สืบไป

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน เนื่องจากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ หรือชมงานประเพณีต่าง ๆ ที่ชุมชนท้องถิ่นนั้นได้จัดขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่รวมทั้งความสนุกสนาน เพลิดเพลินใจพร้อมกับการเรียนรู้สภาพสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นให้มีจิตสำนึกที่ดีต่อการตระหนักถึงคุณค่า และการรักษาวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมิได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง หากต้องอาศัยปัจจัยหลาย

ส่วนประกอบกัน โดยได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว และชุมชน หน่วยงาน UNWTO และETC (2011) ได้เสนอปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานท่องเที่ยวไว้ 8 ประการ ดังนี้ 1) มีความเข้าใจกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และความต้องการในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต 2) มีการจับคู่ที่เหมาะสมระหว่างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวกับลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย 3) มีการจัดทำโซนสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยว 4) ให้ความสำคัญกับข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 5) มุ่งเป้าหมายการพัฒนาไปยังผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง 6) แสวงหาโอกาสสำหรับการท่องเที่ยวแบบกลุ่มเครือข่าย กีฬา หรืองานกิจกรรมต่าง ๆ 7) จัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยว และแผนการลงทุน 8) บุคลากรทางการท่องเที่ยวมีทักษะที่เหมาะสมในการให้บริการ

จึงเห็นได้ชัดว่าความเข้าใจเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยว ด้วยนักท่องเที่ยวเป็นผู้บริโภคสินค้าทางการท่องเที่ยว การให้บริการทางการท่องเที่ยวที่ตรงตามความต้องการและความคาดหวังแก่นักท่องเที่ยวจะสามารถสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวได้ เมื่อนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจจะสามารถก่อให้เกิดการซื้อในปริมาณที่สูงขึ้น การซื้อซ้ำ และการบอกต่อหรือการแนะนำไปยังนักท่องเที่ยวใหม่ การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ผ่านมานิยมใช้ลักษณะประชากรและลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่เชื่อมโยงไปยังพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว แต่ผลการวิจัยก็ยังพบความแตกต่างของรูปแบบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะประชากรและลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมที่คล้ายคลึงกัน (Van Acker, Goodwin & Witlox, 2016) ข้อมูลที่ได้รับจึงอาจยังไม่สามารถสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้รูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวเป็นช่องทางในการสร้างความเข้าใจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวจึงเป็นแนวทางที่เหมาะสม (Chen, Huang & Cheng, 2009) ด้วยรูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคลจะบ่งชี้และอธิบายถึงลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคลนั้นได้อย่างละเอียด จึงสามารถนำมาใช้เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการจัดทำกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวเกิดจากปัจจัยหลากหลายประการทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก เช่น แรงขับ ทศนคติ ความพร้อมของร่างกาย สภาวะเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นต้น รวมไปถึงความดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว หากแหล่งท่องเที่ยวมีองค์ประกอบที่มีความพร้อมต่อการสร้างประสบการณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยวก็จะสามารถเป็นแรงจูงใจหลักให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวนั้นได้ (Saeroji, Wijaya & Wardani, 2018)

นอกเหนือไปจากนั้น การศึกษาที่ผ่านมายังไม่ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของรูปแบบการดำเนินชีวิตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม ความสนใจและความคิดเห็น และองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวที่มีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากเท่าที่ควร ทั้งที่ข้อมูลดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว ในการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไปใช้ในการแบ่งส่วนตลาด การสร้างสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชอันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชต่อไป

2. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง กรณีไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน (Zikmund et al., 2013) โดยกำหนดความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น ร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยใช้แบบสอบถามเพื่อคัดเลือก

ผู้ตอบแบบสอบถามหลัก (Screening Questionnaire) เฉพาะนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งได้สร้างจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โครงสร้างของแบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนรวม 7 ข้อ 2) รูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยว จำนวนรวม 49 ข้อ โดยใช้แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถาม (Plummer, 1974; Ittaquallah, Madjid, Suleman, 2020; ธนิตา คงชัย, 2559) 3) การรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนรวม 20 ข้อ โดยใช้แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถาม (Collier & Harraway, 1997; Rif'an, 2016; ปรัชญากรณ์ ไชยคช, นิศาชล สกุลชาญณรงค์ และ นิธิกิตติกันต์ เหมสุวรรณ, 2559) และ 4) การตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนรวม 24 ข้อ โดยใช้แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถาม (Kotler, 1997; นิยม เจริญศิริ, 2558; วีรพงศ์ ชูวงษ์วาลย์, 2560)

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยง (Validity) ของเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และลักษณะของภาษาที่ใช้ ผลการวิเคราะห์ค่า IOC มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง ไม่ต่ำกว่า 0.5 ในทุกข้อ และได้นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะไปใช้ในการทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) กับนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย และนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ซึ่งใช้วิธีวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยได้ค่าความเชื่อมั่น ไม่ต่ำกว่า .60 ในทุกด้าน

งานวิจัยนี้ ใช้การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์โดยแจกผ่านอีเมลและสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เพจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช เพจนครศรีดีดี เป็นต้น และเก็บข้อมูลด้วยตนเองยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช รวมจำนวน 400 ชุด โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก

สถิติที่ใช้ในการนำเสนอ วิเคราะห์ข้อมูล และทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ประกอบด้วย การแจกแจงหาความถี่ การคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบขั้นตอน (Stepwise) เพื่อศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการดำเนินชีวิตและการรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. สรุปผลการวิจัย

3.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 71.5) มีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี (ร้อยละ 47.3) เป็นโสด (ร้อยละ 64) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 40.8) โดยมากเป็นนิสิต/นักศึกษา (ร้อยละ 28.2) ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 -15,000 บาท (ร้อยละ 44.3) และมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ร้อยละ 73.3)

3.2 รูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลค่าสถิติค่าเฉลี่ยและเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรม ด้านความสนใจ และด้านความคิดเห็น ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยว โดยภาพรวม

รูปแบบการดำเนินชีวิต	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านกิจกรรม	3.31	.78	ปานกลาง
2. ด้านความสนใจ	3.93	.59	มาก
3. ด้านความคิดเห็น	4.04	.61	มาก
รวม	3.76	.50	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับของรูปแบบชีวิตในด้านความคิดเห็นสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความสนใจ และด้านกิจกรรม ตามลำดับ

3.3 การรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลค่าสถิติค่าเฉลี่ยและเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ	4.15	.607	มาก
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.15	.661	มาก
3. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.05	.634	มาก
รวม	4.12	.526	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ในภาพรวม นักท่องเที่ยวมีการรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

3.4 การตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิเคราะห์ข้อมูลการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลค่าสถิติค่าเฉลี่ยและเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้/ตระหนักถึงปัญหา ด้านแสวงหาข้อมูล/ค้นหาข้อมูล ด้านการประเมินผลทางเลือก ด้านการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว และด้านพฤติกรรมภายหลังการเดินทาง

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยภาพรวม

การตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการรับรู้/ตระหนักถึงปัญหา	3.91	.64	มาก
2. ด้านแสวงหาข้อมูล/ค้นหาข้อมูล	3.87	.72	มาก
3. ด้านการประเมินผลทางเลือก	3.85	.75	มาก
4. ด้านการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว	4.15	.83	มาก
5. ด้านพฤติกรรมภายหลังการเดินทาง	3.92	.76	มาก
รวม	3.94	.58	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในด้านการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านพฤติกรรมภายหลังการเดินทาง ด้านการรับรู้/ตระหนักถึงปัญหา ด้านแสวงหาข้อมูล/ค้นหาข้อมูล และด้านการประเมินผลทางเลือก ตามลำดับ

3.5 อิทธิพลของรูปแบบการดำเนินชีวิตและการรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิเคราะห์ข้อมูลอิทธิพลของรูปแบบการดำเนินชีวิตและการรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช คณะผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบขั้นตอน (Stepwise) ซึ่งผลจากการทดสอบระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระโดยใช้ค่า Variance Inflation Factor ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าน้อยกว่า 5 จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Hair, Rongle & Sarstedt, 2011)

ตารางที่ 4 สมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) อิทธิพลของรูปแบบการดำเนินชีวิตและ การรับรู้ องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการตามลำดับความสำคัญ	B	S.E.	β	t	Sig.
ค่าคงที่	0.365	0.174		2.095	0.037
การรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยว	0.480	0.050	0.430	9.661	0.000
รูปแบบการดำเนินชีวิต	0.425	0.051	0.368	8.262	0.000
R = 0.720 R Square = 0.518 Adjust R Square = 0.516 SEEE = 0.40867 Sig = .05					

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยรูปแบบการดำเนินชีวิตและการรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชในระดับสูง โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ 0.720 และสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวได้ร้อยละ 51.8 อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพบว่า ตัวแปรด้านการรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวมากกว่าตัวแปรด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ $\beta = 0.430$ และ $\beta = 0.368$ ตามลำดับ

4. อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) รูปแบบการดำเนินชีวิต การรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยว และการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชของนักท่องเที่ยวชาวไทย และ 2) อิทธิพลของรูปแบบการดำเนินชีวิตและ การรับรู้ปัจจัยองค์ประกอบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชของนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งมีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Plummer (1974) ที่เสนอว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคลสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่เป็นลูกค้ำเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินชีวิตจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการบริโภคที่สามารถอธิบายให้เห็นถึงค่านิยมหรือรสนิยมของบุคคลในการใช้ชีวิตผ่านรูปแบบของการใช้จ่ายใช้สอยเพื่อเลือกซื้อเลือกใช้

ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ (Solomon, 2017) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนวรรตน์ ทรงไทย (2560) ที่พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกรูปแบบการดำเนินชีวิตออกเป็น 3 ด้านนั้น งานวิจัยนี้มีผลการวิจัยที่สอดคล้องกับข้อค้นพบของอภิษฐา ญัฐพงศ์ฤทธิ์ (2558) ที่พบว่านักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในด้านความคิดเห็นสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความสนใจ และด้านกิจกรรม จึงอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มคนไทยที่ชื่นชอบหรือนิยมเดินทางท่องเที่ยวมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกัน ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งในด้านกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น จึงสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้สะท้อนรสนิยม หรือค่านิยมของนักท่องเที่ยวในการบริโภคผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเพื่อนำไปพัฒนาเป็นกลยุทธ์ทางตลาดที่สามารถใช้กับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหรือแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้

นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีระดับการรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Collier & Harraway (1997) ที่ได้เสนอองค์ประกอบหลักสามประการสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชม ได้แก่ 1) สิ่งดึงดูดใจของทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวสนใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้บ่งชี้ว่า นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้องค์ประกอบด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นเอกลักษณ์ มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ผ่านมา ที่พบว่าจังหวัดมีความโดดเด่นในอัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งในด้านวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ สถาปัตยกรรม ความเชื่อ และศาสนาเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งชี้ถึงความเป็นมาที่สำคัญของรากเหง้า และความภูมิใจของชาวนครศรีธรรมราช (ประไพพิมพ์ พานิชสมัย, 2560) 2) สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นปัจจัยที่สร้างความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งผลจากการวิจัยนี้พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ในด้านความปลอดภัยในสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชสูงสุด และ 3) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้ งานวิจัยนี้พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ในประเด็นการมีป้ายบอกทางตลอดเส้นทางสูงสุด

นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นมากในทุกด้านโดยเรียงลำดับจากด้าน การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว รองลงมา คือ ด้านพฤติกรรมภายหลังการเดินทาง ด้านการรับรู้/ตระหนักถึงปัญหา ด้านแสวงหาข้อมูล/ค้นหาข้อมูล และด้านการประเมินผลทางเลือก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler (1997) แสดงให้เห็นว่าผู้บริโภค มีกระบวนการในการเลือกซื้อสินค้าหรือบริการจากทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ โดยผ่านการพิจารณาไตร่ตรองจากข้อมูลและสถานการณ์ที่เผชิญในปัจจุบันเพื่อให้สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของตนเองได้ โดยมีกระบวนการที่เป็นลำดับขั้นตอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ด้านการรับรู้/ตระหนักถึงปัญหา ด้านแสวงหาข้อมูล/ค้นหาข้อมูล ด้านการประเมินผลทางเลือก ด้านการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว และด้านพฤติกรรมภายหลังการซื้อ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของฉัตรชัย อินทสังข์ และดุสิต เทียมเทศ บุญมาสูงทรง (2562) ในการศึกษาพฤติกรรม และการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงชุมชน กรณีของบ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา และ ผลการศึกษาของจิณมพร ออรุ่งวิไล (2562) ที่พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีกระบวนการตัดสินใจในการท่องเที่ยวเมืองรองในระดับมากทั้ง 5 ขั้นตอน

2. รูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชนั้นสอดคล้องกับแนวคิดของ Plummer (1974) ที่เสนอว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคลสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่เป็นลูกค้าเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินชีวิตจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการบริโภคที่สามารถอธิบายให้เห็นถึงค่านิยมหรือรสนิยมของบุคคลในการใช้ชีวิตผ่านรูปแบบของการใช้จ่ายใช้สอยเพื่อเลือกซื้อเลือกใช้ ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

(Solomon, 2017) เนื่องด้วยนักท่องเที่ยวแต่ละคนมีรูปแบบการดำเนินชีวิต วิธีการใช้ชีวิตของตนเองซึ่งแตกต่างกันตามความชื่นชอบของแต่ละบุคคล โดยนักท่องเที่ยวจะแสดงออกผ่านทางกิจกรรมที่เลือกทำ การใช้เวลาว่าง และการใช้ชีวิตในแบบของตนเอง จึงอาจกล่าวได้ว่า นักท่องเที่ยวจะเลือกรูปแบบเดินทางท่องเที่ยวของตนเองที่สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของตนเอง (Lee & Sparks, 2007) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทรงพร นิรพาธ และประภัสสร วรรณสกลิต (2562) ที่พบว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เลือกท่องเที่ยวเชิงเกษตร ณ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และผลการวิจัยของธนพร ทองแดง และพัชนี เขยจรรยา (2562) ที่พบว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวมีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของผู้ชมวีล๊อค

ข้อค้นพบจากการวิจัยที่บ่งชี้ว่า การรับรู้องค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช สอดคล้องกับผลการวิจัยในบริบทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ดังที่ ชนพงษ์ อารณพิศาล (2559) พบว่าการตัดสินใจมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในจังหวัดนครปฐมได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว และผลการวิจัยของเดือนใจ จันทร์หมื่น (2562) ที่ศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอมะนัง จังหวัดน่าน บ่งชี้ว่าองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดน่านส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อค้นพบของสุชาติ สรสุชาติ สายพิณ ปั่นทอง และจิรารัตน์ จันทวีวรการ (2564) ที่พบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในบ้านบางเขน กรุงเทพมหานคร

จากการวิเคราะห์อิทธิพลของรูปแบบการดำเนินชีวิต และการรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช ปัจจัยทั้งสองด้านนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวได้มากกว่าครึ่งหนึ่ง (51.8%) จึงสามารถกล่าวได้ว่ารูปแบบการดำเนินชีวิต และการรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่เด่นชัดเกี่ยวกับการเป็นสาเหตุกระตุ้นการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยว จึงสามารถนำมาใช้เพื่อพยากรณ์การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่เป็นที่น่าสนใจว่า เฉพาะตัวแปรการรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวเพียงตัวแปรเดียวก็สามารถอธิบายการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวได้เกือบทั้งหมดของที่อธิบายได้โดยรวมกันกับตัวแปรรูปแบบการดำเนินชีวิต และเมื่อเพิ่มตัวแปรรูปแบบการดำเนินชีวิตในการวิเคราะห์จะทำให้อธิบายผลเพิ่มมากขึ้นอีกร้อยละ 8.3 ข้อค้นพบดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นถึงโอกาสของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในการสร้างแรงกระตุ้น หรือแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเพื่อให้เลือกตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดในนครศรีธรรมราชได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสามารถร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาและผลักดันให้แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพทั้งในด้านสิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวก และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวได้

5. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. รูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ประกอบการธุรกิจทางการท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความชอบ ความสนใจ และการจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่เกี่ยวกับด้านความเห็นของนักท่องเที่ยว เพื่อที่จะได้ทำการเจาะตลาดกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การรับรู้องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ประกอบธุรกิจทางการท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งในด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นด้านสิ่งดึงดูดใจ ควรเร่งส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชได้นำเสนออัตลักษณ์หรือจุดเด่นในแหล่งท่องเที่ยวที่มีเสน่ห์ และมีความแตกต่างไปจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ให้กระจายออกไป ไม่กระจุกตัวอยู่ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อให้สามารถท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชได้ตลอดทั้งปี รวมไปถึงการสร้างสื่อและช่องทางที่มีความทันสมัยและเข้าถึงนักท่องเที่ยวได้ง่าย เพื่อใช้เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งดึงดูดใจเหล่านี้ ด้วยเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงที่สุดต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

6. เอกสารอ้างอิง

- เตือนใจ จันทร์หมื่น. (2562). การศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A'S ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเมือง จังหวัดน่าน. ค้นเมื่อ มกราคม 13, 2565, สืบค้นจาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/sun17/6114070096.pdf>.
- ฉัตรชัย อินทสังข์ และดุขฎิ เทียมเทศ บุญมาสูงทรง. (2562). การศึกษาพฤติกรรมและการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงชุมชน กลุ่มมิลเลนเนียล: กรณีของบ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา. วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 6(1), 1-12.
- ชนพงษ์ อารมณ์พิศาล. (2559). องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม. ใน รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6 “ศาสตร์แห่งวิทยาการจัดการเพื่อรับใช้สังคม 3 ทศวรรษแห่งการตามรอยแม่ของแผ่นดิน” วันที่ 19 สิงหาคม 2559 (บทคัดย่อ). นครราชสีมา: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- จิ๋มพร อรุณวิไล. (2562). กระบวนการตัดสินใจท่องเที่ยวเมืองรองของนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทรงพร นิรพาธ และประภัสสร วรรณสถิต. (2562). รูปแบบการดำเนินชีวิต แรงจูงใจ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เลือกท่องเที่ยวเกษตร ณ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีตัวแปรการรับรู้ด้านอัตลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวเป็นตัวแปรควบคุม. ใน รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา ครั้งที่ 10 วันที่ 4-5 กรกฎาคม 2562. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ธนพร ทองแดง และพัชนี เขยจรรยา. (2562). รูปแบบการดำเนินชีวิต การเปิดรับสื่อวีล็อก ความน่าเชื่อถือ และการตัดสินใจท่องเที่ยวของผู้ชมวีล็อก. วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการสื่อสาร, 6(2), 1-20.
- ธนิดา คงชัย. (2559). รูปแบบการดำเนินชีวิต การเปิดรับข่าวสาร และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กับการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย: ในบริบทเทศกาลดนตรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นวรรตน์ ทรงไทย. (2560). รูปแบบการดำเนินชีวิต แรงจูงใจ และการรับรู้ปัจจัยองค์ประกอบการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวประเทศญี่ปุ่นของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้วยตนเองในแผนเพจเฟซบุ๊ก “คุณนายปลาติบ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- นิยม เจริญศิริ. (2558). ปัจจัยและกระบวนการตัดสินใจเลือกที่พักแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอำเภอเมือง จังหวัด นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ประไพพิมพ์ พานิชสมัย. (2560). การออกแบบอัตลักษณ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชนท่าแพจังหวัด นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรัชญากรณ์ ไชยคช, นิศาชล สกุลชาญณรงค์ และนิธิกิตติกันต์ เหมสุวรรณ. (2559). ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวโดย ชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 10 อำเภอเบตง จังหวัดยะลา. ค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2564, ค้นจาก <http://www.hu.ac.th/conference/conference2016/proceedings/data.pdf>.
- วีรพงศ์ ชวงษ์วัลย์. (2560). พฤติกรรมและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการท่องเที่ยวและเลือกที่พักของกลุ่มผู้ใช้ รถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุดาพิมพ์ สรสุชาติ สายพิณ ปั่นทอง และจิรารัตน์ จันทวัชรกร. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ บ้านบางเขน. วารสารสุทธิปริทัศน์, 35(2), 164-178.
- อภิษฐา ณัฐพงศ์ฤทธิ์. (2558). รูปแบบการดำเนินชีวิต การรับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยวจากสื่อออนไลน์ ความน่าเชื่อถือและ พฤติกรรมการตัดสินใจการท่องเที่ยวต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Chen, J. S., Huang, Y. C., & Cheng, J. S. (2009). Vacation lifestyle and travel behavior. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 26(5-6), 494-506.
- Collier, A. & Harraway, S. (1997). *Principles of Tourism*. Auckland: Longman.
- Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2011). PLS-SEM: indeed a silver bullet. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 19(2), 139-151.
- Ittaquallah, N., Madjid, R., & Suleman, N. R. (2020). The effects of mobile marketing, discount, and lifestyle on consumers' impulse buying behavior in online marketplace. *International Journal of Scientific & Technology Research*, 9(3), 1569-1577.
- Kotler, P. (1997). *Marketing management: analysis, planning implementation and control*. (9th ed). New Jersey: Asimmon & Schuster.
- Lee, S. H. & Sparks, B. (2007). Cultural influences on travel lifestyle: A comparison of Korean Australians and Koreans in Korea. *Tourism Management*, 28, (2), 505 - 518.
- Plummer, J. T. (1974). The concept and application of life style segmentation. *Journal of Marketing*, 38(1), 33-37.
- Rif'an, A. A. (2016). Tourism components and tourists characteristic of Prambanan temple as the world culture heritage site in Yogyakarta, Indonesia. *International Journal of Tourism and Hospitality Study*, 1(1), 1-10.
- Saeroji, A., Wijaya, D.A., & Wardani, D. I. W. (2018). A study of Solo's tourism product on potential as Halal tourism destination in Indonesia. *Kasistara*, 8(3), 296-306.
- Solomon, M. R. (2017). *Consumer behavior: Buying, having, and being (12th ed.)*. Boston: Pearson.

- World Tourism Organization (UNWTO) and European Travel Commission (ETC). (2011). **Handbook on Tourism Product Development**. Retrieved on 10 May, 2020, Retrieved from <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413959>.
- Zikmund, W., Babin, B., Carr, J., & Giffin, M. (2013). **Business Research Methods (9th.)**. Mason, OH: South-Western.
- Van Acker, V., Goodwin, P., & Witlox, F. (2016). Key research themes on travel behavior, lifestyle, and sustainable urban mobility. **International Journal of Sustainable Transportation**, 10(1), 25-32.

องค์ประกอบของขยะมูลฝอยและการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอย
ขององค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

Composition of solid waste and carbon emissions from solid waste disposal
of Chanuwan Subdistrict Phanom Phrai District Roi Et Province

มุกดาวรรณ ชนวงษ์¹, ไสภณ เบื้องบน², ภักวลัญช์ พินิจมนตรี³, ศึกษา อุ้นเจริญ⁴, สุวัฒน์พงษ์ ศรีบุตตา⁵, สุวิมล ดอบุต⁶
Mukdawan Chanawong¹, Sopon Buengbon², Phakwalan Pinijmontree³, Suksa Unchrone⁴, Suwattanapong Sribudda⁵, Suwimol Dobut⁶

^{1,6}อาจารย์ประจำหลักสูตรวิทยาการจัดการสุขภาพ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย

^{2,3,4,5}อาจารย์ประจำหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต

^{1,6}Lecturer of Bachelor of Science Program in Health Science Management College of Asian Scholars

^{1,2,3,4} Lecturer of Bachelor of Public Health Program in Community Public Health Pitchayabundit College.

Corresponding author. Email: Sopon3108ballo@gmail.com, Suwimol@cas.ac.th

(Received: May 15, 2023; Revised: May 25, 2023; Accepted: June 5, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางกายภาพของขยะมูลฝอย และศึกษาปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากการจัดการขยะมูลฝอยของ องค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้ข้อมูลการเกิดขยะในปี พ.ศ. 2565 นำมาคำนวณปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งมีหน่วยเป็นคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ตามแนวทางของคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และตามแนวทางของหน่วยงานองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ผลการวิจัย พบว่า สัดส่วน ขยะประเภทเศษอาหารมีปริมาณมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.23 รองลงมาคือขยะมูลฝอยประเภทถุงพลาสติกคิดเป็นร้อยละ 13.35 และขยะมูลฝอยที่มีปริมาณน้อยที่สุดคือโฟมคิดเป็นร้อยละ 2.13 ส่วนการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอยรวมตลอดทั้งปี มีค่าเท่ากับ 1837.89 kgCO₂eq/ปี ขยะมูลฝอยที่มีการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากที่สุดคือเศษอาหาร มีค่าเท่ากับ 739.57 kgCO₂eq/ปี รองลงมาคือถุงพลาสติก มีค่าเท่ากับ 226.74 kgCO₂eq/ปี และขยะมูลฝอยที่ปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์น้อยที่สุดคือโฟม มีค่าเท่ากับ 17.24 kgCO₂eq/ปี

คำสำคัญ : ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์, ขยะมูลฝอยชุมชน, ก๊าซเรือนกระจก, องค์ประกอบขยะมูลฝอย

Abstract

This research aimed to study the physical composition of solid waste and to study of carbon dioxide gas (CO₂) emission from solid waste disposal of chanuwan subdistrict phanom phrai district roi et province. By using waste generation data in the year 2022 to calculate the amount of greenhouse gas emissions using the greenhouse gas emission coefficient. The evaluation of carbon dioxide emission was calculated from emission factors (EF) in term of CO₂ equivalent according to the guidelines of The Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) and Thailand Greenhouse Gas Management Organization (Public Organization) (TGO). The results showed that the proportion of food waste was the

highest amount, accounting for 32.23%, followed by plastic bag waste, accounting for 13.35%, and the lowest amount of solid waste was foam, accounting for 2.13%. The total carbon dioxide emission from solid waste disposal throughout the year was 1837.89 kgCO₂eq/year. 226.74 kgCO₂eq/year, and the least CO₂ emitting solid waste is foam, which is 17.24 kgCO₂eq/year.

Keywords: carbon dioxide, Municipal Solid Waste, greenhouse gases, solid waste elements

1. บทนำ

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาธรรมชาติได้ส่งสัญญาณเตือนถึงมหันตภัยผ่านปรากฏการณ์ภาวะโลกร้อน (Global Warming) แต่มนุษย์ยังไม่ให้ความสำคัญมากนักเพราะถือเป็นเรื่องที่ไกลตัว แต่นับวันภาวะโลกร้อนก็ยิ่งส่งผลกระทบต่อหลาย ๆ อย่างไม่ว่าจะเป็นผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศทำให้มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งทำให้มีอุณหภูมิที่สูงขึ้น และในปัจจุบันก็ยังพบพิษความรุนแรงและลูกหลานเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดนั่นคือการเกิดภัยจากธรรมชาติรวมถึงโรคภัยไข้เจ็บที่ลูกหลานนับประการ ปัจจุบันโลกของเรากำลังเผชิญกับปัญหาดังกล่าวสาเหตุหลักนั้นก็มาจากการที่โลกมีปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์หรือก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้นในชั้นบรรยากาศอย่างรวดเร็ว และก่อให้เกิดภาวะเรือนกระจกที่ผิดปกติขึ้นรวมทั้งก๊าซชนิดอื่นอีกมากมาย ก๊าซเหล่านี้จะรวมตัวกันเพื่อดักจับความร้อนของดวงอาทิตย์ทำให้ความร้อนไม่สามารถออกไปยังบรรยากาศของโลกได้โลกจึงมีอุณหภูมิสูงขึ้น ยิ่งจำนวนก๊าซเหล่านี้มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นก็ยิ่งส่งผลให้อุณหภูมิโลกเพิ่มขึ้นตามไปด้วย (อรุณลักษณ์ จิรธนภิโย. 2562) ซึ่งปัจจุบันจะเห็นได้ว่าสื่อต่าง ๆ ได้รายงานข่าวการล้มตายของมนุษย์เนื่องจากไม่สามารถทนทานต่อคลื่นความร้อนได้ปรากฏให้พบเห็นอยู่บ่อยครั้งไม่เพียงแต่ประเทศด้อยพัฒนาเท่านั้นที่กำลังเผชิญกับปัญหานี้ แต่ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างสหรัฐอเมริกาที่กำลังเผชิญกับภัยพิบัติจากคลื่นรังสีความร้อนนี้เช่นกัน แม้ว่าจะมีการรณรงค์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกกันอย่างกว้างขวาง แต่อัตราการเพิ่มของปริมาณก๊าซเรือนกระจกก็ยังมีมากขึ้นซึ่งการเพิ่มขึ้นนี้เป็นผลมาจากฝีมือมนุษย์ทั้งสิ้น มหันตภัยนี้ได้ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รูปแบบของลมจำนวนและชนิดของไอน้ำในอากาศ (ฝน ลม หิมะ น้ำแข็ง) มีผลต่อการอยู่รอดของสิ่งมีชีวิตสิ่งมีชีวิตที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปได้ก็จะค่อย ๆ ตายลงและอาจสูญพันธุ์ไปในที่สุดทำให้เกิดความสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ สำหรับผลกระทบต่อมนุษย์นั้นอุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้นอาจทำให้บางพื้นที่กลายเป็นทะเลทราย ผลผลิตการเกษตรลดต่ำลงส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในประเทศ ประชาชนขาดแคลนอาหารและน้ำดื่มในบางพื้นที่ ปัญหาน้ำท่วมหนักเนื่องจากฝนตกรุนแรงขึ้น (สุรัตน์ ปราชญากุล. 2558) เมื่อเป็นเช่นนี้รัฐบาลในทุกประเทศจึงต้องเร่งหาแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ และขยายองค์ความรู้ให้กว้างขวาง มีแนวทางอย่างชัดเจน เพื่อเตรียมพร้อมในการรับมือและแก้ไขปัญหา รวมถึงกำจัดการต้นเหตุของปัญหาที่ทำให้ให้อุณหภูมิโดยเฉลี่ยของโลกเพิ่มสูงขึ้นทุกขณะเช่นในปัจจุบัน

จากการที่สังคมโลกเริ่มตระหนักถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้หลายประเทศได้ให้ความสำคัญกับการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ (Carbon Footprint) ซึ่งก็คือการประเมินปริมาณรวมของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซเรือนกระจกอื่น ๆ ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากรายงานการศึกษาของ IPCC กล่าวว่าปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของทั้งโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วง 2-3 ทศวรรษหน้า หากไม่มีการกำหนดนโยบายเพื่อชะลอการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือมีนโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืน คาดว่าจะเพิ่มขึ้น 25-90% ในปี ค.ศ. 2030 (IPCC. 1995) ซึ่งการเพิ่มขึ้นของก๊าซดังกล่าวมีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากกิจกรรมของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม การคมนาคมขนส่ง รวมทั้งกระบวนการกำจัดของเสียโดยเฉพาะในด้านการจัดการขยะมูลฝอย ที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกระบวนการกำจัดขยะมูลฝอยด้วยการเทกอง การฝังกลบ และการเผาขยะมูลฝอยในที่โล่ง ซึ่งก่อให้เกิดการปล่อยก๊าซ

คาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) และก๊าซมีเทน (CH₄) โดยปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นสาเหตุหนึ่งก็เกิดจากการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอย (ประภัสสร กาวัน. 2564) การประเมินการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเป็นวิธีการประเภทหนึ่งในการแสดงข้อมูลปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยจากการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรอันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระดับองค์กร ระดับโรงงาน ระดับอุตสาหกรรม และระดับประเทศ โดยแนวคิดการจัดทำการประเมินนี้ จะทำให้องค์กรทราบถึงปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร ซึ่งสามารถนำไปสู่การวางแผนเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ถูกจุด และลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้ดีที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรมอีกด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณ ประกอบด้วย 7 หมู่บ้านในเขตการปกครอง มีประชากรทั้งหมด 3,908 คน ที่ผ่านมายังไม่เคยดำเนินการประเมินการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการจัดการขยะมูลฝอยมาก่อน แต่คณะผู้บริหารให้ความสำคัญกับการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งหากมีการดำเนินการประเมินการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการจัดการขยะมูลฝอยจะสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดผลด้านสิ่งแวดล้อมและด้านพลังงานได้อย่างเป็นรูปธรรม และองค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณยังมีอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในทุก ๆ ปีจึงส่งผลทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยมีปริมาณที่มากขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน โดยมีอัตราการเกิดขยะมูลฝอยประมาณ 2.5 ตันต่อวัน (องค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณ. 2565) ซึ่งมีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นทุกปี โดยในแต่ละวันของการจัดการขยะจะไม่สามารถคัดแยกขยะมูลฝอยได้เลยเนื่องจากปัจจัยหลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านแรงงานไม่เพียงพอหรือไม่มีงบประมาณในการจ้างแรงงานคัดแยกขยะของคนทั้งตำบล ขยะมูลฝอยทั้งหมดจะถูกกำจัดโดยการนำไปฝังกลบโดยปราศจากการคัดแยก ปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมีการจัดการที่ไม่เหมาะสมส่งผลทำให้มีการปล่อยปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มขึ้นตามมา ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ซึ่งการดำเนินการประเมินปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณจะสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในลดการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 ศึกษาองค์ประกอบทางกายภาพของขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อศึกษาปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

3. วิธีการวิจัย

การประเมินการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอย มีขั้นตอนและวิธีการศึกษา ดังนี้

3.1 กำหนดพื้นที่ศึกษา

ตำบลชานูวรรณแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน มีจำนวนทั้งสิ้น 933 ครัวเรือน ประชากรทั้งหมด 3,908 คน ชาย 2,026 คน หญิง 1,882 เนื้อที่ทั้งหมด 21 ตารางกิโลเมตร หรือ 13,119 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณ, 2565) ซึ่งนำขยะมูลฝอยมากำจัด ณ สถานที่บ่อกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณ

3.2 ศึกษาองค์ประกอบขยะมูลฝอย

ศึกษาองค์ประกอบทางกายภาพของขยะมูลฝอยทำการเก็บตัวอย่างจำนวน 3 ครั้ง (Composition) โดยกระบวนการแบ่งกองมูลฝอยออกเป็น 4 ส่วน (Quartering) ทำการวิเคราะห์สัดส่วนของขยะมูลฝอยแต่ละประเภท ดังนี้

- 1) สุ่มตัวอย่างขยะมูลฝอยมาประมาณ 1-2 ลูกบาศก์เมตร
- 2) นำขยะมูลฝอยที่ได้มากองลงบนพื้นที่มีผ้าใบรองอยู่แล้วทำการใช้พลั่วผสมคลุกเคล้าเป็นเนื้อเดียวกันให้มากที่สุดเพื่อให้ลักษณะขององค์ประกอบของกองมูลฝอยเหมือน ๆ กันทุกส่วน
- 3) แบ่งกองมูลฝอยออกเป็น 4 ส่วน (Quartering) แล้วเลือก 2 ส่วน จาก 4 ส่วนนำมากองรวมกันแล้วคลุกเคล้าให้เข้ากันเป็นเนื้อเดียวกันจากนั้นทำ Quartering อีกหลาย ๆ ครั้งจนกระทั่งมูลฝอยเหลือประมาณ 50 – 100 ลิตร
- 4) นำตัวอย่างมูลฝอยไปทำคัดแยกออกเป็นขยะแต่ละชนิด ได้แก่ เศษอาหาร กระดาษ พลาสติกยาง หนัง ผ้า ไม้ แก้ว โลหะ เป็นต้น
- 5) คำนวณองค์ประกอบของขยะมูลฝอยแต่ละชนิด โดยนำน้ำหนักของขยะที่ทำการคัดแยกแล้วมาคิดค่าเป็นร้อยละจากน้ำหนักตัวอย่างรวมของน้ำหนักขยะมูลฝอยทั้งหมด

3.3 ศึกษาปริมาณการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอย

การศึกษาปริมาณการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอย โดยนำข้อมูลของการกำจัดขยะมูลฝอยแต่ละชนิดโดยการฝังกลบ นำมาคำนวณปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Emissions Factors) ซึ่งมีหน่วยเป็นคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อหน่วยข้อมูล (CO₂e/หน่วยข้อมูล) ตามแนวทางของของคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (The Intergovernmental Panel on Climate Change : IPCC) และตามแนวทางของของหน่วยงานองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) (Thailand Greenhouse gas management organization (Public Organization) :TGO) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Emissions Factors) ของการกำจัดขยะมูลฝอย

ชื่อ	หน่วย	ค่าแฟคเตอร์ (KgCO ₂ eq/หน่วย)
กระดาษ	กิโลกรัม	2.93
ผ้า	กิโลกรัม	2.00
เศษอาหาร	กิโลกรัม	2.53
เศษไม้	กิโลกรัม	3.33
กิ่งไม้	กิโลกรัม	3.27
ผ้าอ้อมเด็ก	กิโลกรัม	4.00
โลหะ	กิโลกรัม	1.76
ขวดพลาสติก	กิโลกรัม	1.61
ถุงพลาสติก	กิโลกรัม	2.39
โฟม	กิโลกรัม	2.29

คำนวณปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอย โดยการฝังกลบขยะมูลฝอยแต่ละชนิด ดังสมการที่ (1)

$$\text{Emission} = \text{Solid Waste (units)} \times \text{EF (kgCO}_2\text{)}$$

โดยที่

Emission คือ การปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์จากข้อมูลขยะมูลฝอยแต่ละชนิดฝังกลบ
(กิโลกรัมคาร์บอนไดออกไซด์ต่อตันขยะมูลฝอยต่อเดือน)

Solid Waste คือ ปริมาณขยะมูลฝอยที่ฝังกลบแต่ละชนิด (ตันขยะมูลฝอยต่อเดือน)
EF คือ ค่าสัมประสิทธิ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของขยะมูลฝอยแต่ละชนิดฝังกลบ
(กิโลกรัมคาร์บอนไดออกไซด์)

4. ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบทางกายภาพของขยะมูลฝอย ณ สถานที่บ่อกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด องค์ประกอบของขยะมูลฝอยบริเวณที่กำจัดขยะในปี 2565 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางแสดงร้อยละขององค์ประกอบขยะมูลฝอย ณ สถานที่บ่อกำจัดขยะมูลฝอย ปีพ.ศ. 2565

องค์ประกอบของขยะมูลฝอย	ร้อยละองค์ประกอบของขยะมูลฝอย (เฉลี่ยทั้งปี)	ปริมาณขยะมูลฝอย (ตัน/ปี)
กระดาษ	8.34	63.19
ผ้า	6.64	48.28
เศษอาหาร	32.23	292.32
เศษไม้	4.15	26.11
กิ่งไม้	6.14	46.89
ผ้าอ้อมเด็ก	3.25	21.21
โลหะ	8.43	65.11
ขวดพลาสติก	11.2	82.56
ถุงพลาสติก	13.35	94.87
โฟม	2.13	7.53
อื่น ๆ	4.14	25.87
รวม	100	773.94

จากตารางที่ 2 พบว่าองค์ประกอบของขยะมูลฝอย ณ สถานที่บ่อกำจัดขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งขยะออกเป็น 10 ประเภท พบว่า ขยะประเภทเศษอาหารมีปริมาณมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.23 รองลงมาคือขยะมูลฝอยประเภทถุงพลาสติกคิดเป็นร้อยละ 13.35 และขยะมูลฝอยที่มีปริมาณน้อยที่สุดคือโฟมคิดเป็นร้อยละ 2.13

4.2 ผลการศึกษาปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอย จากขยะมูลฝอย ณ สถานที่บ่อกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด คำนวณจากปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการฝังกลบขยะมูลฝอยแต่ละชนิด โดยเป็นการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการฝังกลบขยะมูลฝอยแต่ละชนิด แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางแสดงปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการฝังกลบขยะมูลฝอยแต่ละชนิดปี พ.ศ. 2565

รายการข้อมูล	ปริมาณขยะมูลฝอย (ตัน)	ค่าแฟคเตอร์ (KgCO ₂ eq/หน่วย)	ปริมาณการปลดปล่อยก๊าซ คาร์บอนไดออกไซด์ (kgCO ₂ eq/ปี)
กระดาษ	63.19	2.93	185.15
ผ้า	48.28	2.00	96.56
เศษอาหาร	292.32	2.53	739.57
เศษไม้	26.11	3.33	86.95
กิ่งไม้	46.89	3.27	153.33
ผ้าอ้อมเด็ก	21.21	4.00	84.84
โลหะ	65.11	1.76	114.59
ขวดพลาสติก	82.56	1.61	132.92
ถุงพลาสติก	94.87	2.39	226.74
โฟม	7.53	2.29	17.24
รวม	748.07	-	1837.89

จากตารางที่ 3 พบว่าปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมดที่นำมากำจัดมีปริมาณขยะมูลฝอยเฉลี่ย 64.49 ตัน/เดือน และมีค่าเฉลี่ยของขยะต่อปีทั้งหมด 773.94 ตันต่อปี โดยปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอยรวมตลอดทั้งปี มีค่าเท่ากับ 1837.89 kgCO₂eq/ปี ขยะมูลฝอยที่มีการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากที่สุดคือเศษอาหาร มีค่าเท่ากับ 739.57 kgCO₂eq/ปี รองลงมาคือถุงพลาสติก มีค่าเท่ากับ 226.74 kgCO₂eq/ปี และขยะมูลฝอยที่ปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์น้อยที่สุดคือโฟม มีค่าเท่ากับ 17.24 kgCO₂eq/ปี

5. อภิปรายผล

ผลการศึกษาการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบของขยะมูลฝอย ณ สถานที่บ่อกำจัดขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งขยะออกเป็น 10 ประเภท พบว่า ขยะมูลฝอยประเภทเศษอาหารมีปริมาณมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.23 รองลงมาคือขยะมูลฝอยประเภทถุงพลาสติกคิดเป็นร้อยละ 13.35 และขยะมูลฝอยที่มีปริมาณน้อยที่สุดคือโฟมคิดเป็นร้อยละ 2.13 ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากเนื่องจากลักษณะของแหล่งกำเนิดซึ่งเป็นชุมชน ขยะมูลฝอยจึงเกิดจากกิจกรรมประจำวันในการดำรงชีวิตตามบ้านเรือนของประชาชน ส่วนใหญ่แล้วเป็นขยะมูลฝอยมาจากห้องครัวของที่พักอาศัยจึงพบขยะมูลฝอยประเภทเศษอาหารและถุงพลาสติกมากกว่าขยะมูลฝอยประเภทอื่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประภัศร กาวินู และคณะ ทำการศึกษาเมื่อปี 2562 ได้ทำการศึกษาเรื่องการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองน่าน ผลการศึกษา พบว่า มีขยะมูลฝอยประเภทเศษอาหารมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 46.23 ของขยะมูลฝอยทั้งหมด

2. การศึกษาปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอยจากขยะมูลฝอย ณ สถานที่บ่อกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชานูวรรณ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด คำนวณจากปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการฝังกลบขยะมูลฝอย พบว่า ปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอยรวมตลอดทั้งปี มีค่าเท่ากับ 1837.89 kgCO₂eq/ปี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของลักษณนารา ขวัญชุมและคณะ

ทำการศึกษาเมื่อปี 2558 ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์โรงคัดแยกขยะของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่ากิจกรรมที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุด คือ การกำจัดขยะโดยวิธีการฝังกลบ และขยะมูลฝอยที่มีการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากที่สุดคือเศษอาหาร มีค่าเท่ากับ 739.57 kgCO₂eq/ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษารองค์ประกอบของขยะมูลฝอยพบว่าขยะมูลฝอยประเภทเศษอาหารมีปริมาณมากที่สุดจึงทำให้ การปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นันทพร สุทธิประภาและคณะ ทำการศึกษาเมื่อปี 2563 ได้ทำการศึกษาเรื่องการปล่อยคาร์บอนฟุตพริ้นท์จากปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นจากบ้านเรือนมีปริมาณขยะสูงสุด คือ เศษอาหาร เท่ากับ 8.40 กิโลกรัม ปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ที่ปล่อยออกมา เท่ากับ 21.2520 KgCO₂eq

6. สรุป

การศึกษากการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชานวรรณ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด สรุปผลได้ดังนี้ สถานที่บ่อกำจัดขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลชานวรรณ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งขยะออกเป็น 10 ประเภท พบว่า ขยะมูลฝอยประเภทเศษอาหารมีปริมาณมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.23 รองลงมาคือขยะมูลฝอยประเภทถุงพลาสติกคิดเป็นร้อยละ 13.35 และขยะมูลฝอยที่มีปริมาณน้อยที่สุดคือโฟมคิดเป็นร้อยละ 2.13 และปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอยรวมตลอดทั้งปี มีค่าเท่ากับ 1837.89 kgCO₂eq/ปี

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการจัดการขยะให้กับชุมชนเป็นการถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่อง

7.2 ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอยให้กับชุมชน หากต้องการลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ควรเริ่มที่การจัดการขยะอย่างถูกต้อง เนื่องจากปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จะแปรผันตามกับปริมาณขยะที่เกิดขึ้น

8. เอกสารอ้างอิง

การุณย์ ชัยวัฒน์ชัย. (2563). คาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร กรณีศึกษา กองวิชาวิศวกรรมสรรพาวุธส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. นครนายก : กองวิชาวิศวกรรมสรรพาวุธ ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า.

ฐิติกร หมายมั่น และคณะ. (2561). การประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กรของมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 12(2); 195 - 209.

ธนพร กองสัมฤทธิ์. (2563). ทำการศึกษาเรื่องการประเมินการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการจัดการของเสียชุมชนของเทศบาลนครปากเกร็ด. บัณฑิตวิทยาลัย คณะวิศวกรรมศาสตร์ ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

น้ำทิพย์ แจกภู. (2561). การจัดทำคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กรจากภาคการขนส่งทางบก บริษัทกราว์น บิสซิเนส จำกัด. กรุงเทพฯ : คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน สาขาวิชาปิโตรเคมีและการจัดการสิ่งแวดล้อม เขตปทุมวัน.

นันทพร สุทธิประภา. (2563). การปล่อยคาร์บอนฟุตพริ้นท์จากปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 14(3), ประจำเดือนกันยายน - เดือนธันวาคม 2563; 161 - 174.

- บุญญา บัวเผื่อน. (2563). การประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร กรณีศึกษา บริษัทบีเอ็มทีเอเชีย จำกัด. หลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม) คณะบริหารการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์.
- ประภัศร กาวีญ. (2564). การปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองน่าน. วารสาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มทร.สุวรรณภูมิ, 5(2).
- ลักษณะนารา ขวัญชุม และคณะ. (2558). การประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์โรคภัยไข้เจ็บของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยมหาสารคามวิจัย ครั้งที่ 14 จังหวัดมหาสารคาม, 2558; 680-693.
- วัฒนรงค์ มากพันธ์. (2562). ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษา : พื้นที่ฝั่งกลบ เทศบาลนครนครศรีธรรมราช. พัทลุง : คณะวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาชีววิทยา มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง.
- สุรัตน์ ปราชาญกุล. (2558). การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change). วารสารหลักเมือง, 24(288).
- องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน). (2562). ค่า Emission Factor โดยแบ่งตามประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม.
- อรุณลักษณ์ จิรธนัญญ. (2562). การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับ บทบาทการลดก๊าซเรือนกระจกในภาคผลิตไฟฟ้าของไทย. วารสารสิ่งแวดล้อม, 23(1).
- อรชร นิมาจารย์ และคณะ. (2559). การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการจัดการขยะของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- Boqiang Lin. (2023). Assessing consumption-based carbon footprint of China's food industry in global supply chain. Sustainable Production and Consumption.
- Rongxing Bian. (2022). Influence of the classification of municipal solid wastes on the reduction of greenhouse gas emissions: A case study of Qingdao City, China. Journal of Cleaner Production.
- Sami El Geneidy. (2021). The carbon footprint of a knowledge organization and emission scenarios for a post-COVID-19 world. Environmental Impact Assessment Review.
- Yerbol Sarbassov. (2020) . Municipal solid waste management and greenhouse gas emissions at international airports: A case study of Astana International Airport. Journal of Air Transport Management, Volume 85, June 2020, 101789.

การพัฒนาระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL

Developing The Screening and Intervention System for Students at Risk in Misbehavior using RTII MODEL

จุฬามาศ จันทรศรีสุต¹, ชฎาพร รุขเชษฐ์², ทักษิณา งามประดับ³

Julamas Jansrisukot¹, chadaporn Rukhachet², Taksina Ngampradub³

¹รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

²อาจารย์สังกัดโรงเรียนเทศบาล 5 สีหริกวิทยา

¹Associate Professor Faculty of Education Udonthani Rajabhat University

^{2,3}Teacher Thesaban 5 Siharukwittaya School

Corresponding author. Email: julamas2012@gmail.com

(Received: January 29, 2023; Revised: March 1, 2023; Accepted: March 11, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยใช้ RTII MODEL และ 2) ศึกษาผลการใช้ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยใช้ RTII MODEL โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานที่ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การพัฒนาระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนวิชาแนะแนว และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอนวิชาแนะแนว แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) แผน การสอน และการช่วยเหลือนักเรียน 3 ระดับ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปแบบพรรณนาความ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยใช้ RTII MODEL ประกอบด้วย (1) การสร้างทีมครูแนะแนวการใช้ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยใช้ RTII MODEL (2) การสอนแนะแนวตามแผนปกติ (3) การคัดแยกครั้งที่ 1 (4) การช่วยเหลือระดับที่ 1 (5) การคัดแยกครั้งที่ 2 สำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงจากการคัดแยกครั้งที่ 1 (6) การช่วยเหลือระดับที่ 2 สำหรับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง และ (7) การช่วยเหลือระดับที่ 3 สำหรับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มมีปัญหา 2) ผลการใช้ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยใช้ RTII MODEL พบว่า (1) จำนวนนักเรียน: ภายหลังการคัดแยกครั้งที่ 2 และ 3 ไม่มีนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ในทุกระดับชั้น แต่ยังคงเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ระดับชั้นละ 1 คน (2) ความก้าวหน้าทางพฤติกรรม นักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีความก้าวหน้าทางพฤติกรรมในระดับที่สูงขึ้น จากระดับ 1 ไปสู่ระดับ 2 และ 3 แต่ยังคงมีความก้าวหน้าทางพฤติกรรมบางด้านคงที่ในระดับ 2 และมีนักเรียน ชั้น ม.3 จำนวน 1 คน มีความก้าวหน้าทางพฤติกรรมคงที่อยู่ในระดับ 1 ในด้านรักความเป็นไทย (3) ครูมีความพึงพอใจต่อระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยง

ต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยใช้ RTII MODEL โดยรวมในระดับมาก และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อระบบ การคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยใช้ RTII MODEL โดยรวมในระดับมาก

คำสำคัญ : ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือ, พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์, RTII MODEL

Abstract

The purposes of this research were to 1) develop the screening and intervention system for students at risk in misbehavior using RTII MODEL and 2) study on the effects of implementing screening and intervention system for students at risk in misbehavior using RTII MODEL. The research design was mixed methods with two phases of the research were conducted. The first phase was developing screening and intervention system using RTII MODEL. The second phase was to study on the effects of implementing screening and intervention system for students at risk in misbehavior using RTII MODEL. The target group consisted of principal, counselors, and Mathayomsuksa 1-3 Students by purposively selected. The research instruments were Strength Difficulties Questionnaire, Three Tiers instruction and intervention lesson plans, and satisfaction questionnaires. The statistics used in this research were percentage, mean, percentage, standard deviation, content analysis, and descriptive conclusion.

The research results revealed that the screening and intervention system for students at risk in misbehavior using RTII MODEL consisted of building team of counselors for using student screening and intervention system using RTII MODEL; teaching ordinary counseling course; 1st screening, tier-1 intervention; 2nd screening for students at risk from 1st screening; tier-2 intervention for students who were identified as at risk group and tier-3 intervention for students who were identified as problem group, 2) the effects of implementing a screening and intervention system for students at risk in misbehavior using RTII MODEL found that 1) number of students: after the second and third screenings, no students were at risk in misbehavior at every level. But there were still 1 student with behavioral problems at all level. 2) behavioral progress of students at risk in misbehavior had a high level of behavioral progress from level 1 to level 2 and level 3, but some behavioral progress remained constant at level 2 and there was 1 grade 9 student had a stable behavioral progress at level 1 in cherishing Thai-ness. and (3) teachers were satisfied with sorting and support system for at risk students at a high level and students were satisfied with the screening and intervention system for students at risk in misbehavior using RTII MODEL at a high level.

Keywords: screening and intervention system, Misbehavior, RTII MODEL

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนเทศบาล 5 สีหรัษฎวิทยาจะมีปัญหาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และขัดขวางการเรียนรู้ ได้แก่ ลูกออกจากที่นั่งบ่อยๆ ในเวลาเรียน ไม่ส่งงานตามเวลาที่กำหนด แต่งกายผิดระเบียบ ทะเลาะวิวาท พูดจาไม่สุภาพ พฤติกรรมเลียนแบบที่ไม่เหมาะสม ขาดเรียน มาสาย ดิดเกม ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการเลี้ยงดู เด็กที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับญาติ เนื่องจากพ่อแม่ต้องไปทำงานต่างถิ่น ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน เพื่อนในชั้นเรียนไม่ยอมรับ จึงหันไปคบกับเพื่อนนอกโรงเรียน และเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน ส่งผลให้เด็กขาดเรียนบ่อย ทำงานไม่เสร็จตามกำหนดเวลา ผ่าฝืนกฎระเบียบ ดังนั้น โรงเรียนจึงได้กำหนดมาตรการการดูแลนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์โดยใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (โรงเรียนเทศบาล 5 สีหรัษฎวิทยา, 2557)

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศ พบว่า มีแนวคิดใหม่ในการช่วยเหลือทางด้านพฤติกรรมสำหรับนักเรียนที่เรียกว่า RTII MODEL (Responsiveness to Instruction and Intervention Model) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้ในการช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนและพฤติกรรมที่มุ่งเน้นในการค้นหาเด็กนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์แล้วให้การสอนและการช่วยเหลือที่เป็นการป้องกันก่อนที่นักเรียนจะมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และไม่ติดยาเสพติดว่านักเรียนเป็นผู้ที่มีปัญหาทางพฤติกรรม โดยแบ่งการช่วยเหลือเป็น 3 ระดับตามลักษณะตามกลุ่มของพฤติกรรม คือ ระดับที่ 1 เป็นการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนทุกคนเพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ระดับที่ 2 เป็นการช่วยเหลือเป็นกลุ่มย่อยสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยเน้นการจัดระบบการให้สิ่งเสริมแรงเพื่อให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ระดับที่ 3 เป็นการช่วยเหลือเป็นรายบุคคลสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยเน้นการใช้โปรแกรมควบคุมตนเอง โดยให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและประเมินโปรแกรม (Tennessee Department of Education, 2014)

การสอนหรือการช่วยเหลือเพื่อให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้น จากการศึกษาเอกสารทั้งในและต่างประเทศ พบว่า มีรูปแบบการสอนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หลายรูปแบบที่สามารถนำมาใช้ในการแนะแนวหรือให้คำปรึกษาแก่นักเรียน เช่น รูปแบบการสอนแบบไม่นำทาง (Non-directive Teaching) รูปแบบการสอนการวางเงื่อนไขให้เกิดพฤติกรรม (Contingency Management Model) และรูปแบบการสอนการควบคุมตนเอง (Self-Control) ซึ่งทั้ง 3 รูปแบบล้วนเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีครูเป็นผู้มีหน้าที่คอยชี้แนะ นอกจากนี้แล้ว ยังให้ความสำคัญกับการให้สิ่งเสริมแรงหรือการวางเงื่อนไขเพื่อให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยนักเรียนเป็นผู้ที่กำหนดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา คัดเลือกปัญหา คัดเลือกวิธีการแก้ปัญหา คัดเลือกการให้ สิ่งเสริมแรง การรายงานความก้าวหน้าและประเมินผลด้วยตนเองเพื่อให้บรรลุพฤติกรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ทิตินา แชมมณี, 2557; Joyce & Weil, 2009)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะนำรูปแบบการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ (RTII MODEL) มาพัฒนาระบบการคัดแยกและช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสังคมในจังหวัดอุดรธานี และเพื่อค้นหาวิธีการในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนโดยการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และเป็นแนวทางในการป้องกันปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนก่อนที่นักเรียนจะจบออกจากโรงเรียนไปอยู่ในสังคม

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL

2.2 เพื่อศึกษาผลการใช้ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL ในด้าน 1) จำนวนของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 2) ความก้าวหน้าทางพฤติกรรม และ 3) ความพึงพอใจของครู และนักเรียนที่มีต่อระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียน ที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL

3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาระบบการช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ RTI MODEL ซึ่งมีขอบเขตในการศึกษาตามระยะของการวิจัยดังนี้

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

3.1.1 กลุ่มเป้าหมายระยะที่ 1 เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาแนะแนว โรงเรียนละ 2 คน จำนวน 12 คน และผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 6 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.1.2 กลุ่มเป้าหมายระยะที่ 2 เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักเรียนจากโรงเรียนเทศบาล 5 สหรัษฎวิทยา จำนวน 3 ห้อง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับละ 1 ห้องเรียน และครูผู้สอนวิชาแนะแนว จำนวน 3 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3.2 ตัวแปร

3.1.1 ตัวแปรต้น คือ ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL

3.1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการนำระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL ไปปฏิบัติ ในด้าน 1) จำนวนของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 2) ความก้าวหน้าทางพฤติกรรมและ 3) ความพึงพอใจของครู และนักเรียนที่มีต่อระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL

3.3 ระยะเวลา

ตั้งแต่ ตุลาคม 2556 – มีนาคม 2558

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน แบ่งเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 การพัฒนาระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL และ ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อใช้ในการสังเคราะห์ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL และ การพัฒนากลไกของระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL มีรายละเอียดดังนี้

1.1 กลุ่มเป้าหมาย เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนวิชาแนะแนว โรงเรียนละ 2 คน จำนวน 12 คน และผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 6 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนวิชาแนะแนว

1.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.3.1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับผู้บริหาร และครูผู้สอนวิชาแนะแนว

1.3.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดย 1) คณะผู้วิจัยจัดทำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวจำนวน 1 ท่าน ครูที่ปรึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 1 ท่าน และผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 ท่าน แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะลงในแบบสัมภาษณ์ 2) ปรับปรุงรายการพฤติกรรมตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ โดยปรับแก้จาก นักเรียนที่เคยผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ที่ล้มเหลวมาแล้ว เป็นนักเรียนที่ได้รับการคัดแยกว่าประสบความล้มเหลวในการเรียนมาแล้ว และปรับแก้จาก นวัตกรรมที่ใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ มาเป็นนวัตกรรมที่ใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนที่มาจากพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันของกลุ่มครูในโรงเรียนหรือระหว่างโรงเรียน

1.3.3 จัดทำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย คณะผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ในวันที่ 20-22 ธันวาคม 2566 ศึกษาและสังเกตชั้นเรียนวิชาแนะแนว และ นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้มาสะท้อนผลร่วมกันหลังการสังเกตการสอน

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปแบบพรรณนาความ

2. การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการนำระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL ไปปฏิบัติในชั้นเรียน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 กลุ่มเป้าหมาย เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2567 ซึ่งประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักเรียนจากโรงเรียนเทศบาล 5 สีหรัษฎวิทยา จำนวน 3 ห้องได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับละ 1 ห้องเรียน จำนวน 3 ห้องเรียน และครูผู้สอนวิชาแนะแนว จำนวน 3 คนที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.2.1 แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) ของกรมสุขภาพจิต

2.2.2 แผนการช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย แผนการสอนและแผนการจัดกิจกรรมที่ใช้ในการช่วยเหลือนักเรียน 3 ระดับ ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านแนะแนว จำนวน 1 ท่าน ครูฝ่ายปกครอง จำนวน 1 ท่าน และครูที่ปรึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 1 ท่าน แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะลงในแผนการสอนและแผนการจัดกิจกรรม 4) ปรับปรุงรายละเอียดต่างๆ ของแผนการสอนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เช่น ควรมีการตรวจสอบว่านักเรียนทุกคนทำตามขั้นตอนแต่ละขั้นตอน ได้ถูกต้อง ก่อนจะดำเนินกิจกรรมขั้นต่อไป โดยการ

สอดแทรกคำถาม หรือให้นักเรียนเสนอผลการปฏิบัติของตนเอง และจัดทำแผนการสอนฉบับสมบูรณ์ทั้งแผนการสอนและแผนการจัดกิจกรรมก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับนักกลุ่มตัวอย่าง

2.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยใช้ RTII MODEL ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของคำถามความพึงพอใจและความถูกต้องทางภาษา แล้วนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับการประเมินแล้ว มาหาค่า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.67 – 1.00 ปรับปรุงแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.56-0.87 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.84 และ พิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจ ต่อการใช้ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยใช้ RTII MODEL แล้วนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย ครูที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการใช้ระบบการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL นำระบบไปปฏิบัติในชั้นเรียน มีการนิเทศ ติดตามและสะท้อนผลการใช้ระบบทั้งหมดและสรุปข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ระบบ

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

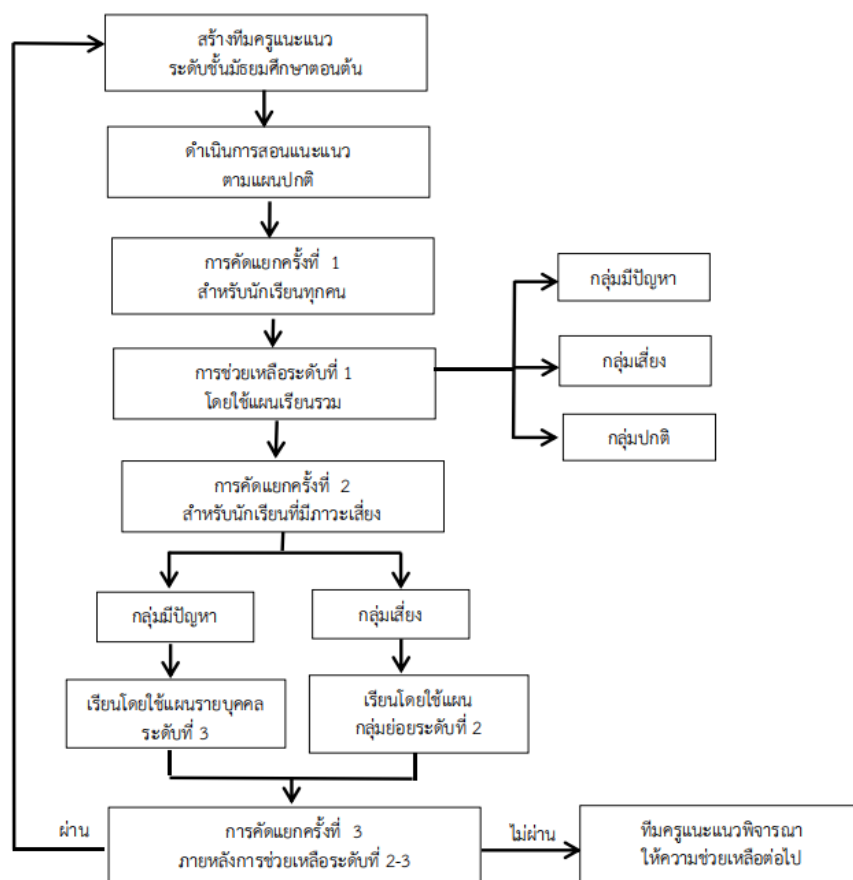
2.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสังเกตการจัดกิจกรรม การสะท้อนผลการเรียนรู้ด้วยวาจาและการบันทึกหลังการสอน มาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปแบบพรรณนาความ

5. ผลการวิจัย

5.1 การวิจัยระยะที่ 1 การพัฒนาระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL

การวิจัยในระยะนี้ พบว่า ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL ประกอบไปด้วย 1)การสร้างทีมครูแนะแนวการใช้ RTII MODEL โดยมีกิจกรรมวางแผนและกำหนดแนวทางการประเมินพฤติกรรมนักเรียน การช่วยเหลือนักเรียน การติดตามความก้าวหน้าและการสะท้อนผลการใช้ระบบการ คัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL 2) ดำเนินการสอนแนะแนวตามแผนปกติ 3 สัปดาห์ 3) การคัดแยกครั้งที่ 1 สำหรับนักเรียนทุกคน ซึ่งดำเนินการภายหลังการสอนแนะแนวตามปกติ เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานของจำนวนนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา 4) การช่วยเหลือระดับที่ 1 โดยใช้แผนเรียนรวม 13 สัปดาห์ 5) การคัดแยกครั้งที่ 2 สำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงจากการคัดแยกครั้งที่ 1 แล้วให้การช่วยเหลือระดับที่ 2 สำหรับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและให้การช่วยเหลือระดับที่ 3 สำหรับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มมีปัญหา 6) การคัดแยกครั้งที่ 3 เพื่อนำข้อมูลส่งต่อทีมครูแนะแนวพิจารณาให้ความช่วยเหลือ รายละเอียด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL

จากระบบการคัดแยกและช่วยเหลือในภาพที่ 1 มีรายละเอียดการนำไปใช้ ดังนี้ การสร้างทีมครูแนะแนวจะเริ่มจากการประชุมผู้บริหารและครูแนะแนวระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียนที่ผ่านมา เพื่อคัดเลือกปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียน จัดตั้งทีมเพื่อวางแผนออกแบบการเรียนการสอนวิชาแนะแนวเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยใช้ RTII MODEL ร่วมกับผู้วิจัย จากนั้นนำแผนการสอนแนะแนวที่ได้ไปสอนโดยครูแนะแนวที่สอนในระดับชั้นนั้นๆ เป็นผู้สอนส่วนครูแนะแนวคนอื่น และผู้วิจัยจะเป็นผู้สังเกตการณ์ โดยมีรายละเอียดของ การสอนตาม RTII MODEL ดังนี้ 1) สัปดาห์ที่ 1-3 เริ่มจากครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 สังเกตนักเรียนและจัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในระบบการช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ RTII MODEL แล้วครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ดำเนินการเรียน การสอนตามแผนการสอนปกติของโรงเรียน 2) สัปดาห์ที่ 4 ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ทำการคัดแยกนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยง ครั้งที่ 1 (นักเรียนทุกคน) โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน แล้วผู้วิจัยติดตามความก้าวหน้าและสะท้อนผลระหว่างการดำเนินการคัดแยกนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยง 3) สัปดาห์ที่ 5-17 ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ทดลองใช้ระบบต้นแบบ โดยครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ทดลองจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนรวม/การจัดกิจกรรมเสริมโดยเน้น การเสริมแรงเป็นกลุ่มย่อยสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและการจัดกิจกรรมควบคุมตัวเองเป็นรายบุคคลสำหรับกลุ่มที่มีปัญหา แล้วผู้วิจัยติดตามความก้าวหน้าและสะท้อนผลระหว่างการดำเนินการโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4) สัปดาห์ที่ 18-19 นักเรียนที่มีภาวะเสี่ยง คัดแยกครั้งที่ 3 (นักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงจากการคัดแยกครั้งที่ 1) ภายหลังการ

ช่วยเหลือระดับที่ 2 และ 3 โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลส่งต่อให้ทีมครูแนะแนวพิจารณาช่วยเหลือต่อไป

5.2 การวิจัยระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL

ผลการใช้ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL ไปปฏิบัติ ในด้าน 1) จำนวนของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 2) ความก้าวหน้าทางพฤติกรรม และ 3) ความพึงพอใจของครูผู้ช่วยวิจัย ผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL ดังนี้

1. จำนวนของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

พฤติกรรม/ระดับชั้น	ม.1 (n = 36)								
	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2			ครั้งที่ 3		
	R	P	N	R	P	N	R	P	N
พฤติกรรมด้านอารมณ์	-	3	33	-	3	33	-	-	36
พฤติกรรมเกร	3	3	30	-	3	33	-	1	35
พฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง	-	1	35	-	1	35	-	-	36
พฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	1	1	34	-	1	35	-	-	36

จากตาราง พบว่า จากการคัดแยกครั้งที่ 3 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไม่มีนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ แต่ยังมีนักเรียน ชั้น ม.1 ที่มีปัญหาพฤติกรรมด้านเกร

ตารางที่ 2 จำนวนของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

พฤติกรรม/ระดับชั้น	ม.2 (n = 25)								
	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2			ครั้งที่ 3		
	R	P	N	R	P	N	R	P	N
พฤติกรรมด้านอารมณ์	1	2	22	-	2	23	-	-	25
พฤติกรรมเกร	2	3	20	-	3	22	-	1	25
พฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง	2	1	22	-	1	24	-	-	25
พฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	-	2	23	-	2	23	-	-	25

จากตาราง พบว่า จากการคัดแยกครั้งที่ 3 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไม่มีนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อ การเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ แต่ยังมีนักเรียน ชั้น 2 ที่มีปัญหาพฤติกรรมด้านเกร

ตารางที่ 3 จำนวนของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

พฤติกรรม/ระดับชั้น	ม.3 (n = 25)								
	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2			ครั้งที่ 3		
	R	P	N	R	P	N	R	P	N
พฤติกรรมด้านอารมณ์	-	3	22	-	3	22	-	1	24
พฤติกรรมเกร	3	3	19	-	3	22	-	1	24
พฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง	-	1	24	-	1	24	-	-	25
พฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	1	1	23	-	1	24	-	-	25

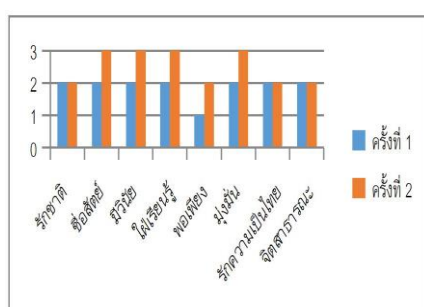
หมายเหตุ R หมายถึง กลุ่มเสี่ยง ครั้งที่ 1 คือ คัดแยกก่อนการช่วยเหลือระดับที่ 1
P หมายถึง กลุ่มมีปัญหา ครั้งที่ 2 คือ คัดแยกหลังการช่วยเหลือระดับที่ 1
N หมายถึง กลุ่มปกติ ครั้งที่ 3 คือ คัดแยกหลังการช่วยเหลือระดับที่ 2-3
n หมายถึง จำนวนนักเรียนทั้งหมด

จากตาราง พบว่า จากการคัดแยกครั้งที่ 3 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่มีนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อ การเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ แต่ยังมีนักเรียน ชั้น 3 จำนวน 1 คนที่มีปัญหาพฤติกรรมด้านเกรและมีปัญหาพฤติกรรมด้านอารมณ์

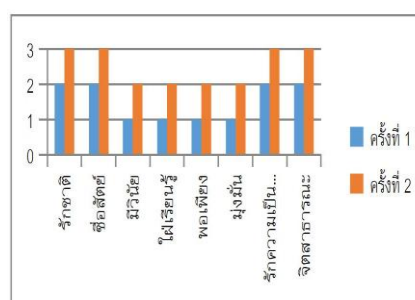
2. ความก้าวหน้าทางพฤติกรรมจากผลการใช้ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL มีติดตามความก้าวหน้าทางพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยใช้พฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลปรากฏดังนี้

2.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

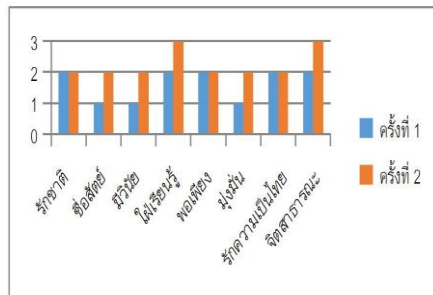
จากการติดตามความก้าวหน้าทางพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่ผ่านการคัดแยกครั้งที่ 1 และ 2 จากระบบการคัดแยกและช่วยเหลือ โดยใช้ RTII MODEL ภายหลังการช่วยเหลือระดับที่ 1 2 และ 3 รายละเอียดดังภาพที่ 2-5 (แกนตั้งแสดงระดับความก้าวหน้าส่วนแกนนอนเป็นรายการพฤติกรรมที่พึงประสงค์)

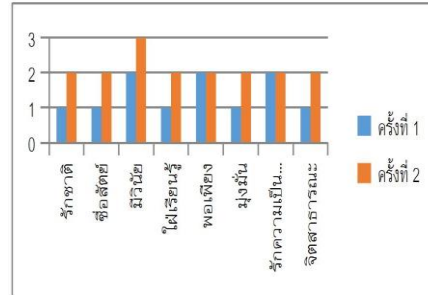
ภาพที่ 2 ความก้าวหน้าของนักเรียนคนที่ 1

ภาพที่ 3 ความก้าวหน้าของนักเรียนคนที่ 2

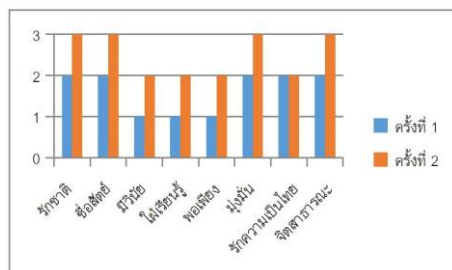
ภาพที่ 4 ความก้าวหน้าของนักเรียนคนที่ 3

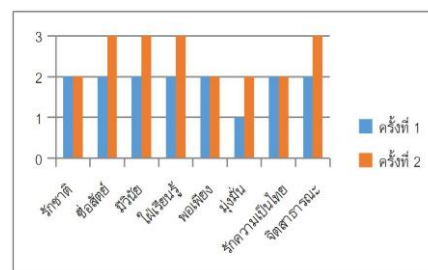
ภาพที่ 5 ความก้าวหน้าของนักเรียนคนที่ 4

จากภาพที่ 2-5 นักเรียนกลุ่มเสี่ยงในชั้น ม.1 จำนวน 4 คน เป็นกลุ่มเสี่ยงพฤติกรรมด้านเกร จำนวน 3 คน เป็นกลุ่มเสี่ยงพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน 1 คน โดยภาพรวมมีความก้าวหน้าทางพฤติกรรมในระดับที่สูงขึ้นและคงที่บางพฤติกรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า มีคะแนนพฤติกรรมในระดับ 3 ในด้าน รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ มีพฤติกรรมสูงขึ้นในระดับ 2 แต่มีบางพฤติกรรมที่คงที่ในระดับ 2 ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทยและจิตสาธารณะ

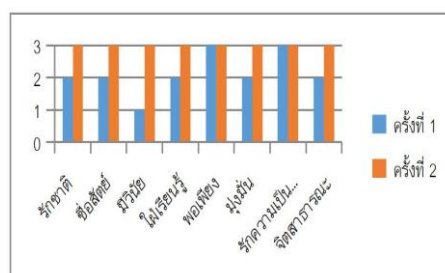
2.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาพที่ 6 ความก้าวหน้าของนักเรียนคนที่ 1

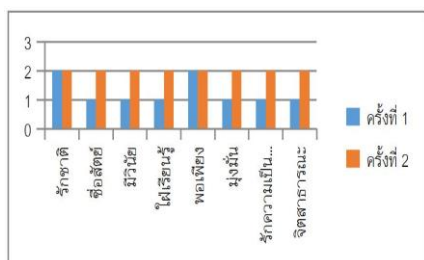
ภาพที่ 7 ความก้าวหน้าของนักเรียนคนที่ 2

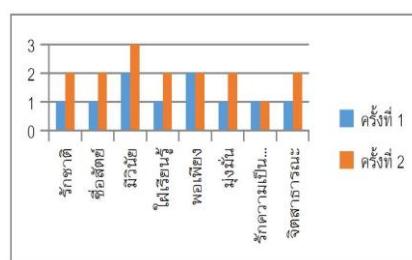
ภาพที่ 8 ความก้าวหน้าของนักเรียนคนที่ 3

จากภาพที่ 6-8 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ชั้น ม.2 จำนวน 3 คน เป็นกลุ่มเสี่ยงพฤติกรรมด้านอารมณ์ จำนวน 1 คน และพฤติกรรมด้านเกรและพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง จำนวน 2 คน มีคะแนนพฤติกรรมในระดับที่สูงขึ้นและคงที่ในบางพฤติกรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ 3 ทุกด้าน จำนวน 1 คน อีก 2 คน มีพฤติกรรมสูงขึ้นในระดับ 2 และมีพฤติกรรมคงที่ในระดับ 2 ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อยู่อย่างพอเพียง และรักความเป็นไทย

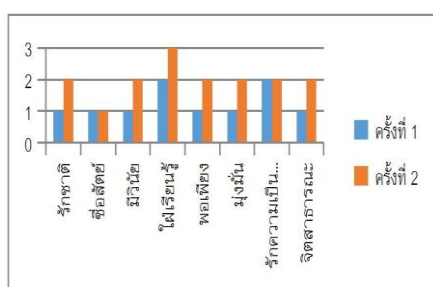
2.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

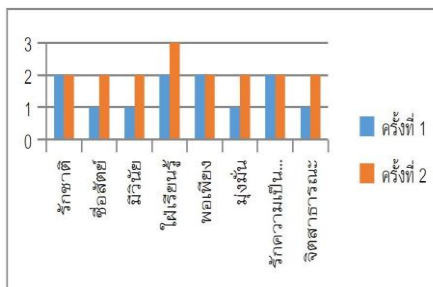
ภาพที่ 9 ความก้าวหน้าของนักเรียนคนที่ 1

ภาพที่ 10 ความก้าวหน้าของนักเรียนคนที่ 2

ภาพที่ 11 ความก้าวหน้าของนักเรียนคนที่ 3

ภาพที่ 12 ความก้าวหน้าของนักเรียนคนที่ 4

จากภาพที่ 9-12 นักเรียนกลุ่มเสี่ยงชั้น ม. 3 จำนวน 4 คน เป็นกลุ่มเสี่ยงพฤติกรรมด้านเกร จำนวน 3 คน พฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน จำนวน 1 คน จากการติดตามความก้าวหน้าทางพฤติกรรม พบว่า นักเรียน คนที่ 1 มีความก้าวหน้าทางพฤติกรรมในระดับ 2 ทุกด้าน ส่วนคนอื่นๆ มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ 3 ได้แก่ มีวินัย และใฝ่เรียนรู้ มีนักเรียน 1 คนที่มีความก้าวหน้าทางพฤติกรรมคงที่ในระดับ 1 ในด้านรักความเป็นไทย

3. ความพึงพอใจต่อระบบการคัดแยกและช่วยเหลือฯ โดยใช้ RTII MODEL

3.1 ความพึงพอใจของครู พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การเสริมแรงที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL ส่วนกิจกรรมในชั้นเรียนร่วมส่งเสริมให้กล้าเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวตนของนักเรียน และกิจกรรมการช่วยเหลือในแต่ละระดับส่งเสริมให้นักเรียนตั้งเป้าหมายในการจัดการพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

3.2 ความพึงพอใจของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อระบบการคัดแยกและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ กิจกรรมพัฒนาตนเองเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ช่วยพัฒนานักเรียนได้ดี การประเมินนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เป็นรายบุคคลมีความเหมาะสม การเสริมแรงที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตามลำดับ

6. อภิปรายผล

6.1 ผลการพัฒนาระบบการคัดแยกและช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL

ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยใช้ RTII MODEL พบว่า ประกอบด้วย 1) การสร้างทีมครูแนะแนวการใช้ RTII MODEL 2) ดำเนินการสอนแนะแนวตามแผนปกติ 3 สัปดาห์ 3) การคัดแยกครั้งที่ 1 สำหรับนักเรียนทุกคน ซึ่งดำเนินการภายหลังการสอนแนะแนวตามปกติ เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานของจำนวนนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา 4) การช่วยเหลือระดับที่ 1 โดยใช้แผนเรียนรวม 13 สัปดาห์ 5) การคัดแยกครั้งที่ 2 สำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงจากการคัดแยกครั้งที่ 1 แล้วให้การช่วยเหลือระดับที่ 2 สำหรับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและให้การช่วยเหลือระดับที่ 3 สำหรับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มมีปัญหา 6) การคัดแยกครั้งที่ 3 เพื่อนำข้อมูลส่งต่อครูแนะแนวพิจารณาให้ความช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของรูปแบบ RTII Model เกี่ยวกับพฤติกรรม ที่แบ่งการช่วยเหลือเป็นหลายระดับ และต้องอาศัยทีมในการทำงานแต่ละระดับ ซึ่งทีมมักประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูประจำชั้น ประจําวิชา ตัวแทนชุมชน และผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียน (Tennessee Department of Education, 2014) และยังสอดคล้องกับ เพลินพิศ สิงห์คำ (2561) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เรียงลำดับ ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการคัดกรองนักเรียน ลำดับที่ 2 ด้านการส่งต่อนักเรียน ลำดับที่ 3 การป้องกันและแก้ไขปัญหาลำดับที่ 4 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และลำดับที่ 5 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน และยังสอดคล้องกับจิตราพร สุทธิสาร, สุรชา อมรพันธ์ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ

6.2 ผลการใช้ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL

6.2.1 จำนวนนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

จากการใช้ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ RTII MODEL ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พบว่า ในชั้น ม.1-3 ไม่มีนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ แต่พบนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมด้านเกร ในชั้น ม.1 และ ม. 2 จำนวน 1 คน ส่วนในชั้น ม. 3 พบนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมด้านอารมณ์ และพฤติกรรมด้านเกร จำนวน 1 คน อาจเนื่องมาจาก ครูแนะแนวดำเนินการการจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยมี การช่วยเหลือแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ การช่วยเหลือนักเรียนทุกคน (Tier-1) การช่วยเหลือสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง (Tier-2) และการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา (Tier-2) ตลอดจนครูที่ปรึกษาในแต่ละชั้นได้รับการอบรมการคัดแยกนักเรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรมทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือเป็นอย่างดี อีกทั้งครูยังมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการติดตามความก้าวหน้าของพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของ RTI2-B ซึ่งกำหนดไว้ว่า เป็นระบบการช่วยเหลือที่เขตพื้นที่ โรงเรียน เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครอง ครูและนักเรียนร่วมกัน สนับสนุนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยแบ่งการช่วยเหลือเป็นหลายระดับที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา โดยทีมงาน ซึ่งเป็น

ครูมีการประชุมแลกเปลี่ยนเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนตลอดปี (Tennessee Behavior Supports Project, 2016) และสอดคล้องกับ Kristin & Monica (2014) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการสอนเด็กพิเศษ พบว่า จะใช้การช่วยเหลือหลายระดับ คือ Tier-1 การป้องกันปัญหา โดยการจัดการจัดการชั้นเรียน โดยการสื่อสารให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ ตรงกันเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในชั้นเรียนและการเข้าเรียน Tier-2 การช่วยเหลือระดับที่ 1 เป็นกิจกรรมการช่วยเหลือและ การสนับสนุนทางพฤติกรรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนรู้ เช่น การให้รางวัล การเสริมแรงทางบวก การติว และการบันทึกพฤติกรรม ที่บ้านและโรงเรียน Tier-3 การช่วยเหลือเป็นรายบุคคลแบบเข้มข้น เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาในชั้นเรียน

6.2.2 ความก้าวหน้าทางพฤติกรรมของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และนักเรียน ที่มีปัญหาทางพฤติกรรม

จากการติดตามความก้าวหน้าทางพฤติกรรมของนักเรียนชั้น ม.1, 2 และ 3 พบว่า โดยรวมแล้วนักเรียนที่มี ภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีความก้าวหน้าทางพฤติกรรมจากระดับ 1 ไปสู่ระดับ 2 และ 3 มีนักเรียนบาง คนที่มีความก้าวหน้าทางพฤติกรรมในบางพฤติกรรมคงที่ในระดับ 2 และมีบางคนที่มีพฤติกรรมคงที่ในระดับ 1 อาจ เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการสอนและการช่วยเหลือในระดับที่ 1 ระดับที่ 2 และระดับที่ 3 เป็นกิจกรรมที่สร้างบรรยากาศที่ อ่อนโยนให้กับนักเรียน มีการเสริมแรง การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาในการรายงานผลการจัดการพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และเมื่อนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง ครูจะให้ย้ายที่นั่งมาอยู่ใกล้ครู สำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ พึงประสงค์ด้านอารมณ์ ครูจะใช้การบอกข้อดีข้อเสียของการแสดงออกด้านอารมณ์ที่เป็นพฤติกรรมทางลบและยอมรับผลที่เกิดจากการแสดงพฤติกรรม ของนักเรียน จึงทำให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงมีพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้น เรียนมีพัฒนาการในระดับ 3 โดยเฉพาะด้านมีวินัย ใฝ่เรียนรู้และมุ่งมั่นในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการพฤติกรรมของ นักเรียน โรงเรียน Rich Township High School District 227 (Rich Township High School District 227, 2012) ที่ เสนอวิธีการจัดการพฤติกรรมของนักเรียน ได้แก่ 1)การเสริมแรงทางบวก เช่น การให้คำชมเชย การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนเมื่อนักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนการสอนให้สิ่งเสริมแรง หรือแรงเสริม เมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ให้สติเกอร์หรือการเสนอแนะเชิงบวกในการทำงาน 2) การปรับขยายที่นั่งหรือการเคลื่อนไหว เช่น จัดที่นั่งด้านหลัง ให้นักเรียนเลือกที่นั่งตามใจชอบ การเปิดโอกาสให้นักเรียนย้ายที่นั่งในระหว่างการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่ชอบการ เคลื่อนไหว อนุญาตให้นักเรียนย้ายที่นั่งเมื่อนั่งเรียนแล้วไม่สบายหรือมองไม่เห็น มองไม่เห็นกระดานดำ และ 3) การเปิดโอกาส ให้นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน และสอดคล้องกับ Christopher & Patricia (2014) ที่ศึกษารูปแบบ การตอบสนองต่อการช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมการมาโรงเรียนและลดการขาดเรียน พบว่า จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับ RTI ในรอบ 25 ปีที่ผ่านมา ทำให้รู้ว่าการระบุปัญหาและการให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ระยะแรก ๆ โดย การติดตามความก้าวหน้า การประเมินพฤติกรรมการทำงาน ขั้นตอนของการช่วยเหลือ สนับสนุนเชิงประจักษ์และการทำงานเป็นทีมจะช่วยส่งเสริมการ มาเรียนอย่างสม่ำเสมอสำหรับนักเรียนทุกคนในการช่วยเหลือระดับที่ 1 (Tier-1) ส่วนการช่วยเหลือเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนที่มี ภาวะเสี่ยง (Tier-2) และการช่วยเหลือที่เข้มข้นขึ้น เป็นรายบุคคลสำหรับนักเรียนที่ขาดเรียนเป็น ประจำ (Tier-3)

6.2.3 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อระบบการคัดแยกและช่วยเหลือ ฯ โดยใช้ RTII MODEL พบว่า ครูมีความ พึงพอใจโดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือ ฯ โดยใช้ RTII MODEL กิจกรรมในชั้นเรียนรวม (Tier-1) ส่งเสริมให้กล้าเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวตนของนักเรียน และกิจกรรม การช่วยเหลือในแต่ละระดับส่งเสริมให้นักเรียนตั้งเป้าหมายในการจัดการพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับ มากที่สุด อาจเนื่องมาจาก RTI2 MODEL ได้กำหนดบทบาทของครูเกี่ยวกับการมีความรู้เรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการจัดทำคู่มือการใช้ไว้อย่างชัดเจน รวมถึงแผนการปฏิบัติการสอนกับนักเรียน ตารางการทำงานร่วมกับผู้ปกครองและ

ทีมของโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการจัดให้มีการอบรมเพิ่มเติมระหว่างปฏิบัติการตามคู่มือการใช้ระบบฯ และมี การสะท้อนผลการใช้ไปยังประธานของทีมหรือผู้บริหาร (High Oaks Middle School, 2015) ซึ่งสอดคล้องกับ อนุชา ผลอิน (2560) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียน ศรีบุญยานุสรณ์ พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมในระดับมาก

6.2.4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อระบบการคัดแยกและช่วยเหลือ ๆ โดยใช้ RTII MODEL พบว่า นักเรียน มีความพึงพอใจต่อระบบฯ โดยใช้ RTII MODEL โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายข้อที่มีคะแนนในระดับ มากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาตนเองเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ช่วยพัฒนานักเรียนได้ดี อาจเนื่องมาจากระบบการคัดแยกและช่วยเหลือ สำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยใช้ RTII MODEL ตามหลักการของ RTI2 MODEL-B ที่ ประกอบไปด้วยกิจกรรมที่สอดคล้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมที่ใช้ในการสอนและ การช่วยเหลือสอดคล้องกับสภาพบริบทของนักเรียนแต่ละคน นอกจากนี้แล้วนักเรียนยังมีบทบาทในการทำกิจกรรมการเรียน อย่างอิสระ ครูผู้สอนเป็นเพียงที่ปรึกษาในยามที่นักเรียนต้องการ (Tennessee Department of Education, 2014) ซึ่ง สอดคล้องกับวิทยา ชุมหล่อ (2557) ที่ศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และได้ เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพิ่มเติม ได้แก่ การให้ข้อมูลด้านการศึกษา อาชีพ ด้านส่วนตัวและ สังคมที่เกี่ยวข้องกันเพื่อให้ผู้เรียนนำไปเป็นข้อมูลในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อ อาชีพ โดยมิ การเตรียมเอกสารสำหรับการศึกษาและการเชิญวิทยากรมาบรรยายพิเศษ หรือสอนอาชีพ ในโรงเรียน เป็นต้น

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

จากการวิจัยพบว่า การใช้ระบบการคัดแยกและช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่ พึง ประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL เพื่อเป็นระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ที่ ขัดขวางการเรียนรู้ ควรมีการประชุมวางแผนการนำระบบการคัดแยกและช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ RTII MODEL ติดตาม ทบทวนผลการใช้เป็นระยะ ๆ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 จากการวิจัยพบว่า การส่งเสริมให้นักเรียนตั้งเป้าหมายในการจัดการพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการต่อยอดการใช้ระบบการช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ RTII Model ใน การส่งเสริมการตั้งเป้าหมายของนักเรียนและเครื่องมืออื่นที่จะใช้ในการประเมินความสำเร็จในการตั้งเป้าหมายของนักเรียน

7.2.2 จากการวิจัยพบว่า กิจกรรมพัฒนาตนเองเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ช่วยพัฒนานักเรียนได้ดี ดังนั้น ในการวิจัย ครั้งต่อไปควรมีการต่อยอดการใช้ระบบการช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ RTII Model โดยเน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนา ตนเองของนักเรียน

8. เอกสารอ้างอิง

- จุฬามาศ จันทรศรีสุต, วัชรภรณ์ สุราช, รสสุคนธ์ อุดม, สุรีย์พร สุวรรณพงษ์และจุฑารัตน์ แสงเลิศ. (2557). การพัฒนา ระบบการช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ RTI MODEL. วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ, 3(2), 46-59.
- จิตราพร สุทธิสาร, สุรชา อมรพันธ์. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1.วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 10(3), 133-139.

- ทิตนา แคมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ: รำไทย เพรส.
- เพลินพิศ สิงห์คำ. (2561). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 8(2), 39-46.
- โรงเรียนเทศบาล 5 สีหรัักษ์วิทยา. (2557). รายงานผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2557. อุดรธานี: โรงเรียนเทศบาล 5 สีหรัักษ์วิทยา.
- วิทยา ชุมหล่อ. (2557). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการแนวคิดและทิศทางการดำเนินงาน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉ.2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- อนุชา ผลอิน. (2560). การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนศรีบุญยานุสรณ์. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 6(2), 187-195.
- ASTV ผู้จัดการออนไลน์. (2556). สพฐ. ตั้งเป้าปี 56 ยกเครื่องระบบดูแลช่วยเหลือ นร.ให้เข้มข้น. ค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2556, จาก <http://www.manager.co.th/ViewNews.aspx?NewsID=9560000048730>.
- Christopher, A. K., & Patricia, G. (2014). A response to intervention model to promote school attendance and decrease school absenteeism. *Child Youth Care Forum*, 43(1), 1-25.
- High Oaks Middle School. (2015). RTI2-B: Implementation manual response to instruction and intervention behavior. Retrieved 3 Sep 2015, from <https://schools.scsk12.org>
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2009). *Models of Teaching*. (8thed.). Boston: Pearson.
- Kristin L. S., & Monica R. B. (2014). *Teaching Exceptional Children*, 47(2), 119-127.
- Rich Township High School District 227. (2012). *Response to Intervention*. Illinois: Rich Township High School District 227.
- Tennessee Behavior Supports Project. (2016). *Supporting RTI² -B in Middle Tennessee Schools*. Retrieve 1 Oct 2016, from <https://vkc.vumc.org/assets/files/resources/psisocialskills.pdf>
- Tennessee Department of Education. (2014). *Response to Instruction and Intervention for Behavior (RTI2-B) Framework*. Retrieve 25 June 2015, from https://www.tn.gov>rti>rti2b_framework.

ผลของการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมร่วมกับกระบวนการกลุ่ม ในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องขังคดียาเสพติด

The Effects of Group Counseling Based on Rational Emotive Behavior Theory with Group Dynamic to Develop Emotional Quotient of Substance Use Inmates

จินตนา บุญยิกิตานนท์¹, ชนิตา พิมพ์ศรี², กรวรรณ โหม่งพุด³

Chintana Bunyakitanon¹, Chanita Pimsri², Korrawan Mongpud³

¹นักศึกษาปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

^{2,3}อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹Master of Education in Educational psychology and Counseling

^{2,3}Professor in Educational Psychology and Counseling Graduate School Khonkaen University

Corresponding author. Email: korrru@kku.ac.th

(Received: September 11, 2022; Revised: September 15, 2022; Accepted: November 2, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมร่วมกับกระบวนการกลุ่มในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องขังคดียาเสพติด กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังคดียาเสพติด เรือนจำกลางขอนแก่น ที่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับต่ำ จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 12 คน และกลุ่มควบคุม 12 คน โดยกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษา สัปดาห์ละ 1 ครั้ง จำนวนทั้งสิ้น 9 สัปดาห์ ครั้งละ 90-120 นาที สำหรับกลุ่มควบคุมได้รับการดูแลตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ จำนวน 74 ข้อ มีความเชื่อมั่น เท่ากับ .86 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25-0.73 และโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมร่วมกับกระบวนการกลุ่ม ในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องขังคดียาเสพติด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ Paired Simple T-test และ Independent Simple T-test ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มหลังการทดลองมีระดับความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีระดับความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์ ผู้ต้องขัง การปรึกษากลุ่ม

Abstract

The objective of this research was to study the effective of Group counseling based on rational emotive behavior theory with group dynamic to develop emotional quotient of substance use inmates. The sample were 24 substance use inmates in KhonKaen central prison. Who had low level of emotional quotient. They were randomly into the experimental group and control group, 12 inmates each group. The experimental group participated in group counseling based on rational emotive behavior theory with group dynamic to develop emotional quotient, 1 session a week, 90-120 minutes each session, total of 9 sessions. The control group did not participate in Group counseling, but they attended regular prison. The

instrument using in this study were: The Emotional Quotient Assessment with reliability .86 and Discrimination 0.25-0.73 and The group counseling based on rational emotive behavior theory with group dynamic to develop emotional quotient of substance use inmates. Statistic using for data analysis was the Paired Simple T-test and Independent Simple T-test. The research finding found that the inmates participating in group counseling for developing the emotional quotient, obtained significantly higher score of emotional quotient than the pretest at .05 level. In addition, they had significant higher score than those who did not participate in group counseling at .05 level.

Keywords: Emotional Quotient, Inmates, Group Counseling

1. บทนำ

การถูกจองจำภายในเรือนจำเป็นกระบวนการที่นำมาใช้รักษาความสงบเรียบร้อยภายในสังคม โดยหวังให้ผู้กระทำผิดกลับตัวเป็นคนดีอีกครั้งหลังได้รับการปล่อยตัว ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่าในปัจจุบันเรือนจำทั่วประเทศกำลังประสบปัญหาความเป็นอยู่ที่แออัด เนื่องจากมีจำนวนประชากรของผู้ต้องขังเกินขีดความสามารถที่เรือนจำจะรับได้ จากการรายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2564 พบว่า มีผู้ต้องขังที่อยู่ภายในเรือนจำทั่วประเทศทั้งสิ้น 319,667 ราย แบ่งออกเป็นผู้ต้องขังชาย 279,899 ราย และผู้ต้องขังหญิง 39,768 ราย (กรมราชทัณฑ์, 2564) ขณะที่ความสามารถในการรองรับผู้ต้องขังมีเพียงประมาณ 190,000 ราย เท่านั้น ทำให้สภาพความเป็นอยู่ภายในเรือนจำแออัด จึงเกิดเป็นวิกฤตที่เรียกว่า “นักโทษล้นคุก” ส่งผลให้กรมราชทัณฑ์มีนโยบายในการแก้ไขปัญหา ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงการใช้กฎหมายอาญาให้มีความเหมาะสม การใช้มาตรการทางเลือกแทนการจำคุก การใช้กักขังอิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมตัวแทนการจำคุก เพื่อลดปริมาณผู้ต้องขังภายในเรือนจำให้น้อยลงได้มากที่สุด (ศรีนยา สิม่า, 2559)

สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยเลิกละยาเสพติด (2563) ได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่คนหันมาใช้ยาเสพติด ประกอบด้วย 4 ปัจจัยหลัก คือ ด้านตัวบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ในส่วนของปัจจัยด้านตัวบุคคลเป็นปัจจัยที่มีผลอย่างมากในกระบวนการตัดสินใจใช้สารเสพติด ในการเสพติดครั้งแรกเกิดขึ้นจากความอยากรู้อยากลอง และความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผลกระทบจากสารเสพติดแต่ละชนิด ประกอบกับความประมาท วิธีการแก้ไขปัญหของตัวบุคคล และเมื่อร่างกายเกิดการปรับตัวกับสารเสพติดจะส่งผลให้เกิดภาวะดื้อยา ทำให้ต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเกิดเป็นกิจวัตรของร่างกายที่จะต้องพึ่งสารเสพติดเป็นประจำ นอกจากนี้การต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนยังมีส่วนทำให้บุคคลเลือกเสพยาเสพติดได้อีกด้วย สำหรับปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งถือเป็นสถาบันที่มีความสำคัญที่สุดในสังคม บุคคลจะสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวและเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมไปโดยอัตโนมัติ อีกทั้งการมีปัญหภายในครอบครัว ความสัมพันธ์ที่ไม่อบอุ่น ห่างเหิน จะเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้บุคคลพึ่งสารเสพติดอีกด้วย ปัจจัยด้านที่ 3 คือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ที่อยู่อาศัยที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด บุคคลสามารถเข้าถึงสารเสพติดได้ง่าย ประกอบกับความไม่เข้มแข็งภายในตัวบุคคล จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเสพยาเสพติดได้ และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การเงิน และการงาน เป็นสาเหตุให้คนเกิดความเครียดและหาทางออกโดยการพึ่งพาสารเสพติด ซึ่งแนวทางในการบำบัดผู้ติดยาเสพติดประกอบด้วย การทำกลุ่มบำบัด การให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อป้องกันการกลับไปเสพซ้ำ การมีส่วนร่วมของครอบครัว เป็นต้น

ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถในการรู้จักเข้าใจและควบคุมอารมณ์ของตนเองได้สอดคล้องกับวัย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข (กรมสุขภาพจิต, 2543) ทั้งนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ประกอบไปด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา (ประภาศ ปานเจียง, 2556) ในปัจจุบันทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาได้เสนอแนวทางการ

พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ไว้มากมาย โดยเน้นศึกษาพฤติกรรม การแสดงออกทางอารมณ์ของบุคคล จากการศึกษาของ Yimkhlib (2006) ได้ใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมต่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ โดยใช้การฝึกกิจกรรม ทำให้เกิดการเข้าใจอารมณ์ของตนเอง พัฒนาการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และมีการใช้กลุ่มให้คำปรึกษาโดยใช้ทฤษฎีการพิจารณาเหตุผล (Rational Emotive behavior Therapy: REBT) (นวลลักษณ์ บุระกิติ, 2549) เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาปรับความคิดส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์และพฤติกรรม โดยส่วนมากโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์จะเน้นการลงมือปฏิบัติ การทำกิจกรรม การมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม ระยะเวลาในการทำอยู่ระหว่าง 40-50 นาที ใช้เวลาในการเข้าโปรแกรม 2-9 สัปดาห์ โดยจากการศึกษาที่ผ่านมามีระยะติดตามผลของโปรแกรมไม่มากนัก (ทรงศิริ เหล่าทรัพย์เจริญ, 2556) และมีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่ค่อนข้างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นโปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กนักเรียน นักศึกษาพยาบาล พนักงานบริษัท รวมไปถึงการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารในองค์กรต่างๆ แต่ยังไม่พบการศึกษาการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มของผู้ต้องขังที่แน่ชัดมีเพียงการศึกษาในลักษณะปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์เท่านั้น

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านจิตวิทยาจะใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ การเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การได้รับการยอมรับจากกลุ่ม เห็นความสำคัญเห็นคุณค่าของตนเอง ผ่านการทำกิจกรรมภายในกลุ่ม เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล และเรียนรู้การทำตามกฎระเบียบภายในกลุ่ม สามารถทำให้สมาชิกเกิดการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในด้านการรับรู้ตนเอง การแสดงออก มนุษยสัมพันธ์ ในส่วนของการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม จะเป็นการให้คำปรึกษา ที่เน้นในเรื่องการปรับความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล ทำให้สมาชิกมีความเชื่อและทัศนคติที่สมเหตุสมผลมากขึ้น นำไปสู่การมีภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสมและมีพฤติกรรมเชิงบวกตามมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ให้กับผู้ต้องขัง จึงได้สร้างโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมร่วมกับกระบวนการกลุ่ม ในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องขังคดีอาชญากรรม เพื่อเป็นการแก้ไข พัฒนา พื้นฟู และเพิ่มระดับความฉลาดทางอารมณ์ในผู้ต้องขังที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำและเป็นเหตุให้ถูกจองจำภายในเรือนจำ เพื่อให้สามารถรับรู้ตัวตน มีทักษะในการแสดงออก สามารถปรับตัวได้เหมาะสม มีวุฒิภาวะ มีวิธีการแก้ไขปัญหาก็ดี มีกระบวนในการป้องกันตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ภายใต้กฎระเบียบทางสังคม โดยไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมร่วมกับกระบวนการกลุ่ม ในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องขังคดีอาชญากรรม

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมก่อน หลัง และระยะติดตามผลหลังได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมร่วมกับกระบวนการกลุ่ม

2.3 เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมร่วมกับกระบวนการกลุ่มและกลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ

3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะผู้ต้องขังเด็ดขาดในเรือนจำกลางขอนแก่น โดยมีประชากร เป็นผู้ต้องขังเรือนจำกลางขอนแก่น เพศชาย คดีอาชญากรรม ที่จำคุกครั้งแรก และมีประวัติการเสพยา จำนวน 1,700 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ต้องขังชาย คดีอาชญากรรม ที่จำคุกครั้งแรก และมีประวัติการเสพยา จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 12 คน และกลุ่ม

ควบคุม 12 คน โดยศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์และผลของการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมร่วมกับกระบวนการกลุ่ม

4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์

ความฉลาดทางอารมณ์หรือ EQ (Emotional Quotient หรือ Emotional Intelligence) ในภาษาไทย สามารถแปลความหมายได้อีกหลายชื่อ เช่น การบริหารอารมณ์ สติอารมณ์ อัจฉริยะทางอารมณ์ เซาว์อารมณ์ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ปรีชาเชิงอารมณ์ วุฒิภาวะทางอารมณ์ ปัญญาทางอารมณ์ ซึ่งทั้งหมดนี้มาจากคำภาษาอังกฤษที่มีความหมายเดียวกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะใช้คำว่า ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของความฉลาดทางอารมณ์ ได้มีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ไว้หลายแบบ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมไว้ ดังนี้

Bar On (Multi-Health systems, 2011 cited in Stein, Book, and Kanoy, 2013) ได้ให้ความหมายความฉลาดทางอารมณ์ว่า เป็นชุดของทักษะทางด้านอารมณ์และสังคมที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการแสดงออกของตนเอง การพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์ทางสังคมการจัดการกับปัญหาและใช้ความรู้ทางอารมณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กุนนที พุ่มสงวน (2557) ได้ให้ความหมายความฉลาดทางอารมณ์ว่า เป็นความสามารถของบุคคลในการตระหนักรู้ และเข้าใจอารมณ์หรือความรู้สึกของตนเอง และสามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเอง สามารถใช้อารมณ์ให้เกิดประโยชน์ได้ และเป็นความสามารถในการตระหนักรู้เข้าใจถึงความรู้สึกของผู้อื่น และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

จุฑามาศ รัตน (2559) ให้ความหมายความฉลาดทางอารมณ์ว่า ความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์ และมีความสุข การรู้จักความฉลาดทางอารมณ์ของตนเอง เพื่อการพัฒนา และการใช้ศักยภาพตนเองในการดำเนินชีวิตครอบคลุมการทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ

จากการศึกษาความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ จึงสรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึงความสามารถในการตระหนักรู้ และเข้าใจในอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รวมไปถึงความสามารถในการบริหารจัดการและควบคุมแรงกระตุ้นภายในตนให้สามารถแสดงออกมาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยมีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นได้

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม

กระบวนการกลุ่ม มาจากภาษาอังกฤษว่า Group Dynamics คำว่า Group หมายถึงบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปทำงานร่วมกันเพื่อจุดประสงค์อันเดียวกัน คำว่า Dynamics หมายถึง การเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง ไม่อยู่นิ่ง เมื่อรวมกันเป็น Group Dynamics จึงหมายถึงความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ ภายในกลุ่มซึ่งกำหนดเรียกเป็นคำไทยว่า "กลุ่มสัมพันธ์" ในทางจิตวิทยาสังคม ถือว่ากลุ่มไม่ใช่เป็นคนมารวมกันเท่านั้น แต่มีความหมายลึกซึ้งกว้างขวางกว่านั้น จึงขอนำเอาทัศนเกี่ยวกับคำว่า "กระบวนการกลุ่ม" ของนักจิตวิทยาสังคมมาเสนอไว้เป็นแนวทาง ดังนี้

Shaw (1981) กล่าวว่ากระบวนการกลุ่มเป็นกลุ่มที่สมาชิกมีการเคลื่อนไหวหรือไม่หยุดนิ่ง โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการอาศัยซึ่งกันและกันของสมาชิกภายในกลุ่ม และดูเหมือนว่าการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันนี้เป็นสิ่งสำคัญที่สุดเพราะว่ากลุ่มสัมพันธ์เป็นกลุ่มที่มีสมาชิกแต่ละคนมีการเปลี่ยนแปลงมีการปรับตัวปรับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและอยู่ในลักษณะที่ต่อเนื่องกัน

รัชณี ศิลป์ศรี (2542) ให้ความหมายของคำว่ากระบวนการกลุ่ม เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดแรงผลักดันที่เกิตจากบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมตัวกัน โดยมีความสัมพันธ์ มีการสื่อสาร และมีการปรับตัวเข้าหากันซึ่งก่อให้เกิดพลังขึ้น

ในกลุ่ม ขนาดของกลุ่มที่จะเกิดมากหรือน้อยต่างกันออกไปตามสภาพการณ์ของแต่ละกลุ่ม โดยผู้เรียนต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์ที่ผู้สอนจัดขึ้นจากการเรียนการสอน

สมบัติ กาญจนกิจ (2544) กล่าวว่า กลุ่มสัมพันธ์ คือ พลังกลุ่มเป็นการจัดกิจกรรมให้บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีกิจกรรมสัมพันธ์กันมีการสื่อสารปรับตัวเข้าหากันก่อให้เกิดพลังขึ้นภายในกลุ่มโดยวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยในการตัดสินใจร่วมกันเพื่อพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ กิจกรรมนั้นหนทางการกลุ่มสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การประสานงาน ร่วมมือกัน ของกลุ่มและยังส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้พฤติกรรม ของกลุ่ม

จากความหมายของกระบวนการกลุ่มข้างต้น สามารถสรุปความได้ว่า กระบวนการกลุ่ม หมายถึง กระบวนการกลุ่ม หรือกลุ่มสัมพันธ์ มีความหมายที่ใกล้เคียงกัน และเกี่ยวข้องกันเป็นการรวมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีการเคลื่อนไหว การสื่อสาร มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการเรียนรู้และปรับตัวอย่างต่อเนื่อง ผ่านการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยการรวมตัวกันจะทำให้เกิดพลังภายในกลุ่ม หากภายในกลุ่มมีความสัมพันธ์ที่ดี จะส่งผลให้สมาชิกมีการเรียนรู้เกิดพฤติกรรมที่เอื้ออำนวยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย

แนวคิดเกี่ยวกับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม

ธีรดา สุวันฉวีศรี (2555) กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับ REBT ไว้ว่า มีความเชื่อว่าบุคคลเมื่อต้องเผชิญกับสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้เกิดความเครียด แล้วทุกข์ทรมานเพราะบุคคลนั้นมีความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผล และมีเจตคติในทางร้ายต่อตนเอง มีการตอบสนองต่อความเครียดในลักษณะที่มากหรือน้อยเกินพอดี หลักสำคัญของ REBT คือ เชื่อว่าคนที่ทุกข์หรือมีปัญหาทางอารมณ์เพราะระบบความเชื่อที่ไม่ถูกต้องและตกเป็นเหยื่อของความเชื่อที่ไร้เหตุผล ซึ่งความเชื่อที่ไร้เหตุผลมีลักษณะต่อไปนี้ คือ ไม่ยืดหยุ่น เกรงตรง ไม่สอดคล้องกับความจริง ไม่สอดคล้องกับหลักการของเหตุผลและขวางกันไม่ให้บุคคลไปสู่เป้าหมาย บุคคลที่มีความเชื่อที่ไร้เหตุผล กระบวนการคิดของบุคคลเหล่านั้นจะถูกติดกับสิ่งๆ ที่ต้องทำ หรือ ควรทำ สิ่งที่ต้องทำ หรือสิ่งที่คาดหวังตามแนวคิดนี้ได้แก่

1) เรียกร้องคาดหวังในตนเอง กล่าวคือ มีความคิดความเชื่อว่า “ฉันต้องทำให้ดีและเป็นที่ยอมรับ มิฉะนั้นฉันจะกลายเป็นคนไร้ค่า” การเรียกร้องหรือคาดหวังเช่นนี้จะทำให้ วิตกกังวล เศร้า และขาดความสามารถในการแสดงออก

2) เรียกร้องและคาดหวังจากคนอื่น โดยคิดว่า “คุณต้องปฏิบัติกับฉันอย่างมีเหตุผล ให้เกียรติและรักใคร่ มิฉะนั้นคุณคือคนไม่ดี” ความคาดหวังเช่นนี้จะนำมาซึ่งความรู้สึกขุ่นเคืองใจไม่เป็นมิตร และก้าวร้าว

3) เรียกร้องหรือคาดหวังต่อสถานการณ์ เช่น “ชีวิตต้องได้รับความเป็นธรรม ไม่ยุ่งยาก มิฉะนั้นก็จะเป็นเรื่องที่น่ากลัว” ความคิดแบบนี้สัมพันธ์กับความสิ้นหวัง การผลัดวันประกันพรุ่ง และการใช้สารเสพติด

ดวงฉวี จงรักษ์ (2561) กล่าวว่า ทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม (REBT) มีความเชื่อ ว่าความคิดคือสาเหตุของความรู้สึก ดังนั้นในกลุ่มผู้นำกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกเปลี่ยนความรู้สึกโดยทบทวนความคิดที่ตนบอกกับตนเอง ผู้นำกลุ่ม REBT จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มรับรู้ ว่า ตนสามารถควบคุมชีวิตได้ดีขึ้น โดยสร้างการตระหนักรู้ว่าความรู้สึกทั้งหลายที่รบกวนจิตใจล้วนเกิดจากความคิดที่เกิดขึ้นไม่ใช่เหตุการณ์ภายนอกหรือคนอื่น

จากทฤษฎีข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม คือ กระบวนการที่บุคคลซึ่งมีปัญหาคล้ายคลึงกันมากกว่า 2 คนขึ้นไป มารวมกัน โดยเน้นให้สมาชิกมีความคิดในเชิงสมเหตุสมผลมากขึ้น โดยใช้วิธีการตั้งคำถาม สะท้อนความคิดความรู้สึก เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดนำมาซึ่งการมีความรู้สึกเชิงบวกและมีพฤติกรรมที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง (Experimental group) และกลุ่มควบคุม (Control group) ทำการทดสอบก่อน - หลังการทดลอง และระยะติดตามผลหลังการทดลอง 4 สัปดาห์ โดยกลุ่มทดลองได้รับการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมร่วมกับกระบวนการกลุ่ม จำนวน 9 ครั้ง ครั้งละ 90-120 นาที ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การสร้างสัมพันธภาพ 2) การรับรู้ตนเอง 3) การแสดงออก 4) มนุษย์สัมพันธ์ 5) การตัดสินใจ 6) การตัดสินใจ 7) การจัดการกับความเครียด 8) การจัดการกับความเครียด 2 และ 9) ยุติโปรแกรม และกลุ่มควบคุมได้รับการดูแลตามปกติ

6. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ต้องขังชาย คดียาเสพติด ในเรือนจำกลางขอนแก่น โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลจากแบบรายงานสถิติผู้ต้องขังโดยแบ่งตามคดีจากงานทะเบียนผู้ต้องขัง เรือนจำกลางขอนแก่น ได้ประชากรผู้ต้องขังเพศชาย คดียาเสพติด จำนวน 1,700 คน นำมาคัดเลือกโดยมีเกณฑ์คัดเข้า (Inclusion Criteria) และคัดออก (Exclusion Criteria) ดังนี้

- เกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion Criteria)

1. จำคุกครั้งแรก
2. สามารถอ่านออก เขียนได้
3. มีประวัติการใช้สารเสพติด
4. สามารถเข้าร่วมโปรแกรมได้ครบตามจำนวน

- เกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria)

1. มีโรคติดต่อร้ายแรง ที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น HIV วัณโรค ไวรัสตับอักเสบ โควิด-19
2. เป็นผู้วิกลจริต

หลังจากนำประชากรทั้งหมดเข้าเกณฑ์คัดเข้า (Inclusion Criteria) และเกณฑ์คัดออก (Exclusion Criteria) จะได้ผู้ต้องขังที่เข้าเกณฑ์ทั้งหมดจำนวน 1,572 คน จากนั้นนำมาเข้าสู่ตรรกะของทาร์โรว์ ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรจำนวน 319 คน จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random) โดยแบ่งตามเรือนนอน 6 เรือนนอน มีขั้นตอนในการสุ่ม ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) แบ่งสัดส่วนของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ตามเรือนนอน 6 เรือนนอน ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสุ่มตัวอย่างสัดส่วนตามเรือนนอน

เรือนนอน	จำนวนผู้ต้องขังยาเสพติด	สัดส่วน (%)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n)
เรือนนอน 1	125	7.96%	26
เรือนนอน 2	222	14.12%	45
เรือนนอน 3	312	19.84%	64
เรือนนอน 4	197	12.53%	40
เรือนนอน 5	347	22.08%	70
เรือนนอน 6	369	23.47%	74
รวม	1,572	100	319

ขั้นที่ 2 เมื่อได้จำนวนของกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังคดียาเสพติดตามเรือนนอนทั้ง 6 เรือนนอนแล้ว นำมาทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากรายชื่อตามสัดส่วนของแต่ละเรือนนอน จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 319 คน

ขั้นที่ 3 เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 319 คน จากนั้นนำกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมาทำแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และสรุปผล ทำการเลือกผู้ต้องขังที่มีคะแนนของความฉลาดทางอารมณ์ต่ำที่สุด 24 อันดับ จำนวน 24 คน

ขั้นที่ 4 ทำการแบ่งผู้ต้องขังที่มีคะแนนของแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ต่ำสุด 24 อันดับ นำมาแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 12 คน และกลุ่มทดลอง 12 คน ด้วยวิธีการจับกลุ่ม (Matched group) เพื่อให้ทั้งสองกลุ่มมีลักษณะใกล้เคียงกันมากที่สุด

7. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมร่วมกับกระบวนการกลุ่ม ได้แก่ การรับรู้ตนเอง การแสดงออก มนุษย์สัมพันธ์ และการจัดการกับความเครียด

ตัวแปรตาม คือ ระดับของความฉลาดทางอารมณ์

8. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

8.1 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับผู้ต้องขังไทย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

8.1.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ภูมิลำเนา กำหนดโทษ และระยะเวลาที่อยู่ภายในเรือนจำ

8.1.2 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (1) ไม่จริง (2) จริงเล็กน้อย (3) จริงปานกลาง (4) จริงมาก (5) จริงมากที่สุด แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ตามองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของบาร์-ออน ฉบับปรับปรุงใหม่ (Multi-Health systems, 2011) ได้แก่ ด้านการรับรู้ตนเอง ด้านการแสดงออก ด้านมนุษย์สัมพันธ์ ด้านการตัดสินใจ และด้านการจัดการกับความเครียด และผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Ratio: CVR) และความถูกต้องของภาษา โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และนำมาทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มผู้ต้องขังที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน มีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.86 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25 - 0.73 มีจำนวนทั้งหมด 74 ข้อ เป็นข้อคำถามเชิงบวก จำนวน 66 ข้อ และข้อคำถามเชิงลบ จำนวน 8 ข้อ รวมทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการรับรู้ตนเอง ประกอบด้วยข้อคำถามมา 19 ข้อ ด้านการแสดงออก จำนวน 16 ด้านมนุษย์สัมพันธ์ จำนวน 15 ข้อ ด้านการตัดสินใจ จำนวน 12 ข้อ ด้านการจัดการกับความเครียด จำนวน 12 ข้อ

8.2 โปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมร่วมกับกระบวนการกลุ่ม เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องขังคดียาเสพติด จำนวน 9 ครั้ง ครั้งละ 90-120 นาที สัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวมระยะ 9 สัปดาห์ มีการตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ภายในโปรแกรมจะมีองค์ประกอบ ดังนี้

ครั้งที่ 1 การสร้างสัมพันธภาพ (กระบวนการกลุ่ม)

ครั้งที่ 2 การรับรู้ตนเอง (REBT+กระบวนการกลุ่ม)

ครั้งที่ 3 การแสดงออก (REBT+กระบวนการกลุ่ม)

ครั้งที่ 4 มนุษย์สัมพันธ์ (REBT+กระบวนการกลุ่ม)

- ครั้งที่ 5 การตัดสินใจ 1 (REBT+กระบวนการกลุ่ม)
 ครั้งที่ 6 การตัดสินใจ 2 (REBT+กระบวนการกลุ่ม)
 ครั้งที่ 7 การจัดการกับความเครียด 1 (REBT)
 ครั้งที่ 8 การจัดการกับความเครียด 2 (REBT+กระบวนการกลุ่ม)
 ครั้งที่ 9 ยุติโปรแกรม

9. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Statistic 26 โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

9.1 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในส่วนของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

9.2 เปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มทดลองในระยะก่อนทดลองและหลังทดลองและเปรียบเทียบในระยะหลังทดลองและระยะติดตามผลการทดลองด้วยสถิติ Paired Sample T-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

9.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองและเปรียบเทียบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะติดตามผลการทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบ Independent sample T-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

10. ผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มทดลองในระยะก่อนทดลองและหลังทดลอง ด้วยสถิติ Paired Sample t-test

กลุ่มทดลอง	n	Mean	S.D.	Paired t-test	
				t	Sig. (2-tailed)
ก่อนการทดลอง	12	3.02	.22	9.17*	.00
หลังการทดลอง	12	3.96	.37		

*p<.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ก่อนการทดลองผู้ต้องขังมีคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ เท่ากับ 3.02 และหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ เท่ากับ 3.96 มีค่า Sig เท่ากับ .00 แสดงให้เห็นว่าหลังเข้าโปรแกรมการปรึกษากลุ่มทำให้ผู้ต้องขังมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าก่อนเข้าโปรแกรมการปรึกษากลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มทดลองในระยะหลังทดลองและระยะติดตามผลการทดลอง ด้วยสถิติ Paired Sample t-test

กลุ่มทดลอง	จำนวน	Mean	S.D.	Paired t-test	
				t	Sig. (2-tailed)
หลังการทดลอง	12	3.96	.37	3.56*	.74
ติดตามผลการทดลอง	12	3.95	.36		

*p<.05

จากตารางที่ 3 พบว่า หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ เท่ากับ 3.96 และระยะติดตามผล หลังการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ เท่ากับ 3.95 มีค่า Sig เท่ากับ .74 แสดงให้เห็นว่าหลังจบโปรแกรม การปรึกษากลุ่มและระยะติดตามผลหลังจบโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม ผู้ต้องขังมีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องขังคดียาเสพติดของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ในระยะหลังการทดลอง ด้วยสถิติ Independent Simple t-test

	กลุ่ม	จำนวน	t-test for Equality of Means			
			Mean	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
คะแนนความฉลาดทาง อารมณ์หลังการทดลอง	กลุ่มควบคุม	12	3.22	.135	-	.000
	กลุ่มทดลอง	12	3.97	.374	6.578*	

*p<.05

จากตารางที่ 4 หลังสิ้นสุดโปรแกรมการปรึกษากลุ่มและเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มควบคุมเท่ากับ 3.22 คะแนน กลุ่มทดลอง เท่ากับ 3.97 มีค่า Sig เท่ากับ .00 แสดงให้เห็นว่าหลังเข้าโปรแกรมการปรึกษากลุ่มทำให้ผู้ต้องขังกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องขังคดียาเสพติดของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ในระยะติดตามผลการทดลอง ด้วยสถิติ Independent Simple t-test

	กลุ่ม	จำนวน	t-test for Equality of Means			
			Mean	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
คะแนนความฉลาดทาง อารมณ์ระยะติดตามผล	กลุ่มควบคุม	12	3.22	.118	-6.531*	.000
	กลุ่มทดลอง	12	3.95	.364		

*p<.05

จากตารางที่ 5 ในระยะติดตามผลหลังสิ้นสุดโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มควบคุมเท่ากับ 3.22 คะแนน กลุ่มทดลอง เท่ากับ 3.95 มีค่า

Sig เท่ากับ .00 ซึ่งน้อยกว่า .05 แสดงให้เห็นว่าในระยะติดตามผลหลังเข้าโปรแกรมการปรึกษากลุ่มทำให้ผู้ต้องชังกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

11. สรุปผลการวิจัย

11.1 จากการพัฒนาโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมร่วมกับกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องชังคดียาเสพติดผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม (Rational Motive behavioral Therapy: REBT) มาผสมผสานกับกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องชังคดียาเสพติด จำนวน 9 ครั้ง โดยตรวจสอบความเหมาะสมของโปรแกรมผ่านผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 ท่าน ประเมินคุณสมบัติ 6 ด้าน คือ ด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ด้านกระบวนการและขั้นตอน ด้านกิจกรรมที่เหมาะสม ด้านสื่อที่ใช้ ด้านระยะเวลาที่ใช้ และด้านการประเมินผล พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมร่วมกับกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องชังคดียาเสพติดมีค่าเฉลี่ยรวมของความเหมาะสมเท่ากับ 4.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.6 มีระดับความเหมาะสมของโปรแกรมอยู่ในระดับมาก

11.2 จากการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ตามทฤษฎีของ Bar-On ฉบับปรับปรุงใหม่ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ต้องชังเพศชาย คดียาเสพติดส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-29 ปี ระดับการศึกษาจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สถานภาพโสด ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดขอนแก่น มีกำหนดโทษอยู่ระหว่าง 20 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อยู่ภายในเรือนจำระหว่าง 6-10 ปี เมื่อนำคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างมาแปรผลและเทียบโดยอิงเกณฑ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีคะแนนอยู่ระหว่าง 2.62-3.40 และเมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านการจัดการกับความเครียด สูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์เท่ากับ 3.40 คะแนน รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ตนเอง เท่ากับ 3.39 คะแนน ด้านการตัดสินใจ เท่ากับ 3.03 คะแนน ด้านการแสดงออก เท่ากับ 2.94 คะแนน และด้านมนุษยสัมพันธ์ เท่ากับ 2.92 คะแนน ตามลำดับ

11.3 จากการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องชังคดียาเสพติดก่อน หลังและระยะติดตามผลหลังการทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลอง (3.96 คะแนน) สูงกว่าก่อนทดลอง (3.01 คะแนน) และระยะติดตามผลการทดลอง (3.95 คะแนน) สำหรับคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มควบคุมในระยะหลังทดลอง (3.22 คะแนน) เท่ากับระยะติดตามผล (3.22 คะแนน) และสูงกว่าระยะก่อนทดลอง (3.20 คะแนน)

11.4 จากการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องชังคดียาเสพติดระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมร่วมกับกระบวนการกลุ่มและกลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ พบว่า หลังสิ้นสุดโปรแกรมการปรึกษากลุ่มและเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มควบคุมเท่ากับ 3.22 คะแนน กลุ่มทดลอง เท่ากับ 3.97 มีค่า Sig เท่ากับ .00 ซึ่งน้อยกว่า .05 แสดงให้เห็นว่าหลังเข้าโปรแกรมการปรึกษากลุ่มทำให้ผู้ต้องชังกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

12. อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องผลของการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมร่วมกับกระบวนการกลุ่มในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องชังคดียาเสพติด พบว่าโปรแกรมการปรึกษากลุ่มสามารถพัฒนาความฉลาดทาง

อารมณ์ของผู้ต้องขังคดียาเสพติดได้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาโปรแกรมโดยยึดหลักตามทฤษฎี และกระบวนการให้การปรึกษากลุ่ม มีการตรวจสอบโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ ส่งผลให้โปรแกรมมีมาตรฐาน โดยโปรแกรมดังกล่าว เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้สมาชิกภายในกลุ่มได้เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เกิดความไว้วางใจและการได้รับการยอมรับ ตลอดจนการเพิ่มทักษะในการแสดงออกของอารมณ์ความรู้สึกตนเอง ทั้งนี้ในโปรแกรมการปรึกษากลุ่มยังทำให้สมาชิกได้เข้าใจและมีการเรียนรู้ความคิดของตนเอง สามารถวิเคราะห์ความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล ที่ส่งผลให้เกิดอารมณ์และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อันเป็นส่วนที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเสพยาเสพติด สอดคล้องกับการศึกษาของทิพสุคนธ์ มูลจันทิ (2562) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม (Rational Emotional Behavior Therapy Counseling) และโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดกาย จิต สังคมบำบัด ในผู้ป่วยเฮโรอีนโรงพยาบาลธัญรัชปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ทั้งสองโปรแกรมทำให้ผู้ป่วยติดเฮโรอีนลดความอยากกลับไปใช้เฮโรอีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามผู้ป่วยเฮโรอีนที่เข้ารับโปรแกรมให้การปรึกษาตามทฤษฎีการพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม มีความอยากกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดกาย จิต สังคมบำบัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถสรุปได้ว่าการรักษาแบบกลุ่ม REBT-Counseling ช่วยทำให้ผู้ป่วยติดเฮโรอีนมีความอยากกลับไปใช้เฮโรอีนได้น้อยลงกว่าก่อนเข้ารับการรักษาและน้อยกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ

ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการศึกษาความสัมพันธ์ของผู้ต้องขังที่ใช้สารเสพติดกับระดับความฉลาดทางอารมณ์ โดยพบว่าผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำที่ไม่เคยใช้ยาเสพติดจะมีระดับบุคลิกภาพทางอารมณ์สูงกว่าผู้ต้องขังที่เคยใช้ยาเสพติด กล่าวคือ ผู้ต้องขังที่ใช้สารเสพติดจะมีระดับบุคลิกภาพทางอารมณ์ต่ำกว่าผู้ต้องขังที่ไม่ใช้สารเสพติด (พัทธา เจริญสิทธิ์, 2561) ในขณะเดียวกันแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ โดยการศึกษาของ Yimkhlib (2006) และนวลลักษณ์ บุรณะกิติ (2549) ที่ได้ใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการกลุ่ม และการทำกลุ่มให้การปรึกษาโดยใช้ทฤษฎีการพิจารณาเหตุผล (Rational Emotive behavior Therapy: REBT) มาพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาปรับความคิดส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์และพฤติกรรม โดยทฤษฎีการพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม (REBT) มีความเชื่อว่าความคิด คือสาเหตุของความรู้สึก ดังนั้นจะช่วยให้สมาชิกเปลี่ยนความรู้สึกโดยทบทวนความคิดที่ตนบอกกับตนเอง จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มรับรู้ว่าคุณสามารถควบคุมชีวิตได้ดีขึ้น โดยสร้างการตระหนักรู้ว่าความรู้สึกทั้งหลายที่รบกวนจิตใจล้วนเกิดจากความคิดที่เกิดขึ้นไม่ใช่เหตุการณ์ภายนอกหรือคนอื่น (ดวงมณี จงรักษ์, 2561) ซึ่งจะเห็นว่าหลักการและทฤษฎี Rational Emotive behavior Therapy: REBT จะส่งผลต่ออารมณ์ เป็นเหตุทำให้โปรแกรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นสามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องขังคดียาเสพติดได้

13. ข้อเสนอแนะ

13.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

13.1.1 ผู้ที่จะนำโปรแกรมการปรึกษากลุ่มไปใช้ควรมีความเข้าใจในหลักการ เทคนิค วิธีการของทฤษฎีการพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมอย่างถ่องแท้ เพื่อให้สมาชิกสามารถวิเคราะห์ความเชื่อของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

13.1.2 ควรมีความสามารถในการสื่อสาร และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับสมาชิก

13.1.3 โปรแกรมการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมเหมาะสมสำหรับผู้ที่มีระดับเขาว้นปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปกติหรือสูงกว่าเกณฑ์ปกติ

13.1.4 โปรแกรมเหมาะกับการทำในสมาชิกกลุ่มขนาดเล็ก เพื่อให้ผู้นำกลุ่ม สามารถบริหารจัดการการทำกิจกรรมกับสมาชิกได้อย่างทั่วถึง

13.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

13.2.1 ควรมีการศึกษาในกลุ่มของผู้ต้องขังหญิงประกอบด้วย เพื่อศึกษาปัจจัยทางเพศ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องขังคดียาเสพติด

13.2.2 ควรมีการศึกษาในระยะยาวหลังกลุ่มตัวอย่างพ้นโทษ โดยการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ซ้ำของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโปรแกรม ในระยะ 3 เดือน 6 เดือน เป็นต้น

14. เอกสารอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์. (2564). รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2564, จาก http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_index.php.
- กรมสุขภาพจิต. (2543). **อิคิว : ความฉลาดทางอารมณ์**. นนทบุรี: สำนักงานพัฒนาสุขภาพจิต.
- กุนนที พุ่มสงวน. (2557). พยาบาลกับความฉลาดทางอารมณ์. **วารสารพยาบาลทหารบก**, 15(3), 18-23.
- จุฑามาศ รัตนา. (2559). ความฉลาดทางอารมณ์. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2564, จาก http://www.rno.moph.go.th/bangkeawnai/attach/knowledge_1521906550_eq.pdf.
- ดวงมณี จงรักษ์. (2561). การใช้ 4 ทฤษฎีการปรึกษาในการปรึกษากลุ่ม Use of 4 Counseling Theories in Group Counseling. **วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**, 29(1), 188-200.
- ทรงศิริ เหล่าทรัพย์เจริญ. (2556). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในวัยรุ่น. **วารสารรามธิบดีพยาบาลสาร**, 19(1): 31-47
- ทิพสุคนธ์ มูลจันทิ. (2562). ผลของโปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดการพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม (Rational Emotional Behavior Therapy Counseling) ต่อการควบคุมความอยากใช้ยาเสพติดซ้ำของผู้ป่วยเอดส์ในโรงพยาบาลธัญรักษ์ปัตตานี. **วารสารกรมการแพทย์**, 44(5), 145-149.
- จิรดา สุวรรณะศรี. (2555). **Rational Emotive Behavior Therapy (REBT)**. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2564, จาก <https://www.bloggang.com/m/viewdiary.php?id=dcaregroup&month=09-2012&date=29&group=12&gblog=3>.
- นวลลักษณ์ บุรณะกิติ. (2549). ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎี REBT และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎี REBT ร่วมกับดนตรีบำบัดที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ประกาศ ปานเจียง. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์และรูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2564, จาก http://www.hu.ac.th/Conference/conference2014/proceedings/data/10_Education-P/10_Education-P-4.pdf.
- พัทรา เจริญสิทธิ์. (2561). วุฒิภาวะทางอารมณ์ของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร. **วารสารวิจัยরাไฟพรณ**, 12(2), 11-19.
- รัชณี ศิลปศร. (2542). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การฝึกอ่านออกเสียงร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพันท้ายนรสิงห์วิทยา จังหวัดสมุทรสาคร ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนกระบวนการกลุ่มและวิธีสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ศรันยา สีมา. (2559). **กำไลอิเล็กทรอนิกส์: อุปกรณ์ควบคุมผู้กระทำความผิด**. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2559/hi2559-006.pdf>.
- สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยเอดส์เสพติด. (2563). **4 ปัจจัยหลักที่ทำให้คนเสพยาเสพติด**. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2564, จาก <https://www.phufaresthome.com/2020/05/24/4-reasons-for-using-drugs/>.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2544). **นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Multi-Health Systems. (2011). **The Complete EQ-i 2.0 Assess. Predict. Perform. Experience**. Multi-Health Systems.
- Shaw, M.E. (1981). **Group Dynamic : The Psychology of Small Group Behavior**. New York: Mc Group - Hill Book Company.
- Yimkhib, S. (2006). **Effect of promoting self- esteem by participatory learning process on emotional intelligence among early adolescents in Nonthaburi Province**. Unpublished master's thesis, Master of Science (Public Health), Faculty of Graduate Studies, Mahidol University.

การพัฒนาระบบการเรียนการสอนวิชาออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของ
นักศึกษาสายสามัญ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้

Development of Massive Open Online Courses to Develop Information Literacy Skills for Students of
Southern Non-Formal and Informal Education

ไพโรจน์ คเชนทองสุวรรณ¹, ชัชวาล ชุมรักษา², จินตนา กลิ่นนันท³, นพเก้า ณ พัทลุง⁴

Pairote Kachantongsuwan¹, Chatchawan Chumruksa², Chintana Kasinant³, Noppakao Naphatthalung⁴

¹นิสิตหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

^{2,3}ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

⁴ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

¹Doctor of Education Program in Educational Technology and Communication Faculty of Education Thaksin University

^{2,3}Assistant Prof. Dr., Educational Technology and Communication Faculty of Education Thaksin University

⁴Assistant Prof. Dr., Faculty of Education Thaksin University

Corresponding author. Email: informationmbu@gmail.com

(Received: January 9, 2023; Revised: February 1, 2023; Accepted: March 10, 2023)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) 2) พัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) 3) หาประสิทธิภาพของระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ที่มีต่อระบบการเรียนการสอนวิชาออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) และ 5) ประเมินรับรองระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ 1) นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอใน 14 จังหวัดภาคใต้ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายภาคเรียนที่ 1/2563 จำนวน 398 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตามตารางสำเร็จรูปของ Yamane (1967) และครู หรือนักวิชาการ หรือศึกษานิเทศก์ผู้จัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ และดูแลระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักงาน กศน.จังหวัด 14 จังหวัดภาคใต้ จังหวัดละ 1 คน จำนวน 14 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านหลักสูตรและการสอน หรือด้านวิจัย และประเมินผล ด้านละ 3 คน 3) นักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหาดใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1/2563 จำนวน 1 กลุ่มเรียน จำนวน 30 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาทักษะการรู้สารสนเทศ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก 3) แบบสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 4) แบบประเมิน (ร่าง) ต้นแบบระบบการเรียนการสอนออนไลน์ 5) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 6) แบบประเมินผลงาน และ 7) แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจสำหรับผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้ ค่า t-test ค่าเฉลี่ย ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ และการเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหา และความต้องการ การเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ โดยภาพรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านรูปแบบการใช้งานและการเรียนรู้สารสนเทศผ่านการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) และด้านการใช้งานและการเรียนรู้สารสนเทศผ่านการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. การพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) พบว่า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วิเคราะห์บริบท มีดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนด้วยระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) 2) ยุทธศาสตร์การส่งเสริม และพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัยของ สำนักงาน กศน. 3) หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 4) สารสำคัญรายวิชาทักษะการรู้สารสนเทศ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 5) ความพร้อมของอุปกรณ์การเรียนการสอนระบบออนไลน์ และ 6) ความพร้อมของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดปัจจัยนำเข้า มีดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้วยระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) 2) กรอบทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ 3) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ 4) ผู้เรียน 5) ผู้สอน 6) ระบบการเรียนการสอนระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้ 1) ขั้นตอนเตรียมการ 2) ขั้นตอนจัดการเรียนการสอน 3) ขั้นตอนประเมิน องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ มีดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 2) ความพึงพอใจที่มีต่อระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ และองค์ประกอบที่ 5 ข้อมูลป้อนกลับ มีดังนี้ 1) เป้าหมายของการเรียนการสอน (Instructional Goals) 2) ผู้สอน (instructor) 3) ผู้เรียน (Learner) 4) กลยุทธ์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ (Media and Resources) และ 6) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้

3. ประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ พบว่า ประสิทธิภาพ E1/ E2 ภาพรวมเท่ากับ 82.50/ 84.16 เมื่อพิจารณาแต่ละหน่วย พบว่า หน่วยการเรียนรู้ที่ 1-5 มีค่าประสิทธิภาพ ดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เท่ากับ 81.42/91.67 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เท่ากับ 83.00/94.17 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เท่ากับ 82.21/90.08 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เท่ากับ 81.25/92.25 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เท่ากับ 82.83/95.00 จากการทดสอบประสิทธิภาพไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด

4. ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

5. ผลการประเมินและรับรองระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ระบบการเรียนการสอนวิชาออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC), ทักษะการรู้สารสนเทศ, การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้

Abstracts

The objectives of this research were: 1) to study basic information And the need for the development of an open online learning system for the masses (MOOC), 2) develop an open online learning system for the masses (MOOC), 3) to find out the efficiency of online teaching and learning system open for the masses (MOOC) , 4) to study the satisfaction of general, non-formal, and informal education students in the southern region toward the online teaching system and 5) assess and certify the online teaching and learning system for the masses (MOOC) to develop information literacy skills of general, non-formal, and informal education students in the southern region. The sample group were: 1) Students enrolled in general, non-formal, and informal studies in non-formal and informal education centers in 14 southern provinces 398 students at the high school level, semester 1/2020, randomly obtained according to the ready-made table of Yamane (1967) and teachers or academics the teaching manager's supervisors via an online system. And take care of the computer systems of the Provincial Non-Formal Education Offices in 14 southern provinces, 1 person per province, totaling 14 people. 2) Experts with expertise in technology and educational communication. Information technology and curriculum and teaching or research and evaluation, 3 students each. 3) students in general, non-formal and informal education at the Center for Non-formal and Informal Education, Hat Yai District. High school level, semester 1/2020, 1 group of 30 students. The research tools were: 1) questionnaires, 2) in-depth interviews, 3) expert focus groups, 4) assessment forms (drafts) of online teaching and learning system models, 5) learning achievement tests, and 6) evaluation forms. Work and 7) a satisfaction assessment questionnaire for learners. Statistics used in data analysis were as follows: t-test, mean, frequency, and percentage. Standard deviation Content validity, difficulty, classification power, and the confidence value of the test and descriptive writing.

The results showed that

1. Problems and needs Open online instruction for the masses (MOOC) to develop information literacy skills for general, non-formal, and informal students in the Southern region. Overall, each side is appropriate at a high level. When considering each aspect, it was found that the form of use and learning information through open online learning for the masses (MOOC) had the highest average, followed by the management of online learning for the masses (MOOC). And the use and learning of information through open online learning for the masses (MOOC), are the items with the lowest average.

2. The development of an online teaching and learning system for the masses (MOOC) found that there are 5 components as follows: Component 1: Contextual analysis as follows: (MOOC) 2) promotion strategy and development of digital technology for education for people of all ages at the Office of Non-Formal Education 3) Non-formal education curriculum, basic education level, B.E. 2551 4) The essence of information literacy skills high school level; 5) the availability of online teaching and learning equipment; and 6) the availability of the Internet network. The second component of determining the inputs was as follows: 1) Learning environment with online teaching and learning system for the masses (MOOC) 2) Framework for information literacy skills of non-formal and formal education students. Southern hospitality

3) Learning Objectives 4) Learners 5) Instructors 6) MOOC Instruction System The third component of the teaching and learning process is as follows: 1) Preparatory stage 2) Learning management stage Teaching 3) Assessment Stage The 3rd component of the results were as follows: 1) learning achievement and 2) satisfaction with the Mass Open Online Learning System (MOOC) for developing the information literacy skills of late students. Non-Formal Education and Informal Education in Southern Thailand and component 4, the feedback information is as follows: 1) The goal of teaching and learning. (Instructional Goals) 2) Instructor 3) Learner 4) Instructional Strategies (Instructional Strategies), 5) Media and Resources, and 6) Learning Environment.

3. Efficiency of open online teaching methods for the masses (MOOC) to develop information literacy skills of ordinary, non-formal, and informal education students in the southern region found that the efficiency E1/ E2 overall was 82.50/ 84.16. When considering each unit, it was found that Learning Units 1-5 had efficiency values as follows: Learning Unit 1 was 81.42/91.67, Learning Unit 2 was 83.00/94.17, and Learning Unit 3 was 82.21/90.08. 4th learning equal to 81.25/92.25, 5th learning unit equal to 82.83/95.00 from the performance test according to the specified 80/80 criteria.

4. Satisfaction with open online teaching and learning for the masses (MOOC) to develop general information literacy skills, non-formal education, and informal education in Southern Thailand. Overall, each side was at a high level.

5. Assessment and certification of online teaching and learning systems open for the masses (MOOC) to develop information literacy skills of ordinary, non-formal, and informal education students in the southern region found that, overall, they were appropriate. At the highest level

Keyword: Massive Open Online Teaching System (MOOC), Information Literacy Skills, Non-formal and Informal Education in Southern Thailand

บทนำ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นองค์กรที่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริมและจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้กับประชาชน จึงแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติภายใต้วิสัยทัศน์ “คนไทยได้รับโอกาสการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับช่วงวัย สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีทักษะที่จำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21” ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย ซึ่งกำหนดเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ 2 ประเด็น คือ 1) โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาของหน่วยงานและสถานศึกษามีความทันสมัย และมีคุณภาพ และ 2) ระบบฐานข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาครอบคลุมถูกต้องเป็นปัจจุบัน และระบบเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นเพื่อประโยชน์ในการจัดและบริหารการศึกษาได้ โดยมีแนวทางการพัฒนา 2 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา การจัดการเรียนการสอน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นหลากหลาย สามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ และ 2) พัฒนาประสิทธิภาพเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทางไกลและการศึกษาในระบบเปิด อาทิ ETV, e-Learning MOOC เพื่อเป็นเครื่องมือในการขยายการให้บริการในรูปแบบต่าง ๆ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2560)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวทางการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้นั้น ต้องเผชิญกับปัญหาที่ท้าทายหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นที่ต้องเร่งพัฒนาจากผลการประเมินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในภาคใต้ของสถาบัน กศน.ภาคใต้ จากรายงานสภาพการจัดการศึกษาในปี พ.ศ. 2561 พบว่ามีประเด็นที่ต้องพัฒนาเร่งด่วน มีดังนี้ 1) ผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) สาระทักษะการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน สาระการประกอบอาชีพ สาระทักษะการดำเนินชีวิต และสาระการพัฒนาสังคม จากผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) สาระทักษะการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน สาระการประกอบอาชีพ สาระทักษะการดำเนินชีวิต และสาระการพัฒนาสังคม พบว่า ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และคะแนนมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะสาระความรู้พื้นฐานมีคะแนนค่อนข้างต่ำมาก 2) ด้านการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาในภาพรวม ประกอบกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พบว่า สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ ได้รับการรับรองมาตรฐานร้อยละ 96.81 77.47 79.49 และ 98.81 ตามลำดับ หากพิจารณาสถานศึกษาที่ผ่านการรับรองพบว่า ผลการประเมินที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เห็นได้จากผลการประเมินตามตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยระดับพอใช้ในระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ตัวบ่งชี้ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2558) และ 3) นักศึกษาสายสามัญของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. ใน 14 จังหวัดภาคใต้ ขาดทักษะการรู้สารสนเทศ (สถาบัน กศน.ภาคใต้. 2561) สอดคล้องกับงานวิจัยของอาชัญญา รัตนอุบล และคณะ (2550) พบว่า ผลการวิจัยระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษานอกระบบทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษามีการรู้สารสนเทศจากรายงานตนเองในระดับปานกลางและค่อนข้างต่ำ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการรู้สารสนเทศของนักศึกษานอกระบบอยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้างต่ำ แต่ในขณะเดียวกันนักศึกษา กศน. ส่วนใหญ่ใช้สมาร์ตโฟนในการติดต่อสื่อสาร และความบันเทิงเป็นหลักโดยมีพฤติกรรมต่างคนต่างใช้ในสิ่งที่ตนเองชอบ โดยเฉพาะนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งเป็นวัยรุ่นตอนปลาย และวัยรุ่นใหญ่ หรือวัยทำงาน และเป็นช่วงรอยต่อของชีวิตการศึกษา เพราะเมื่อสำเร็จการศึกษาภาคบังคับแล้วส่วนใหญ่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือทำงาน หากไม่ได้รับอบรมให้รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในยุคปัจจุบันก็อาจทำให้เป็นวงจรชีวิตที่มีปัญหาไปสู่รุ่นต่อรุ่นในอนาคตได้ และยังสอดคล้องกับสรุปผลการสำรวจข้อมูลสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2562 ประกอบด้วย 3 สมรรถนะหลัก คือ การเข้าถึง ข้อมูลสื่อและสารสนเทศ การประเมินผลและคุณค่าข้อมูลสื่อและสารสนเทศ และการสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์ข้อมูลและสารสนเทศ สำหรับภาคใต้มีผลคะแนนอยู่ในระดับดี แต่ยังขาดพื้นฐานด้านสิทธิและความรับผิดชอบ การเข้าถึงสื่อ ความปลอดภัยยุคดิจิทัล สุขภาพดียุคดิจิทัลและดิจิทัลคอมเมอร์ซ โดยด้านจริยธรรม กฎ ระเบียบ จะต้องให้ความสำคัญเพื่อปรับปรุงให้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนภาคใต้จะต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะทางด้านการเข้าใจดิจิทัลไปจนถึงระดับดีและดีมากต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2562)

MOOC (Massive Open Online Course) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่เน้นในเรื่องของปฏิสัมพันธ์ การเรียนการสอนในกลุ่มผู้เรียนขนาดใหญ่โดยสื่อออนไลน์ (จินตวิรั คล้ายสังข์, 2556) เน้นการใช้อินเทอร์เน็ตและระบบคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยสร้างระบบให้อาจารย์สามารถสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น (ชุดสันต์ เกิดวิบูลย์เวช, 2556) เป็นการนำเทคโนโลยีและวิธีการเรียนการสอนสมัยใหม่มาผสมผสานทำให้คนทั่วโลกสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ผ่านช่องทางออนไลน์ เน้นให้เกิดการเข้าถึง (Accessibility) ผ่านอินเทอร์เน็ตแบบไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าใช้จ่ายน้อยมาก อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ในระหว่างการเรียนรู้และมีเสรีภาพ (Freedom) ในการเลือกวิชาที่อยากเรียนได้ตามใจชอบ และเมื่อเรียนจบหลักสูตรผู้เรียนก็จะได้รับเกียรติบัตรอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นการรับรองอีกด้วย (วรพล รัตนพันธ์, 2556) นอกจากนี้

MOOC ยังมีฟอรัม (Forum) ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนสนทนาระหว่างนักเรียนด้วยกันหรือกับผู้สอนและผู้ช่วยสอน (ภาสกร ไหลสกุล, 2557) จึงเป็นนวัตกรรมการศึกษาแบบเปิดที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาวิธีการเรียนการสอนออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่สนใจจากทั่วโลกสมัครเรียนรายวิชาที่สนใจโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การพัฒนาของ MOOC จึงตอบสนองอุดมการณ์ที่เป็นการศึกษาแบบเปิดจากแนวคิดที่ว่าความรู้ต้องมีการแบ่งปัน และความต้องการที่จะเรียนรู้ของผู้เรียนควรจะได้รับ การตอบสนองโดยไม่มีข้อจำกัด และเพื่อเป็นการสร้างให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้สังคมที่แบ่งปันความรู้จะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาคมโลกในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับหลักการและสาระสำคัญของรายวิชาทักษะการรู้สารสนเทศ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญา “คิดเป็น” และยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนแต่ละคนมีธรรมชาติที่แตกต่างกัน ทั้งด้านวัยวุฒิภาวะ ความถนัด ความสนใจ วิธีการเรียนรู้ ตลอดจนมีการดำเนินชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามธรรมชาติเต็มศักยภาพที่มีอยู่ และเรียนรู้อย่างมีความสุข (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2560) เพื่อเป็นการสนองนโยบายและยุทธศาสตร์ดังกล่าว พร้อมทั้งเป็นการแก้ปัญหาที่ตรงจุด การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดแบบ MOOC (Massive Open Online Course) เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน กศน. และตรงความต้องการของนักศึกษา กศน. เพราะเป้าหมายของการจัดการศึกษา กศน. จะแตกต่างกับการศึกษาในระบบและการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะระบบที่มีความยืดหยุ่นในการการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะการเรียนรู้ด้วยระบบเปิดนี้เป็นระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่การเข้าถึงการศึกษาที่เหมาะสมตามความต้องการของผู้เรียนผ่านเทคโนโลยีในรูปแบบสื่อการเรียนรู้ซึ่งเรียกว่าทรัพยากรทางการศึกษาระบบเปิดหรือ OER โดยวิธีการเข้าศึกษาจะมีความยืดหยุ่นเพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาเป็นทางการที่มีการจัดหลักสูตร ระยะเวลาในการเรียน และการวัดและประเมินผลยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพความจริง และความต้องการของผู้เรียน โดยไม่จำกัดอายุ รูปแบบการเรียนการสอน หรือสถานที่ อีกทั้งการศึกษาระบบเปิดยังเป็นการส่งเสริมการใช้สื่อที่จะเปิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่นอกเหนือจากความรู้ในห้องเรียน (ณัฐภัทร ตินเวส, 2558) ประกอบกับผู้วิจัยเป็นประธานคณะกรรมการจัดทำระบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักศึกษา กศน. ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้
2. เพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้
3. เพื่อหาประสิทธิภาพของระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ที่มีต่อระบบการเรียนการสอนวิชาออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม

1.1 นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอใน 14 จังหวัดภาคใต้ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายภาคเรียนที่ 1/2563 จำนวน 64,845 คน จากนั้นซึ่งได้จากการสุ่มตามตารางสำเร็จรูปของ Yamane (1967) ได้จำนวน 398 คน

1.2 ครู หรือนักวิชาการ หรือศึกษานิเทศก์ผู้จัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ และดูแลระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักงาน กศน.จังหวัด 14 จังหวัดภาคใต้ จังหวัดละ 1 คน จำนวน 14 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.3 ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญ ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านหลักสูตรและการสอน หรือด้านวิจัย และประเมินผล ด้านละ 3 คน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก หรือผู้มีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไปในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา หรือเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หรือเป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป หรือ มีประสบการณ์ในการเขียนหนังสือ ตำราทางวิชาการ หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นผลงานที่ได้รับการยอมรับในวงการการศึกษา

1.4 นักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหาดใหญ่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสงขลา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2/2564 จำนวน 1 กลุ่มเรียน จำนวน 30 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาทักษะการรู้สารสนเทศ ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) แบบสอบถามสภาพปัญหา ความต้องการ 2) แบบสัมภาษณ์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของพฤติกรรมผู้สารสนเทศ และแนวทางการพัฒนาระบบการเรียนการสอน 3) แบบสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาร่างกรอบแนวคิดระบบการเรียนการสอนการสอนออนไลน์ 4) แบบแบบประเมิน (ร่าง) ต้นแบบระบบการเรียนการสอนออนไลน์ 5) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 6) แบบประเมินผลงาน และ 7) แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจสำหรับผู้เรียน

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยทำการทดสอบความเที่ยงของเนื้อหา ด้วยการนำแบบสอบถามฉบับจริงส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อพิจารณาโครงสร้างแบบสอบถาม เนื้อหา ภาษาที่ใช้และค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม โดยพิจารณาค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งผลการตรวจสอบ พบว่า ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 หลังจากหาความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา แล้ว ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ จำนวน 30 คน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยพิจารณาค่า Cronbach's Alpha Coefficient ที่มีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2554)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัย มีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. การเก็บข้อมูลทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ไปยังผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัด 14 จังหวัดภาคใต้ พร้อมแนบแบบสอบถาม และของเอกสารพร้อมชื่อและที่อยู่ของผู้วิจัยเพื่อให้ส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ คู่ขนานกับการจัดเก็บข้อมูลแบบ Google Form

2. นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เรื่องการพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) ไปสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 14 คน จากสำนักงาน กศน. จังหวัด 14 จังหวัดภาคใต้

3. ส่งหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญพร้อมเอกสาร (ร่าง) กรอบแนวคิดระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) ให้กับผู้เชี่ยวชาญ 9 คน ด้วยวิธีการระดมความคิดเป็นกลุ่ม และกรอกแบบประเมิน และความเห็นในภาพรวม สรุปผลการอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดไว้ นำมาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และพัฒนา (ร่าง) ต้นแบบระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) จากคำแนะนำข้อมูล ข้อเสนอแนะ และการกลั่นกรองของผู้เชี่ยวชาญ

4. ทำการศึกษาทดสอบประสิทธิภาพด้านกระบวนการและผลลัพธ์ของระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) โดยใช้เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ E1/ E2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556 ข) ตามเกณฑ์ 80/ 80 ไปทดลองใช้กับนักศึกษา จำนวน 30 คน ในภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 สัปดาห์ รายวิชาทักษะการรู้สารสนเทศระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC)

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้ ค่า t-test ค่าเฉลี่ย ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ และการเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ ปัญหา และความต้องการ การเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ด้านการใช้งานและการเรียนรู้สารสนเทศผ่านการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC)	4.03	0.50	มาก
1. การใช้บริการเรียนผ่านระบบออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมวลชนสามารถช่วยท่านค้นหาหลักสูตรการเรียนที่หลากหลายได้รวดเร็วและง่าย	4.97	0.23	มากที่สุด
2. การใช้บริการเรียนผ่านระบบออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมวลชนช่วยให้ท่านเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.33	0.50	มาก
3. การใช้บริการเรียนผ่านระบบออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมวลชน มีหลักสูตรการเรียนรู้อันทันสมัยตลอดเวลา	4.59	0.74	มากที่สุด
4. ท่านสามารถสมัครใช้บริการเรียนผ่านระบบออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมวลชนได้ง่าย มีขั้นตอน ไม่ยุ่งยากซับซ้อน	3.94	0.58	มาก

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ด้านการใช้งานและการเรียนรู้สารสนเทศผ่านการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC)	4.03	0.50	มาก
5. ท่านสามารถเรียนรู้ การใช้งานต่าง ๆ ของระบบการเรียนผ่านออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมวลชนได้ด้วยตนเอง ทุกที่ทุกเวลา	3.95	0.50	มาก
6. การเรียนผ่านระบบออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมวลชนทำให้ท่านสามารถแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมอื่นได้ดีขึ้น	3.95	0.50	มาก
7. เพื่อแก้ปัญหาในการเรียนช่วยพัฒนาตนเองด้านสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา	4.16	0.57	มาก
8. เป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาตนเองด้านสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม	4.30	0.64	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน(MOOC)	4.07	0.81	มาก
9. การจัดการเรียนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เปิดใช้งานได้ทุกรูปแบบ เช่น สมาร์ทโฟนเครื่องคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต	4.97	0.23	มากที่สุด
10. การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิด สำหรับมวลชน ((MOOC) ควรมีหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้คนทั่วไปที่ไม่ใช่สมาชิก แต่มีความสนใจสามารถลงทะเบียนได้เรียนได้	4.33	0.50	มาก
11. การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะการปฏิบัติงานประกอบการเรียนของตนเอง	4.59	0.74	มากที่สุด
12. การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) ช่วยเพิ่มคุณภาพในการทำงาน	3.94	0.58	มาก
13. กิจกรรมเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้พัฒนาความรู้และสามารถปฏิบัติได้จริง	4.91	0.35	มากที่สุด
ด้านรูปแบบการใช้งานและการเรียนรู้สารสนเทศผ่านการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC)	4.26	0.71	มาก
14. การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) ในแต่ละชั้นมีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.30	0.49	มาก
15. การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการประสบการณ์ตรงของผู้เรียน	4.53	0.77	มากที่สุด
16. การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้	3.93	0.58	มาก
17. การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) ทำให้ผู้เรียนฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน	3.95	0.50	มาก
18. การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยี	3.95	0.50	มาก
รวม	4.12	0.67	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ ความต้องการระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยภาพรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านรูปแบบการใช้งานและการเรียนรู้สารสนเทศผ่านการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการประสบการณ์ตรงของผู้เรียน รองลงมา การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) ในแต่ละชั้นมีความเหมาะสมกับผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้มีค่าน้อยที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน(MOOC) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เปิดใช้งานได้ทุกรูปแบบ เช่น สมาร์ทโฟนเครื่องคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต รองลงมา การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะการปฏิบัติงานประกอบการเรียนของตนเอง และการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) ช่วยเพิ่มคุณภาพในการทำงาน มีค่าน้อยที่สุด และด้านการใช้งานและการเรียนรู้สารสนเทศผ่านการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การใช้บริการเรียนผ่านระบบออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมวลชนสามารถช่วยท่านค้นหาหลักสูตรการเรียนที่หลากหลายได้รวดเร็วและง่าย รองลงมา การใช้บริการเรียนผ่านระบบออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมวลชน มีหลักสูตรการเรียนรู้ที่ทันสมัยตลอดเวลา และท่านสามารถสมัครใช้บริการเรียนผ่านระบบออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมวลชนได้ง่าย มีขั้นตอน ไม่ยุ่งยากซับซ้อนมีค่าน้อยที่สุด

2. การพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ การพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) พบว่า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วิเคราะห์บริบท มีดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนด้วยระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) 2) ยุทธศาสตร์การส่งเสริม และพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัยของ สำนักงาน กศน. 3) หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 4) สารระสำคัญรายวิชาทักษะการรู้สารสนเทศ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 5) ความพร้อมของอุปกรณ์การเรียนการสอนระบบออนไลน์ และ 6) ความพร้อมของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดปัจจัยนำเข้า มีดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้วยระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) 2) กรอบทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ 3) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ 4) ผู้เรียน 5) ผู้สอน 6) ระบบการเรียนการสอนระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้ 1) ชั้นเตรียมการ 2) ชั้นจัดการเรียนการสอน 3) ชั้นประเมิน องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ มีดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 2) ความพึงพอใจที่มีต่อระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ และองค์ประกอบที่ 5 ข้อมูลป้อนกลับ มีดังนี้ 1) เป้าหมายของการเรียนการสอน (Instructional Goals) 2) ผู้สอน (instructor) 3) ผู้เรียน (Learner) 4) กลยุทธ์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ (Media and Resources) และ 6) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้

3. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้

รายการ	จำนวน	ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1)	ประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	30	81.42	91.67
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	30	83.00	94.17
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	30	82.21	90.08
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	30	81.25	92.25
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	30	82.83	95.00
สรุปผล	30	82.14	92.63

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพเบื้องต้นพบว่าการทดลองแบบกลุ่มใหญ่ของรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ ผลการทดสอบประสิทธิภาพ E1/ E2 ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-5 มีค่าประสิทธิภาพดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เท่ากับ 81.42/91.67 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เท่ากับ 83.00/94.17 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เท่ากับ 82.21/90.08 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เท่ากับ 81.25/92.25 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เท่ากับ 82.83/95.00 จากการทดสอบประสิทธิภาพถึงเกณฑ์ 80/80 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ที่มีต่อระบบการเรียนการสอนวิชาออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1.1 การปฐมนิเทศ			
- ความเหมาะสมของเวลา	4.03	0.18	มาก
- สื่อ	3.97	0.18	มาก
- วิทยากร	4.00	0.37	มาก
- การประชาสัมพันธ์	3.87	0.35	มาก
1.2 การลงทะเบียน			
- ระยะเวลา	4.07	0.25	มาก
- ขั้นตอนการลงทะเบียน	4.07	0.25	มาก
- ระบบและวิธีการลงทะเบียน	4.00	0.37	มาก
1.3 การทดสอบก่อนเรียน			
- จำนวนแบบทดสอบ	4.03	0.18	มาก

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
- เนื้อหาความยาก – ง่าย	4.00	0.26	มาก
- ข้อจำกัดของการเรียนรู้	4.00	0.26	มาก
1.4 การจัดกลุ่มผู้เรียน			
- ความรู้ของผู้เรียน	3.67	0.55	มาก
- การใช้งานของผู้เรียน	3.77	0.57	มาก
- บทเรียนออนไลน์	3.77	0.57	มาก
2. ชั้นจัดการเรียนการสอน			
2.1 การเข้าสู่บทเรียนระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC)			
- การอธิบายก่อนเข้าสู่บทเรียนบน (MOOC)	4.03	0.18	มาก
- วิธีการ ขั้นตอนและความรวดเร็วสู่บทเรียนบน (MOOC)	3.93	0.25	มาก
2.2 ศึกษาเนื้อหาบทเรียน			
- เนื้อหาชัดเจน ถูกต้อง	4.00	0.26	มาก
- มีกิจกรรม แบบฝึกหัด สอดคล้องตามเนื้อหา	4.00	0.26	มาก
- การเรียงลำดับเนื้อหาที่มีความต่อเนื่อง เข้าใจง่าย	4.03	0.32	มาก
- ภาพที่ใช้ประกอบมีความชัดเจนสอดคล้องกับเนื้อหา	4.03	0.32	มาก
- วิดีโอที่นำเสนอมีเนื้อหาน่าสนใจสอดคล้องกับเนื้อหา	4.07	0.25	มาก
- การออกแบบสวยงาม ขนาดตัวอักษร สี รูปแบบให้อ่านง่าย	3.97	0.32	มาก
- บทเรียนออนไลน์ ง่ายสะดวกต่อการใช้งาน	3.97	0.32	มาก
- บทเรียนออนไลน์มีความน่าสนใจ	3.97	0.32	มาก
2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน			
- สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้นำไปใช้ในการเรียน/การปฏิบัติได้จริง	4.00	0.26	มาก
- สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมตรงตามความต้องการ/ความคาดหวัง	4.00	0.26	มาก
- กิจกรรมการเรียนรู้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถ	4.03	0.18	มาก
2.4 การปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ผ่านสังคมออนไลน์			
- การเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด (MOOC) ต้องให้ผู้เรียนกับผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันได้ตลอดเวลา	4.03	0.18	มาก
- การเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด (MOOC) ต้องให้ผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนได้ตลอดเวลา	3.97	0.18	มาก
- การเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด (MOOC) มีแบบฝึกหัดที่เน้นการถามคำถามเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแสดงข้อโต้แย้งในประเด็นต่างๆ	3.97	0.32	มาก
- การเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด (MOOC) เป็นแหล่งรวบรวมความรู้ที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน	4.03	0.18	มาก

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
- การเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด (MOOC) ให้ผู้เรียนสามารถดาวน์โหลดเอกสารเนื้อหา หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องได้	4.03	0.18	มาก
3. ชั้นประเมิน			
3.1 ประเมินระหว่างเรียน			
- การวัดประเมินผลการเรียนรู้แบบออนไลน์แบบ (MOOC) มีความหลากหลายและเหมาะสมกับทุกรายวิชา	4.07	0.25	มาก
- แบบฝึกหัดและงานที่มอบหมายมีความเหมาะสมกับบทเรียน	4.03	0.18	มาก
- การทดสอบย่อยและให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างการเรียนรู้ช่วยให้เข้าใจเนื้อหา	3.97	0.32	มาก
- การวัดและประเมินผลมีความเที่ยงตรง	3.97	0.32	มาก
3.2 ประเมินหลังเรียน			
- การวัดประเมินผลการเรียนรู้แบบออนไลน์แบบ (MOOC) มีความหลากหลายและเหมาะสมกับทุกรายวิชา	4.00	0.00	มาก
- แบบฝึกหัดและงานที่มอบหมายมีความเหมาะสมกับบทเรียน	4.07	0.37	มาก
- การทดสอบย่อยและให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างการเรียนรู้ช่วยให้เข้าใจเนื้อหา	4.03	0.18	มาก
- การวัดและประเมินผลมีความเที่ยงตรง	4.07	0.25	มาก
รวม	3.99	0.27	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระยะเวลา ขั้นตอนการลงทะเบียน วิดีโอที่นำเสนอมีเนื้อหาที่น่าสนใจสอดคล้องกับเนื้อหา การวัดประเมินผลการเรียนรู้แบบออนไลน์แบบ (MOOC) มีความหลากหลายและเหมาะสมกับทุกรายวิชา แบบฝึกหัดและงานที่มอบหมายมีความเหมาะสมกับบทเรียน และการวัดและประเมินผลมีความเที่ยงตรง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ความเหมาะสมของเวลาในการปฐมนิเทศ จำนวนแบบทดสอบ การอธิบายก่อนเข้าสู่บทเรียนบน (MOOC) การเรียงลำดับเนื้อหา มีความต่อเนื่อง เข้าใจง่าย ภาพที่ใช้ประกอบมีความชัดเจนสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถ การเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด (MOOC) ต้องให้ผู้เรียนกับผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันได้ การเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด (MOOC) เป็นแหล่งรวบรวมความรู้ที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน การเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด (MOOC) ให้ผู้เรียนสามารถดาวน์โหลดเอกสารเนื้อหา หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องได้ แบบฝึกหัดและงานที่มอบหมายมีความเหมาะสมกับบทเรียน และการทดสอบย่อยและให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างการเรียนรู้ช่วยให้เข้าใจเนื้อหา และความรู้ของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

5. ผลการประเมินรับรองระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้

ตารางที่ 4 ผลการประเมินรับรองระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
องค์ประกอบที่ 1 การวิเคราะห์บริบท (Context)			
1. อุปกรณ์	4.60	0.48	มากที่สุด
2. ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	4.60	0.48	มากที่สุด
3. สภาพแวดล้อม	4.60	0.48	มากที่สุด
4. หลักสูตร กศน.	4.80	0.32	มากที่สุด
5. เทคโนโลยีดิจิทัล	4.60	0.64	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยนำเข้า (Input)			
1. เป้าหมายการเรียนการสอน	4.80	0.32	มากที่สุด
2. ระบบ LMS	4.80	0.32	มากที่สุด
3. ผู้สอน	4.80	0.32	มากที่สุด
4. ผู้เรียน	4.80	0.32	มากที่สุด
5. วิธีการสอน	4.40	0.72	มากที่สุด
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้	5.00	0	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ (Process)			
ขั้นเตรียมการ			
1. ปฐมนิเทศ	4.80	0.43	มากที่สุด
2. ลงทะเบียนเรียน	4.60	0.48	มากที่สุด
3. ทดสอบก่อนเรียน	4.60	0.48	มากที่สุด
4. จัดกลุ่มผู้เรียน	4.20	0.64	มากที่สุด
ขั้นจัดการเรียนการสอน			
1. เข้าสู่บทเรียนผ่านระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC)	4.60	0.48	มากที่สุด
2. ศึกษาเนื้อหาบทเรียน	5.00	0	มากที่สุด
3. กิจกรรมการเรียนการสอน	4.60	0.48	มากที่สุด
4. ปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ผ่านสังคมออนไลน์	4.60	0.48	มากที่สุด
ขั้นประเมิน			
1. ประเมินชิ้นงาน	4.60	0.48	มากที่สุด
2. ประเมินหลังเรียน	4.60	0.48	มากที่สุด
3. ประเมินความพึงพอใจ	4.60	0.48	มากที่สุด
4. ประเมินกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.80	0.32	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ (Output)	5.00	0	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 5 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)	5.00	0	มากที่สุด
ภาพรวมของระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC)			

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. ระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) มีความเหมาะสมในการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษา กศน.	5.00	0	มากที่สุด
2. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษา กศน.	4.60	0.48	มากที่สุด
3. ระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนจริงได้	4.60	0.48	มากที่สุด
รวม	4.73	0.21	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินรับรองระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สื่อและแหล่งเรียนรู้ ศึกษาเนื้อหาบทเรียน ผลลัพธ์ (Output) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) มีความเหมาะสมในการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษา กศน.มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ หลักสูตร กศน. เป้าหมายการเรียนการสอน ระบบ LMSผู้สอน ผู้เรียน ปฐมนิเทศ ประเมินกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดกลุ่มผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อภิปรายผล

การอภิปรายผลจากการวิเคราะห์การพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ ตามรายละเอียดดังนี้

1. ปัญหา และความต้องการ การเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ ด้านการใช้งานและการเรียนรู้สารสนเทศผ่านการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) และด้านการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนความต้องการระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) ด้านการใช้งานและการเรียนรู้สารสนเทศผ่านการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) และด้านรูปแบบการใช้งานและการเรียนรู้สารสนเทศผ่านการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกันว่าสนา ณ สุโหลง อรยา สุขินิตย์ และกัลยกร เสริมสุข (2561) ศึกษาสภาพการใช้ ความต้องการในการใช้และความพึงพอใจในการใช้งานแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมหาชนในรายวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ศรีวิชัย พบว่า 1) ด้านสภาพการใช้งาน พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษารู้จักและเคยใช้แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชนอยู่ในระดับมาก 2) ด้านความต้องการ พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษามีความต้องการใช้งานอยู่ในระดับมาก

2. การพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ พบว่า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วิเคราะห์บริบท มีดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนด้วยระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) 2) ยุทธศาสตร์การส่งเสริม และพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย

ของ สำนักงาน กศน. 3) หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 4) สารสำคัญรายวิชา
ทักษะการรู้สารสนเทศ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 5) ความพร้อมของอุปกรณ์การเรียนการสอนระบบออนไลน์ และ 6)
ความพร้อมของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดปัจจัยนำเข้า มีดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้วย
ระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) 2) กรอบทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญ
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ 3) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ 4) ผู้เรียน 5) ผู้สอน 6) ระบบการเรียนการ
สอนระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้น
จัดการเรียนการสอน 3) ขั้นประเมิน องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ มีดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 2) ความพึงพอใจที่มีต่อ
ระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญ
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ และองค์ประกอบที่ 5 ข้อมูลป้อนกลับ มีดังนี้ 1) เป้าหมายของการ
เรียนการสอน (Instructional Goals) 2) ผู้สอน (instructor) 3) ผู้เรียน (Learner) 4) กลยุทธ์การเรียนการสอน (Instructional
Strategies) 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ (Media and Resources) และ 6) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เนื่องจากการเรียนรู้
โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างสรรค์ชิ้นงาน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยผู้สอนจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ภายใต้
สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้ออกแบบขึ้นมา การเรียนรู้ที่ที่เกิดจากการสร้างความรู้ในตนเองโดยให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์
ชิ้นงานโดยการใช้ความคิดของผู้เรียนเองโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมที่จะทำให้เห็นความคิดนั้นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน
สอดคล้องกับงานวิจัยภัทรธร จันวันดี ทิพย์เกสร บุญอำไพ และนคร ละลอกน้ำ (2563) ศึกษากระบวนการสอนแบบร่วมมือภาค
วันตาภาพ สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนบน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบดังนี้ การวิเคราะห์บริบท (Context analysis) การกำหนดปัจจัยนำเข้า (Input
Factors Analysis) กระบวนการจัดการเรียนการสอน (Teaching Process) ประกอบด้วย 1) ขั้นเตรียมการ (1) ปฐมนิเทศ
(2) ลงทะเบียนและฝึกปฏิบัติ (3) ทดสอบก่อนเรียน (4) จัดกลุ่มผู้เรียน 2) กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ขั้นเตรียม
(1) แจกวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (2) จัดขนาดของกลุ่ม (3) จัดผู้เรียนเข้ากลุ่ม (4) จัดชั้นเรียน (5) จัดเตรียมสื่อและแหล่งการ
เรียนรู้ 2) ขั้นเริ่ม (1) จัดกิจกรรมความสัมพันธ์ในกลุ่ม (2) อธิบายภาระงาน (3) สร้างข้อตกลงการประเมิน (4) เสริมความ
รับผิดชอบ (5) กำหนดพฤติกรรมทางสังคมที่พึงปรารถนา 3) ขั้นดูแลกำกับการเรียนรู้ (1) สังเกตพฤติกรรมและความก้าวหน้า
(2) ร่วมเรียนรู้ (3) สรุปผลการเรียนรู้ 4) ขั้นการประเมินผล (1) ประเมินผลงานด้วยวิชาการ (2) ประเมินผลงานด้วยสังคม

3. การทดลองประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนา
ทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ พบว่า ประสิทธิภาพ
E1/ E2 ภาพรวมเท่ากับ 82.50/ 84.16 เมื่อพิจารณาแต่ละหน่วย พบว่า หน่วยการเรียนรู้ที่ 1-5 มีค่าประสิทธิภาพ ดังนี้ หน่วย
การเรียนรู้ที่ 1 เท่ากับ 81.42/91.67 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เท่ากับ 83.00/94.17 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เท่ากับ 82.21/90.08
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เท่ากับ 81.25/92.25 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เท่ากับ 82.83/95.00 จากการทดสอบประสิทธิภาพไปตาม
เกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด เนื่องจากเป็นผลจากการพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC)
เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ อย่างต่อเนื่อง
โดยมีการเพิ่มแหล่งการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความเข้าใจของผู้เรียนส่งผลต่อการทำชิ้นงานของผู้เรียนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น พร้อมกับการ
มีการติดตามกระบวนการเรียนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิดสอดคล้องกับเพชร รองพล (2562) ศึกษาการพัฒนาแบบ
การสอนแบบอิงประสบการณ์ภาควันตาภาพ เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช พบว่า ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 เป็นไปตามลำดับ ดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เท่ากับ
80.67/79.33 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เท่ากับ 80.18/80.33 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เท่ากับ 81.02/81.00 และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4
เท่ากับ 81.75/80.00

4. ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีกระบวนการกลุ่มมากขึ้น ทำงานโดยผ่านระบบเครือข่ายแบบประสานเวลาและไม่ประสานเวลา มีการกำหนดตารางนัดหมายที่ชัดเจน มีกิจกรรมที่หลากหลาย มีรูปแบบการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันสอดคล้องกับ อภินันท์ จุลดิษฐ์ (2561) ศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนแบบภควันตภาพในกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านดนตรีไทยสำหรับนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า นิสิตที่ผ่านกระบวนการจัดการเรียนตามระบบมีความพึงพอใจต่อระบบ อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

5. ผลการประเมินรับรองระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนา ร่างและปรับปรุงระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ ตามผลการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group) ของผู้เชี่ยวชาญเมื่อนำผลที่ได้จากการทดสอบประสิทธิภาพเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจึงได้ความเห็นอยู่ในระดับที่เหมาะสมมากที่สุดสอดคล้องกับภูษิต สถิตพงษ์ (2560) ศึกษาการพัฒนากระบวนการสอนภูมิศาสตร์แบบภควันตภาพ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า ผลการประเมินรับรองระบบการเรียนการสอนภูมิศาสตร์แบบภควันตภาพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.25-4.88 และค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.57 มีความเห็นรับรองระบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ ผู้สอนควรศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ และทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เข้าใจถึงข้อจำกัดเพื่อที่จะนำไปใช้ในการออกแบบการสอนให้สอดคล้องกับข้อจำกัดของแหล่งการเรียนรู้ และทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

1.2 การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาสายสามัญการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ ผู้ออกแบบการสอนควรให้ผู้เรียนได้มีเวลาในการศึกษาในแต่ละขั้นตอน โดยให้เวลาที่เหมาะสมเนื่องจากการเรียนผ่านระบบการสอนฯ ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปแนวทางการรู้ที่ได้เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาด้วยตัวผู้เรียนเอง

1.3 ผู้สอนควรมีการเตรียมความพร้อมให้ความรู้ในการใช้เครื่องมือ การติดต่อสื่อสาร การทำกิจกรรมการเรียนการสอนภายใต้ระบบบริหารจัดการการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างราบรื่น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิชาอื่น ๆ ใน กศน. จังหวัดอื่น ๆ โดยปรับเปลี่ยนกระบวนการหรือขั้นตอนการเรียนการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทการเรียนการสอนของรายวิชานั้น ๆ ตามความเหมาะสมต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความรู้ของผู้เรียนระหว่างการเรียนด้วยระบบการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมวลชน (MOOC) กับการเรียนแบบชั้นเรียนปกติ หรือการเรียนในรูปแบบอื่น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.ชัชวาล ชุมรักษา ผศ.ดร.จินตนา กลิ่นนัท และผศ.ดร.นพเก้า ณ พัทลุง ที่ให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำในการเขียนบทความฉบับนี้ให้สำเร็จและสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2554). **สถิติสำหรับงานวิจัย**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จินตวีร์ คล้ายสังข์. (2556). **การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานศาสตร์การสอนตามแนวทางคอนสตรัคติวิสต์ด้วยเครื่องมือทางปัญญาเพื่อเสริมสร้างการสร้างความรู้ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุดิสันต์ เกิดวิบูลย์เวช. (2556). **MOOC ห้องเรียนออนไลน์ศตวรรษที่ 21 – รอบรู้ไอที รอบโลกเทคโนโลยี**. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2562, จาก <http://www.shopnetwork24.com/?p=1150>.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). **การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน**, วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์. 5(3), 7 – 20.
- วรพล รัตนพันธ์. (2556). **MOOC เรียนฟรีกับมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก**. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2565, จาก <http://www.vcharkarn.com/varticle/44387>.
- วาสนา ณ สุโหลง อรยา สุขนิิตย์ และกัลยกร เสริมสุข. (2561). **สภาพการใช้ความต้องการในการใช้และความพึงพอใจในการใช้งานแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมหาชนในรายวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย**. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- ณัฐภัทร ตินเวส. (2558). **การศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ระบบเปิดแบบ MOOC ของอุดมศึกษาไทย**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร..
- เพชร รองพล. (2562). **ระบบการสอนแบบอิงประสบการณ์ภาควันตาภาพ เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช**. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภูษิต สถิตพงษ์. (2560). **การพัฒนากระบวนการสอนภูมิศาสตร์แบบภาควันตาภาพ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง**. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภัทรธร จันวันดี ทิพย์เกสร บุญอำไพ และนคร ละลอกน้ำ. (2563). **ระบบการสอนแบบร่วมมือภาควันตาภาพ สำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน**, วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. 3(9) (กันยายน-ธันวาคม 2563), 29-41.
- ภาสกร ไหลสกุล. (2557). **MOOC มุกใหม่ของอีเลิร์นนิ่ง**. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2565, จาก <https://tednet.wordpress.com/2014/04/20/mooc->.
- สถาบัน กศน.ภาคใต้. (2561). **รายงานผลการนิเทศติดตามผลการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในภาคใต้ ของสถาบัน กศน.ภาคใต้ ประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2561**. สงขลา: สถาบัน กศน.ภาคใต้.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2560). แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษานอก

โรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.

อภิรักษ์ จุลดิษฐ์. (2561). การพัฒนาระบบการเรียนรู้แบบภาคพื้นภาพในกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านดนตรีไทยสำหรับนิสิต

ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ. (2550). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้าง การรู้สารสนเทศสำหรับสังคมไทย. กรุงเทพฯ :

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Yamane. (1967). **Taro Statistic : An Introductory Analysis**. New York: Harper & row.

การพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

The Developing Guideline of Team Building of School Administrators
Under Udonthani Secondary Educational Service

ยีนยง ไทยใจดี

Yuenyong Thaijaidee

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยสันตพล

Assistant Prof. Dr., Education Program in Educational Administration. Department of Education, Santaphol College

Corresponding author. Email: yuent88@hotmail.com

(Received: September 9, 2022; Revised: September 17, 2022; Accepted: November 2, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงานของผู้บริหาร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน 342 คน กลุ่มตัวอย่างในการพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงาน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified) ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการก่อตั้งทีม 3) ด้านการสร้างบรรทัดฐาน 4) ด้านการปฏิบัติงาน การพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงานของผู้บริหาร ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการก่อตั้งทีม 2) ด้านการสร้างบรรทัดฐาน 3) ด้านการวางแผน 4) ด้านการปฏิบัติงาน 5) ด้านการประเมินผล ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างทีมงานของผู้บริหาร โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง, การสร้างทีมงาน

Abstract

The objectives of this research were 1) study the current state, desirable state of guideline of team building of administrators 2) development a guideline of team building of administrators. The sample to study the current state, desirable state of guideline of team building were 342 administrators and teachers. The sample to study the development guidelines of team building were 5 experts. Research instruments were questionnaires, interview forms and evaluation forms. The statistics used in this study were percentage, mean, standard deviation and modified priority needs index. The results were the current condition of team building of administrators was at the high level and the desirable condition of team building of administrator was at the highest level. The priority needs index of development a guideline of team building of school administrators by sorting the priority needs index from descending order form high

to low were planning, forming team, norming, and work performing. The development of team building guideline of administrators consisted of 5 factors. There are were team forming, setting norm, planning, work performing and evaluation. The result of suitability and possibility assessment of the guideline of team building of administrators by the qualified found that the guidelines has suitability overall at highest levels and the possibility of guidelines overall at high level.

Keywords: Guidelines Development, Team Building

1. บทนำ

ความสำเร็จขององค์การสิ่งสำคัญที่สุดคือ ต้องมีผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง แสดงออกถึงการเป็นผู้นำที่เด่นชัด และใช้หลักการทำงานเป็นทีม มีการสร้างทีมงานในองค์กร (ชัยเสกสรรค์ พรหมศรี, 2562 : 21) ผู้นำที่ให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีมจะประสบความสำเร็จมากกว่าผู้นำลักษณะอื่นๆ ภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้นำจะต้องใช้รูปแบบการบริหารที่เน้นการ พัฒนางานด้วยการสร้างทีมที่มีประสิทธิภาพ การทำงานเป็นทีมมีคุณค่าต่อองค์กรหลาย ประเด็น เนื่องจากการทำงานเป็นทีมเกิดจากการประสานความสัมพันธ์ความสามารถที่แตกต่างกันของบุคคล หลายฝ่าย การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานและการตัดสินใจ การปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ตลอดจนการรับรู้ในการเป็นสมาชิกของทีม (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2565 : 4)

สถานศึกษาจะมีทีมงานที่มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างทีมงานขึ้นมาก่อน เพราะการสร้างทีมงาน มีประโยชน์ช่วยทำให้องค์กรสามารถรวมพลังในการปฏิบัติงาน แม้งานจะ ยากลำบากเพียงใดก็สามารถประสบผลสำเร็จได้ไม่ ยาก เมื่อผลการปฏิบัติงานดีขึ้นทั้งด้านคุณภาพและ ปริมาณ ส่งผลให้องค์กรเจริญก้าวหน้าทัดเทียมคู่แข่ง หรือพร้อมที่จะ นำหน้าคู่แข่ง ผลประโยชน์จึงตก อยู่กับทั้งองค์กรและสมาชิกของทีมงาน (สุนทร โคตรบรรเทา, 2560 : 27) ทั้งนี้ในการ ขับเคลื่อนและปฏิรูป องค์กรการศึกษาก็เช่นเดียวกันต้องอาศัยทีมงานที่มีคุณภาพเพื่อช่วยขับเคลื่อนให้สถานศึกษาให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน การสร้างทีมงานที่มีคุณภาพจึงเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ ต้องตระหนัก ถึงภาวะ ผู้นำและศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองมาบริหารและสร้างทีมงาน การสร้างทีมงาน จะสำเร็จได้ต้องอาศัยภาวะผู้นำและกลยุทธ์ของ ผู้บริหารในการสร้างทีมงาน พฤติกรรมการสร้าง ทีมงานของผู้บริหารต้องมีความเด่นชัดในทุกด้าน ผู้บริหารต้องสนับสนุนและ ไว้วางใจสมาชิกในการปฏิบัติงาน (กนกอร สมปราษฎ, 2560 : 31) ไม่เพียงแต่ทีมงานจะช่วยทำให้ วัตถุประสงค์ของ หน่วยงานบรรลุเป้าหมายเท่านั้น แต่ทีมงานยังจะเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อ บรรยากาศของการทำงานในหน่วยงานนั้นได้ อีกด้วย การพัฒนาองค์กรเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมี แผนที่มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพขององค์กร โดย อาศัยพลังความร่วมมือจากสมาชิก ทุกคนในทีมงาน ดังนั้นจึงมักพบว่า ทีมงานเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่นำไปสู่การ เปลี่ยนแปลง ตามแนวคิดนี้สิ่งที่ถูกเปลี่ยนแปลงคือ ทีมงาน ผู้ที่จะทำให้บุคลากรในองค์กรสามารถทำงานได้ตามบทบาท หน้าที่ อย่างเหมาะสม มีการทำงานเป็นทีม ที่ร่วมแรงร่วมใจซึ่งกันและกัน นั่นก็คือผู้บริหารที่ เป็นผู้ ประสานและสร้างระบบการทำงาน เป็นทีมในองค์กร (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ และนักรบ หนัสนั้น, 2561 : 63)

จากการรายงานการดำเนินงานที่ผ่านมาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ด้านคุณภาพการ จัดการศึกษา ปีการศึกษา 2561 - 2563 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (NT) ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ระดับประเทศ พบว่า ค่าเฉลี่ยรวม 3 ด้าน ต่ำกว่าระดับประเทศ และ ในส่วนผลการทดสอบทาง การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ เมื่อเปรียบเทียบกับ ระดับเขตพื้นที่การศึกษากับระดับประเทศ พบว่ามีค่าเฉลี่ย 5 สาระวิชา ต่ำกว่าระดับประเทศ ซึ่งถือว่ายังไม่บรรลุเป้าหมายตาม

การพัฒนาตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 3 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี สรุปผลการประเมินระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ยังมีโรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรอง จำนวน 7 โรงเรียน แสดงถึงว่าโรงเรียนเหล่านั้นยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องพัฒนา ทั้งนี้ในทุกโรงเรียนมีบุคลากรบางส่วนขาดประสิทธิภาพในการทำงานเป็นทีมที่แข็งแกร่ง บรรยากาศการทำงานไม่ค่อยราบรื่น ขาดการประสานสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน ซึ่งส่งผลต่อดำเนินงานภายในองค์กรรวมไปถึงส่งผลกระทบต่อนักเรียนโดยตรง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี, 2564 : 41)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีทักษะในด้านการสร้างทีมงานที่จะส่งผลต่อการบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

3. ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางในการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาอุดรธานีในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัยในครั้งนี้ คือองค์ประกอบของการสร้างทีมงาน ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีของ กนกพร สมปราชญ์ (2560 : 43), สุนทร โคตรบรรเทา (2560 : 39) ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2562 : 37), สัมมา รัตนชัย (2562 : 27) ณัฐพันธ์ เจริญนันท (2564 : 51), รัตติกรณ์ จงวิศาล (2565 : 53) อะแดร์ (Adair, 2008 : 112), โจนส์ (Jones, 2004 : 97), เลนซิโอนี (Lencioni, 2002 : 141), มาร์ติน (Martin, 2006 : 134), ปาร์คเกอร์ (Parker, 2007 : 117), โรบบินส์ (Robbins, 1997 : 149), เชอร์เมอร์ฮอร์น (Shermerhorn, 2003 : 153), โทมัส (Thomas, 2006 : 141), เวสต์ (West, 2004 : 223), และ วูดค็อก และเดฟ ฟรานซิส (Woodcock and Dave Francis, 2008 : 101) ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การก่อตั้งทีม 2) การสร้างบรรทัดฐาน 3) การวางแผน 4) การปฏิบัติงาน 5) การประเมินผล

3.2 ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นไปตามระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระยะ โดยในแต่ละระยะประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังรายละเอียดต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบเกี่ยวกับสร้างทีมงาน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา

1) ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3,095 คน จำแนกเป็น

ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 315 คน

ครูผู้สอน จำนวน 2,780 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 ; อ้างถึงในยีนยง ไทยใจดี, 2565 : 120) และสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่แล้ว คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 342 คน จำแนกเป็น

ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 35 คน

ครูผู้สอน จำนวน 307 คน

ระยะที่ 3 การศึกษาแนวทางการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษาจากสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 แห่ง ซึ่งมีข้อมูลดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน

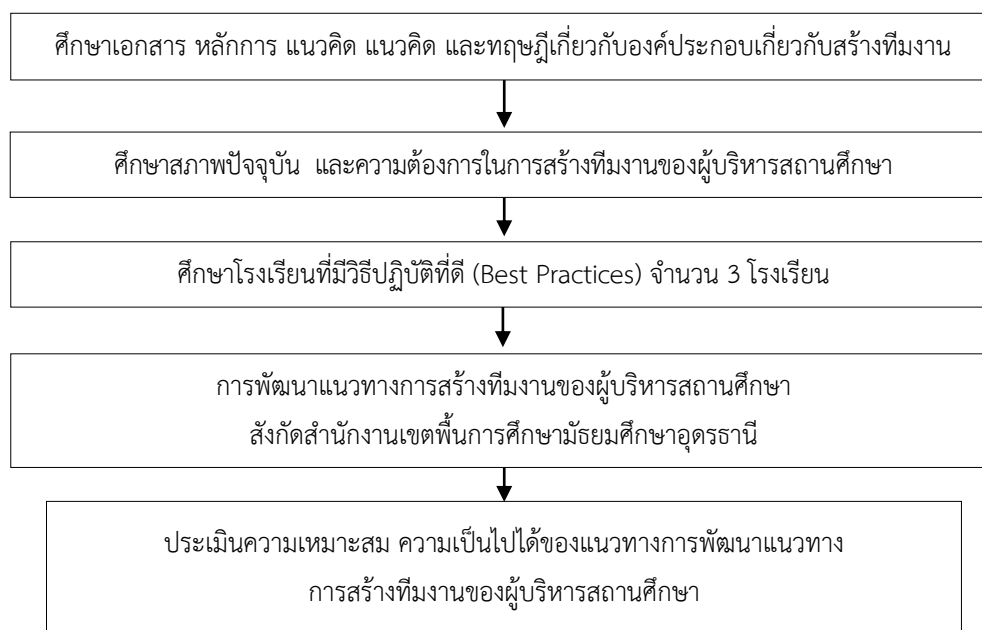
ครูผู้สอนโรงเรียนละ 10 คน จำนวน 30 คน

ระยะที่ 4 การพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ระยะที่ 5 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ดังรายละเอียดในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการสร้างทีมงาน แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งและขนาด ของโรงเรียน ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการสร้างทีมงาน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) โดยแปลความหมายตามเกณฑ์ต่อไปนี้

5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2 แบบประเมินแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ของผู้ทรงคุณวุฒิ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการจำแนกองค์ประกอบ และตัวชี้วัดการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา แบบประเมินประกอบด้วยข้อสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) โดยแปลความหมายของคะแนนความคิดเห็นในแต่ละระดับดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการสร้างทีมงาน

6.1.1 บันทึกเสนอคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนต่างๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

6.1.2 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่าง และนัดหมายเพื่อขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

6.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเมินแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยประสานงานกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และดำเนินการส่งแบบประเมินแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาด้วยตนเอง

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการสร้างทีมงาน

โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 78)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

และวิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่พึงประสงค์ในการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยการคำนวณค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Need Index : PNI modified)

7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประเมินแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความของหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ต่อไปนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับน้อยที่สุด

8. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

8.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ปรากฏดังรายละเอียดในตาราง 1-2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน

ที่	การสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหาร สถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการก่อตั้งทีม	4.22	0.70	มาก	4.76	0.46	มากที่สุด
2	ด้านการสร้างบรรทัดฐาน	4.25	0.74	มาก	4.75	0.46	มากที่สุด
3	ด้านการวางแผน	4.18	0.69	มาก	4.73	0.46	มากที่สุด
4	ด้านการปฏิบัติงาน	4.25	0.72	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด
5	ด้านการประเมินผล	4.23	0.68	มาก	4.74	0.46	มากที่สุด
รวม		4.23	0.71	มาก	4.74	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงว่า สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี มีรายละเอียดดังนี้

สภาพปัจจุบันการสร้างทีมงานอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีสภาพปัจจุบันสูงสุดคือ ด้านการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างบรรทัดฐาน ($\bar{X} = 4.25$) ส่วนด้านที่มีสภาพปัจจุบันต่ำสุดคือ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.18$)

สภาพที่พึงประสงค์การสร้างทีมงานอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวม และรายด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุดคือ ด้านการก่อตั้งทีม ($\bar{X} = 4.76$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างบรรทัดฐาน ($\bar{X} = 4.75$) ส่วนด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำสุดคือ ด้านการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.71$)

8.2 ผลการวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม และรายองค์ประกอบหลัก

องค์ประกอบหลักการสร้างทีมงาน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา	ค่าเฉลี่ยสภาพ ปัจจุบัน(D)	ค่าเฉลี่ยสภาพ ที่พึงประสงค์(I)	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. การก่อตั้งทีม	4.22	4.76	0.12	2
2. การสร้างบรรทัดฐาน	4.25	4.75	0.11	4
3. การวางแผน	4.18	4.73	0.13	1
4. การปฏิบัติงาน	4.25	4.71	0.10	5
5. การประเมินผล	4.23	4.74	0.12	3

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เรียงลำดับตามความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ การวางแผน ลำดับที่ 2 คือ การก่อตั้งทีม ลำดับที่ 3 การประเมินผล ลำดับที่ 4 คือ การสร้างบรรทัดฐาน และลำดับที่ 5 คือ การปฏิบัติงาน

8.3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน

ที่	การสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการก่อตั้งทีม	4.64	0.44	มากที่สุด	4.52	0.48	มากที่สุด
2	ด้านการสร้างบรรทัดฐาน	4.65	0.45	มากที่สุด	4.47	0.46	มาก
3	ด้านการวางแผน	4.49	0.61	มาก	4.23	0.55	มาก
4	ด้านการปฏิบัติงาน	4.75	0.40	มากที่สุด	4.51	0.54	มากที่สุด
5	ด้านการประเมินผล	4.62	0.46	มากที่สุด	4.37	0.65	มาก
รวม		4.63	0.47	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงว่า แนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) โดยด้านที่มีความเหมาะสมสูงที่สุดคือ ด้านการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างบรรทัดฐาน ($\bar{X} = 4.65$) และด้านที่มีความเหมาะสมต่ำสุดคือ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.49$)

ความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) โดยด้านที่มีความเป็นไปได้สูงที่สุดคือ ด้านการก่อตั้งทีม ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.51$) และด้านที่มีความเป็นไปได้ต่ำสุดคือ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.23$)

9. สรุปผลการวิจัย

9.1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี มีรายละเอียดดังนี้

9.1.1 สภาพปัจจุบันของการพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสร้างบรรทัดฐาน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการประเมินผล ด้านการก่อตั้งทีม และด้านการวางแผน ตามลำดับ

9.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย คือ ด้านการก่อตั้งทีม ด้านการสร้างบรรทัดฐาน ด้านการ ประเมินผล ด้านการวางแผน และด้านการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

9.2 การพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

9.2.1 การพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการก่อตั้งทีม 2) ด้านการสร้างบรรทัดฐาน) ด้านการวางแผน 4) ด้านการปฏิบัติงาน 5) และด้านการประเมินผล

9.2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

10. อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี พบประเด็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจึงนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา พบประเด็นที่น่าสนใจสภาพปัจจุบันของการสร้างทีมงานโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ระดับสภาพที่พึงประสงค์ของการสร้างทีมงาน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นในการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1 ด้านการวางแผน ลำดับที่ 2 ด้านการก่อตั้งทีมและด้านการประเมินผล ลำดับที่ 3 ด้านการสร้างบรรทัดฐาน และลำดับที่ 4 ด้านการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ระหว่างสภาพที่พึงประสงค์กับสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน ทำให้ทราบถึงปัญหาและสิ่งที่ต้องการพัฒนาหรือแก้ไขในสถานศึกษา นั่นคือ ด้านการวางแผน สอดคล้องกับสุวรรณิ ศุขเดช (2559 : 123) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการ พัฒนาการสร้างทีมงานในโรงเรียนอำเภอแก้งหางเมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาการสร้างทีมงานในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก ยกเว้นด้านการเปิดเผยและการเผชิญหน้า และด้านภาวะผู้นำที่เหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบปัญหาการสร้างทีมงานในโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการพัฒนาตนเอง ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างกลุ่มและด้านการ สื่อสารที่ดีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการเปรียบเทียบปัญหาการสร้างทีมงานในโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์สอนของครูโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านความชัดเจนของเป้าหมายแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) แนวทางการพัฒนาการสร้างทีมงานในโรงเรียน ผู้บริหารควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และ ความรับผิดชอบของ บุคลากรฝ่ายต่างๆ ไว้อย่างครบถ้วนและชัดเจน ครูควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและ แผนพัฒนา โรงเรียนผู้บริหารควรสร้างขวัญและกำลังใจและส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากรอยู่ เสมอ ควรมีการติดตั้งระบบการสื่อสารที่ ทันสมัย สะดวกรวดเร็วในการประสานงานในโรงเรียนอย่าง เป็นระบบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการวางแผนการ ปฏิบัติงานที่ยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ซึ่งการวางแผนนั้นมีความสำคัญ ต่อความสำเร็จของงาน จึงส่งผลให้การปฏิบัติงานของ สถานศึกษายังไม่บรรลุผลและมีความจำเป็นที่ ต้องพัฒนาการสร้างทีมงานในด้านการวางแผน เพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกันใน สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผลการพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการก่อตั้งทีม 2) ด้านการสร้างบรรทัดฐาน 3) ด้านการวางแผน 4) ด้านการปฏิบัติงาน 5) และด้านการประเมินผล โดยรวมทั้ง 5 ด้านของ ความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 อยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริชัย อ่อนอุบล (2560 : 142-144) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างทีมงานและ แนวทางพัฒนาการสร้างทีมงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างทีมงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การสร้างทีมงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยจำแนกตามเพศและวิทยฐานะ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) การสร้างทีมงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและราย ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านความร่วมมือและความขัดแย้ง ด้านภาวะผู้นำที่เหมาะสม และด้านการสื่อสารที่ดี ไม่แตกต่างกัน 4) แนวทางพัฒนาการสร้างทีมงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านความชัดเจน ของเป้าหมาย ผู้บริหารควรให้ครูและผู้เกี่ยวข้องเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการ

กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ด้านความร่วมมือ และความขัดแย้ง ผู้บริหารควรให้ครูและผู้เกี่ยวข้องเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการระดมความคิด และแนวทางปฏิบัติงานร่วมกัน ด้านการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ผู้บริหารควรให้ครูและผู้เกี่ยวข้องเข้ารับการอบรมการวางแผนการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามต้องการอย่างต่อเนื่อง ด้านภาวะผู้นำที่เหมาะสม ผู้บริหารควรให้ครูและผู้เกี่ยวข้องเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพให้เป็นที่ยอมรับในด้านความรู้และความสามารถในการทำงานอย่างต่อเนื่อง ด้านการทบทวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารควรให้ครูและผู้เกี่ยวข้องเข้ารับการอบรมการนำเสนอผลการสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อระดมความคิดในการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสารที่ดี ผู้บริหารควรให้ครูและผู้เกี่ยวข้องได้รับข้อมูลข่าวสารที่สำคัญในการปฏิบัติงานอย่าง ต่อเนื่อง

11. ข้อเสนอแนะ

11.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

11.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสภาพที่พึงประสงค์ และความจำเป็นในการสร้างทีมงานในสถานศึกษา

11.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบการบริหารให้สอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการที่จำเป็นในการสร้างทีมงาน เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

11.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

11.2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา

11.2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางในการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา

12. เอกสารอ้างอิง

กนกอร สมปราชญ์. (2560). ภาวะผู้นำและภาวะผู้นำการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังน่านวิทยา.

ณัฐพันธุ์ เจริญนันท. (2564). การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ทจำกัด.

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ และนักรบ หนึ่งแสน. (2561). ความเป็นผู้นำทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2565). ภาวะผู้นำ : ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สัมมา ธนินธิย์. (2562). ภาวะผู้นำของผู้บริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี. (2564). รายงานผลการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจำปี 2564. ฝ่ายนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2560). ภาวะผู้นำในองค์กรการศึกษา. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.

Adair. (2008). *The Best of John Adair on Leadership and Management*. Great Britain. Thorogood Publishing.

Jones, J. (2004). *Management skills in school*. Great Britain : SAGE Publications.

Lencioni, P. (2002). *The Five Dysfunctions of a Team: a Leadership Fable*. United States of America : John Wiley & Sons.

Martin, V. (2006). *Managing Projects in Human Resources, Training and Development*. United States: Kogan Page Limited.

- Parker, G. M. (2007). **Team Players and Teamwork: New Strategies for Developing Successful Collaboration.** United States of America: John Wiley & Sons Inc.
- Robbins. (1997). **Organization Theory: Structure Design and Applications.** Englewood Cliff : Prentice-Hall.
- Shermerhorn, J. R., Hunt, J.G., & Osborn, R.N, (2003). **Organizational behavior.** New York : John Wiley & Sons.
- Thomas, N. (2006). **The Jhon Adair Handbook of Management and Leadership.** India : Replika Press.
- West, M. A. a. M, L. (2004). **Building Team-Based Working : A Practical Guide to Organizational Transformation.** Maiden Massachusetts : BPS Blackwell.
- Woodcock, M., & Dave Francis. (2008). **Team Metrics Resources for Measuring and Improving Team Performance.** Massachusetts : HRD Press, Inc.

ความต้องการจำเป็นของจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยแก่นสารสินธุ์

Need assessment of learning experience management for early childhood teachers,
under jurisdiction of Roi Kaen Sarasin Primary Education Area Office

วรรณกร บาลี¹, วลลภา อาริรัตน์², เสาวณี สิริสุขศิลป์³

Wannakorn Balee¹, Wallapha Ariratana², Saowanee Sirisooksilp³

¹นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

^{2,3}รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹Doctoral Student in Educational Administration Program, Faculty of Education, Khon Kaen University

^{2,3}Associate Professor Dr., Lecturer, Educational Administration Program, Faculty of Education, Khon Kaen University

Corresponding author. Email: wannakorn.ba@kkumail.com

(Received: September 19, 2022; Revised: September 23, 2022; Accepted: October 12, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยแก่นสารสินธุ์ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยแก่นสารสินธุ์ ประชากร ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 2,358 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.967 โดยมีการดำเนินการวิจัยดังนี้ ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยแก่นสารสินธุ์

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตร ($\bar{X} = 3.49$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.41$) (2) ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.67$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 4.60$) (3) การประเมินความต้องการจำเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยแก่นสารสินธุ์ พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($PNI_{Modified} = 0.369$) ส่วนด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุดได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตร ($PNI_{Modified} = 0.323$)

คำสำคัญ : สภาพปัจจุบัน, สภาพที่พึงประสงค์, ความต้องการจำเป็น, การจัดประสบการณ์การเรียนรู้, ครูปฐมวัย

Abstract

The objectives of this thesis were: 1) to study the current situation, desirable situation for early childhood teachers' learning experience management. 2) to study need for early childhood teachers' learning experience management. for enhancing learning experience management of early childhood teachers, under jurisdiction of Roi Kaen Sarasin Primary Education Area Office. The population were 2,358 Primary Schools. The sample size was determined by using Taro Yamane's Table. The samples were 350 schools. The research instrument was Rating Scale. The reliability from total issue of Questionnaire was = 0.967. There were 4 Phases of this study. The First Phase, current situation, desirable situation, and need for early childhood teachers' learning experience management, were studied

The research findings found that: The overall current situation in teachers' learning experience management, was in "High" level. The component with highest level of current situation was curriculum administration and management. On the contrary, the component with lowest level of current situation was learning experience management. The overall desirable situation of early childhood teachers' learning experience management, was in "the Highest" level. The component with highest level of desirable situation was learning experience management. On the contrary, the component with lowest level of desirable situation was collaboration with students' parents and community. In addition, the evaluation of need for learning experience management of early childhood teachers, under jurisdiction of Roi Kaen Sarasin Primary Education Area Office, found that the highest level of need index was learning experience management. On the contrary, the component with lowest level of need index was curriculum administration and management.

Keywords : current situation, desirable situation, need assessment , learning experience management, early childhood teachers

1. บทนำ

การศึกษาระดับปฐมวัยถือเป็นรากฐานสำคัญของการปลูกฝังและเสริมสร้างพัฒนาการทุกด้านของเด็กที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายต้องตระหนักและให้ความสำคัญกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้สถานศึกษาและครูมีแนวปฏิบัติพื้นฐานนำไปใช้วางแผนงานในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมและสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา การพัฒนาคุณภาพเด็กในช่วงปฐมวัยโดยให้ยึดหลักการสำคัญ คือ การพัฒนาเด็กแบบองค์รวม (Holistic Development) ให้เด็กมีพัฒนา 4 ด้าน ประกอบด้วย ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างสมวัยรวมทั้งพัฒนาด้านตัวตน (Self-Development) พัฒนาทักษะสมอง (Executive Function: EF) ให้มากขึ้น เพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะ มีความเชื่อมั่น และภูมิใจในตนเอง และเป็นเด็กที่คิดเป็น มีเหตุผล และรู้จักกำกับตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ปัจจุบันพบปัญหาสำคัญของการศึกษาปฐมวัย คือ ภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (Learning Loss) ซึ่งเกิดจากผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ส่งผลให้เด็กปฐมวัยติดกับปัญหาการทำงานและการเล่นของตนเองไม่ได้ ทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่สำเร็จ พัฒนาการด้านร่างกายล่าช้า

ทำกิจกรรมที่พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการน้อย ใช้ภาษาสื่อสารไม่เหมาะสมตามวัย ขาดการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัว ปรับตัวเข้ากับเพื่อนและครูไม่ได้ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันไม่เหมาะสม ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านไม่สมวัยตามเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 2565) นอกจากนี้ยังพบปัญหาครูผู้สอน คือ ครูมีภาระงานเพิ่มมากขึ้นในการจัดการเรียนรู้และการดูแลผู้เรียน ครูมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงานในสถานการณ์โรคระบาด ครูมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่และกังวลว่าผลการเรียนของผู้เรียนจะตกต่ำลง ครูขาดขวัญกำลังใจในการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลให้คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูลดลงเมื่อเทียบกับสถานการณ์ปกติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) นอกจากนี้ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (Reading Test : RT) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามนโยบายเร่งด่วนที่กำหนดให้ผู้เรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องอ่านออก เขียนได้ และมีระบบการประเมินผู้เรียนที่เป็นรูปธรรม 1 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) ทำให้ครูต้องสอนเร่งเขียนอ่านให้กับเด็ก ส่งผลให้ครูเกิดความเครียดวิตกกังวลและถูกกดดันเพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนที่จะเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การพัฒนาการศึกษาปฐมวัยให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดนั้น สิ่งหนึ่งที่เชื่อมั่นว่าคุณภาพผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีกระบวนการสู่ความสำเร็จ มีองค์ประกอบและปัจจัยคือ คุณภาพของผู้เรียนที่โรงเรียนต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่า ผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักสูตร มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับปฐมวัยจะต้องมีกระบวนการสู่ความสำเร็จในการพัฒนา 3 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นภารกิจจำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน กระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอนของครู โดยมุ่งให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพส่งผลถึงคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนปฐมวัย กระบวนการนิเทศการศึกษาช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนางาน สร้างการประสานสัมพันธ์และขวัญกำลังใจ ซึ่งต้องดำเนินงานให้ประสานสัมพันธ์กับกระบวนการอื่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนถาวร สอดคล้องกับ เสาวณี สิริสุขศิลป์ (2564) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนเนื่องจากการนิเทศเป็นเครื่องมือที่จะช่วยส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนา นอกจากนี้ Fischer (2008) ได้กล่าวว่า การนิเทศสามารถช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนภายในโรงเรียนได้ โดยผู้บริหารสามารถนำมาปรับปรุงการสอนสำหรับครูเพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและแก้ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนและยังเป็นการพัฒนาวิชาชีพไปพร้อมกัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยแก่นสารสินธุ์ ประกอบด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ มีสถานศึกษาที่เปิดการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสังกัดจำนวน จำนวน 5,193 โรงเรียน มีผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2563 ด้านร่างกายและด้านสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุกปีที่ผ่านมา เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กำหนด (รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2563) ด้วยเหตุนี้ครูปฐมวัยจึงจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมให้มีคุณภาพด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยในฐานะเป็นศึกษานิเทศก์ ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาปฐมวัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาการนิเทศแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมการจัด

ประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายการศึกษาที่กำหนดและมีผลการประเมินพัฒนาการที่สูงขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยแก่นสารสินธุ์

2.2 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยแก่นสารสินธุ์

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการหลักสูตร 2) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3) การประเมินพัฒนาการ 4) การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน และ 5) การส่งเสริมสื่อและแหล่งเรียนรู้

3.2 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 2,358 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 โรงเรียน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คือ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.967

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยแก่นสารสินธุ์

5. สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยแก่นสารสินธุ์ ในภาพรวม

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของ ครูปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ		
1.การบริหารจัดการหลักสูตร	3.49	0.54	มาก	4.62	0.50	มากที่สุด	0.323	5
2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	3.41	0.51	ปานกลาง	4.67	0.49	มากที่สุด	0.369	1
3.การประเมินพัฒนาการ	3.48	0.50	มาก	4.63	0.48	มากที่สุด	0.330	4
4.การประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครองและชุมชน	3.42	0.50	มาก	4.60	0.49	มากที่สุด	0.345	2

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของ ครูปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ		
5.การส่งเสริมสื่อและแหล่งเรียนรู้	3.45	0.51	มาก	4.63	0.51	มากที่สุด	0.342	3
รวม	3.45	0.51	มาก	4.63	0.49	มากที่สุด		

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตร ($\bar{X} = 3.49$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.41$) สภาพที่พึงประสงค์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.67$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 4.60$) และการประเมินความต้องการจำเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยแก่นสารสินธุ์ พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($PNI_{Modified} = 0.369$) ส่วนด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุดได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตร ($PNI_{Modified} = 0.323$)

6. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ภาพรวมของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย อยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบด้านที่มีสภาพปัจจุบันสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย โดยเร่งการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ซึ่งผู้บริหารและครูประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดมาตรฐานด้านการเรียนรู้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัย และองค์ประกอบด้านที่มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ครูมีภาระงานเพิ่มมากขึ้นในการจัดการเรียนรู้และการดูแลผู้เรียน ครูมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงานในสถานการณ์โรคระบาด ครูมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่และกังวลว่าผลการเรียนของผู้เรียนจะตกต่ำลง ครูขาดขวัญกำลังใจในการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลให้คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูลดลงเมื่อเทียบกับสถานการณ์ปกติสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ศึกษาภาวะ ถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์โควิด-19 : สภาพการณ์ บทเรียน และ แนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ พบว่า สภาพปัญหาและสาเหตุภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิด 1) ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านความรู้ 2) เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่าน และคณิตศาสตร์ 3) คุณลักษณะของผู้เรียน ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ไม่กล้าตอบคำถาม การขาดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และ 4) ทักษะชีวิต สัมพันธภาพ และการท างานร่วมกับผู้อื่นลดลง ส่วนสาเหตุของภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 มีสาเหตุมาจาก 1) การขาดแรงจูงใจ ความสนใจ และ ความมั่นใจของนักเรียนลดลง 2) การขาดความเข้าใจและขาดการสนับสนุนของผู้ปกครอง 3) สัมพันธภาพ ระหว่างครู-นักเรียนที่ลดน้อยลง และ 4) ความไม่พร้อมของสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีในการเรียนรู้

6.2 ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ ภาพรวมของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยแก่นสารสินธุ์ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากครูไม่สามารถจัดประสบการณ์การ

เรียนรู้บูรณาการนวัตกรรมการที่เน้นเด็กเป็นสำคัญผ่านการลงมือปฏิบัติได้ เพราะเด็กเรียนที่บ้านไม่ได้มาเรียนที่โรงเรียน อันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ทำให้ครูมีภาระงานเพิ่มมากขึ้นในการจัดการเรียนรู้และการดูแลผู้เรียน ครูมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงานในสถานการณ์โรคระบาด ครูมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่และกังวลว่าผลการเรียนของผู้เรียนจะตกต่ำลง ครูขาดขวัญกำลังใจในการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลให้คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูลดลงเมื่อเทียบกับสถานการณ์ปกติ ส่งผลให้เด็กปฐมวัยเกิดภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ (Learning Loss) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) และองค์ประกอบด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำสุด ได้แก่ การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารครู ผู้ปกครองและชุมชนร่วมมือจัดตั้งเครือข่ายสำหรับติดต่อสื่อสารและรายงานการดำเนินงานของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ เช่น สมาคมผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครองระดับห้องเรียน สอดคล้องกับ กิตติชัย วงศ์ศิลปกุล (2563) กล่าวว่าความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน มีความสำคัญอย่างยิ่ง การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในรูปแบบใดก็ตาม ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือและการยอมรับจากผู้ปกครองและชุมชนแล้ว ย่อมไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

6.3 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยแก่นสารสินธุ์ พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ องค์ประกอบด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ครูไม่สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการนวัตกรรมการที่เน้นเด็กเป็นสำคัญผ่านการลงมือปฏิบัติ เพราะเด็กเรียนที่บ้านไม่ได้มาเรียนที่โรงเรียนส่งผลให้เด็กปฐมวัยเกิดภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ (Learning Loss) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) นอกจากนี้ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (Reading Test : RT) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามนโยบายเร่งด่วนที่กำหนดให้ผู้เรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องอ่านออก เขียนได้ และมีระบบการประเมินผู้เรียนที่เป็นรูปธรรม 1 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) ทำให้ครูเกิดความเครียดวิตกกังวลและถูกกดดันให้สอนเร่ง เขียนอ่านให้กับเด็ก เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนที่จะเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยจะต้องจัดในรูปแบบบูรณาการผ่านการเล่น สอดคล้องกับกิตติชัย วงศ์ศิลปกุล (2563) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะต้องจัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการและอายุของเด็กเพราะเด็กแต่ละมีความแตกต่างกัน ครูมีส่วนสำคัญในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องสอดส่อง ติดตาม และให้คำแนะนำกับครูในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จำเป็นต้องบูรณาการให้สอดคล้องกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย ดังนั้นครูจำเป็นต้องออกแบบหน่วยเรียน/เนื้อหาให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมที่เด็กพบเห็นหรือสภาพบริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กคุ้นเคยเพื่อให้เด็กสามารถเกิดความเข้าใจได้ง่าย จัดหาและผลิตสื่อประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัยได้เหมาะสมและมีความหลากหลาย สถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอาจให้การสนับสนุนในการจัดหาสื่อการเรียนรู้มาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโดยครูควรเป็นผู้คัดเลือกสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้ออกแบบขึ้นมีความเข้าใจและมีทักษะในการซื้อสื่อประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยไม่จำเป็นต้องเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ซื้อหรือเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นเองแต่เพียงใช้ให้เหมาะสมกับการจัดประสบการณ์นั้นๆ จัดทำผลพัฒนาการของเด็กเพื่อส่งต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นมีความเข้าใจเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อที่จะสามารถประเมินพัฒนาการของเด็กได้ตามสภาพจริง ประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ผลที่ถูกต้องส่งต่อเพื่อพัฒนาเด็กในระดับที่สูงขึ้น

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดังนั้น ครูมีส่วนสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็ก โดย ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสอดส่อง ติดตาม และให้คำแนะนำกับครูในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และบูรณาการให้สอดคล้องกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย ครูต้องออกแบบหน่วยเรียน/เนื้อหาให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมที่เด็กพบเห็นหรือสภาพบริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กคุ้นเคยเพื่อให้เด็กสามารถเกิดความเข้าใจได้ง่าย จัดหาและผลิตสื่อประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัยได้เหมาะสมและมีความหลากหลาย สถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดให้การสนับสนุนในการจัดหาสื่อการเรียนรู้มาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพที่สูงขึ้นต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผลจากการการศึกษาความต้องการจำเป็นของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับการวิจัยต่อยอดเรื่องการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

- กิตติชัย วงศ์ศิลปกุล. (2563). การบริหารการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้. กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้ สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้. บริษัท เอส. พี. เค. การพิมพ์ จำกัด. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). การประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2563. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ.
- เสาวณี สิริสุขศิลป์. (2564). ภาวะผู้นำทางเทคนิคการศึกษา. สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rdEd. New York. Harper and Row Publications.
- Fischer, C.F. Supervision of Instruction. Retrieved October 15, 2008 from <http://www.stanwartz.com/adminbook/chap3.htm>.

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

The Guidelines of super leadership development of educational administrators
under Khon Kaen Provincial Administration Organizationแสงอนันต์ น้อยแสง¹, กุหลาบ ปุริสาร², วรวิทย์ ตันชนะเทวินทร์³Sanganun Noisang¹, Kularb Purisarn², Worawit tunthanatawin³¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย¹Master's degree student Education Administration. Education and Art Liberal Faculty, College of Asian Scholars^{2,3}Asst. Prof. Dr., in Education Administration, Education and Art Liberal Faculty, College of Asian Scholars

Corresponding author. Email: sanganuntong@gmail.com

(Received: May 15, 2023; Revised: May 25, 2023; Accepted: June 5, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน ครูผู้สอน 226 คน โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้านในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified} = 0.2709$ เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ด้านการทำให้เป็นผู้นำตนเอง 2) ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามสามารถตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง และ 3) ด้านการสร้างภาวะผู้นำแบบเป็นผู้นำตนเอง ตามลำดับ โดยมีแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 7 แนวทางหลัก 21 แนวทางย่อย

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา , แนวทางการพัฒนา

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the current situation. desired condition and needs of school administrators regarding leadership over leadership of school administrators. under the Khon Kaen Provincial Administrative Organization. 2) to study the development of leadership over leadership of

school administrators. Under the Khon Kaen Provincial Administrative Organization The samples used in this research were: The sample consisted of 36 school administrators and 226 teachers randomly stratified according to school size. The instrument used to collect data in this study was a 5-level Rating Scale questionnaire on the development of leadership over leadership of educational institute administrators. and a semi-structured interview about leadership development over leadership of school administrators. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation. and the required index value and analyze the data with content analysis

The results of the research were as follows: 1) the current state of leadership over leadership of school administrators; Under the Khon Kaen Provincial Administrative Organization Overall and in a high level. The desirable condition of leadership over leadership of school administrators. Under the Provincial Administrative Organization Overall and each aspect was at the highest level. 2) PNIModified Needs Index = 0.2709, when considering each aspect, the top 3 most needed needs were 1) self-leadership, 2) motivation for followers to set their own goals, and 3) Build leadership in the form of self-leadership, respectively, with a guideline for developing leadership over the leadership of school administrators. Under Khon Kaen Provincial Administrative Organization 7 main approaches 21 sub-approaches.

Keywords: leadership over school administrators, Development approach

1. บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดการพัฒนายารวดเร็วของเทคโนโลยี สอดคล้องกับกระแสของความเป็นโลกแห่งการศึกษาไร้พรมแดน ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รอบตัวประเทศไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อที่จะสามารถอยู่รอดในสภาพการณ์ปัจจุบันและอนาคต การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จำเป็นหัวใจสำคัญ เพื่อสร้างและพัฒนาคนไทย ให้เป็นคนดีและคนเก่ง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญและมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม (Collaboration Teamwork and Leadership) และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัย มีความคล่องตัวในการบริหาร เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก พร้อมทั้งจะพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ มีการคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการรับบริการทางการศึกษาของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีความพร้อมดังกล่าว ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ (Super Leadership) หรือทฤษฎีภาวะผู้นำที่เป็นเลิศ (Super Leadership Theory) เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างผู้นำ โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำจะมีความสามารถดำเนินงานขององค์กรไปในทิศทางที่แน่นอนและมีวิธีการที่จะนำองค์กรไปสู่เป้าหมาย สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ดาวรสุวรรณ ถวิลการ (2558) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Manz and Sims (1991) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรใช้พฤติกรรมผู้นำแบบผู้นำเหนือผู้นำ (Super Leadership) โดยนำกระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่จะทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองมาใช้ในการบริหาร มีองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ 1) ด้านการทำให้เป็นผู้นำตนเอง 2) ด้านการสร้างภาวะผู้นำแบบเป็นผู้นำตนเอง 3) ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 4) ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวกเชิงสร้างสรรค์ 5) ด้านการอำนวยความสะดวกให้

เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและการเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ 6) ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน 7) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมผู้นำตนเอง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำ โดยสร้างผู้ตามให้เป็นผู้นำตามแบบฉบับแห่งผู้นำ กระตุ้นผู้ตามให้เป็นผู้นำด้วยเช่นกัน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานการศึกษาของชาติการศึกษาให้มีคุณภาพ และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐาน โดยมีโรงเรียนกระจายตามอำเภอต่าง ๆ ในเขตจังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีความพร้อมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษารวมถึงบริบทที่แตกต่างกัน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในบางสาระการเรียนรู้ยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ครูผู้สอนบางส่วนปฏิบัติงานไม่บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำกับติดตามการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องในบางเรื่อง และส่วนหนึ่งอาจเกิดจากปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ขาดการนิเทศติดตาม การประเมินผลและการกระจายอำนาจทางการบริหารให้กับบุคลากรและทีมงานอย่างมีประสิทธิภาพ และครูผู้สอนเป็นบุคลากรที่สำคัญในสถานศึกษาที่ได้เห็นกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสะท้อนผลการบริหารตลอดจนภาวะผู้นำของผู้บริหารมาออกมาได้ ซึ่งภาวะผู้นำเหนือผู้นำสามารถส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถนำตนเองได้ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มความสามารถ ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้ภาวะผู้นำเหนือผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะใช้ในการบริหารสถานศึกษา

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนา ส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระยะ รายละเอียด ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2565 จำนวน 571 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยใช้ตาราง Krejcie&Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) พบว่า ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 262 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 36 คน และครู จำนวน 226 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำเหนือภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยคำถามครอบคลุมเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ตามแนวความคิดของ Manz & Zims (2001) ประกอบด้วย 1) ด้านการทำให้เป็นผู้นำตนเอง 2) ด้านการสร้างภาวะผู้นำแบบเป็นผู้นำตนเอง 3) ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 4) ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวกเชิงสร้างสรรค์ 5) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและการเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ 6) ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน 7) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมผู้นำตนเอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบโครงสร้างคำถามความครอบคลุมในเนื้อหาสาระแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลังจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 ขึ้นไป นำเสนอแบบสอบถามที่ไปทดลอง (Try Out) ครูผู้สอนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทำการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแต่ละฉบับ นำข้อมูลที่ได้ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4. ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปผลดังนี้ ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร โดยภาพรวม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI Modified	ลำดับที่
1. ด้านการทำให้เป็นผู้นำตนเอง	3.48	0.90	ปานกลาง	4.54	0.60	มากที่สุด	0.3065	1
2. ด้านการสร้างภาวะผู้นำแบบเป็นผู้นำตนเอง	3.49	0.98	ปานกลาง	4.50	0.71	มากที่สุด	0.2907	3
3. ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง	3.45	0.93	ปานกลาง	4.48	0.69	มาก	0.2998	2
4. ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวกเชิงสร้างสรรค์	3.51	0.93	มาก	4.49	0.77	มาก	0.2788	4
5. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและการเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์	3.57	0.98	มาก	4.53	0.69	มากที่สุด	0.1672	5
6. ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน	3.68	0.92	มาก	4.46	0.72	มาก	0.2174	7
7. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมผู้นำตนเอง	3.64	0.96	มาก	4.53	0.69	มากที่สุด	0.2467	6
เฉลี่ยรวม	3.55	0.95	มาก	4.50	0.70	มากที่สุด	0.2709	-

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม มีสภาพปัจจุบันในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน รองลงมาด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมผู้นำตนเอง และด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและการเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการทำให้เป็นผู้นำตนเอง รองลงมาด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและการเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ และด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมผู้นำตนเอง ตามลำดับ และการประเมินความต้องการจำเป็นพิจารณาเป็นรายด้าน 3 อันดับแรก พบว่า ด้านการทำให้เป็นผู้นำตนเอง รองลงมาด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามสามารถตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง และด้านการสร้างภาวะผู้นำแบบเป็นผู้นำตนเอง ตามลำดับ

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีทั้งหมด 7 แนวทางหลัก ประกอบด้วย 21 แนวทางย่อย โดยเรียงลำดับตามความต้องการจำเป็น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการทำให้เป็นผู้นำตนเอง มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากร ศึกษา สังเกต ค้นพบ เก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเอง เพื่อสามารถเป็นผู้นำตนเองและผู้อื่นได้ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้บุคลากร ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายพร้อมเพิ่มความท้าทายในงานที่รับผิดชอบ และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาแสดง

พฤติกรรมการบริหารของตนเองเพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษานำข้อมูลที่สังเกตได้ไปปฏิบัติและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมสำหรับตนเอง ตามลำดับ

2. ด้านการสร้างภาวะผู้นำแบบเป็นผู้นำตนเอง มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อให้บุคลากรเปลี่ยนพฤติกรรมโดยการตั้งเป้าหมายจากผู้บริหาร 2) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างให้บุคลากรเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง เพื่อให้สามารถเป็นผู้นำบุคคลอื่น และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการบริหารโดยใช้อิทธิพลต่อบุคลากรให้สามารถเป็นผู้นำตนเองได้

3. ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้น ส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจ ความประทับใจ และผูกพันที่ดีต่อสถานศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการบริหารให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองพร้อมที่จะสู้เพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา และ 3) บริหาสถานศึกษาสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรมีความพยายามในการปฏิบัติ และสามารถปฏิบัติงานได้มากกว่าที่คาดหวังไว้ ตามลำดับ

4. ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวกเชิงสร้างสรรค์ มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการบริหารให้บุคลากรเกิดกระบวนการสร้างรูปแบบความคิดที่ดี มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในทิศทางที่ดี 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการบริหารให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็น นำความคิดและเทคนิคใหม่ ๆ มาปฏิบัติงาน เรียนรู้ถึงวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการบริหารให้บุคลากรสามารถค้นหาทางเลือกได้หลากหลาย เพื่อการแก้ไขปัญหาที่ดีและถูกต้อง ตามลำดับ

5. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและการเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดี การให้เกียรติ ให้รางวัล ยกย่องชมเชยอย่างสมศักดิ์ศรี และไม่แย่งเอาผลงานของลูกน้องมาเป็นผลงานของผู้บริหาร 2) ผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมจะเดินเคียงข้างบุคลากร ฟันฝ่าอุปสรรคไปด้วยกันจนกว่าจะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการบริหารบุคลากรให้บริหารตนเอง มุ่งพัฒนาตนเองตามความต้องการความสนใจ สนับสนุนให้ได้รับโอกาสพัฒนางาน ตามลำดับ

6. ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการบริหารให้มีการประสานงานที่ดี แก้ไขปัญหาความขัดแย้ง สร้างความสามัคคี นำวิธีการสื่อความหมายที่ดีมาใช้กับสมาชิกในกลุ่ม 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการบริหารโดยคำแนะนำและปรึกษาหารือเพื่อระดมความคิดระหว่างผู้ร่วมงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็น สร้างระบบปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันตลอดทั้งสร้างความคุ้นเคยและความเป็นกัลยามิตรเป็นกระบวนการกลุ่ม และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการบริหารที่ทำให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจและความหวงแหนในงาน และสถานศึกษา ตามลำดับ

7. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมผู้นำตนเอง มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงาน แก้ไขปัญหาความขัดแย้ง สร้างความสามัคคี นำวิธีการสื่อความหมายที่ดีมาใช้กับสมาชิกในกลุ่ม 2) ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำ ปรึกษาหารือเพื่อระดมความคิดระหว่างผู้ร่วมงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็น สร้างระบบปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นกัลยามิตรผ่านกระบวนการกลุ่ม และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการบริหารที่ทำให้เกิดความรักความภาคภูมิใจและความหวงแหนในงานและสถานศึกษา ตามลำดับ

5. สรุปผลการวิจัย

จากศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีสภาพปัจจุบันในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 3.55 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน รองลงมาด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมผู้นำตนเอง และ

ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและการเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย($\bar{X}$)=4.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการทำให้เป็นผู้นำตนเอง รองลงมาด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและการเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ และด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมผู้นำตนเอง ตามลำดับ และการประเมินความต้องการจำเป็น PNI Modified = 0.2709 พิจารณาเป็นรายด้าน 3 อันดับแรก พบว่า ด้านการทำให้เป็นผู้นำตนเอง รองลงมาด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามสามารถตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง และด้านการสร้างภาวะผู้นำแบบเป็นผู้นำตนเอง ตามลำดับ โดยมีแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีทั้งหมด 7 แนวทางหลัก และ 21 แนวทางย่อย

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน รองลงมาด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมผู้นำตนเอง และด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและการเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการทำให้เป็นผู้นำตนเอง รองลงมาด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและการเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ และด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมผู้นำตนเอง ตามลำดับ และการประเมินความต้องการจำเป็น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 3 อันดับแรก พบว่า ด้านการทำให้เป็นผู้นำตนเอง รองลงมาด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามสามารถตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง และด้านการสร้างภาวะผู้นำแบบเป็นผู้นำตนเอง ตามลำดับ ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้อาจเป็นเนื่องจากภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงในการบังคับบัญชาสั่งการหรือจูงใจให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จด้วยความเต็มใจ โดยครูผู้สอนส่วนใหญ่มองว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำ กล่าวคือผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดนโยบายเป้าหมายและสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน พร้อมกับการสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง มีการดูแลเอาใจใส่ในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ การจัดหาทรัพยากรที่เหมาะสมและเพียงพอในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนทำให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในการพัฒนาตนเอง สร้างขวัญกำลังใจอยู่เสมอ มีการพัฒนา ฝึกการอบรม การศึกษาดูงาน การให้ความรู้แก่บุคลากร ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เรียนรู้พัฒนาและสร้างนวัตกรรมในการทำงาน อันเป็นพฤติกรรมของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริวรรณ กองธรรม และ กัลยมน อินทุสุต (2563) ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับแนวคิดของ Manz and Sims (1989) ได้สรุปถึงลักษณะสำคัญของผู้นำเหนือผู้นำ โดยหลักการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำมุ่งที่การมอบอำนาจแก่ผู้ตาม (Empowerment) เพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้ตามได้พัฒนาตนเองให้สามารถควบคุม กำกับดูแลตนเองได้ ในฐานะของการควบคุม ดูแลตนเองจึงเป็นพฤติกรรมที่มีอิสระในการปฏิบัติงาน ผู้นำไม่จำเป็นต้องกำกับ ดูแลมากนัก เป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ตาม ทั้งนี้เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของกระแสการบริหารองค์การที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง องค์การ ทุกประเภทไม่สามารถอยู่ได้ด้วยการที่มีผู้นำคอยควบคุม ดูแลและกำกับ สั่งการอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากในยุคข้อมูลข่าวสารองค์การต้องมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

6.2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีทั้งหมด 7 แนวทางหลัก ประกอบด้วย 21 แนวทางย่อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงศ์ ตระการ และ สุรางคนา มัณยานนท์ (2565) ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนาดังนี้ ผู้บริหารควรดูแลเอาใจใส่บุคลากรอย่างทั่วถึงโดยศึกษาบุคลากรเป็นรายบุคคล และผู้บริหารควรมอบหมายงานให้บุคลากรได้รับผิดชอบตรงตามความสามารถ และผู้บริหารควรสร้างเจตคติที่ดีในการทำงานโดยการสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกคนรู้ถึงบทบาทหน้าที่ตนเอง และผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจในการทำงานโดยใช้วิธีการสร้างความเป็นมิตร และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล แก้วอ่อน, วรกฤต เกื่อนช้าง, ประเทือง ภูมิภักทราคม และพระราชวชิรเมธี (2565) ศึกษา แนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำตามหลักทฤษฎีปาปิณีสสูตร พบว่า จักขมา คือ การมองการณ์ไกล ทักษะด้านวิสัยทัศน์ คือ ควรพัฒนาผู้บริหารให้รู้จักมองภาพในอนาคตที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับองค์กร สร้างแรงจูงใจให้สมาชิกในองค์กรมองไปที่เป้าหมายเดียวกัน วิรุโธ คือ ความเชี่ยวชาญ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ คือ ควรพัฒนาผู้บริหารให้รู้จักวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย จุดแข็ง ปัญหา และอุปสรรค พัฒนาองค์ความรู้รอบด้านและฝึกฝนตนเองให้เชี่ยวชาญ นิสสยสัมปโน คือ ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านการสื่อสาร คือ ควรพัฒนาผู้บริหารให้รู้จักฝึกฝนพัฒนาทักษะในการพูดเพื่อให้สามารถสื่อสารให้ทุกคนทราบนโยบายในทิศทางเดียวกัน และ ด้านทักษะความร่วมมือ คือ ควรพัฒนาผู้บริหารให้รู้จักหลักมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถในการลดความขัดแย้งในองค์กร การรู้จักการผูกใจคน ทำงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชชญา พิระธณิศร์ (2564) ศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนานักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า กระบวนการบริหารทั้ง 4 ด้านมีแนวทางพัฒนา คือ 1) การนำ (การมีภาวะผู้นำ): การเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนานักเรียน ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) การจัดองค์กร : การปรับกระบวนการบริหารสถานศึกษา การกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ ของบุคคลในการรับผิดชอบงานด้านคุณธรรม จริยธรรม 3) การควบคุม : จัดระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การให้ คำปรึกษา เกี่ยวกับงานด้านคุณธรรม จริยธรรม 4) การวางแผน : การทำความเข้าใจนโยบาย การวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านคุณธรรม จริยธรรมและการจัดการเรียนการสอนของครู สอดคล้องกับผลการวิจัยของ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชุดา บุญทรัพย์ (2564) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลนครรังสิต ปทุมธานี พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครรังสิต มี 7 ด้าน 18 คุณลักษณะ 39 แนวทาง

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมาย นโยบายแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การนิเทศติดตาม และให้คำแนะนำอย่างเป็นระบบ สร้างแรงจูงใจ มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ยกย่องเชิดชูเกียรติ การให้รางวัลความดีความชอบซึ่งต้องกระทำอย่างเป็นโปร่งใสและธรรม สร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจในหมู่คณะ อันจะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการทำงาน โดยผู้บริหารควรกำหนดระเบียบหรือแนวปฏิบัติร่วมกัน สร้างวัฒนธรรมและค่านิยมที่ดีในสถานศึกษา

7.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

7.2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

7.2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษา และส่งผลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติหน้าที่

8. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). นโยบาย ปิงบประมาณ พ.ศ. 2560 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน); 2.
- ชัชชญา พิระธรรณศรี. (2564). ศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนานักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา. ศึกษาศาสตร์สารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 5(2); 54.
- ณัฐพงศ์ ตระการ และ สุรางคณา มัณยานนท์. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2(1), มกราคม – เมษายน; 121.
- ดาวรุวรรณ ถวิลการ. (2556). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ แบบภาวะผู้นำแห่งศตวรรษที่ 21. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 11(2), (กรกฎาคม - ธันวาคม); 23-24.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พรพิมล แก้วอ่อน, วรกฤต เกื้อนช้าง, ประเทือง ภูมิภักตราคม และ พระราชวชิรเมธี. (2565). แนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนฟ้าอุดม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วารสารวิจัยวิชาการ, 5(2), (มีนาคม-เมษายน 2565); 91-92.
- วิชุดา บุญทรัพย์. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลนครรังสิตปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สิริวรรณ กองธรรม และ กัลยมน อินทุสุต. (2563). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. (กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2560)
- Manz, C. and Sims, H. (1991). *Superleading: Beyond the myth of heroic leadership*. Organizational Dynamics.

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการประยุกต์ใช้กรอบ TQF ในหลักสูตร ระดับอุดมศึกษา Transformational Leadership and TQF Applying in Higher Education curriculum

จุฬารณ โสตะ¹, กษม ชนะวงศ์², สุวกิจ ศรีปัดถา³, อำนาจ ชนะวงศ์⁴, อธิพงษ์ อามาศย์สมบัติ⁵, กุสุมา ดำรงชัย⁶

Chulaporn Sota¹, kasom Chanawongse², Suwakit Srepadtha³, Amnaj Chanawongse⁴,

Atipong Armatsombat⁵, Kusuma Dumrongchai⁶

¹คณบดีคณะวิทยาศาสตร์, หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวัตกรรมการภาวะผู้นำ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²⁻⁴หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวัตกรรมการภาวะผู้นำ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁵คณะวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁶คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

¹Dean, Faculty of Science and Technology, Doctor of Philosophy Program in Leadership Innovation, College of Asian Scholars, Thailand

²⁻⁴Doctoral Philosophy Program on Leadership Innovation, College of Asian Scholars, Thailand

⁵Faculty of Science and Technology, College of Asian Scholars, Thailand

⁶Faculty of Business Administration, College of Asian Scholars, Thailand

Corresponding author. Email: chulaporn@cas.ac.th

(Received: May 15, 2023; Revised: May 25, 2023; Accepted: June 5, 2023)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่ออธิบายความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบและขั้นตอนการประยุกต์ TQF ในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา โดยการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กับ TQF และการบริหารจัดการหลักสูตร ในระดับอุดมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ แล้วนำมาสรุปเป็นหมวดหมู่

ผลการศึกษาพบว่า ความหมายของ ภาวะผู้นำในการประยุกต์ TQF ในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา หมายถึงการที่ ผู้นำ กำหนด แนวทาง วิธีการหรือกิจกรรมต่างๆในการบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน ให้ครอบคลุมทั้ง ด้าน ความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และ ด้านลักษณะบุคคล โดยประยุกต์ใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งประกอบด้วย การมี อิทธิพลในระดับอุดมคติ การสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการเอาใจใส่ผู้ตามรายบุคคล ความสำคัญ การประยุกต์ TQF ในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา 1) ทำให้ผู้นำตระหนักถึงการพัฒนานวัตกรรม ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน 2) ทำให้ผู้นำหากลยุทธ์วิธีการบูรณาการ การผลิตบัณฑิต ที่เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา 3) ทำให้ผู้นำ นำกรอบคุณวุฒิ อุดมศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตร และการเรียนการสอน ในวิชาต่างๆ 4) เสริมสร้างความแข็งแกร่ง เชิง วิชาการ และพัฒนาคนให้ทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก และ 5) ทำให้ผู้นำมีกรอบคุณธรรมและคุณวุฒิควบคู่ไปในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ

ขั้นตอนการประยุกต์ใช้ TQF นั้น มีทั้ง 1) การประยุกต์ ใช้เพื่อการจัดทำหลักสูตร 2) การประยุกต์ใช้เพื่อจัดทำ มคอ 3 และ 3) การประยุกต์ใช้เพื่อการเรียนการสอน ในรายวิชาต่าง ๆ รวมทั้งการจัดทำสื่อการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการ กรอบคุณวุฒิอุดมศึกษา ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และ ด้านลักษณะบุคคล

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การประยุกต์กรอบ TQF หลักสูตร การศึกษาระดับอุดมศึกษา

Abstract

The purpose of this academic article was to explain the meaning, significance, elements, and procedures for applying TQF in higher education curriculum by reviewing documents and literature related to TQF and curriculum administration in higher education, which were then categorized. According to the study's findings, the definition of leadership in the application of TQF in the higher education curriculum is that the leader establishes guidelines, methods, or activities in the management of the curriculum and teaching to cover knowledge, skill, ethics, and characteristics by applying 4 components such as Idealized Influence, Inspirational motivation, Intellectual stimulation, and Individual consideration.

TQF Importance and Application in Higher Education Curriculum including. 1) Make leaders aware of the development of graduates in all four areas. 2) Assist leaders in developing strategies for integrating graduate production that adhere to higher education norms. 3) Empower leaders to use the higher education qualifications framework in curriculum management, as well as teaching and learning across several courses. 4) Increase academic strength and train people to adapt to changing global conditions. and 5) Provide leaders with a moral and educational framework in addition to creating exceptional graduates.

The steps for implementing the TQF are as follows: 1) the application for curriculum implementation. 2) The Thai qualification framework application. (TQF 3) and 3) The application for teaching and learning in various areas, including the development of teaching materials and teaching activities that integrate the higher education qualifications framework in terms of knowledge, skill, ethics, and characteristics.

Keywords: Higher Education, TQF, and Transformational Leadership, curriculum

1. บทนำ

ปัจจุบัน สังคมไทย กำลังเผชิญปัญหาหลายอย่าง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ สังคมผู้สูงอายุ ผลกระทบจากโรคระบาดโควิด ตลอดจน การเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยี ต่างๆ โดยเฉพาะ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน (Disruption world) รวมทั้ง ยุค VUCA world ที่เต็มไปด้วยความผันผวน ความไม่แน่นอน ความซับซ้อน และ ความคลุมเครือ จึงจำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำที่สำคัญอย่างยิ่งนั่นคือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (ศศิมา สุขสว่าง, 2564 ; จุฬารัตน์ โสตะ, 2564) สิ่งต่างๆเหล่านี้ มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการปลูกฝัง พัฒนาในระบบการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาที่สำคัญที่จะผลิตบัณฑิต มหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต ไปพัฒนาสังคม ให้เจริญก้าวหน้า พินิจปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น และเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์ (อุษณีย์ คำประกอบ, 2566)

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ และกลุ่มประชาคมอาเซียนซึ่งมี สมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ลาว เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ บรูไน และกัมพูชา ภายใต้กรอบความร่วมมือ 3 ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐ เกาหลี ประชาคมอาเซียนยังให้ความสำคัญของการศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนภูมิภาคอาเซียน การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีการแข่งขันทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ มีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนา กำลังคนให้มี ศักยภาพตรงกับความต้องการของตลาดวิชาชีพด้านต่าง ๆ และตอบโจทย์ความต้องการพัฒนาประเทศที่ เปลี่ยนไป

ภายใต้พลวัตการเปลี่ยนแปลงของสังคมรวมทั้งการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพอย่างเสรีในภูมิภาคอาเซียน การศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงควรมีศักยภาพสถาบันการศึกษาในด้านการผลิตบุคลากรในสาขาวิชาชีพที่มีมาตรฐานและประสิทธิภาพสูงการสร้างมาตรฐานในการให้บริการ ของบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญและมีสมรรถนะสูงถือเป็นปัจจัยพื้นฐานเพราะทรัพยากรมนุษย์ถือว่าเป็นส่วน สำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบผลสำเร็จ (อุษณีย์ คำประกอบ, 2566 ; ศรีธัญญา หนูนาถ ชยุต ภาวนันท์กุล, 2566)

สำนักงานการอุดมศึกษา ตระหนักถึงการผลิตกำลังคน ให้มีความรู้ ความสามารถ ควบคู่กับคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม เพื่อเสริมสร้าง ความเจริญก้าวหน้า อย่างมีคุณภาพและคุณธรรม จึงได้มีการจัดทำกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติขึ้น (Thai Qualification Framework for Higher Education : TQF-Hed) เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา การเรียนการสอน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบไปด้วยมาตรฐานผลการเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2. ด้านทักษะ 3)ด้านจริยธรรม และ 4. ด้านลักษณะบุคคล (ราชกิจจานุเบกษา, 2565) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีนวัตกรรมภาวะผู้นำ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์บริบทที่เป็นอยู่ทั้งในระดับชุมชน สังคม ประเทศชาติและระดับโลก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทุกอย่างเชื่อมโยงกัน ทั้งสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ (เกษม ขนวงค์, 2564) ซึ่งทฤษฎีภาวะผู้นำ แบบการเปลี่ยนแปลง (Transformation leadership) เป็นทฤษฎีที่มีองค์ประกอบสำคัญ ในการวิเคราะห์ และประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา เพื่อยกระดับ มาตรฐานตามกรอบคุณภาพการศึกษา ให้แข็งแกร่ง และเสริมสร้าง บัณฑิตให้มีเพียงความรู้ ความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ใหม่เท่านั้น หากแต่ต้องคำนึงถึง คุณธรรม ศีลธรรม ความมีเหตุผล และ ลดปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างความมีศักดิ์ศรีของความเป็นคน อย่างสง่างาม ในทุกระดับ

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามแนวคิดของ เบสส์ (Bass, 2006) เป็นผู้นำที่มีอิทธิพลต่อผู้ตาม โดยการเปลี่ยนแปลงการตระหนักว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญ ให้ผู้ตามได้วิเคราะห์ตนเอง มองโอกาส และความท้าทายในมุมมองใหม่ๆ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นนักริเริ่ม โดยการมองหาข้อดีในการพัฒนาบุคคล กลุ่ม หรือองค์กร และนวัตกรรมใหม่ๆ ซึ่ง มีลักษณะสำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีอิทธิพลในระดับอุดมคติ (Idealized Influence) ผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ตาม มีวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน และให้กำลังใจผู้ตาม 2) การสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation) โดยผู้นำกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ตาม ปรารถนาที่จะบรรลุเป้าหมาย 3) การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation) เพื่อให้ผู้ตามคิดวิเคราะห์ด้วยเหตุผล ด้วยการท้าทาย ให้รู้จักคิดในทางสร้างสรรค์ มองปัญหาและแก้ไขด้วยมุมมองใหม่ และ 4) การเอาใจใส่ผู้ตามรายบุคคล (Individualized Consideration) ผู้นำใช้เวลาในการสอน แนะนำ สนับสนุน ให้ความสนใจอย่างใกล้ชิดต่อผู้ตาม คำนึงถึง ความแตกต่างของบุคคล

ดังนั้น การประยุกต์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในการพัฒนากรอบมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของคณาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และ คณาจารย์ ผู้สอน ให้ตระหนักถึงการบูรณาการ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อการผลิตบัณฑิตในระดับอุดมศึกษา ในทุกระดับทั้งปริญญาตรี โท และเอก เพื่อเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและ คุณธรรม ต่อไป

2.วัตถุประสงค์

2.1 เพื่ออธิบายความหมายความสำคัญ และ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา

2.2 เพื่ออธิบาย การประยุกต์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในการประยุกต์ TQF ในหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ได้อย่างเหมาะสม

3. วิธีการศึกษา

โดยการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาระบบการศึกษา การเรียนการสอน จากเอกสารตำรา และการสืบค้นข้อมูลจากวารสาร ฐานข้อมูลต่างๆ website รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้ว นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์เป็นหมวดหมู่ (Content analysis)

4. ผลการศึกษา ดังนี้

4.1 ความหมายของ ภาวะผู้นำในการประยุกต์ TQF ในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา หมายถึงการที่ผู้นำ กำหนดแนวทาง วิธีการหรือกิจกรรมต่างๆในการบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน ให้ครอบคลุมทั้งด้าน 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) ด้านจริยธรรม และ 4) ด้านลักษณะบุคคล (ราชกิจจานุเบกษา, 2565)

4.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำ และ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2565) ได้แก่

1. ทำให้ผู้นำตระหนักถึงการพัฒนามันชาติ ครอบคลุมทั้ง 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) ด้านจริยธรรม และ 4) ด้านลักษณะบุคคล
2. ทำให้ผู้ทบทวนวิธีการบูรณาการ การผลิตบัณฑิต ที่เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา สอดคล้องกับ ความต้องการของสังคมและประเทศชาติ
3. ทำให้ผู้หา นำกรอบคุณวุฒิอุดมศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตร และการเรียนการสอน ใน วิชาต่างๆ
4. เสริมสร้างความแข็งแกร่ง เชิงวิชาการ และพัฒนาคนให้ทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก
5. ทำให้ผู้นำมีกรอบคุณธรรมและคุณวุฒิควบคู่ไปในการผลิตบัณฑิต ที่มีคุณภาพ มีความรู้คู่คุณธรรม กาลเทศะ มารยาททางสังคม นำความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นพลเมืองที่ดีของโลก

4.3 มาตรฐานผลการเรียนรู้กลางตามกรอบคุณวุฒิอุดมศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย (ราชกิจจานุเบกษา, 2565)

1. ทักษะด้านความรู้ (Knowledge)
 - (1) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ และทฤษฎีที่สำคัญในสาขาวิชา และศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง
 - (2) สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชากับความรู้ในศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง
 - (3) สามารถประยุกต์ความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ
 - (4) สามารถติดตามความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการทั้งศาสตร์ในสาขาวิชา และศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องรวมทั้ง นำไปประยุกต์ใช้ได้
2. ด้านทักษะการปฏิบัติ (Skill)
 - (1) มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ มีวิจารณญาณหรือดุลยพินิจในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ
 - (2) มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ และทฤษฎีต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน และการแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์
 - (3) สามารถใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสถานการณ์
3. ด้านจริยธรรม (Ethics)
 - (1) มีวินัย มีความรับผิดชอบต่องาน และต่อสังคม
 - (2) ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

(3) มีภาวะความเป็นผู้นำ และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น

(4) รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในศักดิ์ศรี และคุณค่าของความเป็นมนุษย์

4. ด้านลักษณะส่วนบุคคล

(1) มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

(2) มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

(3) มีความสามารถในการปรับตัว ร่วมกิจกรรม และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์

(4) สามารถให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

(5) สามารถสื่อสารภาษาไทย ทั้งการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน การสรุปประเด็น และการนำเสนอได้

อย่างมีประสิทธิภาพ

(6) สามารถเลือก และใช้รูปแบบการนำเสนอสารสนเทศ ตลอดจนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์

(7) มีคุณลักษณะ บุคลิกภาพ ด้านต่างๆ สอดคล้องกับบริบทของหลักสูตร การเรียนการสอน สาขานั้นๆ อย่างเหมาะสม ทั้งด้านนิสัยใจคอ พฤติกรรม ความคอด ความเชื่อ ที่แต่ละหลักสูตรมุ่งหวัง ตามปรัชญา และเอกลักษณ์ที่กำหนดไว้

จึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบของมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษา ต้องการมุ่งเน้นผลผลิตให้บัณฑิตมีคุณลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ให้ครอบคลุมทั้งด้าน 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) ด้านจริยธรรม และ 4) ด้านลักษณะบุคคล (ราชกิจจานุเบกษา, 2565)

4.4 ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นการกระทำที่มีอิทธิพลจูงใจให้ผู้อื่นร่วมมือปฏิบัติงาน เพื่อให้งานสำเร็จตามความมุ่งหมาย เป็นการใช้อิทธิพลที่ไม่ใช่การบังคับชักนำกิจกรรมของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน เป็นความสามารถที่จะสร้างความเชื่อมั่นและให้การสนับสนุนบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง หรือผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership) ตามแนวคิดของแบสส์ (Bass, 2006) หมายถึง การที่ผู้นำให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล แก่ผู้ตามเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในระดับที่สูงขึ้น ผู้นำสามารถทำให้ผู้ตามเกิดแรงดลใจในการทำงาน และพยายามที่จะทำงานให้ได้มากกว่าที่คาดหวังไว้

จึงสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง รูปแบบหนึ่งของภาวะผู้นำ ที่สามารถ สร้างแรงบันดาลใจ ในทางบวกต่อสมาชิก ซึ่งอาศัยการเสริมสร้างพลังให้มี ความกระตือรือร้น และมีแรงปรารถนาอย่างแรงกล้า ให้สมาชิกทุกคนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เป็นผู้นำที่คำนึงถึง 4 องค์ประกอบได้แก่ การมีอิทธิพลในระดับอุดมคติ การสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญาและ การเอาใจใส่ผู้ตามรายบุคคล

4.5 แนวทางการประยุกต์ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการศึกษาและการเรียนการสอนด้วยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552 ; Kendra Cherry, 2021, อุษณีย์ คำประกอบ, 2566)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หรือภาวะผู้นำ แบบนักปฏิรูป ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การมีอิทธิพลในระดับอุดมคติ (Idealized Influence) ผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ตาม มีวิสัยทัศน์ และจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและให้กำลังใจผู้ตามเพื่อให้ผู้ตามแสดงวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายร่วมกัน ผู้นำควรนำทีมงาน ในการเรียนรู้ เข้าใจ และนำกรอบคุณวุฒิอุดมศึกษาทั้ง 5 ด้าน มาการประยุกต์ใช้ในหลักสูตร การเรียนการสอน การจัดทำ มคอ. 3 แผนการสอน และรายวิชา รวมทั้งสื่อการสอน และเทคนิควิธีการที่เหมาะสม โดยเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นตัวอย่างในการดำเนินงาน กิจกรรมต่างๆเหล่านี้

2. การสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation) ผู้นำกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้กับทีมงาน โดยประชุมปรึกษาหารือ ชักชวน ให้มีความท้าทาย เกิดความรู้สึก ต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายรวมถึงแสดงความผูกมัดตนเองและมีวิสัยทัศน์ร่วมกับผู้นำ ในการวางแผน ดำเนินงานในหลักสูตรและรายวิชาให้ มีกิจกรรม ที่ส่งเสริม ทักษะที่สำคัญทั้ง 4 ด้าน 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) ด้านจริยธรรม และ 4) ด้านลักษณะบุคคล (ราชกิจจานุเบกษา, 2565 อุษณีย์ คำประกอบ, 2566)

3. การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation) แสดงถึงการที่ผู้นำกระตุ้นให้ผู้ตามคิดวิเคราะห์ด้วยเหตุผล ด้วยการท้าทายทีมงาน ให้เห็นโอกาส ในการสร้างสรรค์ พัฒนา และสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน ที่ตอบสนองคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานการอุดมศึกษาทั้ง 5 ด้าน ด้วยเทคนิควิธีการ ที่ส่งเสริมผู้เรียน ให้มีความสุข กระตือรือร้น ในการศึกษา ทั้งศึกษาด้วยตนเอง การเสนอผลงาน การประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน การจัดทำโครงการ กิจกรรม ศึกษาดูงาน โดย การมีส่วนร่วม ของผู้เรียน เพื่อ เกิดความพึงพอใจ และสอดคล้องกับความต้องการและบริบทของ ผู้เรียนแต่ละชั้นปี แต่ละหลักสูตร และแต่ละระดับการศึกษา ต้องคำนึงถึงความแตกต่างและเหมาะสม นักศึกษาระดับปริญญาตรี จะมีความต้องการในการชี้แนะ ร่วมคิดร่วมทำอย่างใกล้ชิด ขณะที่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ ที่มีประสบการณ์ จะมี ความเป็นอิสระในการคิด รวมทั้งดึงประสบการณ์มาใช้ในการเรียนการสอนได้ดี และเกิดความภาคภูมิใจ การให้เกียรติ และยอมรับในข้อเสนอแนะ การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการค้นคว้าด้วยตนเอง รวมทั้งการตั้งเป้าหมายและการวางแผน การเรียนการสอน เมื่อนักศึกษาสามารถ บริหารจัดการตนเองได้ จะเกิดความมั่นใจ ขยายสู่การเป็นผู้มีภาวะผู้นำ ทางวิชาการ ที่มีคุณภาพต่อไป ในการคิดวิเคราะห์ โครครวญ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน จึงต้องส่งเสริมทักษะที่สำคัญและจำเป็น เหมาะสม กับบริบท ของหลักสูตรและระดับการศึกษา เสมอ

4. การเอาใจใส่ผู้ตามรายบุคคล (Individualized Consideration) ผู้นำใช้เวลาในการสอน แนะนำ สนับสนุน ให้ความสนใจอย่างใกล้ชิดต่อผู้ตาม พิจารณาถึงความแตกต่างของผู้ตามรายบุคคลคำนึงถึง Individual Difference หรือความแตกต่างของบุคคล ให้มาก และส่งเสริมสนับสนุน ให้เหมาะสมกับลักษณะของแต่ละบุคคล และยอมรับในความเป็นปัจเจกชนมากขึ้น บางคนมีความเป็นผู้กล้าพูด กล้าทำกล้าแสดงออก (Extrovert behavior) ขณะที่บางคน ไม่ค่อยแสดงออกเก็บตัว ไม่กล้าคิด กล้าทำ (Introvert behavior) การกระตุ้นเตือน ช่วยเหลือให้เหมาะสม กับบุคคลจึงเป็นสิ่งสำคัญ ในด้านการบริหารหลักสูตร การเรียนการสอน การจัดทำสื่อการสอน การประเมินผลการสอน เพื่อส่งต่อความรู้ วิชาการทักษะสำคัญและจำเป็น ไปยัง นักศึกษาในแต่ละระดับอย่างเหมาะสม

4.6 ขั้นตอนการประยุกต์ใช้ TQF นั้น มีทั้ง 1) การประยุกต์ ใช้เพื่อการจัดทำหลักสูตร 2) การประยุกต์ใช้เพื่อจัดทำมคอ 3 และ 3) การประยุกต์ใช้เพื่อการเรียนการสอน ในรายวิชาต่าง ๆรวมทั้งการจัดทำสื่อการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการกรอบคุณวุฒิอุดมศึกษา

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ต้องเป็นทั้งตัวอย่าง วางแผน ให้ความรู้ แนวทาง สร้างแรงบันดาลใจ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนและติดตาม ทั้งคณาจารย์และ นักศึกษา ให้มีผลการเรียนรู้ ครบ 4 ด้าน ทั้งด้าน 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) ด้านจริยธรรม และ 4) ด้านลักษณะบุคคล (ราชกิจจานุเบกษา, 2565 อุษณีย์ คำประกอบ, 2566) ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 พฤติกรรมที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาของผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลงของคณาจารย์และนักศึกษาตามกรอบคุณวุฒิอุดมศึกษา (TQF 4 ด้าน)

มาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้	พฤติกรรมที่พึงประสงค์	แนวทางการพัฒนาของผู้ประกอบการ	กิจกรรมสำคัญ
1. ด้านความรู้	นักศึกษามีความรู้ ความสามารถในศาสตร์ที่เรียน หมั่นศึกษาหาความรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน จากสื่อต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ และเป็นความรู้ที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์	คณาจารย์ต้องแสวงหาความรู้ ให้มีความรู้ ความสามารถ ทันโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง (Intellectual Stimulation) ส่งเสริมให้นักศึกษา มีการศึกษา เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ก้าวทันวิชาการใหม่ ๆ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานและชีวิตประจำวันและสามารถถ่ายทอดความรู้ให้บุคคลอื่นได้ รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดี	- กำหนดเนื้อหาสาระที่จำเป็น - กำหนดไว้ใน พันธกิจ แผนงาน มคอ.2 และ มคอ. 3 รวมทั้งแผนการสอน กิจกรรมการสอน - การสืบค้นข้อมูล จัดทำ โครงการสัมมนาวิชาการ และบริการวิชาการ - โครงการศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ - การจัดทำโครงการวิจัย วิเคราะห์ วิพากษ์ และนำผลการวิจัยไปใช้
2. ด้านทักษะ	มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ใคร่ครวญไตร่ตรอง สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ทั้งปัญหาทั่วไปและปัญหาซับซ้อนได้ดี เป็นผู้มีเหตุผลในการทำงาน มีวิจารณ์ญาณ รู้เท่าทัน สิ่งต่างๆ	- คณาจารย์ควรสร้างแรงจูงใจ และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน มีความปรารถนา (Inspirational and Motivation) ที่จะมี ความสามารถและทักษะสำคัญในการปฏิบัติงาน -ควรส่งเสริมให้คณาจารย์และนักศึกษา ได้มีการคิดวิเคราะห์ และการแก้ไขปัญหา ตลอดจน รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง และสื่อต่าง ๆ - คำนึงถึงศักยภาพของแต่ละบุคคล (Individual Consideration)	- กำหนดใน มคอ.2 มคอ.3 การบริหาร แผนการสอน กิจกรรม ประจำวัน การแก้ไขปัญหา ร่วมกันระดมสมอง
3. ด้านจริยธรรม	นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย ตรงต่อเวลา และรู้หน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง ไม่ลอกงานผู้อื่น มีการอ้างอิงเมื่อมีการทบทวนวรรณกรรมจากผู้เขียนทั้งในและต่างประเทศ	คณาจารย์ควรเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านจริยธรรม (Idealized Influence) และ สร้างแรงจูงใจ และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน มีความปรารถนา (Inspirational and Motivation) ส่งเสริมการมีกฎเกณฑ์กติกาก ในการเรียนการสอน การทำงาน และการอยู่ร่วมกัน	- กำหนดไว้ใน พันธกิจ แผนงาน มคอ.2 และ มคอ.3 รวมทั้งแผนการสอน กิจกรรมการสอน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การอยู่ร่วมกันในสังคม หรือการจัดทำโครงการต่าง ๆ

มาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้	พฤติกรรมที่พึงประสงค์	แนวทางการพัฒนาของผู้นำ	กิจกรรมสำคัญ
		ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อย่างเป็นรูปธรรมทั้งในหลักสูตรและการเรียนการสอนในรายวิชาหรือกิจกรรมต่าง ๆ	
4. ด้านลักษณะบุคคล	1. มีความสามารถในการประสานงานระหว่างทีมงาน เพื่อน อาจารย์ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง ส่งเสริม ช่วยเหลือกันและกันตามความเหมาะสม 2. การแสวงหาความรู้ อยู่เสมอทั้งพัฒนาทักษะที่สำคัญและจำเป็น ทั้งทักษะภาษาอังกฤษ ทักษะดิจิทัล ทักษะสังคม 3. มีความสามารถใช้ตัวเลขในการคำนวณ เลือกใช้เครื่องมือทดลอง ที่เหมาะสม และใช้คอมพิวเตอร์ ในการสืบค้นข้อมูล การใช้เทคโนโลยีอย่างเชี่ยวชาญ	คณาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดี (Idealized Influence) เป็นแบบอย่างที่ดี ควรส่งเสริมการทำงานร่วมกัน การร่วมคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา และยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคล แสวงจุดร่วม สงวนจุดต่าง - การติดต่อประสานงาน การพัฒนาภาคีเครือข่าย ทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร ทั้งในและต่างประเทศ - ส่งเสริมการตระหนักถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต การแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ ทั้งภาษาอังกฤษ ดิจิทัล และการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น การทำงานเป็นทีม ผู้นำควรส่งเสริมคณาจารย์และนักศึกษา มีความเชี่ยวชาญ ในการใช้เทคโนโลยีต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ การสืบค้นข้อมูล ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน การจัดทำรายงาน ผลงาน กิจกรรม วิทยานิพนธ์ รวมทั้งการจัดการเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี และ application/ database ที่เหมาะสม	กำหนดใน มคอ. 2 มคอ. 3 การบริหาร แผนการสอน กิจกรรม ประจำวัน - ฝึกการแบ่งปัน และเกื้อกูล (sharing and caring) อยู่เสมอส่งเสริมการทำงานเป็นทีมส่งเสริมการเรียนการสอน การสอดแทรกภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน ทุกรายวิชาในการเรียนการสอนและในชีวิตประจำวัน - โครงการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ทุนบำรุงศาสนา บริการวิชาการวิจัย และ การมีส่วนร่วมของชุมชน - โครงการสัมมนาวิชาการและ บริการวิชาการ - กำหนดใน มคอ. 2 มคอ. 3 การบริหาร แผนการสอน กิจกรรม ประจำวัน - โครงการสัมมนาวิชาการและ บริการวิชาการ การ Up skill, Re skill

สรุป มาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา 4 ด้าน

จึงสรุปได้ว่า บทความวิชาการนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่ออธิบายความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบและขั้นตอนการประยุกต์ TQF ในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา โดยการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กับ TQF และการบริหารจัดการหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ แล้วนำมาสรุปเป็นหมวดหมู่

ความหมายของ ภาวะผู้นำในการประยุกต์ TQF ในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา หมายถึงการที่ผู้นำ กำหนดแนวทาง วิธีการหรือกิจกรรมต่างๆในการบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน ให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3)ด้านจริยธรรม และ 4) ด้านลักษณะ โดยประยุกต์ใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งประกอบด้วย การมีอิทธิพลในระดับอุดมคติ การสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการเอาใจใส่ผู้ตามรายบุคคล

ความสำคัญ การประยุกต์ TQF ในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา 1) ทำให้ผู้นำตระหนักถึงการพัฒนาบัณฑิต ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน 2) ทำให้ผู้หลากหลายวิธีการบูรณาการ การผลิตบัณฑิต ที่เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา 3) ทำให้ผู้นำ นำกรอบคุณวุฒิอุดมศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตร และการเรียนการสอน ในวิชาต่าง ๆ 4) เสริมสร้างความแข็งแกร่ง เชิงวิชาการ และพัฒนาคนให้ทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก 5) ทำให้ผู้นำมีกรอบคุณธรรมและคุณวุฒิควบคู่ไปในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ

ขั้นตอนการประยุกต์ใช้ TQF นั้น มีทั้ง 1) การประยุกต์ ใช้เพื่อการจัดทำหลักสูตร 2) การประยุกต์ใช้เพื่อจัดทำ มคอ.3 และ 3) การประยุกต์ใช้เพื่อการเรียนการสอน ในรายวิชาต่าง ๆรวมทั้งการจัดทำสื่อการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการกรอบคุณวุฒิอุดมศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) ด้านจริยธรรม และ 4) ด้านลักษณะบุคคล

5. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

5.1 ควรบูรณาการกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา ระบบการศึกษาและการเรียนการสอน ในหลักสูตรและรายวิชาต่างๆและแผนการสอน ในรายวิชาและ หัวข้อการสอน ให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน

5.2 ควรมีการส่งเสริมคณาจารย์ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และประยุกต์ใช้ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา ทั้งในหลักสูตร การเรียนการสอน มคอ. 3 สื่อการสอน กิจกรรมการสอน

5.3 ควรมีการประเมินผล กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา ในทุกหลักสูตรและทุกรายวิชา

5.4 ผู้นำ ควรตระหนักถึง การบูรณาการ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา ทั้งเป็นทางการและ ไม่เป็นทางการในการบริหารจัดการ

5.5 ผู้นำควร ส่งเสริมสนับสนุน ให้มีกิจกรรม ที่สอดแทรก กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา ในกิจกรรมต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

6. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้างต่อไป

6.1 ควรศึกษา ประสิทธิภาพการเรียนการสอน ที่มีการประยุกต์ใช้ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา ด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย

6.2 ควรศึกษาผลของการบูรณาการ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา ในการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนรายวิชา

6.3 ควร ศึกษากลยุทธ์วิธีการที่เหมาะสม ในการบูรณาการ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาในการศึกษาระดับต่างๆ ทั้งปริญญาตรี โท เอก

7. เอกสารอ้างอิง

- กระแสด ชนวงษ์. (2564). **หนังสือ 88 ปีแห่งความรักและความฝัน**. สืบค้นจาก <https://www.krasae.or.th/index.php/2021-02-15-09-21-52/you tube/video/10>. [Retrieved 5 October 2021].
- กษม ชนวงษ์. (2564). **นวัตกรรมภาวะผู้นำ**. เอกสารประกอบการบรรยาย ในการประชุมการจัดการความรู้ ครั้งที่ 5 วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย วันที่ 21 กรกฎาคม 2564.
- จุฬารณย์ โสตะ. (2564). **ผู้นำยุค VUCA World**. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ASCER ครั้งที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย วันที่ 5 มิถุนายน 2564.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2565). **มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 2565**. <https://academic.pkru.ac.th/images/doc/education-> [Retrieved 25 June 2023]
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). **กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF:Hed)**. เอกสารประกอบการประชุมอธิการบดี สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2552.
- ศศิมา สุขสว่าง. (2564). **VUCA World ความท้าทายสำหรับผู้นำยุคใหม่**. <https://www.sasimasuk.com/>. [Retrieved 9 May 2021].
- ศรัณญา หนูนาคน ชยุด ภวานันท์กุล. (2566). **การสร้างคุณภาพบริการของสถาบันอุดมศึกษาไทยตามแนวคิด STEP-SERVQUAL เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน**. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5 วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566.
- อุษณีย์ คำประกอบ. (2566). **แนวทางการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษา สำหรับหลักสูตรใหม่/หลักสูตรปรับปรุง ที่ดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ พ.ศ. 2565** เอกสารประกอบการบรรยาย 16 พฤษภาคม 2566.
- Bass, B. M., and Riggio R.E. (2006). **Transformational Leadership**, London, Lawrence Erlbaum Associates, New Jersey.
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1993). **Transformational leadership: A response to critiques**. In M. M. Chemers & R. Ayman (Eds.), *Leadership theory and research: Perspectives and directions* (pp. 49–80). Academic Press.
- Kendra Cherry. (2021). **Transformational Leadership**. <https://www.verywellmind.com/whatis-transformational-leadership-2795313>. [Retrieved 1 October 2021].
- Paula Rolfe. (2011). **Transformational Leadership Theory: What Every Leader Needs to Know**. *Nurse Leader*, 9(2); 54-57.

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การรู้ดิจิทัล สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3

สาขาวิชาการศึกษปฐมวัย วิทยาลัยชุมชนสงขลา

The Online Lessons : Digital literacy For 3rd year student Department of Early
Childhood Education Songkhla Community College

พูลเกียรติ มงคลสวัสดิ์

Poonkeat Mongkonsawad

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

Faculty of Industrial Education and Technology Rajamangala University of Technology Srivijaya

Corresponding author. Email: pk2018tsu@gmail.com

Received: May 22, 2023; Revised: June 2, 2023; Accepted: June 10, 2023)

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องการรู้ดิจิทัล สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษปฐมวัย วิทยาลัยชุมชนสงขลา วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทดสอบประสิทธิภาพและรวมถึงความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อบทเรียน โดยมีกลุ่มทดลองคือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษปฐมวัย วิทยาลัยชุมชนสงขลา ที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 47 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการใช้ดิจิทัล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนออนไลน์เรื่องการรู้ดิจิทัล สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษปฐมวัย วิทยาลัยชุมชนสงขลา มีประสิทธิภาพ 83.83/80.77 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 โดยผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 64.62 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนเรียนที่มีค่า 34.68 และความพึงพอใจในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างพบว่าอยู่ในระดับที่พึงพอใจมากโดยมีค่าเท่ากับ 4.27 โดยมากที่สุดในด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง มีค่าเท่ากับ 4.40

คำสำคัญ : บทเรียนออนไลน์ การรู้ดิจิทัล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

This research aimed to develop online lessons. digital literacy for 3rd year students in the field of early childhood education Songkhla Community College assess the quality of lessons Test performance and academic achievement. Including the satisfaction of the learners with the lessons. The experimental group consisted of 3rd year students in the field of early childhood education. Songkhla Community College used in the research of 47 people who enrolled in the study of digital use In the third semester of the academic year 2022, the statistics used were mean, percentage, and standard deviation. The results showed that Digital Literacy Online Lessons For 3rd year students in the field of early childhood education Songkhla Community College Has an efficiency of 83.83/80.77, which was above the threshold of 80/80. The students had higher learning achievement after studying than before. And the satisfaction of the sample was found to be at a very satisfactory level. which was equal to 4.27. Most of all in terms of content and action, equal to 4.40

Keywords: Online Lesson, Digital Literacy, Academic Achievement

บทนำ

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทยด้านการศึกษานั้นได้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก โดยเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 กำหนดให้จัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนต้องบูรณาการให้ผู้เรียนมีความรู้คุณธรรม และดำรงชีวิตในสังคม มีความสามารถที่จะใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยได้กำหนดให้ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553; อนิรุทธิ์ สติมัน และคณะ, 2556)

การพัฒนาระบบการศึกษารูปแบบใหม่ให้ผู้เรียนก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงทางกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีที่จะต้องเกิดกับผู้เรียน ซึ่งในปัจจุบันสื่อดิจิทัล สื่ออิเล็กทรอนิกส์จะมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากการนำเอาสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลาไม่ว่าจะทำการศึกษา ณ สถานที่ใด การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จะยังคงมีเนื้อหาและคุณภาพเท่าเทียมกัน สามารถวัดผลการเรียนรู้ได้รวดเร็ว นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมแนวทางการจัดการเรียนตลอดชีวิตได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

วิทยาลัยชุมชนสงขลา ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับอนุปริญญา เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากับศูนย์ อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มุ่งดำเนินงานจัดการศึกษาให้ตอบสนอง นโยบายของรัฐบาลในการแก้ปัญหาพื้นที่พัฒนาพิเศษภาคใต้ ตามยุทธศาสตร์เสริม สร้างความมั่นคง ด้วยการจัดโอกาสและคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้กับ คนในพื้นที่ โดยมีความเชื่อว่า การศึกษาจะเป็นกลไกสำคัญต่อการแก้ปัญหาความไม่สงบในภาคใต้ที่ยั่งยืน และให้ยึดหลักสำคัญในการดำเนินงาน คือ “วิทยาลัยชุมชนเป็นสถานศึกษาของรัฐที่บริหารจัดการโดยชุมชน” (วิทยาลัยชุมชนสงขลา, 2565)

การปรับตัวเป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal) จำเป็นต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์เพื่อให้ นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้วิจัย จึงได้พัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องการรู้ดิจิทัล มาใช้การจัดการเรียน การสอนจึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ของการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีเนื้อหาค่อนข้างมาก ทำให้การเรียนการสอนมีความจำเป็นอย่างยิ่ง การหาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนานักศึกษา ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับการเรียน การสอนออนไลน์มาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ โดยผู้วิจัยได้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล นักศึกษาสามารถฝึกทบทวนซ้ำๆ ได้โดยมีเนื้อหาบทเรียนให้ศึกษา สามารถส่งการบ้านและทำแบบทดสอบ รวมถึง ขึ้นงานได้ โดยอาศัยการติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์และผู้เรียนตลอดเวลาที่ผู้เรียนมีข้อสงสัย ผู้เรียนสามารถเข้าสู่ระบบออนไลน์ได้ด้วยคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ทโฟนได้และผู้วิจัยมีความคาดหวังว่าการจัดการเรียนรู้จะเป็นแนวทางในการ จัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และลดความแตกต่างระหว่างผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมีโอกาสพัฒนาตนเองได้อย่าง เต็มศักยภาพ (พัชรา คงเหมา, 2560)

ผู้วิจัยได้นำสื่อออนไลน์ต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบของสื่อเสริมบทเรียนต่างๆพบว่า สามารถสร้างแรงจูงใจใน การเรียน การเข้าถึงสื่อรูปแบบใหม่ การใช้เทคโนโลยีในอุปกรณ์เคลื่อนที่ต่างๆ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่าง สะดวกสบาย สอดคล้องกับการพัฒนานักศึกษาให้มีความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ให้มีสมรรถนะด้านคอมพิวเตอร์หรือเป็น Electronics Person โดยเฉพาะทักษะ ด้านการประยุกต์นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นตาม พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 หมวด 4 (พิมพ์นธ์ เตชะคุปต์, 2558) ความพร้อมของผู้เรียนที่ความแตกต่างกันใน

แต่ละช่วงเวลาเป็นปัญหาและอุปสรรคในการเรียน รวมทั้งนักศึกษาที่ไม่สามารถเข้าชั้นเรียนตามวันเวลา และอาจส่งผลให้เรียนไม่ทันเพื่อน

จากความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นและ เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงลดปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อการพัฒนาที่ดีขึ้นให้กับนักศึกษา อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในรูปแบบของแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในการเรียนตลอดภาคการศึกษาและอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องการรู้ดิจิทัล สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาศาสนา วิทยาลัยชุมชนสงขลา

2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ผ่านการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์

3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์เรื่องการรู้ดิจิทัล

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียนออนไลน์เรื่องการรู้ดิจิทัล

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหาบทเรียนออนไลน์

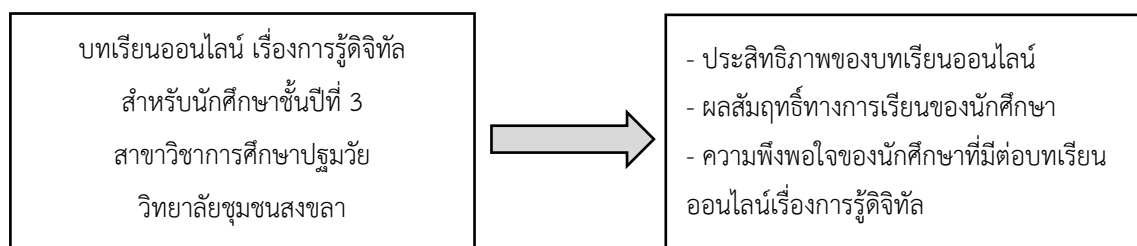
1.1 รูปแบบของบทเรียนออนไลน์ประกอบด้วย คำชี้แจง วัตถุประสงค์ สารบัญ แบบทดสอบก่อนเรียน เนื้อหาแบบฝึกหัด แบบทดสอบหลังเรียน

1.2 เนื้อหาประกอบด้วย ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ การรู้เท่าทันสื่อ กฎหมายและจริยธรรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ และทรัพย์สินทางปัญญา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้บทเรียนออนไลน์ เรื่องการรู้ดิจิทัล สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาศาสนา วิทยาลัยชุมชนสงขลา ซึ่งสามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชา การรู้ดิจิทัล ได้

2. นักศึกษาได้มีอิสระในการเรียนรู้เพิ่มเติม หรือเรียนซ้ำได้ตามช่วงเวลาที่เหมาะสม ตามความสะดวกของแต่ละคน ทุกที่ทุกเวลา และเป็นแนวทางในการสร้างบทเรียนออนไลน์สำหรับรายวิชาอื่นๆต่อไป

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยบทเรียนออนไลน์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถแบ่งหัวข้อต่างๆ ได้ดังนี้

1. การเรียนแบบออนไลน์
2. องค์ประกอบการเรียนการสอนแบบออนไลน์
3. การออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์
4. การหาคุณภาพและประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์

ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาบทเรียนออนไลน์เรื่องการรู้ดิจิทัล โดยใช้รูปแบบ ADDIE Model 5 ขั้นตอน มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis Phase) ศึกษาวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี ข้อมูล จากเอกสาร หนังสือ บทความ งานวิจัย รวมถึงศึกษาเครื่องมือการสร้างบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ เพื่อจะสามารถออกแบบบทเรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้
2. ขั้นการออกแบบ (Design) การออกแบบเนื้อหาสำหรับบทเรียนออนไลน์ และการวางแผนโครงสร้างในการสร้างบทเรียนออนไลน์ รวมถึงการออกแบบหน้าตาการทำงานของเว็บไซต์ในส่วนต่างๆ ของหน้าเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์เรื่อง การรู้ดิจิทัล ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการเลือกการจัดรูปแบบ ตำแหน่งของเมนูต่างๆ ในหน้าเว็บให้เหมาะสมที่จะช่วยสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียนรู้
3. ขั้นการพัฒนา (Development) ลงมือสร้างบทเรียนออนไลน์ตามโครงสร้างที่ได้ออกแบบไว้
4. ขั้นนำไปทดลองใช้ (Implement) เสร็จเรียบร้อยแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อยกลุ่มทดลอง 3-10 คน และแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงนำไปใช้

องค์ประกอบของบทเรียนออนไลน์ ประกอบด้วย

1. บทนำเรื่อง (Title) เป็นส่วนแรกของบทเรียน ช่วยกระตุ้น ได้รับความสนใจ ให้ผู้เรียนอยากติดต่อ เนื้อหาต่อไป
2. คำชี้แจงบทเรียน (Instruction) ส่วนนี้จะอธิบายเกี่ยวกับการใช้บทเรียน การทำงานของบทเรียน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน
3. วัตถุประสงค์บทเรียน (Objective) แนะนำ อธิบายความคาดหวังของบทเรียน
4. รายการเมนูหลัก (Main Menu) แสดงหัวข้อเรื่องย่อยของบทเรียนที่จะให้ผู้เรียนศึกษา
5. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre Test) ส่วนประเมินความรู้ขั้นต้นของผู้เรียน เพื่อดูว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานในระดับใด
6. เนื้อหาบทเรียน (Information) ส่วนสำคัญที่สุดของบทเรียน โดยนำเสนอเนื้อหาที่จะนำเสนอ
7. แบบทดสอบท้ายบทเรียน (Post Test) ส่วนนี้จะนำเสนอเพื่อตรวจสอบผลวัดสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน
8. บทสรุป และการนำไปใช้งาน (Summary - Application) ส่วนนี้จะสรุปประเด็นต่างๆ ที่จำเป็น และยกตัวอย่างการนำไปใช้งาน

การดำเนินการวิจัย

กลุ่มทดลอง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระดับอนุปริญญา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยชุมชนสงขลา ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา การเข้าใจดิจิทัล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 รวม 47 คน

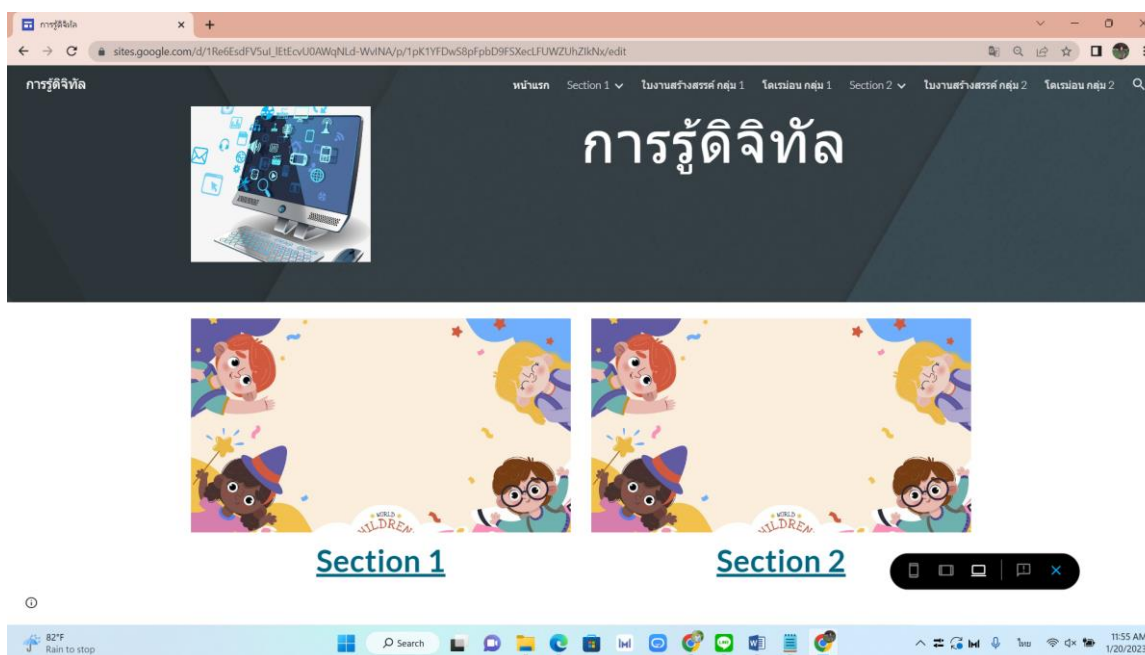
การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชี้แจงนักศึกษากลุ่มทดลองในการใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การรู้ดิจิทัล สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระดับอนุปริญญา สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยชุมชนสงขลา
2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) เพื่อทราบความสามารถของกลุ่มทดลอง และมอบหมายให้นักศึกษาทุกคนทำการศึกษาเรียนรู้ เรื่องการรู้ดิจิทัล ด้วยตนเองสัปดาห์ละ 1 หน่วย จำนวน 6 หน่วย ใช้เวลา 6 สัปดาห์ พร้อมทั้งให้กลุ่มทดลองทำแบบฝึกหัดของแต่ละหน่วยด้วย
3. ทดสอบหลังเรียน (Post-Test) เพื่อทราบความสามารถเพิ่มขึ้นในระดับใด โดยพิจารณาคะแนนจากแบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. ประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนจากบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การรู้ดิจิทัล สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยชุมชนสงขลาจากแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนออนไลน์

ผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องการรู้ดิจิทัล สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยชุมชนสงขลา ในครั้งนี้ ได้ผลดังนี้

1. บทเรียนออนไลน์ขึ้นโดยเข้าไปใช้งานที่ <https://sites.google.com/view/for-early-childhood>

ภาพที่ 2 บทเรียนออนไลน์ เรื่องการรู้ดิจิทัล

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) และหลังเรียน (Post-Test) ของนักศึกษากลุ่มทดลองใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การรู้ดิจิทัล ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ผลการทดลอง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n)	$\bar{X}$	SD	ส่วนต่างของค่าเฉลี่ย
Pre-Test	47	34.68	16.94	29.94
Post-Test	47	64.62	10.75	

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 64.62 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนเรียนที่มีค่า 34.68 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์

การหาค่าอัตราส่วนของประสิทธิภาพของกิจกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมายต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งได้จากคะแนนสอบ (E1/E2)

ตารางที่ 2 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์

ผลลัพธ์	ร้อยละ
คะแนนระหว่างเรียน	83.83
คะแนนหลังเรียน	80.77

จากตารางที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ ค่าประสิทธิภาพระหว่างกระบวนการเรียน (E₁) มีค่า 83.33 และค่าประสิทธิภาพหลังกระบวนการเรียน (E₂) มีค่า 80.77 พบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์คือ 83.33/80.77 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80

4. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์

ตารางที่ 3 แสดงผลความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD	ระดับคุณภาพ
1. ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง	4.40	0.64	มาก
2. ด้านภาพนิ่ง	4.27	0.68	มาก
3. ด้านตัวอักษรและการใช้สี	4.23	0.71	มาก
4. ด้านเสียง	4.23	0.73	มาก
5. ด้านภาพเคลื่อนไหว	4.23	0.78	มาก
6. ด้านระบบการจัดการเรียนรู้	4.26	0.67	มาก
เฉลี่ยรวม	4.27	0.70	มาก

จากตารางที่ 3 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.27 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.70 แสดงว่าผู้เรียนมีระดับความพึงพอใจมากต่อการใช้บทเรียนออนไลน์

อภิปรายผล

การวิจัยบทเรียนออนไลน์เรื่องการรู้ดิจิทัล สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยชุมชนสงขลา ซึ่งพบว่า

1. บทเรียนออนไลน์ เรื่องการรู้ดิจิทัล สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยชุมชนสงขลา เข้าใช้งานได้ที่ <https://sites.google.com/view/for-early-childhood>

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ผ่านการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เรื่องการรู้ดิจิทัล ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 64.62 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนเรียนที่มีค่า 34.68 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีความสอดคล้องกับ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทยด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อดิจิทัลของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอรัญญิก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทยก่อนและหลังการทดลองด้วยการใช้นวัตกรรมสื่อดิจิทัลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์เรื่องการรู้ดิจิทัล ค่าประสิทธิภาพระหว่างกระบวนการเรียน (E1) มีค่า 83.33 และค่าประสิทธิภาพหลังกระบวนการเรียน (E2) มีค่า 80.77 พบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์คือ 83.33/80.77 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80

4. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียนออนไลน์เรื่องการรู้ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.27 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.70 แสดงว่าผู้เรียนมีระดับความพึงพอใจมากต่อการใช้บทเรียนออนไลน์เรื่องการรู้ดิจิทัล สอดคล้องกับ (วลัยลักษณ์, 2561) การส่งเสริมการรู้ดิจิทัลสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม : ถอดบทเรียนจากการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโดยเว็บโอเมทริกซ์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยควรจัดทำแผนส่งเสริมการรู้ดิจิทัล หรือกำหนดยุทธศาสตร์หนึ่งเพิ่มเติมในแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย และจัดทำคลังสารสนเทศสถาบันเก็บรวบรวมผลงานของนักศึกษาจัดทำบทเรียนออนไลน์เกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ ใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการรู้ดิจิทัล และยังคงสอดคล้องกับ (ชีวิน และคณะ, 2563) ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับนักบริหารการศึกษา โดยผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่สำคัญ 2 ใน 5 ประการของนักบริหารต้องมี คือ 1) ส่งเสริมการสื่อสารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และมีความเชื่อมั่นในทักษะการใช้เทคโนโลยี 2) พัฒนาความคล่องตัว ความเชี่ยวชาญสู่ความเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล ทั้งหมดจึงสอดคล้องและสนับสนุนผลการวิจัยบทเรียนออนไลน์เรื่องการรู้ดิจิทัล สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยชุมชนสงขลา

เอกสารอ้างอิง

- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อรุณการพิมพ์.
- ชีวิน อ่อนลออ และคณะ. (2563). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับนักบริหารการศึกษา. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 10(1), มกราคม-มีนาคม; 108-119.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อการเรียนการสอน. วารสารศิลปการ ศึกษา ศาสตร์วิจัย, 5(1); 7-20.
- ถนอมพร เลาหจรัสแสง. (2550). หลักการออกแบบและการสร้างเว็บเพื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- ถนอมพร เลาหจรัสแสง. (2541). Designing e-Learning หลักการออกแบบและการสร้างเว็บเพื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรา คงเกาะ. (2560). แนวทางการพัฒนาห้องเรียนออนไลน์สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (ออนไลน์). 12 สิงหาคม 2564. สืบค้นจาก : www.research.rmutt.ac.th/?p=16207.

- พิมพันธ์ เตชะคุปต์. (2558). **การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระมหาอำนาจ มหาวิโร และคณะ. (2563). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาต่างประเทศในภาษาไทยด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อดิจิทัลของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏา**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 10(2), เมษายน-มิถุนายน; 71-77.
- วลัยลักษณ์ อมรสิริพงศ์. (2561, กรกฎาคม-กันยายน). **การรู้สารสนเทศของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม**, วารสารสารสนเทศศาสตร์, 36(3); 42-64.
- วารินทร์ รัชมีพรหม. (2543). **การออกแบบและพัฒนาระบบการสอน**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิทยาลัยชุมชนสงขลา (2565). **ประวัติความเป็นมา**. (ออนไลน์). 12 สิงหาคม 2564. สืบค้นจาก: <https://www.sk-cc.ac.th/content/history>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **รายงานการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนการสอนของศึกษานิเทศก์และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สก.สค. ลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553; อนิรุทธิ์ สติมัน และคณะ, 2556. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

การให้ความรู้ด้านกฎหมาย : ศึกษาเฉพาะห้องเรียนพิเศษโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ)
Legal Education : Study Only in a Special Classroom at Khon Kaen Wittayon 2 School
(Samarn Sumetho)

วิทวัส ผาบสิมมา¹, ดวงพร อานันทศิริเกียรติ², นันทวัน ศรีนวล³

Withthawas Pharbsimmar¹, Taungporn Arnantasirikiat², Nanthawan Srinuan³

¹อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³บุคลากรประจำ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

¹Lecturer, Faculty of Law, College of Asian Scholars

²Assistant Professor, Lecturer, Faculty of Law, College of Asian Scholars

³Permanent Personnel, Faculty of Law, College of Asian Scholars

Corresponding author. Email: withthawas@cas.ac.th

(Received: May 15, 2023; Revised: May 25, 2023; Accepted: June 5, 2023)

บทคัดย่อ

วิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้วิธีวิทยาการวิจัยผสม (Mixed method research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการ ความคาดหวัง วิธีการสอน การนำผลการอบรมไปใช้และการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมโดยใช้เครื่องมือวิจัยใช้แบบสอบถามและกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 17 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการ ความคาดหวังจากการเข้าอบรมคือ การได้รับความรู้ ความเข้าใจในความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานกฎหมายอย่างละเอียด เพื่อนำความรู้ไปสอบนักเรียนนายสิบตำรวจ สอบทหาร สอบในสายงานที่ต้องการ หรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. ผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานทั้งทางแพ่งและทางอาญา ทั้งก่อนการอบรมและหลังการอบรมปรากฏว่า หลังการอบรมมี คะแนนที่สูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรม โดยก่อนการอบรมคะแนนสูงสุด 23 คะแนน ต่ำสุด 12 คะแนน หลังการอบรมคะแนนสูงสุด 30 คะแนน ต่ำสุด 14 คะแนน
3. ความพึงพอใจต่อกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ผลที่ได้จากโครงการวัตถุประสงค์ของโครงการ ผู้ดำเนินโครงการหรือวิทยากร และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ระดับมาก

คำสำคัญ : ห้องเรียนพิเศษ ความต้องการ ความคาดหวัง วิธีการสอน การให้ความรู้ด้านกฎหมาย ความพึงพอใจ

Abstract

This research is a descriptive research using mixed method research, both quantitative and qualitative research. (Quantitative research) and qualitative research (Qualitative research) aims to assess needs, expectations, teaching methods, application of training results and study the satisfaction of trainees

by using research tools, using questionnaires and the target group was 17 high school students. Analysis and find the mean ($\bar{x}$) and the standard deviation (S.D.).

The results showed that

1. Needs and expectations from attending the training are gaining knowledge Comprehension of knowledge of the basics of law in detail to take the knowledge to take the police sergeant exam, military exam, exam in the desired line of work. or can be used in everyday life
2. Comparison of basic knowledge of civil and criminal law. Both before and after the training, it appears that After training there Higher score before attending the training Before the training, the highest score is 23 points, the lowest score is 12 points, after the training the highest score is 30 points, the lowest score is 14 points.
3. Satisfaction with processes and procedures is at the highest level project results Project objectives Project implementer or lecturer and facilities are at a high level

Keywords: Special Classroom, Need, Expectation, Teaching Method, Legal Education, Satisfaction

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การให้บริการทางวิชาการแก่สังคมถือเป็นพันธกิจด้านหนึ่งของสถาบันการศึกษา ในการบริการวิชาการต่อสังคม หรือชุมชน สามารถดำเนินการให้แก่บุคคลทั่วไป ทุกเพศ ทุกวัย ด้วยการให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ตามแต่ความถนัดของ สาขาวิชา ในส่วนของคณะนิติศาสตร์นั้น เป็นคณะที่ได้มีการเรียนการสอนด้านกฎหมาย จึงได้นำความรู้ด้านกฎหมายเพื่อ ดำเนินการบริการสังคมด้วยการเผยแพร่ให้ความรู้ด้านกฎหมายในหน่วยงานหรือสถานการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งการให้ความรู้ด้าน กฎหมายกับเด็กและเยาวชนก็เป็นส่วนหนึ่งของการกิจกรรมนิติศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย เนื่องจากเด็กและเยาวชนจะต้อง เติบโตเป็นผู้ใหญ่ในภายภาคหน้า เป็นกลุ่มที่ต้องมีการพัฒนาตนเอง เติบโตเป็นผู้ใหญ่อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นส่วนหนึ่งของการ ขับเคลื่อนประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก หลายๆภาคส่วน รวมถึงสถาบันการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ตามโครงสร้างของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีรายวิชาบังคับ มีรายวิชาเพิ่มเติม ตลอดจนกิจกรรมอื่นที่จะพัฒนา ผู้เรียนไปพร้อมกับเรียนภาคทฤษฎี เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยยึดแนวทางการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งวิชา กฎหมายก็เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาเพิ่มเติม โดยอาจจะเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาหน้าที่พลเมืองก็ได้ หรืออาจจะป็นรายวิชา กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ แยกออกเป็นรายวิชาต่างหาก

โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ) ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างของหลักสูตร โดยมีการเพิ่มกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาทักษะและเพิ่มเติมความรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยการเปิดห้องเรียนพิเศษ เพื่อเตรียมความพร้อม สำหรับนักเรียนที่มีความสนใจในการที่จะสอบนักเรียนนายสิบตำรวจ ในการสอบเข้าเป็นนักเรียนนายสิบตำรวจนั้นจะต้องมีการ สอบแข่งขัน โดยมีรายวิชาที่จะต้องเตรียมตัวสอบหลายวิชาได้แก่ ความสามารถทั่วไป ภาษาไทย ความรู้ความสามารถด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาต่างประเทศ สังคม วัฒนธรรมและจริยธรรม และความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และกฎหมาย ที่ประชาชนควรรู้ ทุกรายวิชาจึงมีความสำคัญในการเตรียมตัวสำหรับการสอบเข้าเป็นนักเรียนนายสิบตำรวจ

จากการที่คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซียได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับโรงเรียน ขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ) เพื่อให้การสนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้การเสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือและ

สนับสนุนทางด้านวิชาการ ด้านการวิจัย และด้านการบริการวิชาการ ให้กับนักเรียนห้องเรียนพิเศษโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ) เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการสอบเข้าเป็นนักเรียนนายสิบตำรวจ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มีความพร้อมและศักยภาพด้านกฎหมาย จึงได้ดำเนินการจัดการอบรมให้แก่ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนพิเศษในด้านกฎหมาย ประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมาย ความหมาย ประเภท ลักษณะของกฎหมาย กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายพิเศษอื่น ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาและเพิ่มทักษะในด้านกฎหมาย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นการบริการวิชาการด้านหนึ่งตามพันธกิจของคณะนิติศาสตร์วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ดังนั้น คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จึงได้มีการจัดทำโครงการ การให้ความรู้ด้านกฎหมาย สำหรับห้องเรียนพิเศษโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 สมาน สุเมโธ เป็นการเพิ่มทักษะการเรียนรู้ทางด้านกฎหมายให้กับนักเรียนห้องเรียนพิเศษโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 สมาน สุเมโธ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการสอบเข้าเป็นนักเรียนนายสิบตำรวจสำหรับนักเรียนห้องเรียนพิเศษโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 สมาน สุเมโธ เป็นการบริการวิชาการทางกฎหมายสู่ชุมชน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อประเมินความต้องการ ความคาดหวัง และผลการอบรม เพื่อนำมาปรับปรุง พัฒนา สำหรับการดำเนินการครั้งต่อไป

2.2 เพื่อประเมินผลความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานทั้งทางแพ่งและทางอาญา ที่ได้รับการอบรม

2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการอบรม

3. ขอบเขตการวิจัย

ผู้ที่เข้ารับการอบรม ประกอบด้วย นักเรียนห้องเรียนพิเศษโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ) จำนวน 17 คน

4. วิธีการวิจัย

4.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและแนวคิดในหนังสือวิชาการ วารสาร เอกสารการวิจัย วิทยานิพนธ์ และรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดขอบเขตการศึกษา ในแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาการศึกษาวิจัยโดยนอกรอบ แนวคิดมาสร้างเป็นแบบสอบถาม

4.2 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ที่จะนำมาทำการวิเคราะห์

5. ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง “การให้ความรู้ด้านกฎหมาย : ศึกษาเฉพาะห้องเรียนพิเศษโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ)” เป็นการวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้วิทยาการผสม (Mixed Research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการ ความคาดหวัง ตลอดจนวิธีการสอนที่ต้องการ พร้อมทั้งประเมินผลความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานทั้งทางแพ่งและทางอาญา ที่ได้รับการอบรม ตลอดจนประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการอบรม เพื่อนำผลที่ได้รับมาปรับปรุง พัฒนา สำหรับการดำเนินการครั้งต่อไป โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่เข้าร่วมอบรมโครงการดังกล่าวทั้งหมด 17 คน ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 17 คน แบบสอบถามได้กระทำ เป็น 2 ระยะ คือ ก่อนดำเนินการกิจกรรมโครงการฯ (pre-test) และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการฯ (post-test) พร้อมทั้งประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมอบรมโดยใช้แบบประเมิน จากนั้นนำผลดังกล่าวมาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาข้อสรุป

การวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกออกเป็น 2 ส่วนคือ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และการวิเคราะห์เชิงสถิติ (statistical analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย รายงานผลเป็นการบรรยายประกอบการวิเคราะห์และนำเสนอเป็นรูปแบบของตาราง โดยมีผลการประเมินสรุปดังนี้

1. แบบสอบถามความต้องการ ความคาดหวัง ตลอดจนวิธีการสอนที่ต้องการ จากการเข้ารับการอบรม

เป็นกระบวนการก่อนเริ่มการอบรม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 100 กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยอยู่ที่ 2.51-3.50 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 58.82 รองลงมาเป็นเกรดเฉลี่ย 3.51-4.00 จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 41.18

จากแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน มีลักษณะเป็นคำถามเปิด ให้กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการอบรมฯ แสดงความคิดเห็นที่เป็นอิสระ ตามความต้องการของผู้ตอบแบบประเมิน มีผลสรุปดังนี้

1.1 สิ่งที่กลุ่มตัวอย่างต้องการจากการเรียนในห้องเรียนพิเศษ กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อมูลจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 100 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการจากห้องเรียนพิเศษพอสรุปได้ดังนี้คือ อันดับแรก ต้องการนำความรู้ไปสอบตำรวจ สอบนายสิบ สอบในสายงานที่ต้องการ สอบทหาร และทนายความ อันดับสอง ต้องการมีความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานด้านกฎหมาย มีความเข้าใจกฎหมายอย่างละเอียด มีความรู้เพิ่มเติม เรียนเพื่อหาประสบการณ์ อันดับสาม อยากให้มีการติวบ่อย ๆ

1.2 สิ่งที่กลุ่มตัวอย่างคาดหวังจะได้รับจากการเรียนครั้งนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 17 คนได้ให้ข้อมูลจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 82.35 และไม่ได้ให้ข้อมูลจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังพอสรุปได้ไปในทางเดียวกันคือ ต้องการได้รับความรู้และความเข้าใจเรื่องกฎหมายอย่างแท้จริง และละเอียดมากขึ้น เพื่อนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้ และนำไปสำหรับการสอบนักเรียนนายสิบ นิติศาสตร์หรือครูศาสตร์ พร้อมทั้งมีทักษะเพิ่มขึ้น

1.3 วิธีการสอนที่ต้องการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อมูลจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 100 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการวิธีการสอนพอสรุปได้ไปในทางเดียวกันคือ ต้องการการสอนที่ไม่เคร่งเครียดเกินไป แต่ได้ความรู้ การสอนมีความสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ การสอนที่มีความผ่อนคลาย โดยอยากให้แบ่งการสอนเป็น 2 คาบโดยคาบแรกอยากให้อธิบายแบบสบาย ๆ แล้วคาบหลังผ่อนคลายแต่ได้รับความรู้ด้วย

2. ประเมินผลความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานทั้งทางแพ่งและทางอาญา ที่ได้รับการอบรม

เป็นกระบวนการประเมินที่แบ่งออกเป็น 2 แบบคือ แบบสอบถาม Pre – Test และแบบสอบถาม Post – Test กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเดียวกัน โดยใช้แบบสอบถามเป็นลักษณะคำถามปิด เป็นจำนวน 40 ข้อ มีคำตอบให้เลือกเป็นจำนวน 4 ข้อ โดยให้เลือกจากคำตอบข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว โดยได้ผลสรุปดังต่อไปนี้คือ

2.1 ผลแสดงผลประเมินเป็นระดับคะแนนและจำนวนคน รายละเอียดดังนี้คือ

2.1.1 แบบทดสอบ Pre – test พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด 23 คะแนน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76 รองลงมาได้คะแนน 22 คะแนน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 ได้คะแนน 20 คะแนน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.77 ได้คะแนน 18 คะแนน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53 ได้คะแนน 14 คะแนน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53 ได้คะแนน 13 คะแนน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 ได้คะแนน 12 คะแนน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88

2.1.2 แบบทดสอบ Post – Test พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้คะแนนสูงสุด 30 คะแนน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 รองลงมาได้คะแนน 28 คะแนน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 ได้คะแนน 27 คะแนน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 ได้คะแนน 26 คะแนน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 ได้คะแนน 25 คะแนน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88

คนที่ 11 ทำแบบทดสอบ Pre-Test ได้คะแนน 13 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 32.50 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อยที่สุด ทำแบบทดสอบ Post-Test ได้คะแนน 23 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 57.50 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อย และมีคะแนนที่เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 25

คนที่ 12 ทำแบบทดสอบ Pre-Test ได้คะแนน 14 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 35 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อยที่สุด ทำแบบทดสอบ Post-Test ได้คะแนน 25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 30.50 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อยที่สุด และมีคะแนนที่เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 30.50

คนที่ 13 ทำแบบทดสอบ Pre-Test ได้คะแนน 13 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 32.50 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อยที่สุด ทำแบบทดสอบ Post-Test ได้คะแนน 27 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 67.50 มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง และมีคะแนนที่เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 35

คนที่ 14 ทำแบบทดสอบ Pre-Test ได้คะแนน 12 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 30 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อยที่สุด ทำแบบทดสอบ Post-Test ได้คะแนน 18 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 45 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อย และมีคะแนนที่เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 15

คนที่ 15 ทำแบบทดสอบ Pre-Test ได้คะแนน 18 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 45 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อย ทำแบบทดสอบ Post-Test ได้คะแนน 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 50 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อย และมีคะแนนที่เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 5

คนที่ 16 ทำแบบทดสอบ Pre-Test ได้คะแนน 14 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 35 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อยที่สุด ทำแบบทดสอบ Post-Test ได้คะแนน 18 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 45 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อย และมีคะแนนที่เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 10

คนที่ 17 ทำแบบทดสอบ Pre-Test ได้คะแนน 14 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 35 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อยที่สุด ทำแบบทดสอบ Post-Test ได้คะแนน 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 50 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อย และมีคะแนนที่เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 15

2.3 ผลการเปรียบเทียบประเด็นความรู้และความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างในเนื้อหาของแบบทดสอบเป็นรายข้อ ซึ่งเป็นการใช้แบบทดสอบ Pre - test และ Post - test จำแนกความแตกต่าง มีจำนวน 40 ข้อ ได้แก่

ข้อ 1. บุคคลใดเป็นเจ้าของงานตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญา ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 7 คน (คิดเป็นร้อยละ 41.2) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละ 58.8) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.6)

ข้อ 2. ความผิดใดที่ไม่มีเจตนาที่ผิดได้ ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.9) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 14 คน (คิดเป็นร้อยละ 82.4) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 5 คน (คิดเป็นร้อยละ 29.5)

ข้อ 3. จำเลยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจจราจร ได้เรียกผู้เสียหายซึ่งขับรถบรรทุกฝ่าฝืนจราจรหยุดรถเพื่อตรวจใบอนุญาตขับขี่ และจับกุมอันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ แต่ภายหลังได้เรียกเงินจากผู้เสียหายโดยมิชอบ ดังนี้ ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 7 คน (คิดเป็นร้อยละ 41.2) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 11 คน (คิดเป็นร้อยละ 64.7) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 4 คน (คิดเป็นร้อยละ 23.5)

ข้อ 4. เหตุที่ทำให้การกระทำ ไม่เป็นความผิดและไม่มีโทษซึ่งผู้กระทำมีอำนาจกระทำได้ คือ ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.9) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 12 คน (คิดเป็นร้อยละ 70.6) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.6)

ข้อ 5. รถยนต์วิ่งมาตกหลุมที่เป็นท่อระบายน้ำ เป็นเหตุให้ผู้โดยสารเป็นอันตรายบาดเจ็บสาหัส โดยไม่มีเครื่องหมายให้รู้ได้ อยากทราบว่าเทศบาลมีความผิดข้อหาใด ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละ 58.8) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 12 คน (คิดเป็นร้อยละ 70.6) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 17)

ข้อ 6. วิธีการเพื่อความปลอดภัย ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 8 คน (คิดเป็นร้อยละ 47.1) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละ 58.8) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 11.7)

ข้อ 7. โดยหลักแล้วต้องใช้ทฤษฎีเงื่อนไขเสมอแต่บางกรณีต้องใช้ทฤษฎีที่เหมาะสมแทน ทั้งๆที่ถ้าใช้ทฤษฎีเงื่อนไขก็ได้ ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 8 คน (คิดเป็นร้อยละ 47.1) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.9) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.9)

ข้อ 8. คำยืมโฉนดของผู้อื่นมา แล้วขูดลบชื่อเจ้าของโฉนด ดำเนินความผิดข้อหาใด ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 7 คน (คิดเป็นร้อยละ 41.2) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละ 58.8) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.6)

ข้อ 9. เจตนาพิเศษ หมายถึง ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 11 คน (คิดเป็นร้อยละ 64.7) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 12 คน (คิดเป็นร้อยละ 70.6) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.9)

ข้อ 10. อุบัติเหตุ คือ ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 11 คน (คิดเป็นร้อยละ 64.7) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 12 คน (คิดเป็นร้อยละ 70.6) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.9)

ข้อ 11. ก. เอาปืนเด็กเล่นมาขู่ ข. แทง ค. ให้ตาย ข. เชื่อว่าเป็นความจริง โดยไม่ได้ใช้ความระมัดระวังดูให้ดีเสียก่อน ซึ่งถ้า ข. ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอ ก็จะไม่ทราบว่าเป็นปืนเด็กเล่น ข. กลัวตาย จึงแทง ค. ตาย ดังนี้ ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละ 58.8) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 11 คน (คิดเป็นร้อยละ 64.7) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.9)

ข้อ 12. กระทำความผิดหลายกระทง คือการกระทำความผิด ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.6) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 5 คน (คิดเป็นร้อยละ 29.4) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 11.7)

ข้อ 13. เอกสารสิทธิ หมายถึง ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.9) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 4 คน (คิดเป็นร้อยละ 23.5) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.6)

ข้อ 14. การพยายามกระทำความผิด ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 7 คน (คิดเป็นร้อยละ 41.2) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละ 58.8) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.6)

ข้อ 15. คนขับรถแท็กซี่จำนวน 15 คน รวมหัวกันรับส่งคนโดยสารที่สถานีรถไฟ โดยมีความมุ่งหมายว่าถ้าคนอื่นมารับส่งบ้างจะแกล้งทำให้ของโสโครกเประเปื้อน คนขับรถทั้ง 15 คน มีความผิดฐานใด ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 8 คน (คิดเป็นร้อยละ 47.1) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 11 คน (คิดเป็นร้อยละ 64.7) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.6)

ข้อ 16. นายสงวนได้กล่าวต่อ จ.ส.ต. สันติ ในขณะที่จะเข้าจับกุมตน อันเป็นการปฏิบัติตามที่เห็นว่า “ไอ้เจ้าถ้ามีจับกู กูจะเอามึงออก ” นายสงวนกล่าวถ้อยคำนี้เป็นความผิดฐานใด ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 8 คน (คิดเป็นร้อยละ 47.1) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 11 คน (คิดเป็นร้อยละ 64.7) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.6)

ข้อ 17. ร.ต.ต. ธวัช พนักงานสอบสวนได้ทำการไต่ถามถึงภัยพิบัติภัยสึนามิระหว่างสามิ ภรรยา นาย ต้อย สามิกล่าวต่อ ร.ต.ต.ธวัช ว่า “หมวดทำอย่างนี้ไม่ยุติธรรม ชุ่มมาก” ถ้วยคำที่นายต้อยกล่าวเป็นความผิดฐานใดหรือไม่ ก่อน เข้ารับการอบรม จำนวน 6 คน (คิดเป็นร้อยละ 35.3) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.9) ส่วนต่างหลัง เข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.6)

ข้อ 18. กรณีใดที่ท่านเห็นว่ามีใช้ “สาธารณะสถาน” ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 12 คน (คิดเป็น ร้อยละ 70.6) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 13 คน (คิดเป็นร้อยละ 76.5) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.9)

ข้อ 19. กรณีใดที่ท่านเห็นว่าเป็นเคหะสถาน ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 8 คน (คิดเป็นร้อยละ 47.1) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละ 58.8) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 2 คน (คิดเป็น ร้อยละ 11.7)

ข้อ 20. กรณีใดที่ท่านเห็นว่าเป็นอาคาร ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 4 คน (คิดเป็นร้อยละ 23.5) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 7 คน (คิดเป็นร้อยละ 41.2) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.6)

ข้อ 21. กรณีใดที่ท่านเห็นว่าเป็น “เอกสารสิทธิ” ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 6 คน (คิดเป็นร้อยละ 35.3) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.9) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน (คิด เป็นร้อยละ 17.6)

ข้อ 22. กรณีใดที่ท่านเห็นว่าเป็น “เอกสารสิทธิ” ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 6 คน (คิดเป็นร้อยละ 35.3) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.9) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน (คิด เป็นร้อยละ 17.6)

ข้อ 23. ลักทรัพย์คราวเดียว เป็นทรัพย์หลายเจ้าของ ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 10 คน (คิดเป็น ร้อยละ 58.8) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 11 คน (คิดเป็นร้อยละ 64.7) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.9)

ข้อ 24. การดเว้นการที่จักต้องกระทำ ตาม ป. อาญา มาตรา 59 วรรคท้าย คำว่า “จักต้อง” หมายความว่า ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 7 คน (คิดเป็นร้อยละ 41.2) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.9) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 11.7)

ข้อ 25. หลักพิเศษที่ใช้กับความผิดทุกโทษ ข้อใดถูกต้อง ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 6 คน (คิด เป็นร้อยละ 35.3) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 8 คน (คิดเป็นร้อยละ 47.1) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 11.7)

ข้อ 26. การทำสัญญาเงินกู้ระหว่างประชาชนด้วยกัน อัตราดอกเบี้ยสูงสุดตามที่กฎหมายกำหนดคือ ข้อใด ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 6 คน (คิดเป็นร้อยละ 35.3) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.9) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.6)

ข้อ 27. การสืบสภาพบุคคล ได้แก่ ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 4 คน (คิดเป็นร้อยละ 23.5) หลัง เข้ารับการอบรม จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.9) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 5 คน (คิดเป็นร้อยละ 29.4)

ข้อ 28. ข้อใดเป็นสินส่วนตัว ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 6 คน (คิดเป็นร้อยละ 35.3) หลังเข้ารับ การอบรม จำนวน 13 คน (คิดเป็นร้อยละ 76.5) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 7 คน (คิดเป็นร้อยละ 41.2)

ข้อ 29. นายไก่อายุ 19 ปี ตกลงหมั้นกับ น.ส. ไช้อายุ 18 ปี โดยบิดามารดาของนายไก่อให้ความยินยอม แต่บิดามารดาของ น.ส. ไช้ ไม่ให้ความยินยอมด้วย เช่นนี้การหมั้นจะมีผลตามกฎหมายอย่างไรก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.9) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 11 คน (คิดเป็นร้อยละ 64.7) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 11.8)

ข้อ 30. นายดำใช้ปืนยิงใส่ในรถยนต์โดยสารที่มีผู้โดยสารอยู่หนาแน่น กระสุนปืนถูกนายขาว น้องชายนายดำที่อยู่ในรถยนต์โดยที่นายดำไม่รู้ถึงแก่ความตาย ดังนี้ นายดำมีความผิด ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 8 คน (คิดเป็นร้อยละ 47.1) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 12 คน (คิดเป็นร้อยละ 70.6) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 4 คน (คิดเป็นร้อยละ 23.5)

ข้อ 31. สิบตรีสุชาติ ได้รับคำสั่งจากร้อยเอกวิชัย ให้ขับรถเพื่อนำอาวุธไปเก็บรักษาไว้ที่คลังแสงแต่สิบตรี สุชาติขับรถด้วยความประมาทโดยใช้ความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดทำให้รถยนต์ที่สิบตรีสุชาติขับชนกับรถของนางสาวเรไรจนเกิดความเสียหาย เช่นนี้ ร้อยเอกวิชัย ต้องฟ้องร้องค่าสินไหมจาก สิบตรี สุชาติ ที่ศาลใด ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 6 คน (คิดเป็นร้อยละ 35.3) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.9) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.6)

ข้อ 32. ผู้ทรงสิทธิมีเพียงสิทธิครองใช้และถือเอาประโยชน์จากอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยมีกำหนดเวลา หรือตลอดชีวิตของผู้ทรงสิทธิก็ได้ เช่นนี้คือทรัพย์สินประเภทใด ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 4 คน (คิดเป็นร้อยละ 23.5) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 8 คน (คิดเป็นร้อยละ 47.1) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 4 คน (คิดเป็นร้อยละ 23.6)

ข้อ 33. บุคคลบรรลุนิติภาวะเมื่อ ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 5 คน (คิดเป็นร้อยละ 29.4) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 8 คน (คิดเป็นร้อยละ 47.1) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.6)

ข้อ 34. นายฟ้าคิดและตกลงใจที่จะเผาบ้านนายชมพู นายฟ้าจึงได้เตรียมการ โดยหาเชื้อเพลิงและไปแอบซุ่มที่หน้าบ้านนายชมพู พอติดารวจพบเห็นเสียก่อนจึงถูกจับกุมตัวไปสถานีตำรวจ ดังนี้ การกระทำของนายฟ้าเป็นความผิดและถูกลงโทษหรือไม่ ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 6 คน (คิดเป็นร้อยละ 35.3) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.9) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.6)

ข้อ 35. องค์ประกอบของการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงทรัพย์สินมีดังข้อใด ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 8 คน (คิดเป็นร้อยละ 47.1) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 11 คน (คิดเป็นร้อยละ 64.7) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.6)

ข้อ 36. การฟ้องร้องเรียกเงินตามสัญญากู้มีอายุความเท่าใด ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 6 คน (คิดเป็นร้อยละ 35.3) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 7 คน (คิดเป็นร้อยละ 41.2) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.9)

ข้อ 37. ข้อใดไม่ถือเป็นงานลิขสิทธิ์ ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 8 คน (คิดเป็นร้อยละ 47.1) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.9) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.9)

ข้อ 38. สภาพบังคับทางแพ่ง หมายถึง ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 8 คน (คิดเป็นร้อยละ 47.1) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละ 58.8) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.6)

ข้อ 39. เหตุใดกฎหมายจึง ไม่ควรใช้บังคับย้อนหลัง ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.9) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 14 คน (คิดเป็นร้อยละ 82.4) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 5 คน (คิดเป็นร้อยละ 29.5)

ข้อ 40. คนตายนอกบ้านแจ้งตายไม่เกินกี่วัน ก่อนเข้ารับการอบรม จำนวน 7 คน (คิดเป็นร้อยละ 41.2) หลังเข้ารับการอบรม จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.9) ส่วนต่างหลังเข้ารับการอบรม เพิ่มขึ้น จำนวน 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 11.7)

แบบที่ 3 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดโครงการ

แบ่งการศึกษาออกเป็น 5 ด้าน

ด้านที่ 1 กระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับดี เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.29$) ความน่าสนใจของเนื้อหาที่อบรม ระดับดี ($\bar{X} = 4.00$) ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรม ระดับดี ($\bar{X} = 3.94$) ความเหมาะสมของเวลาในการจัดกิจกรรม ระดับดี ($\bar{X} = 3.88$) ผลรวมความพึงพอใจต่อกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินงาน ระดับดี ($\bar{X} = 4.03$)

ด้านที่ 2 วัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับดี เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานทั้งทางแพ่งและทางอาญา ระดับดี ($\bar{X} = 4.00$) นักเรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ระดับดี ($\bar{X} = 4.00$) ผลรวมความพึงพอใจต่อวัตถุประสงค์ของโครงการ ระดับดี ($\bar{X} = 4.00$)

ด้านที่ 3 วิทยากรหรือผู้วิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับดี เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมโครงการได้ซักถาม และตอบคำถามหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรม ระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.29$) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหัวข้อที่บรรยาย ระดับดี ($\bar{X} = 3.94$) เนื้อหาสาระที่บรรยาย ให้ความรู้ได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการ ระดับดี ($\bar{X} = 3.94$) มีประสบการณ์ตรงและสามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างเป็นระบบ ระดับดี ($\bar{X} = 3.71$) ผลรวมความพึงพอใจต่อวิทยากรหรือผู้วิจัย ระดับดี ($\bar{X} = 3.97$)

ด้านที่ 4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับดี เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความพร้อมด้านสื่อโสตทัศนูปกรณ์ อาทิ ความสว่างของจอภาพโปรเจคเตอร์ ไมโครโฟน อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ระดับดี ($\bar{X} = 4.00$) ความเหมาะสมของสถานที่ ตลอดจนบรรยากาศของห้องเรียน ระดับดี ($\bar{X} = 3.82$) ผลรวมความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวก ระดับดี ($\bar{X} = 3.91$)

ด้านที่ 5 ด้านผลที่ได้จากโครงการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับดี เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนมีความต้องการที่จะให้จัดโครงการอบรมด้านกฎหมายในครั้งต่อไป ระดับดี ($\bar{X} = 4.12$) นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาทักษะในการปรับใช้กฎหมายได้ ระดับดี ($\bar{X} = 4.06$) นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้และความเข้าใจด้านกฎหมายเพื่อเตรียมตัวสอบนักเรียนนายสิบตำรวจ ระดับดี ($\bar{X} = 4.00$) นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานทั้งทางแพ่งและทางอาญามากขึ้น ระดับดี ($\bar{X} = 3.94$) ผลรวมความพึงพอใจต่อด้านผลที่ได้จากโครงการ ระดับดี ($\bar{X} = 4.02$) ผลรวมด้านความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแบบประเมินเกี่ยวกับการจัดโครงการ 5 ด้าน ระดับดี ($\bar{X} = 3.99$)

6. อภิปรายผล

6.1 ความต้องการ ความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการอบรมฯ เป็นกลุ่มที่มีความมุ่งมั่นที่จะเพิ่มเติมนิเทศความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น อีกทั้งเพิ่มทักษะในการเรียนรู้ โดยนำผลความรู้ที่ได้รับเพื่อเตรียมตัวสำหรับการสอบนักเรียนนายสิบทั้งตำรวจและทหาร อีกทั้งยังนำไปใช้สำหรับการสอบในสายงานที่ต้องการในวันข้างหน้า และยังนำไปใช้สำหรับชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังได้รับรู้ถึงแนววิธีการสอนสำหรับผู้เรียนด้วย โดยการสอนไม่ควรสร้างความเครียดให้แก่ผู้เรียนมากเกินไป ควรมีการสอนที่เป็นทั้งเนื้อหาวิชาการและการผ่อนคลาย โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนซึ่งจะทำให้ผู้เรียนไม่เกิดการเบื่อหน่าย สอดคล้องกับ ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectation Theory) ของ Blair (อ้างถึงใน วิชาดา วัฒนนามกุล, 2539: 13) สรุปได้ว่า ความคาดหวังเป็นความคิด ความเชื่อ ความต้องการ ความมุ่งหวังหรือความรู้สึกรักของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง เช่น บุคคล การกระทำหรือเหตุการณ์เป็นต้น จึงเป็นการคิดล่วงหน้าโดยมุ่งหวังในสิ่งที่เป็นไปได้ว่าจะเกิดตามที่ตนคิดไว้ ทั้งนี้ความคาดหวังของบุคคลจะขึ้นอยู่กับความต้องการและเป็นไปตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ สอดคล้องกับทฤษฎีความคาดหวัง ตามความคิดเห็นของสัทธิโชค วรรณสันติกุล (2546) ที่พบว่าทฤษฎีความคาดหวังของมนุษย์แต่ละคนจะมีความต้องการ และเป้าหมายที่แตกต่างกัน จึงมีความคิดในการตัดสินใจว่าจะคาดหวังอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตอบสนองความต้องการของตนเองได้ ตรงกับ ความต้องการ ความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการอบรมฯ การได้รับความรู้ ความเข้าใจในความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานกฎหมายอย่างละเอียด เพื่อนำความรู้ไปสอบนักเรียนนายสิบตำรวจ สอบทหาร สอบในสายงานที่ต้องการ หรือนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

6.2 ผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานทั้งทางแพ่งและทางอาญา ทั้งก่อนการอบรมและหลังการอบรมโดยก่อนการอบรมคะแนนสูงสุด 23 คะแนน ต่ำสุด 12 คะแนน หลังการอบรมคะแนนสูงสุด 30 คะแนนต่ำสุด 14 คะแนน ปรากฏว่า หลังการอบรมมี คะแนนที่สูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรม ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าว ก่อนการอบรมได้มีการวางแผนการอบรมโดยเริ่มจากความรู้พื้นฐานทั่วไปของกฎหมายก่อนแล้วค่อยลงรายละเอียดที่มากขึ้น ทำให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ที่ได้มีการกำหนดไว้ จะอภิปรายผลได้ว่า ผู้ที่เข้ารับการอบรมอาจจะมีความเข้าใจ หรืออ่านชุดคำถามในแบบทดสอบที่อาจจะมีความยากหรือมีลักษณะเนื้อหาที่ยากกว่าชุดคำถามในข้ออื่น หรืออาจจะไม่เข้าใจในเนื้อหาในชุดคำถามนั้น ซึ่งอาจจะทำความเข้าใจได้ยากทำให้ผู้ที่เข้ารับการอบรม ตอบถูกในแบบสอบถามเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนน้อยกว่า คำถามในแบบทดสอบที่มีความเข้าใจง่ายและไม่ซับซ้อน จะมีผู้ที่ตอบแบบสอบถามได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากขึ้น นอกจากนี้ในภาพรวมหลังจากการอบรมฯ จะมีการตอบคำถามที่ถูกเพิ่มขึ้นทุกข้อ ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างจะมีระดับคะแนนเพิ่มขึ้นเป็นรายบุคคล อีกทั้งระดับคะแนนก็จะเพิ่มขึ้นตามลำดับ เพิ่มขึ้นในทุกข้อคำถามและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการนำความรู้ไปสอบนักเรียนนายสิบตำรวจ สอบทหาร สอบในสายงานที่ต้องการ หรือนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ดีขึ้นก่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้กำหนดไว้ จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับคะแนนที่เพิ่มขึ้นทุกคน แต่ระดับคะแนนที่เพิ่มขึ้นจะไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ดวงพร อานันท์ศิริเกียรติและคณะ (2557: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิผลจากการอบรมการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาญาเสพติดและโทษ:ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการเยาวชนรุ่นใหม่ห่างไกลยาเสพติด วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จังหวัดขอนแก่น สรุปผลไว้ดังต่อไปนี้ การจัดการอบรมก่อให้เกิดประสิทธิผลทำให้ผู้ร่วมอบรมมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาญาเสพติดและโทษเพิ่มขึ้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้กำหนดไว้ ตรงกับแนวคิดทฤษฎีอนุกรมวิธานของบลูม (Bloom's Taxonomy ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มองว่าการเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จต้องกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน โดยเริ่มจากพื้นฐานไปสู่สิ่งที่ยากขึ้น ได้จำแนกจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ ได้แก่ พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) สติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความสามารถทางสติปัญญา ความสามารถในการจับใจความสำคัญของสื่อ และสามารถแสดงออกมาในรูปของการแปลความ ตีความ การนำความรู้ไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ จึงจะสามารถ

นำไปใช้ได้หรือถ่ายทอดให้บุคคลอื่นได้ ทำให้พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานทั้งทางแพ่งและทางอาญา ทั้งก่อนการอบรมและหลังการอบรม ผู้เข้ารับการอบรมได้พัฒนาทักษะความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการวิเคราะห์ ผู้เข้ารับการอบรมสามารถคิด ความสามารถวิเคราะห์จะแตกต่างกันไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน การถ่ายทอดความคิดออกมาผ่านแบบทดสอบความรู้และปรากฏเป็นผลคะแนนของแต่ละคน ซึ่งมีความแตกต่างกัน แต่โดยสรุปภาพรวมของโครงการคะแนนที่ได้หลังการอบรมสูงขึ้นกว่าคะแนนที่ได้ก่อนการอบรม

6.3 กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในการวัดประสิทธิผลของโครงการ สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินการจัดการอบรมในครั้งนี้มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและเตรียมการเป็นอย่างดี สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้โดยนำผลความรู้ที่ได้รับเพื่อเตรียมตัวสำหรับการสอบนักเรียนนายสิบทั้งตำรวจและทหาร อีกทั้งยังนำไปใช้สำหรับการสอบในสายงานที่ต้องการในวันข้างหน้า และยังสามารถนำไปใช้สำหรับชีวิตประจำวัน โดยมีการจัดกิจกรรมให้เกียรติและเห็นความสำคัญของผู้เข้าร่วมโครงการ นอกจากนี้เนื้อหาสาระที่บรรยาย ทำให้ความรู้ได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการ รวมไปถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมโครงการได้ซักถาม และตอบคำถามหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผู้ร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อที่บรรยาย ผู้ร่วมโครงการได้มีการติดต่อประสานงานกับวิทยากรหรือผู้วิจัย ตลอดจนความเหมาะสมของสถานที่ และ มีความพร้อมด้านสื่อทัศนูปกรณ์ อาทิ ความสว่างของจอภาพโปรเจคเตอร์ ไมโครโฟน ผู้ร่วมโครงการมีความรู้และได้รับประโยชน์ในการเข้าร่วมโครงการ ความต้องการความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการอบรมฯ เป็นกลุ่มที่มีความมุ่งมั่นที่จะเพิ่มเติมความรู้พื้นฐานด้านกฎหมาย เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น อีกทั้งเพิ่มทักษะในการเรียนรู้ โดยนำผลความรู้ที่ได้รับเพื่อเตรียมตัวสำหรับการสอบนักเรียนนายสิบทั้งตำรวจและทหาร อีกทั้งยังนำไปใช้สำหรับการสอบในสายงานที่ต้องการในวันข้างหน้า และยังสามารถนำไปใช้สำหรับชีวิตประจำวัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 การจัดการอบรมการให้ความรู้เกี่ยวกับด้านกฎหมายห้องเรียนพิเศษ :ศึกษาโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมธ) เป็นโครงการที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลในการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยสามารถต่อยอดในการดำเนินโครงการครั้งต่อไปได้ โดยเพิ่มรายละเอียดของเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายที่สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมสำหรับการสอบนักเรียนนายสิบตำรวจ นอกจากนี้อาจเพิ่มเนื้อหากฎหมายที่มีความทันสมัยเพื่อให้กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้มากขึ้น

7.2 ควรมีการติดตามผลหลังจากการดำเนินโครงการเพื่อให้ได้ข้อมูล และนำผลการประเมินการอบรมครั้งนี้ มาปรับปรุงพัฒนาสำหรับการดำเนินการในครั้งต่อไป

7.3 ควรเพิ่มระยะเวลาในการดำเนินการของโครงการ โดยวันเวลาที่ดำเนินการ ไม่ควรตรงกับวันที่โรงเรียนมีกิจกรรม

7.4 ควรกำหนดรูปแบบของกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ร่วมโครงการ

7.5 ควรขยายกลุ่มเป้าหมายให้กว้างขึ้น เพื่อให้เกิดความหลากหลายของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ โดยกำหนดเนื้อหาที่มีความหลากหลาย ทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ด้านกฎหมายในหลายมิติ

8. เอกสารอ้างอิง

กฤษณา ศักดิ์ศรี. (2530). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: นิยมวิทยา.

ชนาธิป อ่อนหวาน. (2553). ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการซื้อขายสินค้าที่มีฉลากคาร์บอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ณัฐวรินทร์ สิริเดชทวีติยาและมยุรี วัดแก้ว. (2556). การวิจัยประเมินผลโครงการ การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การติดตามและประเมินผลตามแนวคิดแผนที่ผลลัพธ์โดยใช้แนวคิดและรูปแบบการประเมินของสแตกและสตักเฟิลบีม. ภาควิชายุทธศาสตร์การพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ดวงพร อานันทศิริเกียรติ, วิทวัส ผาปสิมมา, พิเชฐ คนใหญ่. (2564). ประสิทธิภาพจากการให้ความรู้พื้นฐานด้านกฎหมาย : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการอาสาสมัครสาธารณสุขอัครจริยะ ด้านความรู้กฎหมายเกี่ยวกับสุขภาพของประชาชน ด้านสิทธิการรักษา สิทธิผู้ป่วย การคุ้มครองผู้บริโภค. คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
- ดวงพร อานันทศิริเกียรติและคณะ. (2557). ประสิทธิภาพจากการอบรมการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติดและโทษ: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการเยาวชนรุ่นใหม่ห่างไกลยาเสพติด วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จังหวัดขอนแก่น. คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
- นงนพ ทับทิมทวีโชค. (2556). ความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวกลุ่มจังหวัดอีสานตอนใต้ที่มีต่อโครงการประกันรายได้เกษตรกร. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สถิติประยุกต์และเทคโนโลยีสารสนเทศ). คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พิมพันธ์ เตชะคุปต์. (2559). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาร์ควอดส์, ไมเคิล เจ. (2549). การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ (บดินทร์ วิจารณ์, แปล). กรุงเทพฯ: ธรรมการพิมพ์.
- วิภาดา วัฒนนามกุล. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ ในครอบครัวของผู้สูงอายุและผู้ดูแลในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2546). ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สุนน อมรวิวัฒน์ และพิศนา เขมมณี. (2526). การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างประสบการณ์ชีวิต. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Allen, Mary J. and Wendy M. Yen. (1979). *Introduction to Measurement Theory*. California : Brooks/Cole.
- Bloom, et al. (1956). *The Function of Executive*. London: Oxford University Press.
- Competency Based Training. (1992). *A Practical Guide for Frontline Trainers*. National Centre for Competency Based Training. Australia.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. and Berry, L.L. (1990). *Delivering Quality Service: Balancing Customer Perceptions and Expectations*. New York: The free press.
- Robert E. Stake. (1975). *Program Evaluation : Responsive Evaluation*. Paper 5, Occasional Paper Series (Illinois : Urbana, Center for Instructional Research and Curriculum Evaluation, University of Illinois at Urbana-Champaign, November), 18.
- Stufflebeam D.L. and Shinkfield A.J. (1990). *Systematic Evaluation*. Boston / Dordrecht/ Lancaster : Kluwer – Nijhoff Publishing.
- Vroom, H Victor. (1964). *Work and Motivation*. New York : Wiley and Sons Inc.

The Process of Implementing a Model from the Development of a Management Standard Model and Management of Safety Occupational Health and Working Environment in the Workplace of Thailand in the Future Developed into Practice in the Workplace of Thailand

Suradate Suwanchatree¹, Piyaruk Pradabphetrat², Vichit Ranpang³, Maytiya Muadchim⁴

¹Ph.D. student Natural Resources and Environment Management Yala Rajabhat University

^{2,4}Lecturer, Department of Natural Resources and Environment Management Yala Rajabhat University

³Associate Professor Natural Resources and Environment Management Yala Rajabhat University

Corresponding author. Email: suradate.s@yru.ac.th

(Received: August 21, 2022; Revised: September 17, 2022; Accepted: 2 November, 2022)

Abstract

The process research uses models from the development of safety management and management standards, occupational health, and working environment in Thailand's workplaces in the future, that developed into practice in the workplace of Thailand. The main objective was to develop a standard for the management of safety, occupational health, and working environment in Thailand's workplaces. Sub-Objectives to develop into practice in the workplace. This research was research using the EDFR technique. (Ethnographic Delphi Futures Research) Using specific experts, 4 groups of experts, group 1 experts who are involved in the management of 8 people. Group 2 experts, experts who are academics, 6 people. The third group of experts is 7 management operators. The 4th group of experts consists of 3 people employees who are affected by doing business in the workplace. The total number of experts was 24 people. There was a process (Connoisseurship) number of 14 specialists. The results showed that the model issues that can be put into practice consist of the analysis of the socio-economic condition of Thailand. Policy formulation on safety, occupational health, and working environment. Development of administrative systems and management of occupational safety, health, and working environment of the workplace as a whole of the country. Development of administrative systems and management of occupational safety, health, and working environment of the workplace as a whole of the country, as well as the laws leading to safety management. concepts in other contexts in the development of safety management and management systems occupational health and work environment.

Keywords: Application Process, Development of a Standard Management, Occupational Safety Management, Business Environment, Practice in the Workplace

1. Introduction

The reason why the employee suffered from unsafe actions. Unsafe working conditions in the workplace due to the employer's violation of the Occupational Safety, Health and Environment Act B.E. 2554. As Nipaphan Jensantikul (2018) presented, problems in the work of workers arise from employers and employees lacking knowledge and understanding of the law. and inaccurate behavior. Nipaporn Khamlun (2016) Safety officer in charge of occupational safety, health, and environment in working with employers. Reasons why employers did not conduct hazard assessments and study the impact of the working environment, etc. Security managed standard system Occupational health and work environment. It was a standardized format that is suitable for the problem situation and type of business establishment. It can prevent injuries from experiencing work-related hazards and sickness from occupational diseases. This contributes to the safety, occupational health, and good working environment of the establishment. Helping to operate by the relevant laws and standards as set out very well. However, the issue of technical improvement and compliance with the legal model was limited. Therefore, it was necessary to conduct a study using a future research model. It was a systematic approach to studying the various trends in which the subject was studied, whether it was possible (possible) or probable. It was the use of information obtained from future research to be useful in planning policy making, decision making, as well as formulating strategies and tactics. It leads to creating a desirable future and preventing or eliminating an unwanted future (Jumphon Poolpattachevin, 2008). Vichit Rangpan, Sutida Lekhawichit and Sofia Nita. (2020). and Jumpon Poonpatatcheewin (2016) said that the purpose of future research. The principle of future research was not that the prediction was correct but it's up to the survey and study of possible trends. Therefore, an important process was the implementation of the model from the development of the standard model, which will be developed into practice in the workplace in Thailand in the future.

2. Objective

The main objective was to develop a standard for the management of safety, occupational health, and working environment in Thailand's workplaces. The sub-objective is to be developed into practice in the workplace.

3. Related Research

Relevant research Sharon Clarke (2006) conducted a study on Safety conditions in auto parts manufacturing plants on the impact of the working environment work communication and safety attitude according to accidents and unsafe behavior. The purpose of the study was to examine the safety attitudes of workers, supervisors, and managers in the industry of British car production and its relationship with unsafe behavior and accidents. The results showed that the Factor structure of safety conditions in a factory consists of 3 factors. Manager's attention to safety Workers responds to safety issues. François Gauthiera, Yuvin Chinniahb, Damien Bulet-Vienneyc, Barthélemy Aucourt, Stéphane Larouchea (2018). A study was

conducted on Machine Safety Risk Assessment: Effects of Construction Defects on Estimation Parameter Risks. Research has shown that in the risk assessment guidelines set out in the international standard ISO 12100:2010. Risk estimation was an important step in helping machine designers and users determine the level of risk. and identify the most critical and dangerous situations Ankara Yildirim (2019). Study on occupational health and safety systems in line with Industry 4.0: Research Direction, Industry 4.0. It was a contemporary approach that represents the transformation process in the global value chain. This approach had the potential to remove the limitations between physical objects by transforming them into a comprehensive system of complex components that work together. James L. Weeks (1991) conducted research studies on occupational health and safety regulations in the coal mining industry. Public Health in the Workplace Systematic Review on Research Advances and Development Trends in Occupational Health and Safety Management. Marta Niciejewska (2020) studied Occupational health and safety management in terms of special employee needs. It was found that every employer had a responsibility to maintain safe and healthy working conditions. according to the Labor Code and related regulations. The composition of safe and hygienic working conditions in each organization is very similar. The differences arise when taking into account the specific industry or the relative need between special stimuli and feelings of employees. There was a group of employees whose working conditions arranged by employers in terms of occupational health and safety differ from working conditions.

4. Methods of Conducting Research

Aims to study the process of implementing a model from the development of a management standard model and management of safety occupational health and working environment in the workplace of Thailand in the future developed into practice in the workplace of Thailand. This research was based on the EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) technique. The information was collected from a panel of experts who predicted future trends (Phattaphon Chupan, Warunee Hayimasa, Vichit Rangpan ,Nisaporn Muhamad, 2020).The researcher presented a method for researching informants. Determining the tools used to collect data This research has created a research tool, data collection, and data analysis with details as follows:

4.1 Research population

The researcher used a group of experts to provide information in the research, including academicians, Knowledgeable and experienced professionals, public sector executives, and Person who has knowledge and understanding of the administration and management of occupational safety, health, and working environment in Thailand. 24 people were selected using the purposive sampling method. 1) 8 experts involved in management. 2) 6 experts who were academics in health and safety. 3) 7 specialists who were safety practitioners. 4) 3 employees or people affected in the workplace.

4.2 Research Process

The researcher collected the data. 1) Study and research details from concept documents, theories, and related research papers. 2) To study how to create an interview form from the document to cover the research objectives. To be used as a tool to collect data for analysis by using EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) technique for 24 people, Round 2 and Round 3.

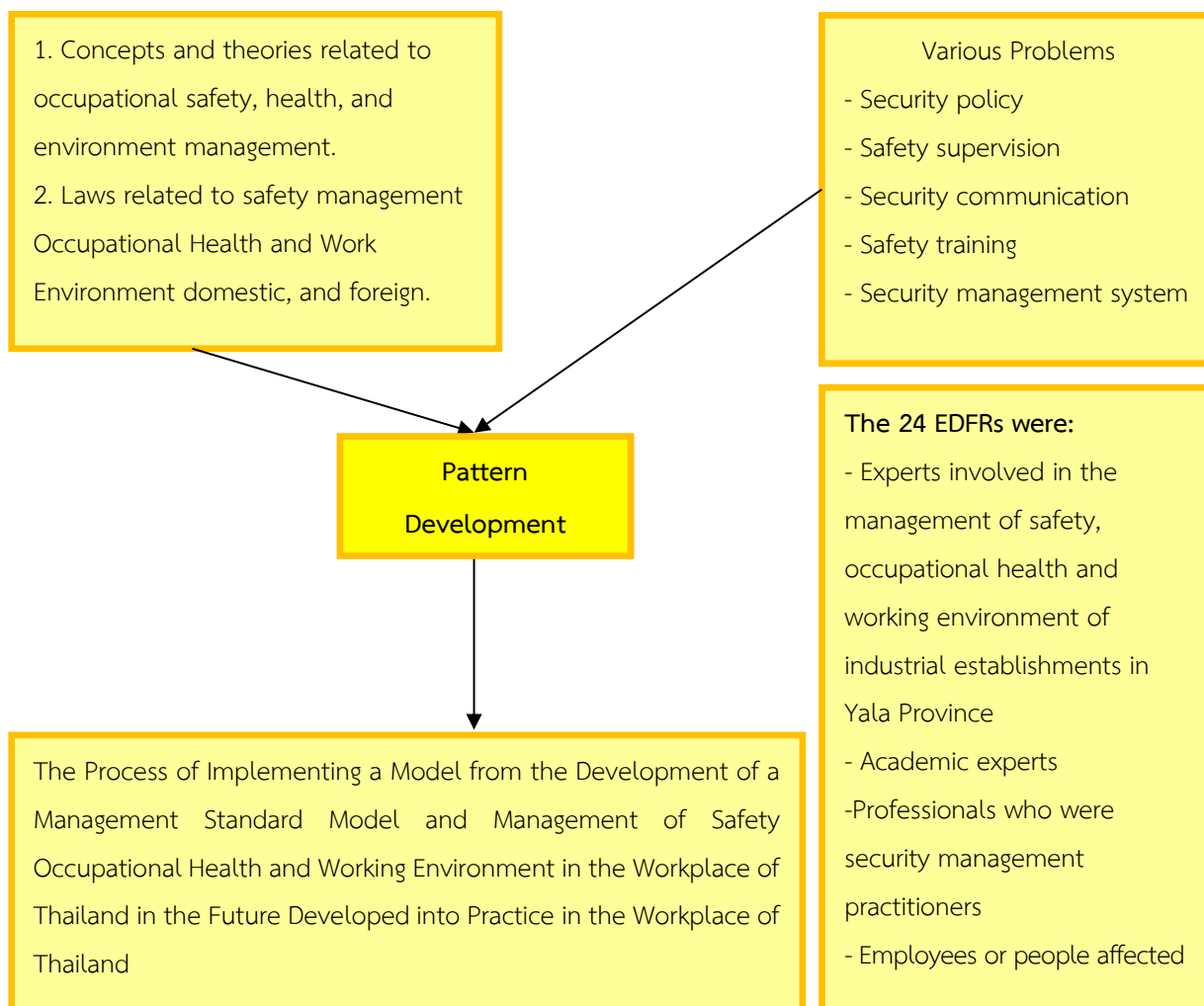

Figure 1 Research Process of Implementing a Model from the Development of a Management Standard Model and Management of Safety Occupational Health and Working Environment in the Workplace of Thailand in the Future Developed into Practice in the Workplace of Thailand.

3. Research Tools

Round 1 The researcher constructs an open-end interview form from the specified framework by using a method called Cumulative Summarization Technique. To focus on the future, the picture that was expected to happen (Most Probably).

Round 2 was the use of the answers from the interview form in Round 1 to analyze and synthesize into various content issues. Try to keep the original expressions of the experts and omit redundant statements or sections that were beyond the scope of the research. The second round was used to create an interview using the Raring Scale with 5 levels.

Round 3 used the same set of questions as Round 2 interviews, but adds the median weight of the quartile range. Then weight the scores of the experts' answers in Round 2 so that each expert knew the answers and revises them. Before answering again in the interview in the 3rd round whether the result was still confirmed or not. In this round, the researcher brings together statements that the group of experts has the same opinions on the interquartile range. and the difference between the median and the popular base was analyzed.

4. Data Collection

1) Collecting data in the 1st round of 24 people, then will make an appointment, date, and time for interviews and continue the interview. 2) Data collection in the second round, the researcher made a letter requesting cooperation in answering the interview form to the same group of experts. This was an interview with a 5-level estimation scale of 24 people. 3) Data collection in the third round, the researcher made a letter requesting cooperation in answering the interview form to the same group of experts. It was an interview with the same questions as the second-round interview but with an increase in the median. Quartile range and the weight of the score that the expert answered. Then analyzed the data from the interview form.

5. Data Analysis

The researcher used the data obtained from the questionnaire in the second round to analyze the median, popular base, and interquartile ranges individually. Trends with a median of 3.50 and above were selected to create a form of an interview to collect data in the 3rd round to analyze the median, base, difference between base and median and interquartile range. Interpretation of each item, the researcher has determined by Jumpon Poolpattachewin (2016) was presented as follows, median, interquartile range, values difference between popular base and median, consistency considerations, The model was assessed by a 14 expert panel-based seminar (Connoisseurship) to determine future application models.

6. Research Results

Study subject the process of implementing a model from the development of a management standard model and management of safety occupational health and working environment in the workplace of Thailand in the Future Developed into Practice in the Workplace of Thailand as the following model.

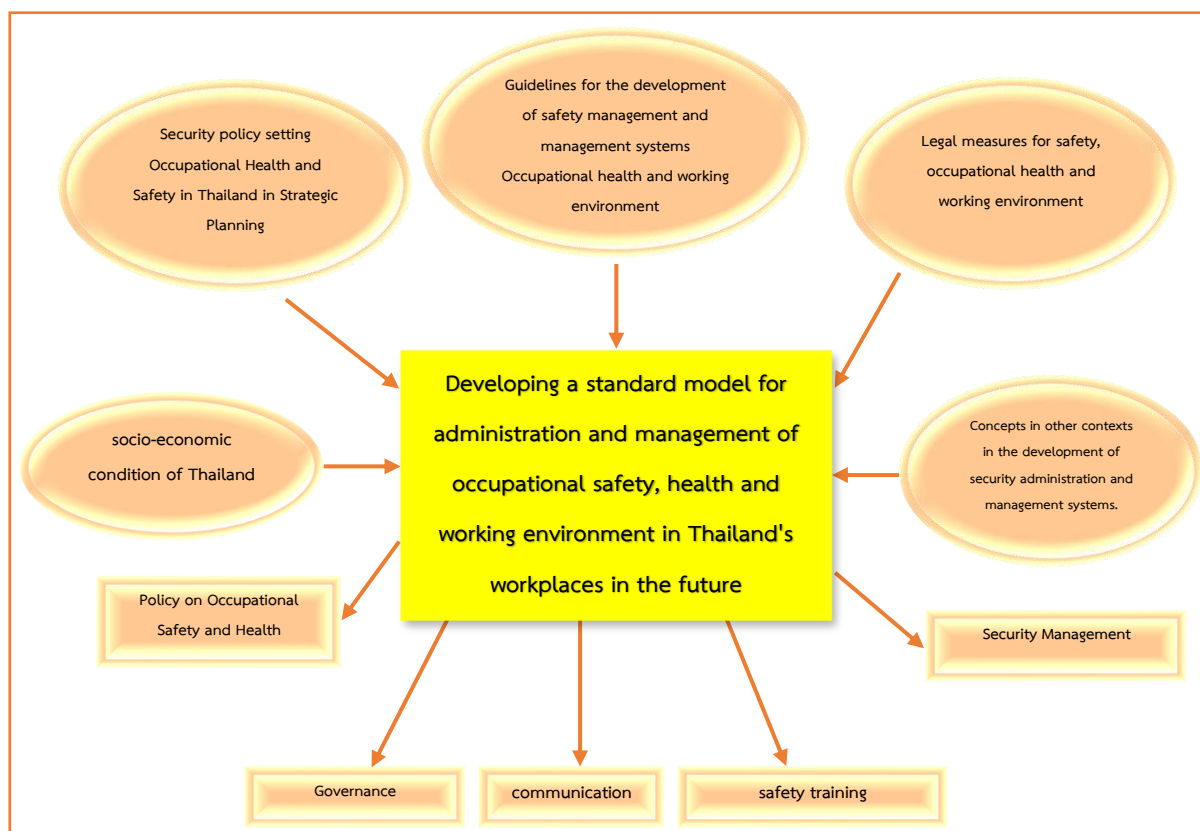

Figure 2 An integrated model for the development of a standard model for the administration and management of safety, occupational health and environment in Thailand's workplaces in the future.

Source: Suradate Suwanchatree, Piyaruk Pradabphetrat, Vichit Ranpang, Maytiya Muadchim (2022)

The picture explains A model for developing standards for the management and management of occupational safety, health, and working environment in Thailand's workplaces in future practice. Analysis of analytical issues in the socio-economic condition of Thailand. Occupational Safety, Health and Environment Policy Formulation Process in Thailand for Strategic Planning. Guidelines for the development of management systems and management of safety, occupational health, and working environment. Occupational Safety, Health, and Work Environment Legal Measures. Concepts in other contexts for the development of administrative systems and management of safety, occupational health, and the working environment of the workplace as a whole of the country. In the implementation of the above model, guidelines were applied: 1) occupational safety policy, 2) supervision, 3) communication, 4) safety training, 5) safety management, and received have been put into practice as the following sub-models.

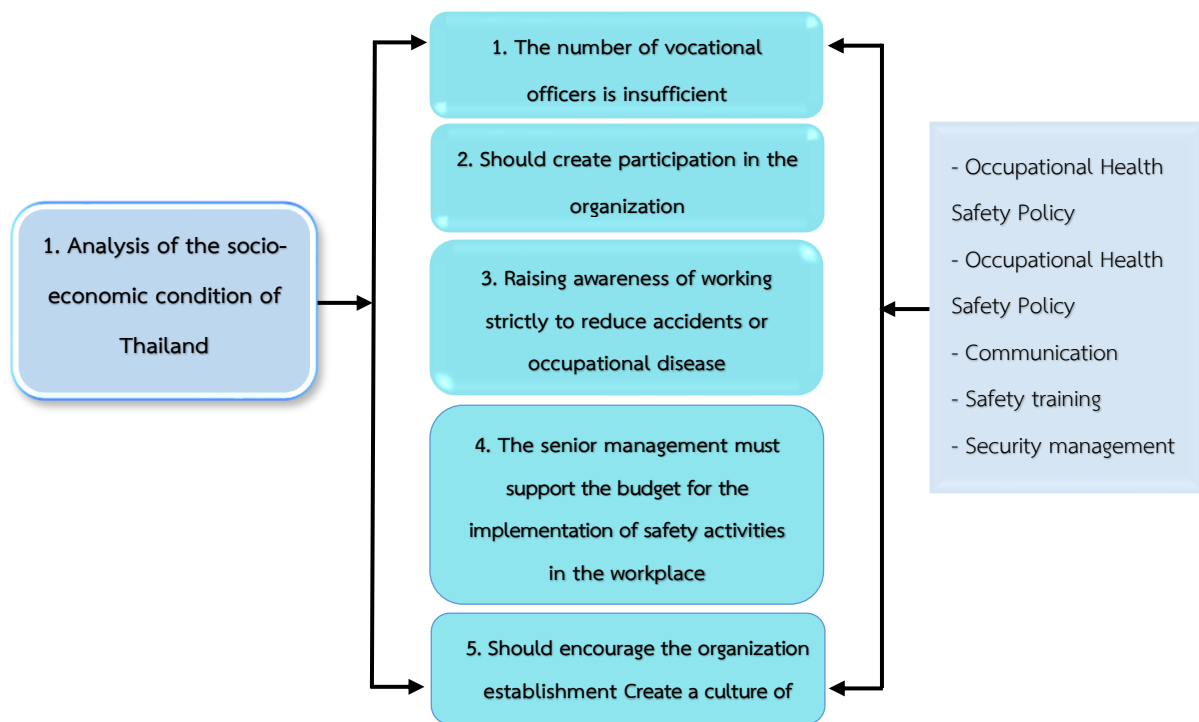

Figure 3 Implementation of Thailand's Socio-Economic Analysis

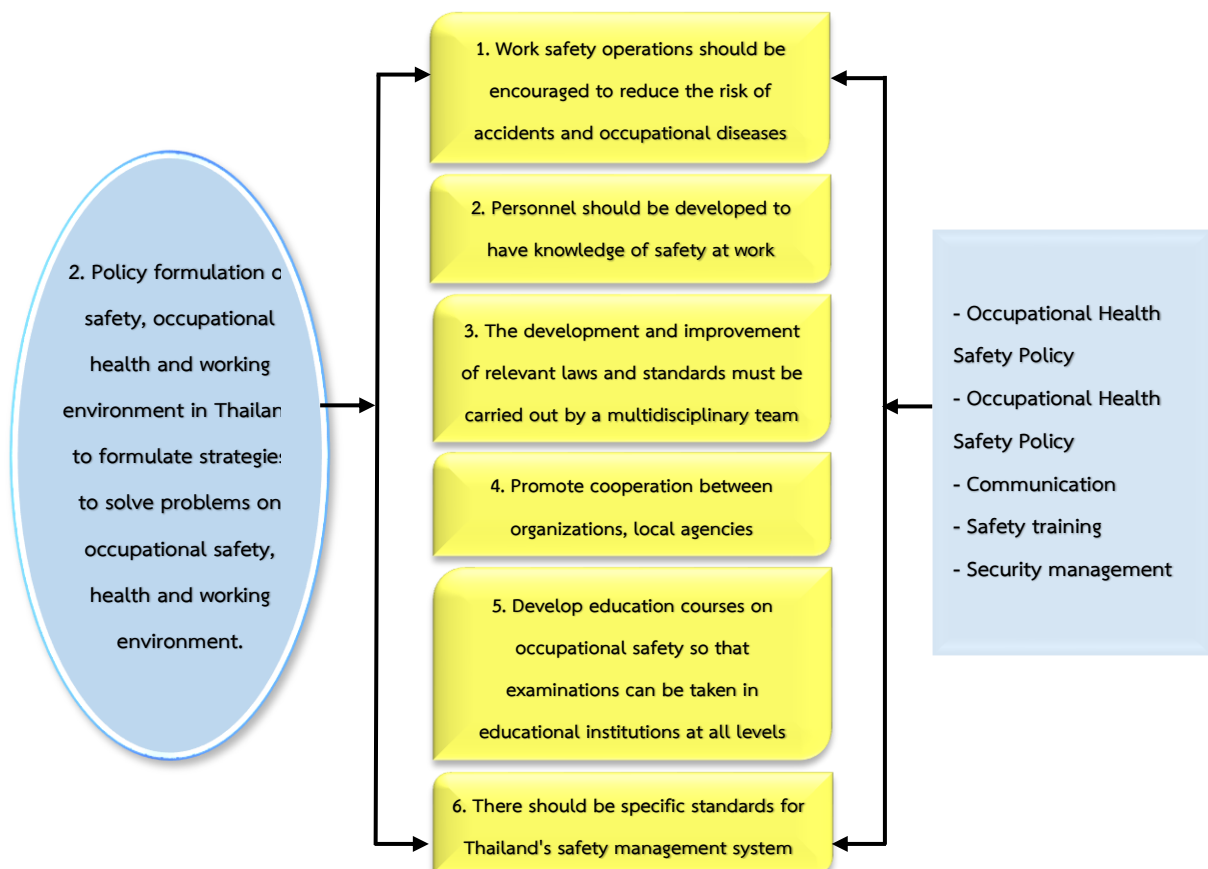

Figure 4 Implementation of safety, occupational health, and work environment policy formulation in Thailand in formulating strategies to address safety, occupational health and environment problems

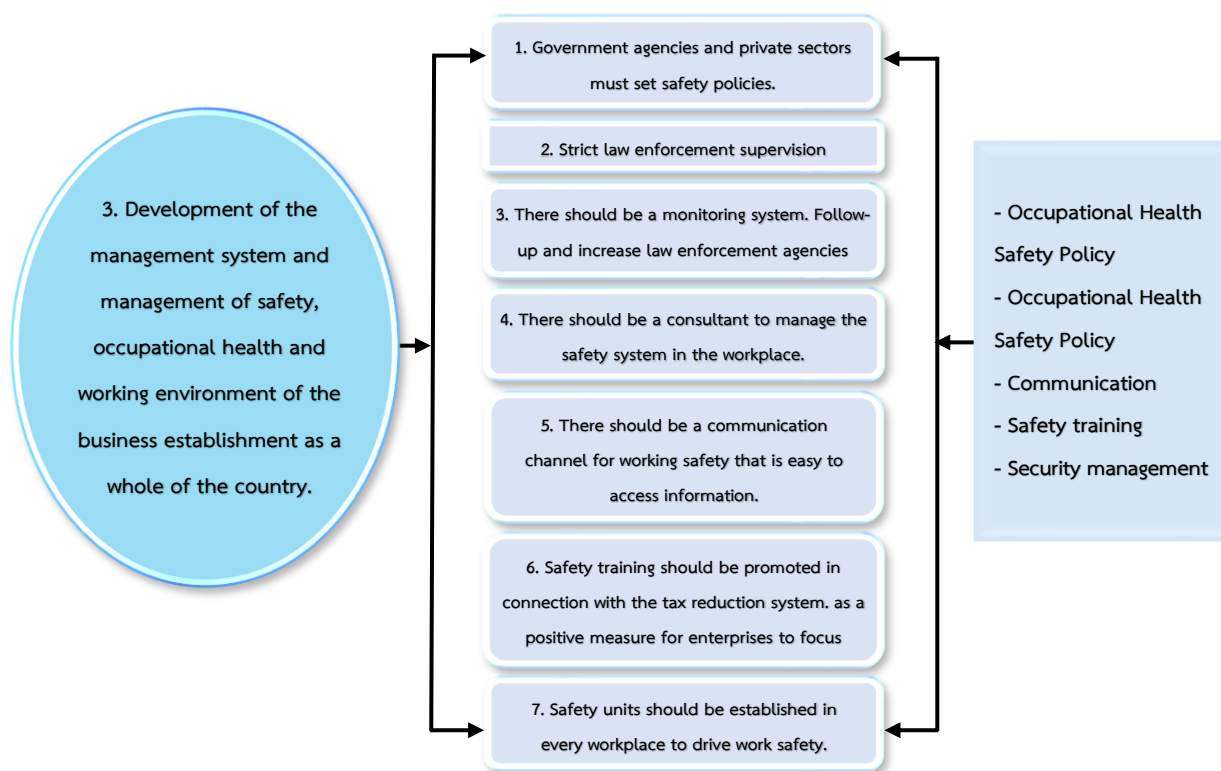

Figure 5 Implementation of Management System Development and Management

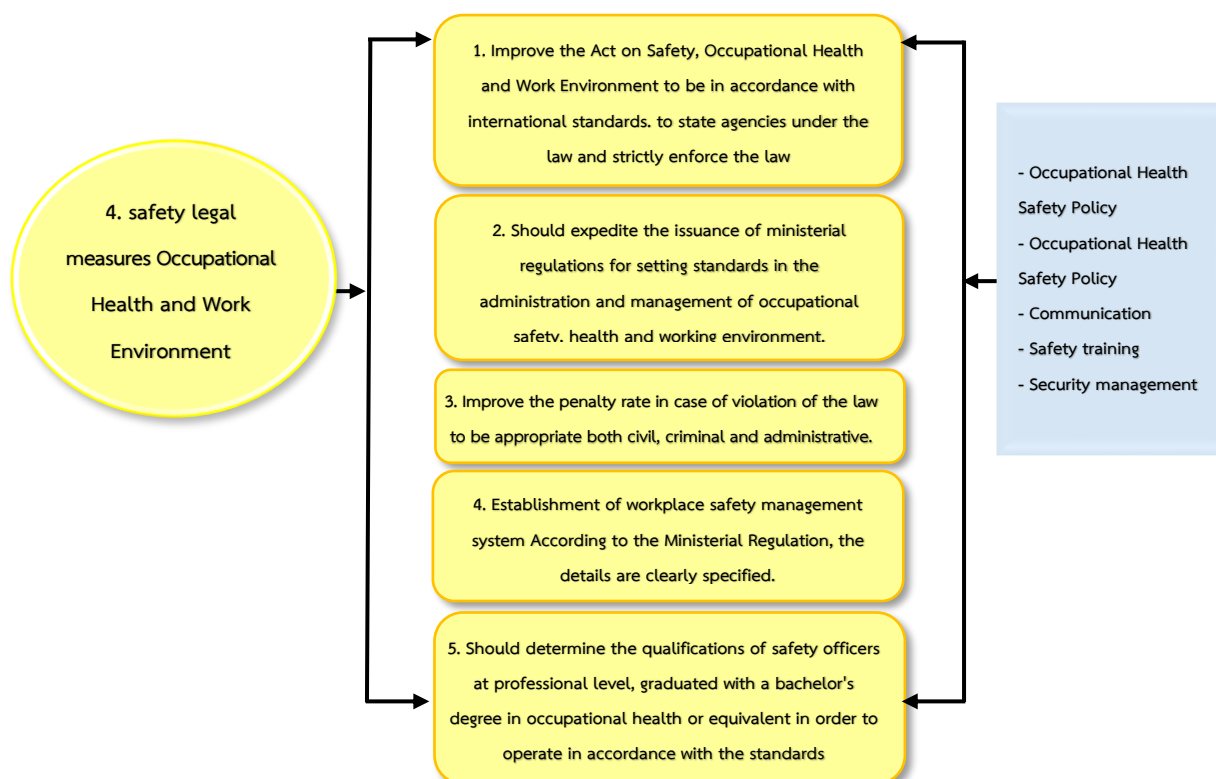

Figure 6 Implementation of the management system development and management of safety, occupational health and working environment of the workplace as a whole of the country as well as the laws leading to safety management.

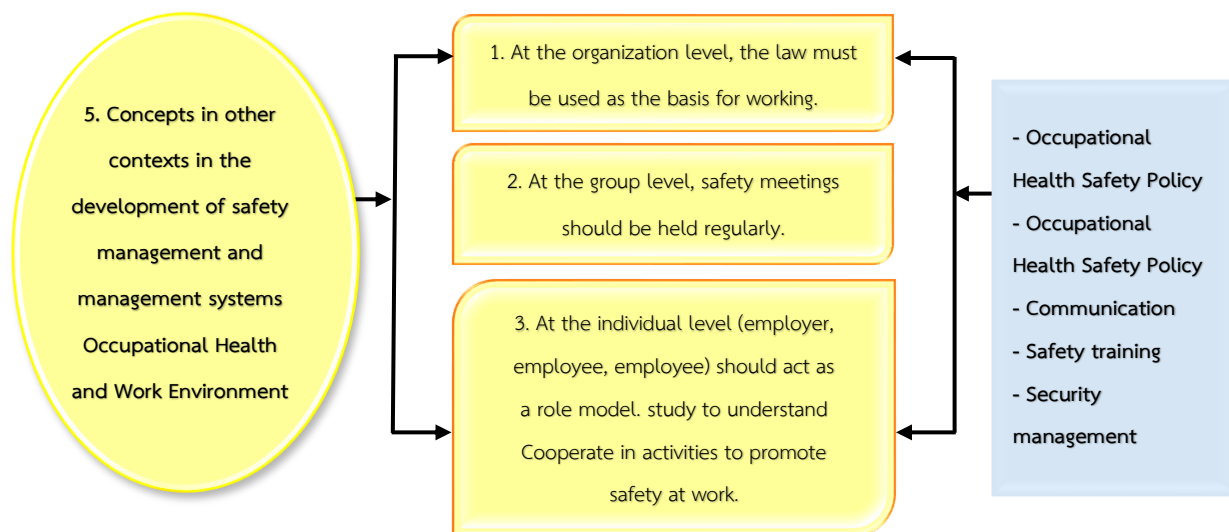

Figure 7 Implementation of Concepts in Other Contexts in the development of safety management and management systems Occupational Health and Work Environment.

7. Discussions

Research study on the process of implementing a model from the development of a management standard model and management of safety occupational health and working environment in the workplace of Thailand in the future developed into practice in the workplace of Thailand. When obtaining a standardized form of administration and management of safety, occupational health, and working environment in Thailand in the future. It was found that in determining the consistency of experts, trends, concepts, and analysis of the socio-economic condition of Thailand. Experts were of consensus on various issues, namely: There should be a clear number of professional safety officers per number of employees. The suitable number of employees in the workplace was consistent with the research of Nipaporn Khamlun (2016). Study the operation of occupational health and safety of safety officers at work. It was found that problems and obstacles in the performance of safety officers in the workplace have a lot of responsibility. In line with the research of Chattawat Chatchanataphat (2020), the study of safety management at work: a case study of Siam Quality Co., Ltd. Found that the guidelines for managing safety at work should organize activities to promote safety, enhance safety awareness, and should adjust attitudes which affect safety behavior change The research of Nipaphan Jensantikul (2018) studied the guidelines for the development of a management system for safety in the workplace according to the Safety Act. Found that enterprises should promote and develop legal knowledge for employers and employees and promote a safe culture for workers and enterprises. To solve the problems of safety, occupational health, and working environment according to the proposal of an expert. A group of experts have a consistent opinion on various issues, This corresponds to the research of Cherdsak Suebsub and Nattaphan Ketchonan (2014) studied the management guidelines for safety at work to promote the quality of life of employees in the Thai refrigeration industry. It had suggested that educational institutions should increase the number of courses

taught in the field of security management with increased enforcement of the law. Strict compliance with the employer's laws and achieve tangible results. It was consistent with the research of Kulachat Areeratphithak (2017), which has studied the problems and obstacles in the enforcement of the Safety, Occupational Health and Working Environment Act 2011. It was also consistent with the research of Nikom Chotiphan and Siripong Sopha (2020) who have studied legal measures on safety. Occupational health and working environment in the industrial sector. It was found that there was a lack of participation from the public in promoting safety campaigns. In addition, training should be developed A continuous network of mechanisms There should be measures in the adoption of technology systems. In terms of the development of administrative systems and management of safety, occupational health, and working environment of enterprises in the country as a whole, working in a variety of formats and with easy access to information. In line with the research of Sai Wit Suthamwirat Namthip Wiphawin Chamnan Chaokweraphong (2017) studied the use of information of safety officers in professional work in Bangkok. Said that the safety officers in professional work have problems in using the information in information sources. The information patterns and information technology significantly, safety training should be promoted in connection with personal tax deduction as a positive measure. In addition, penalties should be imposed on the part of the worker's duties. In addition to the general penalties which are consistent with Suchada's research Sawangthongkul (2015). Has studied the issue of enforcement of the Employee Protection Law on Work Safety by the Safety Act. Occupational Health and Work Environment 2011. Should determine the qualifications of the safety officer to work professional level must have a bachelor's degree. Occupational Health or equivalent. It is professional development in safety, occupational health, and working environment. This was consistent with the research of Montree Worapatsap, Worawut Moultrieut, Boonjira Bunpanya, and Somchai Chumuang (2021). Study on the process of developing professional law on occupational safety, health, and working environment in Thailand. Conceptually, in other contexts, at the organizational level, the law must be adopted as the basis for practice. Engage Safety meetings are held regularly in groups or departments at an individual level. must act as an example Cooperate in safety promotion and management activities (Kasem Chankaew 2015; Vichit Rangpan et. al, 2019)

Implementation aspect, 1. Analysis of the socio-economic condition of Thailand, consist, the number of vocational officers is insufficient. Should create participation in the organization. Raising awareness of working strictly to reduce accidents or occupational disease. The senior management must support the budget for the implementation of safety activities in the workplace (Somreuk Kap Klang,et.al 2020). Should encourage the organization establishment Create a culture of safety at work. with a framework for practice, Occupational Health Safety Policy, Occupational Health Safety Policy, Communication, Safety training, and Security management (Chatwatchat Nathaphat,2021; Marta Niciejewska, 2020).

Implementation aspect, 2. Policy formulation of safety, occupational health, and working environment in Thailand to formulate strategies to solve problems on occupational safety, health, and working environment. consist, Work safety operations should be encouraged to reduce the risk of accidents

and occupational diseases. Personnel should be developed to have knowledge of safety at work. The development and improvement of relevant laws and standards must be carried out by a multidisciplinary team. 4. Promote cooperation between organizations, and local agencies. Develop education courses on occupational safety so that examinations can be taken in educational institutions at all levels. There should be specific standards for Thailand's safety management system. The framework for practice is as follows: Occupational Health Safety, Occupational Health Safety Policy, Communication, Safety training, Security management (Richard Anderson, 1975; Pramuk Osiri, 2010).

Implementation aspect, 3. Development of the management system and management of safety, occupational health and working environment of the business establishment as a whole of the country. consist. Government agencies and private sectors must set safety policies. Strict law enforcement supervision. There should be a monitoring system. Follow-up and increase law enforcement agencies. There should be a consultant to manage the safety system in the workplace. There should be a communication channel for working safety that is easy to access information. Safety training should be promoted in connection with the tax reduction system. as a positive measure for enterprises to focus. Safety units should be established in every workplace to drive work safety. with a framework for practice Occupational Health Safety Policy, Occupational Health Safety Policy, Communication, Safety training, Security management (Nipaphan Janesantikul, 2018; Wittaya Mekkharn, 2008; I. T. Smith, and John C. Wood. 1986).

Implementation aspect, 4. safety legal measures Occupational Health and Work Environment, consist, 1. Improve the Act on Safety, Occupational Health and Work Environment to be in accordance with international standards. to state agencies under the law and strictly enforce the law. Should expedite the issuance of ministerial regulations for setting standards in the administration and management of occupational safety, health and working environment. Improve the penalty rate in case of violation of the law to be appropriate both civil, criminal and administrative. Establishment of workplace safety management system According to the Ministerial Regulation, the details are clearly specified. Should determine the qualifications of safety officers at a professional level, graduated with a bachelor's degree in occupational health or equivalent in order to operate in accordance with the standards. The framework for practice is as follows: Occupational Health Safety, Occupational Health Safety Policy, Communication, Safety training, and Security Management (Suchada Sawangthongkul, 2011; I. T. Smith, and John C. Wood, 1986)

Implementation aspect, 5. Concepts in other contexts in the development of safety management and management systems Occupational Health and Work Environment, consist, At the organization level, the law must be used as the basis for working. At the group level, safety meetings should be held regularly. 3. At the individual level (employer, employee) should act as a role mod. Study model understand Cooperate in activities to promote safety at work. The framework for practice is as follows: Occupational Health Safety, Occupational Health Safety Policy, Communication, Safety training, Security management (Chatawatchat Nathaphat, 2021; Kamolthip Sangiamchuen and Suramongkol Nimchit, 2020; Kulachat Areeratphithak, 2017; Kasama Thongkip, 2007; Oraphan Juttano, Samart Chaitia, Suleeratanapanya. (2020).

As well as employee satisfaction is an important factor in the work to achieve the goals set. (Chakkrit Hinwiset, Arthit Chatchaipolrat, Noppadon Mangmee, 2022)

8. Suggestions for Applying the Research Results

Should require that every business establishment, both public and private, have a concrete policy and review the safety policy once a year. Determine the specific qualifications of safety officers in the professional level of the workplace should have a specific bachelor's degree in occupational safety.

9. References

- Chakkrit Hinwiset, Arthit Chatchaipolrat, Noppadon Mangmee. (2022). The Employee Job Satisfaction of Thai Udonthani Sugar Mill Company Limited, Udonthani Province, **Journal of the Asian Graduate College** Year 11 No. 3 July - September 2021.
- Chattawatchat Nathaphat. (2021). Safety Management at Work. Case Study of Siam Quality Company. **Journal of Humanities and Social Sciences**. Thonburi Rajabhat University. 4(1) : 23-34.
- Cherdsak Suebsub and Nattaphan Ketchonan (2014). Guidelines for the management of safety at work for Prompromotin got the quality of life of employees in the Thai refrigeration industry. **Journal of the Association of Researchers**. 19(2) : 68-80.
- I. T. Smith, and John C. Wood. (1986). **Industrail Law**. London : Butterworth.
- Kamonthip Sangamchuen and Suramongkol Nimchit. (2020). Awareness of Occupational Safety and Health. Employee health, M.S. First Enterprise Co., Ltd. Academic **Journal Suan Dusit Graduate School**. 16(2): 45-59.
- Kasama Thongkhib. (2007). **Relationship between quality of work life. corporate commitment with the behavior of being a good member of the organization of the Upper Queen School**. [Weblog]. Accessed from : <http://research.rdi.ku.ac.th>. [20 March 2065].
- Kasem Chankaew. (2015). **Environmental Science**. Kasetsart University. Bangkok.
- Kulachat Areeratphithak. (2017). Problems and obstacles in the enforcement of the Occupational Safety and working environment 2011. Sahasart **Journal Sripatum Chonburi**. 3(2) : 40-47.
- Marta Niciejewska. (2020). Occupational Health and Safety Management in Terms of Special Employee Needs-Case Study. **Science**. 3(1) : 55-63.
- Montree Worapatsap, Worawut Moultrieut, Boonjira Boonpanya and Somchai Chumuang .(2021). Profession Law Development on Safety, Occupational Health and Working Environment in Thailand. **Journal of the University of Buddhism**. 6(2) : 132-144.
- Nikom Chotiphan and Siripong Sopha.(2020). Legal Measures on Safety, Occupational Health and Working Environment in the Industrial Sector. Academic **Journal, Suvarnabhumi Institute of Technology**. 7(1) :550-573.

- Nipaphan Jensantikul. (2018). Guidelines for the development of safety management systems at work. of labor under the Safety Act Occupational Health and Work Environment 2011. **At the 10th National Academic Conference, Nakhon Pathom Rajabhat University, Nakhon Pathom Rajabhat University**, 29-30 March 2018 (pages 944-950). Nakhon Pathom : Nakhon Pathom Rajabhat University.
- Pramuk Osiri. (2010). **Occupational Health and Safety Laws of the United States and England**. Bangkok : Sukhothai Thammathirat Open University.
- Richard Anderson. (1975). **OSHA and Accident Control Through Training**. New York : Industrial Prass.
- Saiwit Suthumwirat, Namthip Wiphawin and Chamnan Chaokiraphong .(2017). Using Information by Security Officers to Work at a professional level in Bangkok. Valayalongkorn Research and Development **Journal under the Royal Patronage of His Majesty the King (Humanities and Social Sciences)**. 12(1):73-85.
- Suchada Sawangthongkul. (2011). Problems of enforcement of employee safety laws in Working in accordance with the Safety Act Occupational health and working environment 2011 case study of enterprises in Rangsit area and nearby Pathum Thani Province. **Journal of Thammasat University Hospital**. 5(2) : 230-240.
- Somreuk Kap Klang,et.al .(2020). Health Literacy and Health Preventive Behaviors on COVID-19 among Nursing Students, College of Asian Scholars, **Journal of the Asian Graduate College** Year 12 No. 1 January - March 2022.
- Suradate Suwanchatree,Piyaruk Pradabphettrat,Vichit Ranpang,Maytiya Muadchim.(2022).The Development of a Standard Model for Administration and Management of Safety Occupational Health, and Work Environment in The Workplace of Thailand in the future. **NeuroQuantology**. June 2022, 20(6).
- Phatthaphon Chupan Warunee Hayimasa Vichit Rangpan Nisaporn Muhamad. (2020). The Development of Sago Palm Forest Management Model of Thailand in the Future, **Journal of the Asian Graduate College** Year 10 Issue 1 January - March 2020
- Oraphan Juttano, Samart Chaitia, Suleeratanapanya. (2020). Development of self-learning package on food sanitation's guideline for restaurants in Nonghoi sub-district, Chiang Mai capital district, Chiang Mai, **Journal of the Asian Graduate College**, 10(1), January – March.
- Vichit Rangpan et.al, (2021). pollution control management of the industry batik -in manufacturing pattani watershed in the future, Thailand, south Thailand. **6th ICRIEMS Proceeding. Published by Faculty of Mathematics and Sciences Yogyakarta State Universities**. 978-602-74529-4-7.
- Wittaya Mekham. (2008). Development of Occupational Health Safety Management Model. and working environment, metal arts and crafts using local wisdom Rattanakosin. **Journal of Education**, Burapha University. 19(2) : 33-44.